

952520
63.3(Укр-Вит-5т-Поч)
К96

Іван Кушніренко
Болодимир Жилінський

З надією в серці

краєв.
Лей

62.2 (4Укр-43АП-5Г-Пол)

К96

Іван Кушніренко

Володимир Жилінський

З НАДІЄЮ В СЕРЦІ

Сторінки історії Новомиколаївської сільської ради
і ТОВ "Надія" Гуляйпільського району
Запорізької області

952520

Від автора

Запоріжжя
"Дніпровський металург"
2009

Запорізька область
Бібліотека
ім. О.М.Горького

ББК 63.3(4Укр-43ап)6-535

К 96

УДК 94(477.64),,19/20":352

Кушніренко І. К., Жилінський В. І.

К 96 З надією в серці — Запоріжжя: Дніпровський металург,
2009. — 262 с.

ISBN 978-966-2962-71-0

Книга "З надією в серці" відтворює сторінки історії Новомиколаївської сільської ради, ТОВ "Надія" і є джерелом знань для учнів загальноосвітніх шкіл, коледжів, ліцеїв, студентів вищих навчальних закладів з вивчення історії рідного краю.

Розрахована на широкий читачський загал.

ББК 63.3(4Укр-43ап)6-535

ISBN 978-966-2962-71-0

© І. К. Кушніренко, В. І. Жилінський, 2009

© КП "ЗМД "Дніпровський металург", 2009

З надією в серці

ШАНОВНІ ДРУЗИ!

У Вас у руках книга, яка розповідає про славне минуле і нелегке сьогодення жителів Новомиколаївської сільської ради, про працюючих людей колишнього колгоспу імені Ілліча і теперішнього товариства з обмеженою відповідальністю "Надія", які вміють вирощувати хліб, доглядати тварин, народжувати і виховувати дітей, гідних батьків-степовиків.

У цій книзі немає карколомних вчинків, а є спокійна розповідь про земляків, які завжди займалися мирною працею, але на їхні долі випадали не одні випробування.

Хліборобові важко було у всі часи, але він з труднощів виходив завжди з честю. Тож є надія, що і ми переживемо непрості часи початку нового тисячоліття і сумлінністю, завзятістю продовжуватимемо історію свого господарства та сільської ради.

Спасибі авторам за виконану роботу, а нам усім — Миру, Добра і Злагоди.

Нехай нас оберігає Всевишній у ділах і помислах!

**Надія Лук'янівна Биковська,
директор ТОВ "Надія"**

ЗАМІСТЬ ВСТУПУ

На території сучасної Новомиколаївської сільської ради до Великої Вітчизняної війни 1941-1945 років працювали Майдорфська (після війни Трудова — Авт.) і Новогригорівська сільські ради, до складу яких входили навколишні села і хутори, деяких з них давно уже немає на карті району. І майже в кожному населеному пункті був колгосп. Кожен з них після всіляких укрупнень і реорганізацій влився у тодішній колгосп імені Ілліча, який входив до складу Успенівської сільської ради і лише в сімдесятих роках минулого століття утворилась Новомиколаївська сільська рада.

Дана книга про людей, які жили і живуть на цій заповітній землі, своєю посильною працею збагачуючи добрі традиції старших поколінь.

Тож, шановний читачу, бажаємо тобі згадати недавнє наше минуле і відчутти неспокійний ритм українськ. о сьогодення.

**З повагою
Автори**

МАЙДОРФЬСКА (ТРУДОВА) СІЛЬСЬКА РАДА

У грудні 1939 року відбулися вибори депутатів у Майдорфську сільську раду. (Село Майдорф стало називатись Трудовим після Великої Вітчизняної війни 1941-1945 років — Авт.). Вибори проходили на високому політичному рівні. Всі виборці голосували за блок комуністів і безпартійних. Депутатами сільради обрано 11 чоловік, з них 4 членів ВКП(б), 3 членів ВЛКСМ, 4 безпартійних.

Сільська рада об'єднувала 3 колгоспи: "Соцдорф", "Ротер Пойер", імені 8 Березня. Вся земля 100-процентно освоювалась. Урожайність сільгоспкультур складала у середньому 20 центнерів з гектара. Колгоспи достроково виконували перед державою плани хлібопоставок й інші види заготовок.

На території сільської Ради працювало три школи (дві — початкові, одна — неповна середня (7-річка), де навчалося 300 дітей, навчально-виховну роботу проводило 15 учителів.

У селі працював медпункт і пологовий будинок на 20 ліжок. На охороні здоров'я населення стояло 2 фельдшери, 2 медсестри і 2 санітарки.

В кожному колгоспі були організовані каси взаємодопомоги, надавалась допомога людям похилого віку та інвалідам.

На території сільської Ради діяли сільський клуб, куди 3 рази в місяць приїздила кінопересувка і демонструвала кінофільми, працювало радіо. Колгоспи "Соцдорф" і "Ротер Пойер" були електрифіковані.

Після оголошення війни з фашистською Німеччиною вся робота виконаному сільської Ради проводилась під девізом "Все — для фронту, все — для перемоги". Колгоспи передали в діючу армію 7 автомашин, 50 коней, 10 повозок.

У серпні 1941 року почалась евакуація, в першу чергу на схід країни вивозились матеріальні цінності (машини, комбайни). 5 жовтня евакуацію було закінчено.

15 вересня 1943 року територію сільради звільнили частини Червоної Армії. Німецько-фашистські загарбники, відступаючи завдали великої шкоди колгоспам та населенню. Повністю були розбиті 2 школи, електростанція, 10 громадських приміщень в колгоспах, спалено 5 хат колгоспників тощо. Сума збитків склала 500 тисяч карбованців.

Після звільнення від фашистської окупації вся робота була підпорядкована відбудові колгоспів, розширенню посівного клина, відновленню тваринницьких ферм, шкіл, медпункту, торгової мережі.

Поступово відновили роботу колгоспи імені 8 Березня, "Красный пахарь" "Соцсело", школи, медпункт.

Після звільнення колгоспи мали 4000 гектарів землі, із якої освоєно тільки — 1100 гектарів. Озимих посіяли лише 700 гектарів. Також почали працювати три тваринницьких ферми, де великої рогатої худоби було 63 голови, 9 коней.

На 1 січня 1944 року в школах навчалося 55 учнів.

Молодь села Майдорф

З початку 1947 року головою Трудової сільської ради був Г.М. Піддубний, секретарем Й.Н. Гехт.

Гортаючи матеріали сільської ради (плани засідань виконкому, різні звіти про виконану роботу, протоколи засідання сесій, відповіді на листи-заяви тощо), натрапили ми на заяву сиріт Лукашевських із колгоспу "Соцсело" про важке матеріальне становище і з проханням надати матеріальну допомогу сім'ї загиблого на війні фронтовика. Лист-заява адресувався секретарю Президії Верховної Ради СРСР тов. Горкіну і для виконання (як завжди) повернувся у Трудову сільраду, де вимагалось відповідь дати до 20 червня 1947 року.

16 червня 1947 року голова сільської ради тов. Піддубний за № 738 направив таку відповідь голові виконкому Гуляйпільської районної Ради тов. Оптовцю:

"Сім'я Лукашевських складається із 5 осіб: матері — О. Т. Лукашевської і 4 дітей. З господарства у них нічого немає. Продуктів харчування на день перевірки (обстеження) не було. Сім'я потребує допомоги продуктами і оджею.

В 1947 році сім'я отримала 42 кілограми зерна, 11 кілограмів макухи, 24 кілограми м'яса. 16 червня їй надана допомога: 10 кілограмів борошна і 1 літр молока. Прошу райвиконком допомоги дітям взуттям і одягом".

На вересень 1947 року на видачу хлібних талонів по Трудовій сільській раді було 14 робітників і службовців. Робітники отримували по 500 грамів хліба, службовці — по 200 грамів у день, 100 грамів — на утриманця.

На 10 березня на території сільради мали в користуванні 6 велосипедів.

В 1947 році посівна площа розширилася до 1963 гектарів, пари підняли на 709 гектарах, на зяб зорали 1020 гектарів. Восени посіяли 1217 гектарів озимих. Колгоспи виконали першу заповідь перед державою у 1947 році — план хлібоздачі.

Колгосп імені 8 Березня розраховувався з державою по м'ясу, молоку, яйцях, бринзі, сіну і овочах.

У тваринницьких фермах налічувалось 192 голови великої рогатої худоби, 63 вівці, 60 свиней, 30 коней. У трьох школах 5 вчителів навчали 105 учнів. Працював медпункт.

На 1 липня 1947 року на території сільради було 140 дворів, у яких проживало 166 сімей та 18 одиноких колгоспників. У особистому користуванні жителів було 139 голів великої рогатої худоби, в т. ч. корів — 98, телят до 1 року — 25, свиней — 39 і овець — 14 голів.

В 1947 році головою виконкому сільської ради був Григорій Максимович Піддубний, 1903 р. н., член ВКП(б), секретарем його — Феня Михайлівна Базер, 1926 р. н., безпартійна.

Головою колгоспу "Советский пахарь" в грудні 1947 року вибрали Василя Трохимовича Горпинича, 1914 р. н. Головою колгоспу імені 8 Березня працював Йосип Наумович Гехт, 1912 р. н., член ВКП(б).

На території Трудової сільради діяли колгоспи імені 8 Березня, "Соцсело" і "Советский пахарь".

31 липня 1947 року повідомляв голова колгоспу "Советский пахарь" Л. Беленький:

— Колгоспники нашої артілі взяли великі зобов'язання: виконати до 1 січня обов'язкові поставки державі по молоку, вовні і яйцю.

На 1 серпня колгосп план молокопоставки здійснив на 126,8 процента, м'ясопоставки — на 109,5, вовни — на 107,7 процента і повністю по здачі державі яйця.

Головою колгоспу "Соцсело" у серпні 1947 року працював Каліберда.

КОЛГОСП ІМЕНІ 8 БЕРЕЗНЯ

Ще до війни колгоспники артілі імені 8-го Березня довірили отару дідові Григорію, як усі тут називали Григорія Никифоровича Кійка, і славилось вівчарство колгоспу далеко за межами району.

Та ось прийшли німці і спустошили багату вівцеферму. Після вигнання фашистів на фермі залишилося троє овець. Треба було починати все спочатку.

Григорій Никифорович, не дивлячись на свої 65 років, з великою енергією взявся за улюблену справу.

За декілька днів він відремонтував вівчарню, а потім загальними зусиллями підготували все до зимівлі — завезли корми, утеплити приміщення. Вже в 1944 році одержали перші наслідки своєї роботи: на 100 вівцематок — 71 ягня і 1,5 кілограма вовни з вівці.

Це не задовольняло Григорія Никифоровича, і він взявся за основне — підбір маточного поголів'я. Вівцематки підбиралися такі, що плодили двійнят і мали гарний настриг вовни. Придбано племінних баранів. І в 1946 році колгосп мав на 100 вівцематок 118 ягнят і 2,5 кілограма вовни з вівці.

Посуха в 1946 році тяжко відбилася і на полях колгоспу імені 8 Березня. Кормів для овець не вистачало. Треба мати велику любов до своєї справи, щоб зберегти поголів'я овець. Почався масовий окіт. У окремих вівцематок внаслідок безвітамінних кормів не було молока і тоді Григорій Никифорович брав додому ягнят і годував їх молоком від своєї корови, а на вівцеферму відвіз дещо з власного запасу грубих кормів. Для хворих авітамінозом овець роздобував у колгоспників буряки, моркву.

Наполеглива праця дала свої наслідки — все поголів'я овець було збережене, і восени 1947 року Григорій Никифорович пожинав плоди своєї невтомної праці: 150 ягнят на 100 вівцематок і по 3,2 кілограма вовни з вівці.

Разом з усіма колгоспниками своєї артілі Григорій Никифорович Кійко включився у соціалістичне змагання за виконання п'ятирічки за чотири роки. Він додатково взяв на себе зобов'язання в 1948 році одержати на 100 вівцематок 165 ягнят і з кожної вівці настригти по 3,5 кілограма вовни.

КОЛГОСП "СОЦСЕЛО"

На 10 квітня 1947 року в колгоспі "Соцсело" (голова колгоспу В. І. Каліберда) провели веснооранку на 129 гектарах, посіяли ярих з урахуванням пересіву озимої пшениці — 225 гектарів.

У листопаді 1947 року голова колгоспу "Соцсело" Й. Н. Гехт просив голову Трудової сільради направити в дитячий будинок сироту Раїсу Жукунову, яка перебувала на утриманні господарства. Причина відправки у дитбудинки: у колгоспі немає засобів для її утримання.

КОЛГОСП "СОВЕТСКИЙ ПАХАРЬ"

— У нашій колгоспі є все необхідне, щоб забезпечити виконання завдання в 1948 році, — говорив 28 вересня 1947 року голова колгоспу "Советский пахарь" Л. Беленький. — Ми вже створили міцну кормову базу — худоба забезпечена не тільки грубими, а й концентрованими кормами; вся худоба в зиму йде в гарному стані; приміщення ферм повністю підготовлені до зими, а основне — наші ферми укомплектовані постійними людьми, які люблять свою справу і всі з любов'ю доглядають худобу. Успіх справи вирішують люди, тому ми весь час працюємо з людьми, дбаємо за підвищення їх кваліфікації. Зимомою організуємо зооветнавчання.

2 жовтня 1947 року ланковий колгоспу "Советский пахарь" Є. Тропашкін повідомляв: "Цього року ми своєю ланкою боролися за

одержання не менше 25 центнерів кукурудзи і 100 центнерів картоплі з кожного гектара. Щоб виконати це зобов'язання, я закріпив за кожною колгоспницею ланки ділянку, яку вона обробляла на протязі літа. Кожна колгоспниця боролася за те, щоб закріплена ділянка була вчасно і гарно прополена.

Зараз ми приступили до збирання вирощеного нами врожаю. Кожен гектар кукурудзи дає 27-28 центнерів. Картоплі ми збираємо по 120-130 центнерів з кожного гектара. Отже, зобов'язання, яке ми брали — виконане.

Ми зараз розгорнули боротьбу за те, щоб одержати не менше 150 центнерів картоплі з гектара. Грунт у нас уже підготовлений".

За досягнення значних успіхів у справі відбудови колгоспного господарства протягом п'яти років після визволення району від німецько-фашистських загарбників на районну Дошку пошани заносився колгосп "Советский пахарь" (голова колгоспу Беленький Л. І.), який ще в 1946 році освоїв всю рілну землю, щороку одержує планову врожайність сільськогосподарських культур, а у 1948 році завоював урожай озимої пшениці по 21,1 центнера з гектара на площі 171 гектар, а чисельність поголів'я худоби на колгоспних фермах уже пересягнула довоєнний рівень.

Добре попрацювала в 1948 році ланкова колгоспу "Советский пахарь" Уляна Лук'янівна Токунова. По 31 центнеру добірного зерна зібрала вона з кожного гектара на площі 20 гектарів.

13 квітня 1948 року на засіданні сесії Трудової сільської ради мова йшла про те, щоб у 1948-1949 роках повністю забезпечити країну хлібом і тваринницькою продукцією, навести санітарний порядок в населених пунктах, у кожному дворі посадити в 1948 році по 20 фруктових дерев, зобов'язати голів колгоспів відремонтувати мости і колодязі з питною водою.

30 вересня 1949 року на сесії сільради відмічали, що в 1949 році колгоспи повністю освоїли орну землю на площі 4000 гектарів, сівбу всіх сільгоспкультур провели у короткі строки і на високому агротехнічному рівні. Краще всіх сівбу ярових культур організували у колгоспах імені 8 Березня і "Соцсело".

Колгоспники артіль "Соцсело" Арон Брукман, імені 8 Березня М. Денисенко, Катерина Кійко, "Красный пахарь" Ніна Юрченко, Катерина Земляна перевиконували норми на політці просапних.

Також колгоспи підняли чорні пари на 900 гектарах, посадили кукурудзу новим квадратно-гніздовим способом на 190 гектарах.

Збирання врожаю в 1949 році проведено за 18 робочих днів у колгоспах імені 8 Березня, "Красный пахарь" при мінімальних втратах. У тому році колгоспи сільради достроково здали хліб державі по всіх зернових культурах.

На сесії відзначали, що виконком сільради провів велику роботу по виконанню плану розвитку громадського тваринництва. Згідно з планом господарства мали кількість великої рогатої худоби, овець, птиці, коней. Колгосп імені 8 Березня справився з планами здачі державі молока, м'яса.

Колгоспники артіль імені 8 Березня посадили 2 гектари, "Соцсело" — 1,5 і "Красный пахарь" — 1 гектар лісосмуг.

Але колгоспи не виконали плану по кількості поголів'я свиней та маточному поголів'ю корів. Допущено великий відхід свиней у колгоспі імені 8 Березня.

На сесії йшлося й про незадовільну боротьбу за санітарний стан сіл, про погану роботу сільського клубу, в колгоспі "Красный пахарь" 5 дітей не відвідують школу через відсутність одягу і взуття.

На 1 січня 1948 року головою сільської ради був Г. М. Піддубний, заступником голови І. Є. Клименко, секретарем Ф. М. Базер, членами виконкому В. Т. Горпинич, О. Я. Герман, Й. Н. Гехт.

27 червня 1948 року на засіданні виконкому розглядалось питання про виконання постанови Ради Міністрів УРСР про заходи по охороні посівів, збереженні хліба під час збирання і заготовки врожаю 1948 року. В обговоренні цього питання виступили Піддубний, Клименко, Горпинич, Гехт. Виступаючі зауважили, що охорона хліба в полі не організована в колгоспах "Соцсело" і "Красный пахарь". Тут немає спостережних вишок і охоронників у полі, на токах, де зберігається зерно, не організоване цілодобове чергування і його охорона і т. д.

Виконком серед інших заходів по збиранню врожаю зобов'язав учителів збирати з учнями в полі колоски, а голів колгоспів — посилити охорону хліба на токах і вишках.

25 листопада 1949 року виконком заслухав звіт завідуючого клубом тов. Савінова про роботу клубу. Він відмітив, що культурно-масова робота перебуває в незадовільному стані, гуртки художньої самодіяльності, політичні і агрогуртки не організовані. Клуб до роботи взимку не готовий. Лекції, бесіди не проводяться, стінгазети, фотовітрина і наочна агітація відсутня.

Активну участь у проведенні заходів брали депутати сільської ради В. Т. Горпинич, І. Є. Клименко, Г. Я. Герман. Особливо авангардну роль у роботі проявляв депутат голова колгоспу "Красный (Советский) пахарь" Василь Трохимович Горпинич.

На 1 січня 1949 року в колгоспі імені 8 Березня у 89 домоволодіннях проживало 313 чоловік, у колгоспі "Красный пахарь" — відповідно 36 і 130, у колгоспі "Соцсело" — 48 і 191. Всього по сільраді було 173 домоволодіння, у яких мешкало 634 особи.

Завідуючий сільським клубом села Трудового Ф. Савченко 21 листопада 1956 року розповідав:

— В цьому році наш сільський клуб значно поліпшив свою роботу в порівнянні з попередніми роками. Пояснюється це тим, що в роботі клубу беруть участь широкі маси молоді і навіть літніх колгоспників, а також інтелігенція нашого села Трудового.

Зараз при клубі працюють такі гуртки художньої самодіяльності, як драматичний, співочий, музичний і художнього читання.

Силами цих гуртків художньої самодіяльності наш сільський клуб дав багато концертів, які завжди проходили з великим успіхом.

Особливо пошавилась робота гуртків у дні підготовки і проведення першого молодіжного фестивалю. Всі вони брали активну участь у фестивалі.

Більш детально хочу зупинитись на роботі драматичного гуртка, який працює найкраще. В цьому році драматичним гуртком влашто-

вано декілька десятків вистав у нашому селі і в сусідніх селах. Були поставлені такі одноактні і багатоактні п'єси, як "Заручини", "День народження", "Під червоною калиною", "Безталанна", "Лимерівна", "Зять", "На полустанку", "Пересолили", "Невісточка" і ряд інших.

З великою концертною програмою виступили гуртки художньої самодіяльності нашого клубу в дні святкування 39 роковин Великої Жовтневої соціалістичної революції, 6 і 7 листопада учасники гуртків дали три хороших концерти.

Драматичний гурток, крім виступу на сцені нашого сільського клубу, дав виставу і в новому колгоспному клубі в селі Новомиколаївці.

Учасники драматичного гуртка за цей період своєю хорошою грою на сцені завоювали всезагальну пошану в глядачів. Великою любов'ю у глядачів користуються такі гуртківці, як рядова колгоспниця Таня Василега, причіплювач тракторної бригади Віктор Ямпольський, їздовий колгоспу Микола Кійко, рядові колгоспники Марія Жовніренко, Анатолій Дудка, Леонід Полікарпов, вчителі Володимир Панасович Гречаний, Поліна Мусіївна Гречана, медпрацівник Марія Антонівна Савченко та інші.

Тепло зустрічали наших гуртківців і трудящі сусідніх сіл — Термірівки, Крутоярівки, Жовтневого та інших.

Зараз драмгурток приступає до підготовки нової п'єси "Журавлі летять" Ю. Мокрієва.

Колектив нашого клубу прикладає всіх старань, щоб у зимовий період клуб працював якнайкраще, щоб якнайповніше задовольняти культурні запити трудящих села, а особливо молоді, щоб вона могла проводити своє дозвілля культурно, цікаво і весело.

Влітку 1958 року в Трудовому медпункті працювала сільський фельдшер М. А. Савченко.

В клубі села Трудового на початку березня 1962 року проходив вечір з учасником республіканської наради молодих кукурудзоводів країни ланковою Людмилою Романець.

Вечір-зустріч закінчився виступом струнного оркестру клубу.

З жовтня 2008 року розповідала вчителька 1940 року Майдорфської початкової школи, яка проживала у селі Новоіванівці у дочки Раїси Гаврилівни Зінченко і зятя, Галина Федорівна Гаркуша:

— Село Майдорф, що в перекладі з єврейської мови означає "моє село" було засноване в 30-х роках минулого століття. Знаходилось воно за 2 кілометри на південь від села Новоіванівки. Будинки, зведені державою, заселили єврейські поселенці, прислані з міста.

Минали роки і село стало інтернаціональним, так як в ньому проживали українці, росіяни, євреї, німці і всі були ніби брати (надзвичайно дружні).

Першим очолив колгосп "8 Березня", що входив до складу Новоозлатопільського району, т. Дідінський, на зміну якому прийшов т. Калманович. З настанням війни був мобілізований і загинув на фронтах Великої Вітчизняної.

Головою Майдорфської сільради до війни працював т. Міллер.

Гордістю села Майдорф була початкова школа — добротний цегляний будинок. Першими вчителями працювали С. П. Батушанська і П. П. Чередник, на зміну яким у 1940 році прийшли Г. Ф. Гаркуша і П. Й. Дурнобрага. Остання евакуювалась в 1941 році. Навчальний процес у школі не припинявся і під час фашистської окупації.

Учні Майдорфської початкової школи з вчителями Г. Ф. Гаркушею і Л. С. Білай. 1946-1947 навчальний рік

У вересні 1943 року при відступі загарбників шкільний будинок найманці фашистів хотіли підірвати. Та завдяки кмітливості (ризикуючи життям) завідувачої школи Галини Федорівни Гаркуші вдалось врятувати приміщення. За це вона отримала подяку від секретаря райкому комсомолу т. Українського і секретаря райкому партії т. Дону.

По закінченні війни головою колгоспу імені 8 Березня призначили т. Гехта, головою сільської ради Г. М. Піддубного. Тоді ж село Майдорф перейменували в Трудове.

Вчителювала Галина Федорівна Гаркуша разом з Лідією Семенівною Білою до 1949 року. Після них у школі працювали Галина Власівна Хмара, Володимир Панасович Гречаний і Поліна Мусіївна Гречана.

Уродженець с. Майдорф
генерал-лейтенант
А. С. Сидоренко. 2008 р.

У червні 2008-го року ділився спогадами колишній головний зоотехнік колгоспу імені Ілліча (1968-1973 рр.) Володимир Андрійович Семенюта:

— Мальовниче село Майдорф розташоване на північний схід від центрального села Новомиколаївки. Переважали прості селянські хати, побудовані з місцевих матеріалів. Virізнялися хіба що школа та клуб. Доріг з твердим покриттям в той час не було. Та й не дїждались жителі такого чуда цивілізації. Село "закрили" рішенням верхів про його неперспективність.

Нічим особливим Трудове не відрізнялося від інших населених пунктів, які входили до складу колгоспу імені Ілліча. Такі ж трудолюбиві люди, важкі умови праці, як і скрізь. Але доброзичливість, гостинність, привітність, душевність були тут особливі.

Трудові будні працівників ферми проходили у важких умовах. Велика рогата худоба (корови, молодняк) утримувались в непристосованих приміщеннях. Крім водопостачання, ніякої механізації. Особливо важко трудилися скотарі, які годували тварин, вивозили гній. Доярки корів доїли вручну. Крім цього ще й роздача тваринам концентрованих кормів та буряків.

Не дивлячись на це, колектив ферми виконував доведені плани по виробництву та продажу державі молока, м'яса, вовни та іншої продукції.

Очоловав колектив бригади на той час Батушанський Петро Наумович. Це був досвідчений, вдумливий, ініціативний керівник, який втілював у життя рішення правління колгоспу, знаходив правильний підхід до трудівників ферми.

Вагомий внесок у загальну справу колективу робили доярки Батушанська Олександра, Чайка Ольга, Кійко Олександра, Земелько Марія, Назарова Марія, скотар Северин Іван, ветеринарний фельдшер Мотроненко Олексій, фуражир Сова Сила, конюх Ямпольський Яків та багато інших. Це ті люди, які творили історію своєї малої батьківщини та держави в цілому.

На фермі с. Трудового (Майдора) працював конюхом Ямпольський Яків Наумович. Справу свою знав. Коней любив, старанно їх доглядав. Невеличкого зросту, з хитринкою в очах (який єврей не володіє таким даром) дивися на навколишній світ серйозно, з подивом і розумінням, щось мовчки аналізував і строго поглядав на своїх товаришів по роботі.

Одного разу хтось із тваринників попросив мене зробити дядя Яші зауваження, мовляв, коні неважно почищені і не блищать. Подивіться, яка буде реакція. Я й сказав це йому, натякнувши, що прийдеться ставити на його місце другого конюха.

Прийнявши войовничо-агресивну позу, дядя Яша випалив: "Мене ставив конюхом на цю ферму сам Будьонний Семен Михайлович і тільки він може звільнити мене з роботи". Ось так.

Як відомо, без гумору життя буде неповноцінним. В ньому сконцентрована велика, мудра і дивовижна сила, яка збалансовує природний позитивний ритм людського життя.

В цьому ж селі працював птахарем і фуражиром Сова Сила Силович — місцевий поет, мудра, добра і щедра людина. Складав вірші, сплітав із них колоритний майдорфський віночок, веселив громаду, за це його поважали і любили. При зустрічі обов'язково щось новеньке цікаве видавав "на-гора". Були і серйозні ситуації. Одна з них така.

Як-то влітку в степу Сила Силович один охороняв молодняк

птиці, який розміщувався в дерев'яних будиночках. Вночі він почув шум, що доносився із пташника. Наблизившись до місця події, розгледів нічних "гостей", котрі вкидали в мішки курей. Що робити?

Страшно. І тут я, розповідав Сила Силевич, на весь голос закричав: "Аркадій, Петро, Андрюшка заряджай, по ворогах прямою наводкою стріляй. Огонь! Плі!" Крадії миттєво покидали все, що було в руках, і розтанули в темряві.

Птиця була врятована, дякуючи кмітливості і рішучості охоронця.

НОВОГРИГОРІВСЬКА СІЛЬСЬКА РАДА

На території сільської ради в 40-х роках минулого століття діяло три колгоспи: імені Горького, "Червоне поле" та імені Політвідділу.

В 1947 році головами працювали Роман Кузьмич Мотроненко ("Червоне поле"), 1908 р. н., безпартійний та Федір Григорович Галаган (імені Політвідділу), 1905 р. н., член ВКП(б).

Виконком сільської ради очолював Василь Васильович Галич, 1922 р. н., кандидат в члени ВКП(б), секретарем виконкому був Василь Ілліч Рубан, 1919 р. н., безпартійний.

Директором Новогригорівської неповносередньої школи працював Александр Савич Качан, 1911 р. н., член ВКП(б), він же секретар Новогригорівської партійної організації.

15 листопада 1947 року було зареєстровано кандидатом у депутати Гуляйпільської районної ради депутатів трудящих по Новогригорівському виборчому округу № 27 Марченко Олену Павлівну, 1907 р. н., яка проживала на хуторі Широкому, безпартійну, колгоспницю артiлі імені Політвідділу Новогригорівської сільської ради Гуляйпільського району Запорізької області.

В 1947 році кандидатами в депутати Новогригорівської сільської Ради депутатів трудящих було зареєстровано:

Корнева Івана Михайловича, 1914 р. н., мешканця села Новогригорівки, безпартійного, колгоспника артiлі імені Горького;

Галича Василя Васильовича, 1922 р. н., мешканця села Новогригорівки, кандидата в члени ВКП(б), голову Новогригорівської сільської ради;

Карнаух Ганну Прокопівну, 1918 р. н., мешканку села Новогригорівки, безпартійну, колгоспницю артiлі імені Горького;

Галагана Олексія Даниловича, 1926 р. н., мешканця села Новогригорівки, члена ВЛКСМ, службовця;

Рубана Василя Ілліча, 1919 р. н., жителя села Новогригорівки, безпартійного, колгоспника колгоспу імені Горького;

Мотроненка Романа Кузьмича, 1908 р. н., мешканця села Новоіванівки, безпартійного, голову колгоспу "Червоне поле";

Мотроненко Ольгу Герасимівну, 1915 р. н., жительку села Новоіванівки, безпартійну, колгоспницю артiлі "Червоне поле";

Качана Александра Савича, 1911 р. н., мешканця села Новогригорівки, члена ВКП(б), директора Новогригорівської неповної середньої школи;

Марченко Олену Павлівну, 1907 р. н., безпартійну, мешканку села Широкого, колгоспницю артiлі імені Політвідділу;

Галагана Федора Григоровича, 1905 р. н., мешканця хутора Широкого, члена ВКП(б), від колгоспників артiлі імені Політвідділу.

Після виборів головою Новогригорівської сільської Ради став Василь Васильович Галич, заступником голови — Олександр Савич Качан, секретарем — Олексій Данилович Галаган.

На засіданні виконкому 12 січня 1948 року (протокол № 1) розглядали питання про виконання плану поставок продуктів тваринництва, про здійснення Закону "Про всеобуч у школах" та звіт голів колгоспів імені Політвідділу і "Червоне поле" Ф. Г. Галагана і Р. К. Мотроненка.

3 лютого 1948 року головою сільської ради став Іван Михайлович Корнев.

3 лютого 1948 року виконком заслухав питання про організацію колгоспного пологового будинку за рахунок колгоспів на суму 2500 карбованців. Про це доповідала акушерка Н. І. Галич.

7 травня 1948 року, заслухавши інформацію директора Новогригорівської неповносередньої школи О. С. Качана, виконком вирішив провести 8 травня суботник по ремонту приміщення навчального, лікувальних та інших закладів.

5 лютого 1949 року виконком під головуванням голови сільради В. В. Галича розглянув звіти завідуючих сільським Новогригорівським клубом тов. Рудя О. Ф. і колгоспним клубом артiлі імені Політвідділу тов. Ткаченка.

11 березня 1949 року виконком слухав звіт завідуючої Широцької початкової школи Т. Ткаченко про виконання Закону про всеобуч дітей.

22 квітня 1949 року на виконкомі було заслухано інформацію про організацію дитячих ясел у колгоспах імені Горького (голова С. Пузанов) і "Червоне поле" (І. Закарлюка). На виконкомі відзначалось, що в колгоспі "Червоне поле" дитячі ясла й досі не організовані, через що три колгоспниці не виходять на роботу.

Виконком зобов'язав голову колгоспу "Червоне поле" тов. Закарлюку негайно, тобто 23 квітня, обговорити на засіданні правління питання організації дитячих ясел, де затвердити жінок для догляду за дітьми, виділити приміщення для дошкільного закладу. А завідувача Новогригорівським медпунктом Є. Ф. Галаган зобов'язана щоденно контролювати санітарний і гігієнічний стан дитячих ясел.

КОЛГОСП ІМЕНІ ГОРЬКОГО

В 1945 році головою Новогригорівської сільської ради працював Є. П. Ткаченко, а головою правління колгоспу імені Горького І. Д. Квітка.

30 січня 1946 року в колгоспі відбулися звітно-виборні загальні збори, в яких взяло участь 167 колгоспників, за присутності уповноваженого райкому партії тов. Чередниченка. Із звітною доповіддю правління за роботу 1945 року виступив І. Д. Квітка.

На зборах відзначалось, що в 1945 році господарство працювало незадовільно.

Взагалі на зборах піддавались гострій критиці за упущення і промахи в роботі як голова правління, так і члени правління та деякі недобросовісні колгоспники. Через погане виконання агротехнічних заходів колгосп недоодержав урожай зернових культур, а також — і решти. В результаті цього і на зароблений трудовень отримано менше продукції. На початку 1946 року дуже важке становище склалося в колгоспі імені Горького.

В резолюції зборів було записано, що в колгоспі порушена ланкова система, низька трудова дисципліна, не практикувались наради з передовиками, не вживались заходи щодо попередження розбазарювання і крадіжок урожаю і не велась боротьба з крадіями колгоспного добра. Господарство не виконало державних замовлень на сільгосппродукцію, осінньої сівби та зяблевої оранки, що поставило колгосп у важкі умови на 1946 рік.

Роботу правління і ревкомісії визнано незадовільною.

Загальні збори вирішили обрати головою правління Д. Т. Шульгу.

7 травня на засіданні правління голова колгоспу Д. Т. Шульга говорив про те, що дисципліна в господарстві занепала. Самі бригадири цьому потурають: реманент по степу розкиданий і не стягнутий до належного місця, вихід колгоспників на роботу згідно з розпорядком дня не виконується. Бригадири з ланковими ніякої роботи з колгоспниками не проводять, процвітає "знеосібка" в роботі, ланкова система порушена.

У травні 1946 року головою Новогригорівської сільради вже працював Кучер.

15 травня 1946 року загальні збори колгоспу зняли з посади голову правління Д. Т. Шульгу за невиконання плану весняної сівби, за погану організацію підняття парів, за провал роботи по зборі грошей на Державну внутрішню позику. Тимчасово виконувати обов'язки голови колгоспу доручили С. С. Шушурі.

19 травня загальні збори колгоспу, на яких було присутніх 110 чоловік, призначили на посаду голови правління Семена Яковича Пузанова. Тоді ж перебрали і ревкомісію. Головою її обрали І. М. Корнева.

Внаслідок реорганізації на території Новогригорівської сільської ради залишалися на кінець 40-х років колгоспи імені Горького та "Червоне поле" (село Новоіванівка). 17 серпня 1950 року колгосп "Червоне поле" об'єднався в один колгосп імені Ілліча.

Колгосп імені Горького, як і Новогригорівська сільська рада, проіснували до 13 серпня 1957 року, до об'єднання з колгоспом імені Ілліча, до приєднання території Новогригорівської сільської ради до Успенівської.

— До останнього часу вівчарство було найвідсталішою галуззю тваринництва у нашому колгоспі імені Горького, — 17 лютого 1956 року розповідав чабан Л. Шаровський. — Правління артілі приділяло йому дуже мало уваги, а тому вихід ягнят і настриг вовни були дуже низькі.

Зараз становище дещо поліпшилось. Вівчарня у нас простора, добре утеплена. Краща стала справа і з водопоєм. На зиму для овець заготовлено досить різноманітних кормів — сіна, відходів пшениці і соняшника, силосу з бадилля і качанів кукурудзи. Годівлю проводимо суворо за раціоном. За вівцематками встановлений старанний догляд і вдень, і вночі.

Щоденно буває у нас на вівчарні ветеринар Іван Гордійович Северин, багато допомагає нам і зоотехнік Микола Степанович Попіл.

Я взяв зобов'язання одержати в цьому році по 105 ягнят на 100 вівцематок. Вже місяць як іде окот. За цей час окотилось 216 вівцематок, які привели 250 ягнят, тобто по 115 ягнят на 100 вівцематок. Всі ягнята збережені.

У 1956 році директором Новогригорівської семирічки працював О. С. Качан.

Комсомольці і молодь колгоспу імені Горького вирішили в період дводекадника лісу і саду посадити весною 1956 року в селі Широкому комсомольський парк площею 1 гектар, висадити дерева біля контори колгоспу, сільського клубу і обсадити ставок у селі Новогригорівці.

Крім цього, кожен юнак і дівчина зобов'язалися посадити у себе вдома по 10 фруктових і декоративних дерев.

Вони вже на 20 квітня приступили до здійснення своїх планів — зробили розбивку парку, завезли 25 тисяч саджанців декоративних дерев.

15 травня 1956 року повідомляв голова колгоспу імені Горького В. Корчевський: "Щоб забезпечити худобу повноцінним, високопоживним кормом на весь стійловий період, ми в нинішньому році намітили додатково збудувати дві траншеї для закладання силосу.

Обидві траншеї загальною місткістю на 400 тонн силосу будуть облицьовані паленою цеглою, кладеною на цементному розчині. Таким чином, ми матимемо силосних споруд у цьому році майже на 1000 тонн маси.

Разом з тим у колгоспі завершується будівництво свинарника-відгодівельника на 200 голів. Біля свинарника зроблено загін площею 18 на 40 метрів. Сама споруда розбита на секції по 30-40 голів кожна. З 20 травня відгодівельну групу підсвинків переведемо на площадку".

— Наш Новогригорівський сільський клуб значно поліпшив роботу у весняний час, частіше став влаштовувати вистави і концерти для колгоспників артілі імені Горького, — писав до редакції районної газети "Сталінським шляхом" 23 травня 1956 року колгоспник В. Зражевський. — Недавно колгоспники з великим задоволенням і захопленням дивились виставу "Невісточка" Гроха, а також прослухали цікавий концерт.

Найбільше сподобалась гра любителів драмгуртка Олександр Шрамко, Дар'ї Горпинич, Семена Борта, Василя Шушури. Вони прекрасно зіграли свої ролі.

Сподобались і виступи учасників хору, а особливо виконавців частівок Раїси Швед і Марії Борт.

Наше бажання — щоб такі хороші вистави і концерти влаштовувалися як можна частіше.

— Бригада чабанів колгоспу імені Горького на чолі зі старшим чабаном Л. С. Шаровським зобов'язалася одержати в 1956 році не менше як по 125 ягнят на кожні 100 вівцематок і настригти з кожної вівці по 3,5 кілограма вовни.

На 29 червня бригада чабанів вже мала по 121 ягняті на 100 вівцематок і на кожну стригову вівцю — по 3,65 кілограма вовни. Чабани запровадили так звані ущільнені окоти і тому зараз чекають другого окоту вівцематок, — хвалився зоотехнік М. Попіл, — що дасть змогу чабанам значно перевиконати взяті на себе зобов'язання.

Самовіддана праця тваринників артілі забезпечує колгоспу хороші прибутки від тваринництва. Тільки у травні за здане в рахунок обов'язкових поставок і продане державі молоко артіль отримала більше 40 тисяч карбованців. Понад 20 тисяч карбованців — лише в травні за здану державі вовну.

Серед доярок найвищих показників з початку сільськогосподарського року добилась Марія Петрівна Пилипенко, яка одержала від кожної корови по 2132 літри молока (по колгоспу — 1652 літри).

За червень першість у змаганні здобули доярки Надія Тимофіївна Хижняк і Килина Євдокимівна Шелех з ферми № 2, які надали по 408-435 літрів молока від кожної корови, а також Надія Ва-

силівна Ткаченко з ферми № 1, у якій середній надій молока на корову становив 400 літрів.

Непоганих виробничих показників добились і телятниці. Середній добовий приріст кожного з 25 телят, яких доглядала Ніна Гнатівна Пилипенко, становить у 4-5-місячному віці 680 грамів. Ганна Кузьмівна Пидоря добилася щодобового приросту кожного теляти 630 грамів.

На районну Дошку пошани у липні 1956 року заносили ім'я доярки колгоспу імені Горького Килини Євдокимівни Шелех, яка надоїла в червні по 435 літрів, а з початку року — по 1968 літрів молока на корову і чабан Леонід Савич Шаровський, який настриг по 3,8 кілограма вовни на кожну вівцю.

— Що ми бачили і чого навчились на Всесоюзній сільськогосподарській виставці? — Про це 2 вересня 1956 року розповідав читачам районної газети чабан колгоспу імені Горького Л. С. Шаровський. — В цьому році разом з групою передовиків нашого району мені вперше в житті довелося побувати в столиці нашої Батьківщини — Москві на Всесоюзній сільськогосподарській виставці.

Дуже велике враження на мене справила Виставка. Там я детально ознайомився з роботою передових чабанів країни, бесідував з учасниками Виставки. Дуже мені сподобалися тонкорунні елітні барани, жива вага яких досягає 140 кілограмів, а настриг вовни становить 22 кілограми, хороший типовий вівчарник, розрахований на 500 голів овець, та багато іншого.

Наша бригада чабанів з року в рік також добивається непоганих результатів у роботі.

В цьому році бригада вже виконала взяте зобов'язання — одержала по 121 ягняті від кожних 100 вівцематок замість зобов'язання 115 ягнят і настригла з кожної вівці по 4 кілограми вовни — на 500 грамів більше, ніж зобов'язувалась.

Високої продуктивності овець ми добиваємось, дякуючи дотриманню всіх правил зоотехнії, старанному догляду за ними. Кітних вівцематок тримаємо окремо від отари. Як починається окіт, чергуємо біля них вдень і вночі. Уважно слідкуємо за розвитком молодняка. Але ми не застосовуємо такого передового методу при парванні овець, як штучне запліднення, який з успіхом застосовують пе-

редовики — учасники ВСГВ. Наступного року ми обов'язково запровадимо в себе. Вже заплановано побудувати пункт штучного запліднення. В цьому році ми одержимо два елітні барани-плідники, бо в нас є лише один плідник тонкорунної породи. Немає в нас і хороших приміщень для овець. А тому правління артілі запланувало побудувати в наступному році типовий вівчарник.

В 1956 господарському році по колгоспу імені Горького надоєно від кожної фуражної корови по 2602 літри молока замість зобов'язання 2300. Дякуючи цьому, тут одержали по 151,6 центнера молока на кожні 100 гектарів сільгоспугідь — на 14,4 центнера більше, ніж передбачалося перспективним планом колгоспу.

Якщо порівняти це з 1955 роком, то продуктивність корів зросла майже у 2,5 раза. Тоді удій на фуражну корову становив 1036 літрів молока.

У змаганні серед тваринницьких ферм першість здобули працівники другої ферми, де завідує Д. А. Жовнір. Вони надоїли від кожної фуражної корови по 2650 літрів молока — майже на 100 літрів більше, ніж тваринники ферми № 1.

В індивідуальному змаганні серед доярок ферми № 2 найкращих результатів добились Н. Т. Хижняк, яка надоїла по 3496 літрів молока від кожної корови своєї групи, М. П. Пилипенко — по 3343 і К. Є. Шелех — по 3342 літри. По фермі № 1 кращі показники по надою молока мали доярки Н. І. Квітка, Р. І. Рудь та Т. Т. Борт.

Сумлінно потрудилася і бригада чабанів під керівництвом старшого чабана Л. С. Шаровського. Від кожних 100 вівцематок бригада одержала по 131 ягняті (зобов'язання — 125). Настриг вовни досяг 4,1 кілограма на кожну стригову вівцю або на 600 грамів вище зобов'язання.

Але виробництву м'яса і особливо свинини керівники колгоспу (голова В. А. Корчевський) приділяли мало уваги. Відгодівлю свиней організували вкрай незадовільно. На свинофермах не було жодного кормозапарника, не обладнано кормокухні, а тому всі корми згодовувалися свиньми в непідготовленому вигляді. Давали їх свиням прямо на землю, бо у свинарнику-відгодівнику немає кормушок і навіть підлога не наслана.

— Щоб добитися хороших показників по виробництву продукції тваринництва у 1957 році, — зауважував 11 листопада 1956 року зоотехнік М. Попіл, — нашим керівникам артiлі треба змінити своє ставлення до тваринництва, добре організувати відгодівлю худоби і в першу чергу свиней.

25 листопада 1956 року за досягнення найкращих показників у роботі Похвальні листи райкому ЛКСМУ отримали комсомольці колгоспу імені Горького Галина Гергець, Любов Денисенко, Лідія Квітка, Євген Марченко, Раїса Максимко, Антоніна Нагірна, Маруся Сидоренко, Катерина Сошняк.

Навесні 1957 року частина колгоспу імені Горького відійшла до колгоспу імені Ворошилова.

Організовано пройшов 19 травня 1957 року у Новогригорівській семирічній школі недільник по збору металолому та макулатури, присвячений 35-річчю з дня створення в нашій країні організації юних піонерів. Всього в цей день було зібрано 2600 кілограмів чорного і кольорового металолому і до 20 кілограмів паперу.

Особливо відзначились у недільнику учениця Галина Персань зі своїм братом Васею. Вони зібрали в цей день 430 кілограмів лому. Брат і сестра Скорнякови здали 300 кілограмів металолому. Більше як по 100 кілограмів назбирали і здали учні Володя Шушура і Володя Різниченко.

— Я вже прожив 68 років, — хвалився житель села Новогригорівки В. Ткаченко 1 травня 1958 року, — але таких різючих змін, які сталися у побуті і культурному житті нашого села Новогригорівки за короткий час, ще не бачив. Торік влітку село повністю електрифіковано.

Недавно село наше стало також радіофіковане. А напередодні 40-річчя Великого Жовтня в новому клубі встановлено стаціонарну устатковку і тепер три рази на тиждень тут демонструються кінофільми.

Директор Новогригорівської семирічної школи І. Зачепило 21 травня 1958 року писав: "Піонери нашої Новогригорівської семирічної школи цієї весни посадили біля школи парк, а також підсадили пришкільний фруктовий сад. Тільки в парку посаджено 444 декоративних дерева та багато кущів. Засіяли квітами площу близько 200 квадратних метрів".

Піонери й учні Новогригорівської семирічної школи в 1958 році здали державі 70 кілограмів кролячого м'яса, а колгоспові імені Ілліча передали 48 кролів для кролеферми.

В 1959 році піонери зобов'язалися виростити 100 кролів і здати заготівельним організаціям не менше 200 кілограмів м'яса, виростити 500 качок, 200 пар голубів дома й 50 — в школі, виростити 12 гектарів кукурудзи на силос в колгоспі імені Ілліча і відправити державі 500 кілограмів фруктів з шкільного саду.

— У нашій Новоіванівській початковій школі, — розповідав 14 січня 1960 року учень 4-го класу М. Ураков, — створена невеличка кролеферма. Коли почався навчальний рік, ми дали тверде слово виростити і здати державі 27 кролів. Зараз ще рік не закінчився, а ми вже рапортуємо про успішне виконання свого зобов'язання. Учні виростили 29 кролів і здали на приймальний пункт 55 кілограмів поживного кролячого м'яса, за яке одержали понад 600 карбованців.

Тепер ми даємо нову обіцянку. Кожен учень виростить по два кролі і створить кролеферму в себе вдома.

КОЛГОСП ІМЕНІ ПОЛІТВІДДІЛУ

В 1943 році на хуторі Широкому Новогригорівської сільської ради діяв колгосп "Політвідділ". На 15 вересня 1943 року в ньому нараховувалось 94 членів, з них 56 жінок і 38 підлітків. У тому році зібрали

в господарстві 677 центнерів зернових, з них 317 центнерів озимої пшениці, 207 центнерів ячменю, 77 центнери зернової кукурудзи.

На 1 січня 1944 року в "Політвідділі" було 10 голів великої рогатої худоби, в тому числі 2 корови і 6 волів, а також 4 свиноматки.

В 1944 році кількість працюючих в колгоспі збільшилася до 195.

В 1944 році із 132 гектарів озимої пшениці отримали 1741 центнер зерна (врожайність 13 центнерів з гектара при плані 9), кукурудзи на зерно — 780 центнерів, ячменю — 366. Всього зернових та бобових зібрали 3414 центнерів. Здали державі: 1476 центнерів, до хлібного фонду Червоної Армії — 470, видано натуроплатою за роботи МТС — 438, засипано на насіння — 390 центнерів, видано колгоспникам на трудодні — 342 центнери.

В 1944 році за голову колгоспу був Олександр Юхимович Мороз, а в 1945 році головою правління колгоспу працювала Настя Антонівна Шерстюк (Борт — Авт.), а головою Новогригорівської сільради Омелян Прохорович Ткаченко.

1 лютого 1946 року в колгоспі "Політвідділ" відбулися загальні збори, на яких заслухали звіт голови правління Насті Антонівни Шерстюк за роботу в 1945 році. На зборах було присутніх 73 колгоспники.

На зборах виступили Микола Захарович Шушура, Омелян Прохорович Ткаченко, Андрій Іванович Будяк, голова ревізійної комісії Олександра Іванівна Будяк, які визнали роботу правління за 1945 рік незадовільною. Через те, що не було забезпечено розвитку тваринництва, не виконувались якісно і в строк агротехнічні заходи, а тому недоотримано запланованого валу зерна і в результаті не виконано плану хлібопоставок державі, трудодень колгоспників виявився дуже "легким".

Правління колгоспу не боролось з порушниками трудової дисципліни, та й само не збиралось на засідання. Збори ухвалили: головою колгоспу обрати Андрія Івановича Будяка.

11 лютого 1946 року правління колгоспу на своєму засіданні ухвалило такий розпорядок дня в господарстві: початок робочого дня о 7.30, одна година на обід і кінець трудового дня о 17 годині вечора.

22 червня 1946 року загальні збори постановили: Андрія Івановича Будяка переобрати з посади голови колгоспу (він документально заявив про свою хворобу), а за рекомендацією райкому партії одногосно обрали головою колгоспу Гаврила Тимофійовича Вовка.

Головою Новогригорівської сільради з цей час працював А. А. Дігтяр, секретарем партійної організації тов. Ковальов.

4 серпня загальні збори відмічали, що в колгоспі погано з трудовою дисципліною, плану здачі хліба державі не виконали ні в липні, ні в серпні. Збирання врожаю пройшло незадовільно, колоски ніхто не підбирав, 189 центнерів хліба залишається непереверіямим, тому що дисципліна перебуває на низькому рівні.

За те, що роботи під час жнив погано організовувались і майже не контролювалось їх виконання, збори винесли догану голові колгоспу тов. Вовку. За несумлінне виконання обов'язків агротехніка, за сівбу кукурудзи прілим насінням, за неякісне збирання врожаю 1946 року Федосія Петровича Персаня вирішили зняти з роботи і віддати під суд.

Ситуацію, що склалася в господарстві, Ф. П. Персань пояснював тим, що весною коні, воли, корови були слабі і виснажені, а це привело до пізньої сівби ярих і просапних культур. Через це затягнулася і кампанія по політтю просапних.

На зборах зазначалося, що під час жнив неправильно розставляли людей, через це і виходило, що одні гусей пасли, а інші колоски збирали не для колгоспу, а для себе.

На загальних зборах 1 вересня 1946 року ухвалили 2 вересня почати осінню сівбу і включити всіх корів у роботу.

3 вересня знову відбулися загальні збори колгоспу "Політвідділу", на яких стояло питання про хід здачі хліба державі, осінню сівбу і підняття зябу. Доповідав голова правління Г. Т. Вовк. Він зазначив, відповідаючи на питання секретаря парторганізації тов. Ковальова, що план осінньої сівби недоведений до колгоспників і, зокрема, до сівачів.

— Чому незаконно засипаний зайвий хліб у комору? — запитував тов. Ковальов голову колгоспу і почув відповідь, що в цьому винен рахівник. Отже, в коморі було приблизно 15 центнерів зайвого хліба, який потрібно здати державі, наголошували виступаючі.

Виступаючи на зборах, тов. Ковальов сказав: "Хліб відігравав велику роль під час воєнного часу. І зараз у такий важкий повоєнний час хліб потрібний, як повітря. Робота у жнива була в цілому непогана, але "якість її зовсім негідна". На полях зосталось багато невизбраних колосків, які зараз приорюються. План підняття зябу не виконується, хоч часу для цього досить. Тільки хорошою дисципліною можна добитися хороших успіхів".

28 вересня (протокол № 25) загальні збори слухали питання "Про заходи по ліквідації порушень Статуту сільськогосподарської артілі в колгоспах" (постанова Ради Міністрів СРСР і ЦК ВКП(б)). З доповіддю виступив тов. Качан, у обговоренні її — П. А. Баран, І. А. Різниченко, Н. А. Квітка, Х. І. Панченко.

Загальні збори відмічали, що випадки порушень Статуту сільськогосподарської артілі були і в колгоспі "Політвідділ". Вони проявлялись у незаконному розбазарюванні колгоспного майна, виписках незаконно хліба особам, що нічого спільного з колгоспом не мають.

Дуже гостро збори обговорили питання трудової дисципліни в колгоспі і постановили: хто буде зривати роботу, виключати з колгоспу.

До питання про трудову дисципліну загальні збори повернулися 4 жовтня 1946 року. Після доповіді Г. Т. Вовка на них виступили Х. І. Панченко, І. А. Різниченко, Н. А. Квітко, В. М. Кучер. І доповідач, і виступаючі говорили про те, що трудова дисципліна в колгоспі зовсім розладналася. Дійшло до того, що деякі колгоспники відмовляються виходити на роботу, не хочуть запрягати в ярма своїх корів, через що не виконується графік підняття зябу.

— В нас і досі немолочені огребки, — казали виступаючі, — а також не перемолочена солома.

На зборах звучала пропозиція: чиї корови не будуть запрягатись, забирати в колгосп, а завдання, поставлені перед господарством, виконувати, підбурювачів за невихід на роботу віддавати під суд.

15 жовтня загальні збори обговорювали хід хлібоздачі державі, збирання пізніх культур і підняття зябу. Виступаючи, секретар парторганізації сільради Н. П. Ковальов сказав, що в наш район приїхала спеціальна комісія уповноважених, яка займається тільки питанням хлібозаготівлі і продукції городів. І перед вами, товариші колгоспники, не приховується, що зараз важке становище з хлібом у республіці. Тому попереджую, що з деякими колгоспниками доведеться розквитатися, щоб не заважали кращим колгоспникам чесно працювати.

Уповноважений Л. С. Качан, говорив, що з тими людьми, які заважають виконувати поставлені завдання, будемо боротись як з ворогами народу і колгоспного ладу. А тим, хто отримав довідки про виїзд з колгоспу, завтра відрізати городи і запропонувати виїхати з колгоспу, а сьогоднішній невихід на роботу вважати саботажем. У злісних зривачів нарядів забирати корів на колгоспну ферму і використовувати на піднятті зябу, збиранні картоплі.

9 січня 1947 року загальні збори, крім інших, розглянули питання про вирубування колгоспних садів і постановили при першому порушенні накладати штраф у сумі 100 карбованців, при другому — 200 (готовими грішми).

30 січня 1947 року в колгоспі "Політвідділ" відбулися звітно-виборні загальні збори за участі голови Новогригорівської сільської ради В. М. Кучера та 49 членів колгоспу (80%).

Із звітом правління колгоспу за 1946 рік виступив голова Гаврило Тимофійович Вовк, який працював на цій посаді з 24 червня 1946 року.

За звітний період у господарстві загинуло 7 свиней, 2 вівці вкрали. Не виробили мінімуму трудоднів 7 колгоспників. Через незапряжку корів, погану труддисципліну зяб не підняли.

Виступаючи, Ф. Г. Галаган говорив, що в колгоспі повний розор: коні та свиноматки гинуть, позичку нікому оформити і одержать в комору. Правління колгоспу в особі голови колгоспу тов. Вовка займалось повністю саботажем. За розвал колгоспу винен голова.

Шушура М. З.: "Вовк — не господар, він любить довго спати, добре їсти і розкатуватись. Його треба зняти і вибрати нового голову, який виведе наш колгосп упередові".

В. М. Кучер: "Збиральна кампанія пройшла погано, неякісно, багато зосталось колосків на полі. Корм до ферми не завезено. Його розкрадають. В усьому не порядку винен голова колгоспу тов. Вовк. Він не в силах керувати колгоспом. Його треба зняти і за падіж худоби передати до слідчих органів, нехай знайдуть винних і покарають".

Звіт правління колгоспу за 1946 рік збори оцінили як незадовільний. Головою господарства обрали одногосно Федора Григоровича Галагана.

31 січня на розширеному правлінні вирішили постійним працівникам видавати по 250 грамів хліба вдень, а тим колгоспникам, хто по наряду, — 200 грамів борошна.

16 лютого розширена нарада колгоспу "Політвідділ" відзначала, що господарство майже не готове до весняної посівної кампанії.

Звітуючи про роботу, завферми П. А. Максименко наголошував, що цьогорік у колгоспі пройшов великий падіж худоби через відсутність достатньої кількості кормів. Їх би вистачило до половини лютого-березня, але їх розтягли, а худоба стояла 2-3 дні негодована.

27 березня 1947 року на засіданні правління відмічали, що цьогорік весна затяжна. Роботи під час весняної посівної кампанії прохо-

дять слабо і неякісно. Худоба слаба. Норми не виконуються через слабкість худоби.

31 березня на засіданні правління колгоспу мова йшла про крадіжки посівного матеріалу, якого і так мало, і який колгоспники розносять по домівках. Ухвалили передати матеріали в народний суд на Миколу Шушуру, Палажку Шушуру, Параску Максименко і Грицька Мороза, у котрих виявили посівний матеріал, і просити стягнути з них гроші по ринковій ціні за украдений посівматеріал.

30 квітня 1947 року правління колгоспу розглядало питання про виділення премії колгоспникам за весняні роботи, продуктів для дітей школи до 1 Травня, посилення сторожової охорони, виділення продуктів для колгоспників.

Члени правління ухвалили виділити для учнів школи 5 кілограмів борошна і 3 літри молока, для колгоспників вирішили дати по 150 грамів хліба печеного і приварок. Для приварку виділити 25 кілограмів картоплі і по 100 грамів борошна на кожного працюючого.

2 травня загальні збори ухвалили преміювати кращих колгоспників, які виконували норми на весняній посівній кампанії, а саме: П. Панченко — 50 крб., Л. Повод — 35 крб., К. Талагойда — 35 крб., Д. Шелех — 35 крб., Д. Тимченко — 35 крб., В. Мосійченко — 30 крб., М. Галаган — 30 крб., М. Марченко — 30 крб., Ф. Г. Галаган — 200 крб.

Тоді ж правління доручило видавати пайок ковалю колгоспу на вироблений трудовдень.

27 червня у колгоспі "Політвідділ" пройшли загальні збори за участю представника райкому партії Ф. С. Костогриза. На зборах обговорювали хід підготовки до збиральної кампанії і перевірку виконання соцдоговору з колгоспом імені Горького та затвердили виробничий план до збиральної кампанії.

— Дисципліна в колгоспі повинна бути поставлена на довоєнний рівень, — говорив уповноважений. — Треба організувати в колгоспі громадське харчування. Сьогодні виявлений випадок зрізування колосків. Через це хліб потрібно суворо і зірком охороняти, а людей, які крастимуть його, притягати до кримінальної відповідальності.

2 серпня правління ухвалило (протокол № 18) нарахувати трудоводні Агафії Квітко за приготування їжі колгоспникам, які гостро потребували цього.

Для заохочення колгоспників на збиранні врожаю правління колгоспу ухвалило виділити 75 кілограмів ячменю і стільки ж пшениці.

Загальні збори 6 липня обговорювали хід збиральної кампанії та виконання хлібопоставки.

Збори виключили з колгоспу І. М. Ледньова з сім'єю за крадіжку зерна.

5 серпня загальні збори ухвалили виділити члена правління, який би відповідав за збір колосків і мобілізував би всіх школярів на цю роботу.

7 листопада 1947 року колгоспниця артіль імені Політвідділу А. Квітка заявляла, що з гордістю носить орден "Мати-героїня":

— Батько мій помер, як мені було 3 місяці. Залишилося нас у матері двоє. Мати вдруге вийшла заміж. Від другого чоловіка народилося в неї ще четверо дітей. Важко було прогодувати таку сім'ю, то нас з братом забрав до себе дід. В нього ми і виховувалися.

Закінчила я три класи, а більше не було змоги вчитися. Та ще й то добре було — інші зовсім не вчилися.

В 1916 році я вийшла заміж за Квітку Никона Андрійовича. Жінка перша в нього померла, залишилося троє дітей. Старшій дівчинці було 8 років, а меншому хлопчикові — 4 роки. Я любила дітей і з материнською ніжністю взялася за їх виховання.

А з 1917 року у мене пішли свої діти. Десятому, найменшому Андрюші зараз 7-ий рік. Він ще в школу не ходить, але вже добре вміє читати і писати.

Старші мої сини — Василь, Іван і Микола — гордість моя, вони учасники Великої Вітчизняної війни, мають урядові нагороди. Василь та Микола і зараз знаходяться в Радянській Армії.

Гриша теж готується до призову в Радянську Армію, а літом він працював у колгоспі і заробив 380 трудовнів.

Дуня, Леонід і Ліда ходять у школу — хочуть набути вищої освіти. І я знаю, що їхні мрії здійсняться, бо про них турбується наш уряд, наша більшовицька партія.

Хіба б змогла я виховати 13 дітей колись, в царській Росії, чи й зараз в будь-якій іншій країні.

Тільки в нас в Радянському Союзі діти оточені такою любов'ю і піклуванням. Вони не бояться завтрашнього дня — їхнє майбутнє світле і ясне.

Наша влада турбується про багатосімейних і саодиких матерів — вона надає їм матеріальну допомогу. 14 тисяч карбованців отримала я з 1936 по 1945 рік, а недавно Радянський уряд відмітив мої заслуги у справі виховання дітей — нагородив мене орденом "Мати-героїня". З гордістю ношу я цей орден.

* * *

4 лютого 1948 року в колгоспі "Політвідділ" відбулися звітно-виборні збори, на яких було присутніх всього 64 колгоспників, з них 61 працездатних, а також уповноважений Гуляйпільського райкому партії тов. Троян, секретар парторганізації О. С. Качан, голова Новогригорівської сільської ради І. М. Корнев.

У звітній доповіді голова колгоспу Ф. Г. Галаган, зокрема, сказав, що в 1947 році планувалось витратити 35000 трудоднів, а використали 26698, причиною цього є недорід у звітному році, що привело до зменшення робіт у колгоспі. Намічали взяти валового збору зерна 3205 центнерів, а фактично взяли 1837 центнерів. У рослинництві планували отримати 52000 карбованців доходу, а мали 12436 карбованців. Причина: недорід і через це зменшення прибутків від рільництва.

У тваринництві план поголів'я виконано лише свиней. Причиною також є стихія (недорід), що привела до зменшення закупівлі поголів'я худоби, а також контракції у колгоспників.

Причиною невиконання держпоставок є також недорід.

— Ми намічали, — доповідав голова колгоспу, — отримати 72000 карбованців прибутку, а маємо 35000. В середньому видача колгоспникам на один трудовдень складає зерном — 450 грамів і грішми — 41 копійку.

На 1 січня 1948 року господарство мало 11 коней, 16 волів, 4 сівалки, є й інший сільгоспінвентар. В 1947 році було побудовано приміщення кузні. Господарство повністю забезпечене кормами як для громадської худоби, так і для колгоспників. Злісних порушників труддисципліни у звітному періоді не було виявлено.

До весняної сівби господарство підготувалось непогано.

На зборах уповноважений райкому партії тов. Троян закликав колгоспників залікувати рани нанесені війною і засухою сільському господарству, активніше боротися за культурне життя колгоспників, за озеленення хутора Широкого.

У підсумковому слові голова колгоспу ще раз відмітив: "Великий недобір врожаю — це наслідок стихії зими 1946-1947 років, де від видування вітру загинуло 99 гектарів озимої пшениці та стихія весни 1947 року, де від засухи загинула частина проса. На це є акти Держстраху".

На зборах роботу правління за звітний рік визнали доброю, тому голову колгоспу і правління не переобирали, а залишили працювати далі.

21 квітня 1948 року в колгоспі "Політвідділ" Новогригорівської сільської ради загальні збори, на яких було присутніх 74 колгоспники (голова зборів Іван Андрійович Різниченко, секретар — Іван Омелянович Ткаченко, член президії зборів Олена Павлівна Марашко) обговорювали Указ Президії Верховної Ради Союзу РСР від 21 лютого 1948 року "Про виселення із Української РСР осіб, які злісно ухиляються від трудової діяльності у сільському господарстві і ведуть антигромадський паразитичний спосіб життя".

Основні положення Указу зачитав і пояснив голова колгоспу Ф. Г. Галаган.

В обговоренні першим виступив Іван Іванович Терещенко, який сказав, що Указ спрямований на подальший розвиток і піднесення сільського господарства, але для цього всім колгоспникам необхідно чесно трудитись, брати активну участь у колгоспному виробництві, зміцнювати колгоспну власність.

— У нас у господарстві, — говорив виступаючий, — є колгоспниця Настя Антонівна Борт, яка в 1948 році виробила всього 10 трудоднів, має присадибну ділянку, корову, користується пасовищем, систематично ухиляється від трудової діяльності.

Іван Михайлович Ледньов у 1947 році виробив 72 трудодні, а в 1948 році — жодного. Живе за рахунок нетрудових доходів. Має олійницю, шеретовку, від яких отримувє великий прибуток з колгоспників за переробку соняшнику на олію, бере великі побори: по суті, веде паразитичний спосіб життя.

Я закликаю колгоспників взяти активну участь в обговоренні Указу Президії Верховної Ради СРСР і пропонує виключити із членів колгоспу Борт Анастасію Антонівну і Ледньова Івана Михайловича і винести громадський присуд про виселення їх із села.

Далі говорив на зборах Іван Андрійович Різниченко:

— Колгоспниця Ольга Гордіївна Повод протягом двох років працює в колгоспі погано, мінімум трудоднів не виробляє, за 1947

має 87 трудоднів, формально ставиться до громадського обов'язку, не береже, не зміцнює колгоспне селянство, завжди веде до того, щоб потрудитись поменше — урвать побільше.

Я також настоюю, щоб до колгоспниці Повод Ольги Гордіївни застосувати присуд зборами колгоспників у відповідності до Указу Президії Верховної Ради СРСР про виселення її із села.

Галаган Г. Д.: "Я пропоную обговорити питання про відношення до колгоспу колгоспниці Бобир Ганни Кузьмівни. Як відомо, вона з року в рік не виконує встановлений мінімум трудоднів. В колгоспі працювати не хоче, а його благами користується. Я пропоную відповідно до Указу виселити її із села".

Шульга Д.: "Я хочу поставити питання Ледньової Марії Іванівни, яка в колгоспі працювати не хоче. В 1948 році не має жодного трудодня і живе за рахунок спекуляції. Живе від олійниці і будує своє особисте благополуччя.

Як відомо, колгоспниця Гуртова Наталя Григорівна в 1948 році на роботу в колгосп не ходила. Син її покинув колгосп без дозволу і тим сприяв розкладанню дисципліни в колгоспі. Я вважаю, що необхідно прийняти присуд зборів колгоспників у відповідності з Указом Президії Верховної Ради СРСР про виселення їх із села".

Качан О. С.: "Я підтримую виступаючих колгоспників, які вказали на людей Вашого колгоспу і запропонували у відношенні Борт А. А., Ледньова І. І., Повод О. Г., Бобир Г. К., Ледньової М. І. та Гуртової Н. Г., але ми повинні попередити всіх, тих колгоспників, які не беруть активної участі у колгоспному житті. Такі теж можуть скотитись до паразитуючого способу життя, а тому треба вимагати від них чесно і добросовісно працювати в колгоспі".

Квітко Н. А., Корнев І. М., Корнев К. Д. запропонували, щоб названі 6 чоловік дали клятву перед колгоспниками, що вони хочуть бути в колгоспній сім'ї або хай вибувають з нашого колгоспу.

Першою із слів розкаювання виступила на зборах Ганна Кузьмівна Бобир: "Я перед всіма колгоспниками засуджую свої вчинки щодо порушення Статуту сільгоспартілі.

Я допускала часті невиходи на роботу без поважних причин, допускала запізнення, вибирала легку роботу, несумлінно ставилась до майна, порушувала внутрішній розпорядок тощо. Визнаю, що така моя поведінка сприяла розладу і дезорганізації в колгоспі, нанесення

збитків інтересам загальноколгоспним і колгоспників, зниження вартості трудодня в грошовій і натуральній оплаті. Каючись по минулому, я даю зобов'язання:

1. Чесно і добросовісно трудитись в колгоспі.

2. Берегти і зміцнювати колгоспне господарство.

3. Своєчасно, без запізнення виходити на роботу.

4. Виконувати установлені норми виробітку.

5. Берегти машини, сільгоспреманент, майно; добре доглядати худобу колгоспу.

6. Працюючи в рільничій бригаді, забезпечити одержання врожаю зернових не менше 20 центнерів з гектара.

7. Своїм чесним і добросовісним трудом всемірно сприяти дальшому зміцненню свого колгоспу, його загальноколгоспних багатств, покращання матеріального та культурного рівня всіх трудящих колгоспників.

Тільки не виселяйте мене із села", — такими словами закінчила свій виступ Г. К. Бобир.

Збори прийняли клятву одногосно.

Такі ж клятви давали А. А. Борт, О. Г. Повод, І. М. Ледньов, Н. Г. Гуртова, М. І. Ледньова (збереглися письмові їх пояснення схожі слово в слово, як близнюки. Пояснення ці писали за єдиним шаблоном, мабуть, вчителі, бо почерки круглі, каліграфічні, а колгоспники їх тільки незграбно підписували 21 квітня 1948 року). На основі цих клятв загальні збори, враховуючи їх щирість, попередили всіх шістьох колгоспників, якщо вони не виконають свої обіцянки до 15 вересня 1948 року, то їх буде виключено з колгоспу і виселено із хутора Широкого.

Також збори попередили всіх колгоспників про дію Указу Президії Верховної Ради СРСР від 21 лютого 1948 року і застосування його положень до тих, хто буде недобросовісно працювати на колгоспних роботах.

13 грудня 1948 року на загальних зборах розглядали заяви колгоспників П. Я. Циса, П. П. Горшкова, В. В. Галича, у яких вони просили продати їм хліба (по 40-50 кілограмів, по 1 крб. за кг).

26 січня 1949 року в колгоспі "Політвідділ" пройшли звітно-виборні збори, на які із 60 працездатних колгоспників прийшло на збори 49.

Доповідаючи, голова правління Ф. Г. Галаган повідомив, що в

колгоспі всього 143 колгоспники, з них працездатних 60. "Політвідділ" має 634 гектари землі, в тому числі 549 гектарів орної. За рік вироблено 26952 трудодні. Плани по врожайності і тваринництву недовиконано. Всі працездатні колгоспники виробили мінімум трудоднів, а які не виконали, в I кварталі були засуджені. Четверо з них виправились, а двоє виїхали із хутора.

За 1948 рік валового доходу отримано 45610 карбованців, у тому числі колгоспний млин дав доходу 1500 карбованців.

На 1 січня 1949 року в колгоспі сільгоспінвентаря мали на 73103 крб. 03 коп.

На зборах Н. А. Квітко відмічав, що в роботі було допущено багато недоліків. Причина та, що люди були слабкі і їм колгосп не давав допомоги, хоч молоко було. У нас поля достатньо не удобрюються, снігозатримання не проводиться.

Голова сільради В. В. Галич критикував правління колгоспу за недоліки в роботі, за зазнайство.

В колгоспі дали на трудодень 800 грамів хліба і 62 копійки грошима, а можна було б і більше.

Виступаючи, тов. Панасенко зазначив, що господарство переживає третій рік засухи, а ніхто не робить снігозатримання. Удобрювати поля ми теж не хочемо.

Звітно-виборні збори залишили знову головою правління Ф. Г. Галагана.

Збори поставили за мету добитися в 1949 році: оплати трудодня не менше 2 кг хлібом і грішми не менше 1 крб. 50 коп.; добитися урожайності озимої пшениці не менше 18 цент. з га, ярої пшениці — 12, ячменю — 18, кукурудзи — 25, проса — 25, соняшнику — 13 центнерів з гектара; посадити 50 гектарів саду, винограду — 1 гектар; отримати від свиноматки по 16 поросят, від 100 вівцематок по 130 ягнят; від однієї корови надіти 1800 кілограмів молока, настригти від однієї вівці 3,6 кілограма вовни.

В 1949 році культурно оформити село і озеленити його. Побудувати для колгоспників 4 будинки. Придбати 4 коней, 1 автомашину. Звести громадську лазню. Відремонтувати 1 ставок.

28 лютого 1949 року "Політвідділ" підписав договір на соціалістичне змагання з колгоспом імені Горького Новогригорівської сільської ради.

ПРО СЕЛО НОВОГРИГОРІВКУ ТА ЙОГО ЛЮДЕЙ

нам розповів у вересні 2008 року Василь Кузьмич Бобир:

— До Великої Вітчизняної війни 1941-1945 років у Новогригорівці існував колгосп імені Горького. Головою його був Іван Данилович Квітко, бухгалтером — Петро Григорович Самуха. Контора артілі знаходилась в одному приміщенні із сільською Радою.

В селі працював сільмаг (завідуючий Ілько Різниченко). В ньому продавались продовольчі і промислові товари.

Неподалік від школи стояв пологовий будинок, завідуючим був Федір Іванович Шейко.

Працювала кладова, рядом розміщались дерев'яні амбри під зерно. Завідував кладовою Григорій Андрійович Різниченко.

Вище ставка стояла ферма, де зараз фермерське господарство "Скіф" Миколи Васильовича Бобира. Частина приміщення займали коні. У другій половині була глибинка, де зберігали зерно, завідувала глибинкою Параска Стефанівна Шушура.

В колгоспі працювала кузня, ковалем був Тимофій Юхимович Квітко.

На двох токах котками обмолочували снопи.

На пташнику поблизу ставка, де пізніше розташовувалась тракторна бригада, утримували курей, качок. Порядкували тут пташниці Марина Галаган і Агафія Бобир.

На території Новогригорівки діяла сільська Рада (голова Ясинський), яка об'єднувала три колгоспи: у Новогригорівці — колгосп імені Горького, у Новоіванівці — "Червоне поле", на хуторі Широкому — "Політвідділ".

Після війни головами сільради працювали Василь Васильович Галич, Зверев, Петро Мірошниченко.

За Новогригорівкою знаходився млин, його приводив у рух через пасову передачу одноциліндровий двигун, який працював на відходах нафтопродуктів. Обслуговували його Василь Федорович Денисенко з мірошником Михайлом Костянтиновичем Різниченком, який трагічно загинув на робочому місці в 1947 році. Його одяг захопив насос під час роботи млина.

До війни у селі діяла семирічна школа. Будівля була типова.

У війну Новогригорівку (Пурхівку) окупували німці. Відступаючи у вересні 1943 року, вони спалили пологовий будинок, школу, довго чаділо зерно з підпалених дерев'яних амбарів.

Кращих коней фашисти забрали з ферми, а старих і німецьких постріляли прямо в стайнях.

Після війни головою колгоспу імені Горького продовжував працювати Іван Данилович Квітко. Село ділилось на дві бригади. Бригадиром першої бригади був Василь Омелянович Бобир, обліковцем — Ольга Григорівна Різниченко. В бригаду входило 5 ланок по 9 жінок у кожній.

Другу бригаду очолював Андрій Онисимович Якушов, облік вела Марія Федорівна Якушева. Бригада складалася із 7 ланок по 9 жінок кожна. Вони виконували в основному польові роботи (сіяли, пололи, збирали і доглядали зернові і просапні).

Одразу після війни почала створюватись ферма із дядківських корівок. Першими доярками були Тетяна Трохимівна Борт і Євдокія Андріївна Білаш. Завідував нею Данило Трохимович Шульга.

В 1950 році колгосп імені Горького розділився. Новоіванівка відійшла до колгоспу імені Ілліча. Хутір Широкий і село Новогригорівка, хутори Привільний, Павлівка, Красногірське створили новий колгосп, який дістав назву імені Горького. Його головою залишився Григорій Тимофійович Трусов, який працював у х. Широкому, бухгалтером — Павло Горшков. У Новогригорівці Іван Данилович Квітко був бригадиром.

Колгосп імені Горького проіснував до 1957 року. Останнім головою був Корчевський.

В 1957 році територія Новогригорівки відійшла до колгоспу імені Ілліча, інші села і хутори — до колгоспу "Україна".

Тракторна бригада в колгоспі імені Горького почала діяти ще до війни (артіль була прикріплена до Дібрівської МТС так, як до 1934 року Новогригорівка входила до Покровського району Дніпропетровської області).

На полях працювало 2 трактори ХТЗ з Дібровок (тепер Великомихайлівка).

Під час визволення Новогригорівки від німців один із тракторів повернувся разом із військами Червоної Армії. Він входив у село і тяг за собою гармату. Німці, почувши гуркіт, подумали, що то танки ідуть і поспішно відступили.

Після війни бригадира тракторної бригади Сергія Семеновича Васюка прислали з Полтавки, помічником був Андрій Михайлович Корнев.

На тракторі ЧТЗ працював Марко Іванович Різниченко. Цей сталевий кінь тягав під час жнив два комбайни "Комунар" у зчепі, на яких працювали Євдокія Винник і Максим Іванович Денисенко. Трудились вони по-ударному, скошуючи разом до 80 гектарів хлібів за зміну.

На оранці ЧТЗ тяг два п'ятикорпусні плуги. Це був трактор на гусеничному ході.

На "Наті" або, як його називали "Натік" працював Андрій Михайлович Усов, який закінчив курси трактористів у Михайлівці Запорізької області.

На тракторні С-65 (гусеничний без кабінки) трудилися Дерман та Андрій Миколайович Білаш.

У тракторній бригаді був ще трактор "Формол" американського виробництва. Порався біля нього Степан Платонович Галаган.

Пізніше тракторну бригаду обслуговували у жнива комбайни "Комунар" Івана Петровича Мелашенка і "Сталінець-6" Федора Івановича Денисенка. Останній інвалід війни (не мав однієї ноги), не дивлячись на це, працював 16 років на комбайні.

Під кінець 60-х років минулого століття в бригаду почала поступати нова техніка. Трактористи Іван Іванович Денисенко і Іван Дмитрович Хорішко порядкували на ДТ-54. Коли вийшов з ладу пускач на цьому тракторі, то його відправили в Харків на ремонт, а трактор цілий місяць не глушили. Заправку проводили на тихих обертах. Це було осінню, коли піднімали зяб.

Перегодом отримали трактор "Беларусь". На ньому працювали Семен Степанович Борт і Микола Вікторович Шульга.

В 1958 році МТС реорганізували в РТС (ремонтно-технічна станція). У колгосп перейшли закріплені за бригадою 3 комбайни "Сталінець-6", де комбайнерами були Дмитро Михайлович Корнев, Іван Петрович Мелашенко і Василь Кузьмич Бобир.

Другий "Беларусь" доручили Григорію Андрійовичу Якушеву та Олександрю Клименку.

В 2005 році тракторна бригада перестала існувати. Техніка, кадри перейшли на колгоспний машдвір у село Новоіванівку.

Надія Олександрівна Борт. 1999 р.

Про Новогригорівку і своїх земляків на наше прохання розповіла у вересні 2008 року колишня завідувача молочно-товарним комплексом колгоспу імені Ілліча Надія Олександрівна Борт, 1943 р.н., пенсіонерка, ветеран праці, кавалер ордена "Знак Пошани", 17 років завідувала молочно-товарним комплексом. Чоловік її Володимир Степанович пропрацював у колгоспі водієм.

Галина Григорівна Цесько, 1944 р. н., свого часу була передовою дояркою не тільки колгоспу, а й району. Нагороджена орденом Трудової слави III ступеня. Разом із чоловіком Михайлом Івановичем виховали трьох синів.

В далекі 70-ті роки минулого століття Г. Г. Цесько, Л. М. Швед, К. Г. Усова, О. Г. Самуха, Н. О. Борт, Н. Мельник, М. Г. Шушура, С. І. Бобир, Г. А. Лазарева, Є. О. Білаш були учасниками фольклорної групи. Самі вишивали собі корсети, плахти, брали участь у районних і обласних оглядах художньої самодіяльності, співали українські народні пісні. Нелегко все це було: робота, маленькі діти, ревниві чоловіки, але це нас не спиняло. Любов до пісні виявилась сильнішою за всі прикroщі.

Веселі й роботящі люди були в Новогригорівці. У свята і вихідні наймали їздового і їхали в сусідню Успенівку. За гармоніста був Ярмола. Танцювали молодіці так, що підметки відлітали. Отакі були завзяті. А як танцювали М. Білаш, Палажка Хорішко, Павло Ткаченко земля ходором ходила у них під ногами.

Надія Олександрівна Борт знайшла теплі, хороші слова майже про кожну родину, яка жила і живе у Новогригорівці. А це сім'ї Марії Марківни Остроух, Василя Васильовича Бобиря, Миколи Трохимовича Шушури, Івана Пантелеймоновича Наливайка, Андрія Миколайовича Білаша, Григорія Андрійовича Якушева, Семена Степановича Борта, Миколи Вікторовича Шульги, Данила Трохимовича Шульги, Івана Даниловича Квітки, Раїси Андріївни Корневої, Дмитра Трохимовича Шульги, Віктора Леонтійовича Зражевського, Володимира Кузьмича Бобиря, Василя Леонтійовича Зражевського, Галини Трохимівни Антониної, Любові Михайлівни Швед, Ніни Іллівни Квітко, Нестора Яковича

Бобиря, Івана Петровича Мелашенка, Михайла Михайловича Мельника, Федора Антоновича Нагірного, Олексія Ілліча Годовиченка, Івана Максимовича Бирюка, Василя Григоровича Білого, Ольги Георгіївни Самухи, Надії Олександрівни Борт та інші. Всі сім'ї добрі, роботящі.

У селі є і був фельдшерсько-акушерський пункт, де працювала уже покійна Дуся Пилипівна Галаган. А також господарками ФАПу трудилися Ніна Іванівна Галич (чоловіка обирали головою Новогригорівської сільської ради), Тетяна Пантеліївна Маковська.

В ту сторону, де колись був хутір Широкий, є кладовище пана Пурхана (звідси перша назва села Пурхівка), на ньому zostалися кам'яні плити і невеликі хрести.

Жив у Новогригорівці Андрій Федорович Рудь. Славився він своїм колгоспним садом, де родили яблуні різних сортів, черешні, сливи, малина. Андрій Федорович дуже поважав свою роботу. Добрим був організатором у саду. Ми дівчатками бігали до нього фотографуватися, бо на все село він один мав фотоапарат.

У сільській кузні працювали ковалі Юхим Квітко, якому за добросовісний труд в колгоспі вручили подарунок — широкий пояс, щоб підперізував штани, бо в нього не було сорочки, Петро Дмитришин, Тимофій Білий. Останній ходив з Новоіванівки у Новогригорівку ковалювати.

Біля сільського клубу чоловіки побудували волейбольний майданчик і тут проводили свій вільний час. Було за цілий день натомлятися на колгоспній роботі, а все рівно, хоч трішки, а грали у волейбол.

Коли колгосп став багатшим, купив більярд. Так розповідав Микола Шульга, що зайняв чергу ще вранці, а довелося грати аж під вечір.

У 70-х-80-х роках минулого століття до розвалу СРСР люди в селі жили дружно. Гуртом будували хати, робили саманну цеглу, мазали хати і ніхто нікому не відмовляв, а ще й образа була, коли не гукали на толоку.

А скільки у нашому співучому селі налічувалося гармоністів-самоуків: Іван Володимирович Гаврош, Анатолій Іванович Якушев, Анатолій Петрович Самуха, Іван Андрійович Якушев, Григорій Семенович Горпинич, Анатолій Іванович Остроух, на акордеоні грали Андрій Михайлович Усов, Григорій Ілліч Різниченко, Віктор Леонтійович Зражевський.

— А ще мені хочеться згадати, — говорить Н. О. Борт, — нашу довгожительку села — яблуньку, якій десь років 70. А посадив її у себе на подвір'ї Федір Антонович Нагірний. Омолодили дерево і воно й досі радує новогригорівців своїми жовтенькими з червоними полосками яблуками.

Проводи в армію в с. Новогригорівці. 1959 р.

— Живе у нашому селі, — продовжує розповідь Надія Олександрівна, — мати-героїня. Разом з чоловіком Іваном Максимовичем виховали семеро синів і дочку.

Не так давно Новогригорівка славилася доброю водою, яку брали з колодязя люди з навколишніх сіл, а чистив його Олексій Ілліч Годовиченко. Добра, щедра і душевна людина.

Згадала колишня начальник молочнотоварного комплексу гарним словом і колишніх колгоспних зоотехніків та ветспеціалістів: Ольгу Григорівну Самуху, Володимира Андрійовича Семенюту, Миколу Івановича Мотроненка.

А яка була дружна сім'я Марії Марківни Остроух, де росло троє синів. Потім стали і невістки. Але мама у них залишилася з великої літери. І невістки, і сини поважали і прислухались до її порад. Тепер таких, на жаль, зосталось мало, щоб так шанували свою матір.

ШКОЛА

До війни у Новогригорівці працювала семирічка, яка знаходилась у типовому приміщенні, з тильної сторони була квартира директора. Приміщення викладене з червоної цегли. Директором школи працював Федір Гаврилович Шрамко. Він не мав однієї руки, але

добре грав у волейбол, особливо біля сітки. Рідко кому вдавалось його тут обіграти. Вчителювали Павло Демидович Затиначький і Ліда Іванівна (прізвище не вдалось встановити).

Під час війни директорував Василь Михайлович Борт. В 1943 році під час відступу німців школу спалили. Тому діти навчались у вцілілій хаті і клубі аж до 1963 року. Школу відвідували діти також з навколишніх сіл (х. Широкого, с. Новоіванівки та х. Виноградного (Покровський район)). Навчались на дві зміни, були паралельні класи, бо учнів було багато.

Група учнів 7-го класу Новогригорівської семирічної школи (1948-1949 навчальний рік) з вчителькою В. Т. Бутенко і піонервожатою Галиною Бутенко

По війни директором став Олександр Савич Качан. Пізніше, з 1948 року, школу очолював Іван Володимирович Білий, який згодом був головою Гуляйпільського райвиконкому. Викладала математику Ніна Михайлівна Набока, в молодших класах — Олександра Іванівна Галаган.

В 1949 році директором Новогригорівської школи призначили Михайла Григоровича Сердюка (пізніше директор Воздвижівської СШ, завкафедрою української мови в Бердянському педінституті). Вчителювали Валентина Федосіївна Шаровська (вчитель ботаніки, географії, хімії), Віра Тимофіївна Бутенко (історія), Марія Захарівна Шепель (математика), Людмила Іванівна Ціунчик (російська мова та література), Макушин (фізкультура), Надія Андріївна Макушина (молодші класи), Марія Іванівна Синельник (росмова і література).

В 1951 році директором був Григорій Васильович Дужуржі, з 1954 по 1956-й рік — Іван Несторович Зачепило.

Останнім директором Новогригорівської восьмирічної школи випала честь бути Федору Васильовичу Пилипенку з 1957 по 1968-й рік.

В 1968 році школу реорганізували в початкову через малу кількість учнів. Старші класи перевели до Успенівської СШ.

Група учнів і вчителів Новогригорівської неповно-середньої школи.
1951-1952 навчальний рік

При Федорі Васильовичу працювали вчителі: Тамара Василівна Рябко (історія), Марія Захарівна Хорішко (математика), Дар'я Михайлівна Шушур (географія), Василь Кузьмич Бобир (фізкультура, трудове навчання), Ніна Михайлівна Наливайко (росмова та література).

Початковою школою завідувала Любов Дмитрівна Рудь, разом з нею працювала Надія Андріївна Корнева. Довгий час цією школою завідувала Галина Яківна Мотроненко, останньою була Ольга Володимирівна Розкаряка (Халимендик).

В 2000 році школу закрили, а учні перейшли до Успенівської СШ.

Записано у вересні 2008 року зі слів жителів с. Новогригорівки Василя Кузьмича Бобиря, Семена Степановича Борта, 1928 р. н., Ольги Григорівни Горпинич, 1925 р. н., Галини Андріївни Білаш, 1934 р. н., Віри Леонтіївни Різниченко, Галини Антонівни Зражевської, 1941 р. н., Василя Васильовича Бобиря.

ПІСНЯ ПРО РІДНЕ СЕЛО

У директора Новогригорівської восьмирічної школи Федора Васильовича Пилипенка є син Володимир, який живе і працює в м. Бердянську. Свій Новогригорівці (Пурхівці) та землякам він присвятив ряд віршів. Прочитаємо їх.

ПІСНЯ ПРО РІДНЕ СЕЛО

"І мертвим, і живим,
і ненародженим землякам моїм..."
із села Новогригорівки на Гуляйпільщині,
всім невеликим, т. з.
"неперспективним", бригадним,
селам України — присвячую.

Новогригорівко, — Пурхівка моя!
Заквітчана садками і ланами, —
Всьому початок, берег — до кінця,
Омитий очеретними ставами.

Ти — вічне лоно неньок-матерів,
Дівчат хутких, дзвінкоголосих,
Веселих, буйних парубків,
Дідів, бабусь нравохристосих.
Ти і землі весняне парування.
Он сніп туману на долину ліг.
І перше соромливе задивляння
На повні чоботи дівочих ніг.
Це й тирло за ставком стиха.
Тузько у темінь лунко бреше.
І дядька Петра добрая душа.
Й хлоп'ячі пазухи черешень.
Ти й образ чоловіка-косаря,
Що хліб рятує в грози-гради.
А баба Катря за портрета Кобзаря
Хлопчиська пророкує в богомази.
Повз тебе ліг і шлях Махна,
Що зрадою лукавих був гонимий.

Піввіку по тому змахом крила
Торкнув той шлях Висоцький Володимир.

Новогригорівко, — Пурхівка моя.
Тисячі сіл ти повторила долю:
Змінили ймення, відшукали куркуля,
Протягли борону голодомору.

І хури повнії зерна,
Все ссали з тебе без клопоту.
Тобі ж лишились колоски, стерня
Та грати за тяжку роботу.
Час все стира без каяття:
Глум, гніт — у вирі люду кострубатім.
Втім, дід Титко був не забув кінець життя,
Як усупільнили коня в двадцять дев'ятім.
Після багатолітніх трудовнів...
Тепер ще більш ти стало чорним
Від яничар-говорунів,
З ротів яких хлещуть "реформи".
Ти — глухомань! Ти — забуття!
Об'єкт для здирств, для диктатури!
Ти — безбюджетник! Ти — дрантя
В макітрах-головах номенклатури!

Село моє, прости мене
За в голос мислі чужородних.
Бог усе бачить, не мине
Відповідати прецінь принародно.

Новогригорівко, — Пурхівка моя!
Мала й Велика Батьківщина!
Для тебе й досі не знайшлось п'ятна,
Цятки на карті України.
Село Зражевських, Квітків, Бобирів,
Островухів, Нагірних, Білих, Різниченків,
Репетунів, Мелашенків, Гарькавенків, Галаганів,
Шушур, Горпиничів, Самух, Ткаченків,

Білашів і Наливайків.
Тепер живеш ти навмання:
Без школи, клубу — дні цілющі!
"Півмедсестри" на два села,
Без телефону на конюшні.
Тебе накрили небуттям
Базікали, їх блюдолизи.
У всесвіті ж ти є буттям.
Зась здерти з тебе святу ризу.

Новогригорівко, — Пурхівка моя!
Наперекір усім негодам
Ти є Надія, лоно Майбуття!
Ти — біль, і радість, і тривога.

Квітень 2003 р.

ПІСНЯ ПРО РІДНУ ХАТУ

Садок коло хати, стежки весняні.
Хатина — світлиця, хліб-сіль на столі,
Де тато клопоче, а мама пряде.
Ось тут народилось дитинство моє.

У хаті уперше збагнувся весь світ:
І сонечка промінь, і квіточки цвіт,
По теплій долівці непевно пішов...
Я долю свою у хатині знайшов.

Так часто буває в людей на віку:
І ось вже у далі, у вирій лечу.
Від тата почув я напутні слова,
У мами з очей — все сказала сльоза.

І де б не бував я, в яким би краю,
На крилах орлиних назад знов лечу...
А в хату влітаю, немов пташеня,
Я крила складаю, я знову дитя.

Ставок за городом, трави килими.
Вербою спадають на мене думки
Про перше кохання, про зоряні сни
І мамине ніжне: "Синочку, поспи".

Дивлюсь я на небо, на обрії мли.
У мріях здіймаюсь і лину туди,
Де густо зішлися садки в долину,
Побачити неньку-хатину мою.

Ставок за городом, трави килими.
Вербою спадають на мене думки
Про перше кохання, про зоряні сни
І мамине тихе: "Синочок еси".

Садок коло хати, стежки весняні.
Хатина — світлиця, хліб-сіль на столі,
Де тато клопоче, а мама пряде.
Ось тут народилось дитинство моє.

Січень 2003 р.

Від автора

Цей вірш писано моєю душею, моїм еством, природою.

Той, хто пурхав по перших весняних стежках, хто робив перші кроки по хатній долівці, був весь час віч-на-віч з природою, — той мене зрозуміє.

Шануймося. Пам'ятаймо.

Хіба живу, лиш животною.
Та все ж думками я лечу,
Ширококрилими, в надію
Побачити моє село,
Посидіть в когось біля хати,
Поспогадати юні вир...
Де кожна жінка мені — мати.
Таке в душі мой, повір.

НОВОМИКОЛАЇВКА

Новомиколаївка — село, центр сільської ради (з 1977 року). Розташована на лівому березі річки Янчул, за 21 кілометр від районного центру і за 29 кілометрів від залізничної станції Гуляйполе.

На 5 грудня 2001 року (за даними першого Всеукраїнського перепису населення 2001 року) на території Новомиколаївської сільради проживало 917 осіб (423 чоловіки і 494 жінки). Сільраді підпорядковані села Новомиколаївка (457 осіб), Нововасилівське (73), Ново-григорівка (237) і Новоіванівка (150).

Новомиколаївка заснована в 1805 році переселенцями із сіл Гуляй-Поля, Златополя, Любомирівки Єлисаветградського повіту (сучасна Кіровоградська область). Пізніше тут почали селитися переселенці з Полтавської губернії і навколишніх сіл.

Новомиколаївка вперше згадується в офіційних документах в 1810-1812 роках. В період з 1810 по 1852 рік, крім державних (казених) переселенців, навколо села Успенівки виникають поселення поміщиків-кріпосників Максимовича, Плаксина, Пурхана, Варенички, Кульмана, Прайса та інших.

Становище кріпаків було тяжким. Вони були у повній залежності від поміщиків-кріпосників. Як розповідала колишня кріпосна Т. К. Василенко: "Поміщиця Вареничка примушувала працювати селян на своїй землі по 4, а то й по 5 днів на тиждень".

Жорстокість поміщиків-самодурів не мала меж. Старожил К. І. Головатий згадував, як кріпосник Пурхан, напившись, зганяв своїх кріпаків серед ночі з постелі, збирав їх у своєму дворі і примушував молитися Богу. Побой селян були на той час звичайним явищем.

Селяни висловлювали свій протест стихійними виступами, які виражалися в підпалі поміщицьких маєтків, скошуванні сіножатей і т. д. У 1895 році селяни Успенівки спалили маєток поміщиків Прибів. Як не шукала поліція, хто це зробив, але селянців не знайшла.

За переказами старожилів перші поселенці жили у землянках, займалися перелоговим землеробством, скотарством, ремеслом. Господарство носило натуральний характер. Поступово розвивалася торгівля. Цьому сприяли чумаки, шлях яких проходив через слободу Гуляй-Поле або поблизу нього. А з другої половини XIX століття у сусідньому селі Успенівці звичайним явищем стали щорічні ярмарки, які особливо сприяли розвитку торгівлі.

Після реформи 1861 року — скасування кріпосного права — капіталістичні відносини проникають на село. Відбувається інтенсивний процес розшарування селянства. "Новоспечені" куркулі починають використовувати найману працю, запроваджувати нові сільсько-господарські машини. В селах розвиваються різні ремесла (шевці, ковалі, столяри), будуються млини-вітряки.

За списком земельних володінь Олександрівського повіту Катеринославської губернії (ДАЗО, ф. 56, оп. 1, спр. 215) на 1899 рік:

1. Новомиколаївська сільська община колишніх поміщицьких селян (Синьогубівка) мала 137,7 десятини придатної і 7,8 десятини землі непридатної для землеробства (всього 141,5 десятини).

2. Новомиколаївська сільська община колишніх поміщицьких селян володіла відповідно 294,5 і 10,5 десятини землі (всього 305 десятин).

3. Новомиколаївське товариство селян обробляло 98,5 десятини землі і користувалося 1,5 десятинами непридатної землі.

4. Краснокутський Аввакум Пилипович володів 30,3 десятинами землі (30,2 десятини придатних для обробітку і 0,1 десятини непридатних).

5. Краснокутський Панас, спадковий селянин обробляв 38,0 десятин землі і користувався 2,5 десятинами непридатної.

6. Краснокутські Іван та Ірина Панасівні володіли 86,1 десятинами землі (85,5 і 0,6 десятини).

7. Полікарпов Василь Пилипович, спадковий селянин мав 359 десятин (353,3 і 5,7 десятини) землі.

8. Северин Федір Миронович, селянин, володів 50 десятинами землі.

9. Биковський, Вовк та інші селяни обробляли 87,2 десятини землі (85,0 і 2,2).

10. Брага та інші селяни користувалися 100 десятинами землі (98,1 і 1,9).

11. Палагута, Конюх та інші селяни володіли 107,7 десятинами землі.

На хуторі Терновому Прибу Івану Івановичу (поселення власне) належало 1116,3 десятини землі, на хуторі Широкому Каришеву Миколі Олександровичу — 1010 десятин, у д. Миколаївці — Гармаш Євдокії Панасівні, селянка — 165 десятин, Гармашу Захару Михайловичу, селянин — 288, Гармашу Петру Панасовичу, селянин — 65 десятин і в селі Новомиколаївці — 202 десятини землі.

У д. Новоіванівці (Кримчівка) Новоіванівська сільська община колишніх поміщицьких селян господарювала на 116,5 десятини землі, купець Кернер Борис Самійлович — на 775,1, селянин-спадкоємець Краснокутський Панас — на 169, селянка Тунікова Анастасія Мефодіївна — на 14, селяни Чаплян Данило Савич і Северин Олексій Пилипович — на 174 десятинах землі.

Новогригорівська (Пурхівська) сільська община колишніх поміщицьких селян мала 362 десятини землі, Новогригорівське товариство, селяни — 261,5, селяни — Денисенко та інші — 222, Краснокутський Антон Демидович — 30, Краснокутський Іван Панасович — 19, Краснокутський Мартин Лук'янович — 135,2 (ще мав у іншому місці — 194 десятини), Краснокутський Микита Лук'янович — 16, Сукач Зіновій Петрович — 30,3, Сукач Іван Петрович — 40,7, Сукач Корній Петрович — 30, дворянин Смирнов Андрій Антонович — 105 десятин землі.

У 1900 році до Успенівської волості належали села: Успенівка і колишні поміщицькі — Новогригорівка, Новоіванівка, Павлівка, Нововасилівка, Новомиколаївка, Василівка, Миколаївка, Крутоярівка, Темирівка-1, Темирівка-2 та інші.

Земські школи були у Новогригорівці, Новоіванівці, церковно-прихідська — у Василівці.

У 1913 році по Успенівській волості, як свідчать документи, налічувався 31 хутір. З кожним роком меншало землі у селян, а особливо в тих селах, які до 1861 року називалися кріпацькими.

Наприклад, в Новогригорівці на 641 жителя припадало 346 десятин землі, у Новоіванівці на 338 мешканців — 100 десятин, у Новомиколаївці на 472 особи — 138 десятин, у Павлівці на 185 селян — 80 десятин землі.

В 1913 році у колишніх поміщицьких селах було: у Новогригорівці 70 дворів, 641 житель (323 мужчин і 318 жінок); у Новоіванівці — відповідно 28, 338 (162 і 176) мешканців; у Миколаївці — 37 дворів, 367 (224 і 143) жителів, у Новомиколаївці — 32 двори, у яких мешкало 472 особи (243 мужчин і 229 жінок).

Важко жилося селянам теперішньої Новомиколаївської сільської ради до революції 1917 року, та все ж хвиля оновлення докотилася і до глибинних українських сіл і хуторів. У січні 1918 року в Успенівці встановлюється Радянська влада. Проводиться розподіл поміщицьких земель, але вихор громадської війни захоплює і селян-краян. В села і хутори налітають: то німці й гайдамаки, петлюрівці і денікінці, врангелівці і махновці, червоні і білі, великі і малі банди, які несли розорення і смерть.

Неврожай, а потім і голод 1921 року тяжко косили селян, дошкуляли і червоні продзагони, які нищорили по українських степах.

На 1 січня 1922 року в Успенівській волості, до складу якої входили тоді території нинішніх Успенівської та Темирівської сільських рад, проживало 11395 душ, з них голодувала по першій категорії 9601 (84,3%) душа. Під час голоду в Успенівці відкрили їдальню для дітей.

На початку 1922 року у Новогригорівці комітет незаможних селян (КНС) очолив безпартійний М. Г. Шушура, його заступником був О. Я. Бобир.

В 1926 році до Успенівської сільської ради входили села Миколаївка, Нововасилівка.

У 1926 році Новогригорівська сільська рада налічувала 238 дворів, у яких проживало 1309 душ. Зокрема, у селі Новогригорівці було 109 дворів і 592 жителі. До складу сільради, крім Новогригорівки, входили хутори Новоіванівка, Широкий і Лук'янівський.

КОЛЕКТИВІЗАЦІЯ

В кінці 1930 року райвиконком своїм рішенням № 128 від 20 грудня зареєстрував у селі Миколаївці Успенівської сільради артіль імені Ілліча, під № 86 від 29 листопада — артіль "Паризька комуна" в селі Новогригорівці, під № 98 від 10 грудня — артіль "Червоне поле № 2" в селі Новоіванівці. На хуторі Нововасилівці колгосп утворили 21 листопада 1930 року і назвали імені Петровського.

У 1931-1933 роках відбулася реорганізація, об'єднання і перейменування колгоспів. На 1 січня 1934 року колгосп імені Ілліча був у складі Успенівської сільської ради.

КОЛГОСП ІМЕНІ ІЛЛІЧА

В 1936 році колгосп імені Ілліча державний план розвитку конярства виконав. При плані поголів'я 73 було 78 коней, лошат отримано 18 — на 3 більше передбаченого. Стайні чисті, світлі, побілені. Бригадири Павлов, Лапко, Охтень, Кудря і конюхи М. Яценко, Тихін Іпатов, Ф. Вовк, Петро Іпатов багато уваги приділяли коням.

У 1936 році артіль отримала 220 548 карбованців валового прибутку, середня урожайність зернових склала 14,0 центнерів з гектара.

Вчасно зібраний урожай дозволив видати колгоспникам перший аванс на трудовні. Так, Михайло Лапко отримав за 8 місяців на трудовні 420 пудів хліба і 1244 карбованців, а Гаврило Новіков — 366 пудів і 889 карбованців грішми. І це лише аванс.

В кінцевому підсумку в 1936 році трудовень в колгоспі дорівнював 12 кілограмів хліба і 3 карбованці грішми. Колгоспники отоварювали свої лишки хліба і закупували різні речі. Найбільший попит був на велосипеди.

Зібравши з двох гектарів по 60 центнерів зерна кукурудзи, ланкова Брусенко була визначена на Всесоюзну сільськогосподарську виставку в Москву.

56-річний коваль артіль Михайло Якович Лапко з артіль імені Ілліча із своєю 15-ти річною дочкою за 9 місяців 1936 року виробив 700 трудовнів, на які отримав 5250 кілограмів хліба і 1050 карбованців грішми. Крім того, за проданий державі хліб, він додав до своїх зароблених ще 516,3 карбованців.

У лютому 1939 року вийшов Указ Президії Верховної Ради СРСР про нагородження передовиків сільського господарства Української РСР за видатні успіхи в сільському господарстві. Серед інших нагороджених орденом "Знак Пошани" був чабан колгоспу імені Ілліча Успенівської сільради Кудря Яків Герасимович, який у 1938 році отримав від кожних 100 вівцематок 150 ягнят.

— Сьогоднішній день для мене — день величезної, невимовної радості і щастя, — хвалився щасливий орденоносець. — Я дізнався про те, що мене, колгоспного чабана, уряд нагородив орденом "Знак Пошани".

Не можу висловити щастя, яке переживаю я і моя сім'я. Можу тільки одне сказати, що я віддам всі свої сили, знання і досвід, щоб виправдати велику нагороду.

Від душі дякую я урядові, який оцінив мою скромну працю. Я запевняю партію, уряд і особисто дорогого товариша Сталіна, що до кінця буду відданий своїй Батьківщині і працюватиму так, щоб допомогти ще кращих наслідків у вівчарському господарстві колгоспу.

Зобов'язуюсь у 1939 році одержати від кожних 100 вівцематок 175% приплоду і не допустити загибелі жодного ягняти.

Чабан колгоспу імені Ілліча кавалер ордена "Знак Пошани" Якіїв Герасимович Кудря. 1938 р.

11 і 12 лютого колгосп імені Ілліча святкував нагородження орденом "Знак Пошани" чабана Я. Г. Кудрю і медаллю "За трудову відзнаку" свинаря Володимира Кузьмича Павлова, який у 1938 році одержав 22,5 ділових поросят від кожної свиноматки.

На мітингу в їх честь було присутніх 370 чоловік. Схвильований і радісний на мітингу виступив Якіїв Герасимович Кудря, який подякував партії, уряду і особисто товаришеві Сталіну за високу оцінку його праці і заявив про свої зобов'язання на поточний рік.

Правління артiлі преміювало нагороджених: Я. Г. Кудрю — вівцею з приплодом і 100 карбованцями, а В. К. Павлова — кабаном і 100 карбованцями.

За рахунок колгоспу Я. Г. Кудря поїде в будинок відпочинку, а В. К. Павлов — на курортне лікування.

* * *

9 травня 1939 року колгоспники, робітники, вчителі Успенівської сільради прийшли до колбуду, щоб привітати вчителя Миколаївської початкової школи І. Мартиненка з нагородженням орденом "Знак Пошани". З привітаннями виступили Ясінський і голова сільської ради Лукаш, від вчителів — Гнілицький.

— Радісна звістка про нагородження орденом, — говорив Іван Калістратович, — глибоко схвалювала мене. — Почесна нагорода зобов'язує працювати ще краще, ще відданіше...

14 травня 1939 року Гуляйпільська районна газета "Сталінським шляхом" писала: "У весняні дні, коли поганенька річка Янчул наповнюється каламутною сніговою водою і заливає невеликий місток, через який частина учнів ходить до школи, щоранку можна бачити на її березі високу, тонку постать вчителя Івана Калістратовича Мартиненка. Він підтягає довгі халяви чобіт і обережно переносить через воду дітей.

— Переправив 8 учнів, — усміхаючись, говорить Мартиненко. — Це 25 процентів явки на заняття, менше пропусків, менше невстигаючих.

Відвідування учнями класу т. Мартиненка за весь 1937-38 навчальний рік — 96,8%. Успішність учнів також висока. Арифметика і каліграфія — 100%, рідна мова — 97%, письмо — 94%. Трьох учнів-відмінників нагороджено Похвальними грамотами Наркомосу УРСР.

В цьому році в класі Івана Калістратовича — 7 учнів-відмінників...

Вчитель Мартиненко не замикається в чотирьох стінах школи. Він активний громадський працівник і поза школою — в артiлі імені Ілліча. Він перший організатор і учасник самодіяльних гуртків: співочого, фізкультурного, драматичного. Пройшовши хорошу політичну школу в комсомолі, вступивши в партію, тов. Мартиненко працює з подвоєною енергією. Серед колгоспників артiлі імені Ілліча він провів з власної ініціативи 16 бесід на матеріалах XVIII з'їзду ВКП(б), в ювілейні шевченківські дні прочитав ряд лекцій про життя і творчість великого поета — революціонера Т. Г. Шевченка.

Крім всього, тов. Мартиненко редагує стінгазету в колгоспі імені Ілліча, він активний сількор районної газети. При цьому ж колгоспі Іван Калістратович керує первинною організацією Тсоавіахіму, підготував 19 ворошилівських стрільців, сам здав норми на 4 оборонних значки. Оборонну справу Іван Калістратович любить не менше педагогічної. Та це й зрозуміло.

— Треба бути готовим в будь-яку хвилину, — каже він, — замінити книжку на гвинтівку. Ворога, що посміє переступити рубежі нашої Батьківщини, битиму по-ворошиловськи!

Мартиненко завжди охоплений бажанням: більше зробити. Це благородне устремління, ця характерна риса радянського інтелігента забезпечила йому першість серед вчителів початкових шкіл району і висунула його в передовий загін борців за соціалістичну культуру на селі. Радянський уряд достойно оцінив його чесну, самовіддану працю, нагородивши орденом "Знак Пошани". В той день, коли в село Успенівку дійшла ця радісна звістка, до тов. Мартиненка прийшли колгоспники артiлі імені Ілліча привітати вихователя їх дітей і хорошо-го громадського працівника".

В період Великої Вітчизняної війни 1941-1945 років під час тимчасової окупації району німецько-фашистські загарбники у 1942 році розстріляли учителя-орденоносця Івана Калістратовича Мартиненка.

Учасниками Всесоюзної сільськогосподарської виставки в Москві в 1939 році були:

свинарська ферма колгоспу імені Ілліча, що одержала в середньому за два роки по 16,3 ділових поросят від кожної із 14 свиноматок.

Булгак Захарій Зіновійович — свинар свиноферми, який отримав у 1938 році по 17,8 ділових поросят від 5 свиноматок.

Павлов Володимир Кузьмич — свинар, який мав у 1938 році по 22 ділових поросят від 7 свиноматок.

Усачов Юхим Кононович — свинар, який у 1938 році зберіг по 18,4 ділових поросят від 7 свиноматок.

Іпатов Петро Семенович — конюх, що виростив і зберіг у 1938 році 9 лошат від 9 конематок.

Новіков Степан Олексійович — рахівник колгоспу.

В 1939 році чабан — орденоносець Яків Герасимович Кудря від 100 вівцематок отримав 170,6 ягняти, а свинар Володимир Кузьмич Павлов — від кожної свиноматки по 20 ділових поросят і жодне не загинуло.

6 січня 1940 року Гуляйпільська районна газета "Сталінським шляхом" надрукувала Звернення "За високу продуктивність колгоспного тваринництва!" працівників тваринництва колгоспу імені Ілліча Успенівської сільради до всіх доярок, свинарів, чабанів, завідуючих ферм, зоотехніків і ветеринарних працівників Гуляйпільського району.

У Зверненні, зокрема, йшлося про те, що "колгосп ім. Ілліча має чотири тваринницьких ферми, в яких поголів'я худоби більше встановленого мінімуму, згідно закріпленої за колгоспом земельної площі. За планом великої рогатої худоби нам треба мати 112 голів, а маємо 118. Корів на кінець 1940 року нам треба мати 36 голів, а в нас зараз 43.

Свинарсько-товарова ферма виконала план громадського поголів'я — 180 голів, свиноматок у нас 26 проти запланованих на кінець 1940 року — 16.

По вівчарській фермі план загального поголів'я 70, маємо 130. Також виконаний план по конях і на птахофермі.

Отже одну частину завдання, накресленого партією і урядом щодо розвитку громадського тваринництва в колгоспах, — ми виконали. Перед нами тепер завдання — рішуче піднести продуктивність нашого соціалістичного тваринництва.

Наші ферми ще молоді. З часу їх утворення минуло лише три роки. Удій молока з кожної фуражної корови за 1939 рік становить 1405 літрів і, хоча цей удій з первісток, ми вважаємо його надзвичайно низьким.

Пересічний приплід від кожної свиноматки за 1939 рік — 19 ділових поросят, а в 1938 році ми мали 16,7 поросяти від кожної свиноматки. Наша свиноферма в минулому році була учасником Всесоюзної сільськогосподарської виставки в Москві і вже затверджена на виставку 1940 року.

Чабан — орденоносець т. Кудря отримав у 1939 році діловий вихід ягнят — 170 від кожних 100 вівцематок.

В 1938 році прибуток від тваринництва становив у нашому колгоспі 27000 карбованців, в 1939 році одержано прибутку від тваринництва 45098 карбованців. Але це тільки початок прибутковості нашої худоби.

Ми добре підготували ферми до зими. Худоба забезпечена теплим, чистим і сухим приміщенням. Заготовлена достатня кількість грубих і соковитих кормів, засипано потрібну кількість зерна - фуражу для молодняка.

Наш колгосп достроково із перебільшенням виконав зобов'язання перед державою по здачі продукції від ферм.

Товариші доярки, чабани, свинарі, завідуючі ферми — і всі працівники соціалістичного тваринництва! Давайте розгорнемо районне соціалістичне змагання за високу продуктивність тваринництва, за ще більшу прибутковість ферм, за повне збереження молодняка.

Ми підтримуємо заклик дніпропетровців — змагатись за одержання 2000 літрів молока від кожної фуражної корови в 1940 році. Боротимось за отримання 20 ділових поросят від кожної свиноматки, не менш 155 ягнят від 100 вівцематок, настриг вовни 5 кілограмів з кожної дорослої вівці, збережемо 100% приплоду лошат. Від 100 тільних корів отримаємо 100 телят і повністю їх збережемо, і щоб пересічний приріст кожного теляти до шестимісячного віку був не менш як 750 грамів. Від кожної несучки нашої птахоферми одержимо 130 яєць. Проведемо в цьому році парування худоби племінними плідниками.

Зимовий час ми використовуємо для масової зоотехнічної учоби на всіх фермах. Працюватимемо так, щоб товариш Сталін сказав: "відмінно".

Ми звертаємось до всіх працівників соціалістичного тваринництва нашого району — піти за нашим прикладом і почати районне змагання за високу продуктивність худоби колгоспів і радгоспів.

Ще вище піднесемо прапор соціалістичного змагання з тим, щоб до відкриття сільськогосподарської виставки 1940 року прийти з новими, ще більшими перемогами в соціалістичному тваринництві".

Звернення за дорученням наради підписали: чабан-орденоносець Я. Кудря, нагороджений медаллю "За трудову відзнаку" В. Павлов, завфермою З. Булгак, доярка Н. Іпатова, ветсанітар Василенко, дільничний зоотехнік Г. Цвітков.

Виконавчий комітет Гуляйпільської районної Ради депутатів трудящих і бюро райкому КП(б)У своєю постановою від 4 січня 1940 року схвалили ініціативу тваринників колгоспу імені Ілліча про розгортання районного соціалістичного змагання на 1940 рік між чабанами, свинарями, доярками — всіма фермами — за високу продуктивність тваринництва, за збереження молодняка.

* * *

В колгоспі був гончарний завод. На ньому працював досвідчений майстер М. Колісниченко. Завод давав у місяць 2000 карбованців чистого прибутку.

* * *

12 липня в колгоспі імені Ілліча комбайнер Іван Горпинич за 7 робочих годин скомбайнував "Комунаром" 15 гектарів озимої пшениці і намолотив по 25 центнерів зерна з гектара. А комбайнерка Дуня Портна за половину робочого дня обмолотила таким самим комбайном 7,5 гектара ячменю і намолотила по 24,3 центнера хліба з гектара.

Колгоспники М. Бірюк, Н. Котухов, К. Лапко, Т. Бірюк, працюючи на збиранні соломи і полови, норми виконували на 150%. Від них не відстають і скиртоправи Н. Котухова, Х. Булгак та С. Котухова.

* * *

Зчепленням 2-х комбайнів у артілі комбайнери Іван Горпинич і Євдокія Портна за час збиральних робіт скошили 150 гектарів зернових і намолотили по 23-25 центнерів хліба з гектара.

141 гектар в господарстві скошили лобогрійками. Колгоспниці ланки В. Тимофієвої: Х. Назарова, О. Павлова, О. Тимофієва, М. Павлова на в'язанні снопів замість 40 кіп нав'язували і складали по 53.

На 24 липня на приймальні пункти вже здано 900 центнерів зерна пшениці. На кожен трудодень видано по 813 грамів пшениці натурою.

* * *

Головним комітетом Всесоюзної сільськогосподарської виставки для участі у виставці в Москві в 1940 році були визначені по колгоспу імені Ілліча:

колгосп імені Ілліча,
свинарська товарна ферма колгоспу,
Котухов Григорій Микитович — голова артілі,
Булгак Захарій Зіновійович — завідуючий свинотоварною фермою,
Кудря Яків Герасимович — чабан,
Новіков Степан Олексійович — рахівник,
Павлов Володимир Кузьмич — свинар,
Павлова Василина Прокопівна — телятниця,
Павлов Никон Іванович — конюх,
Усачов Юхим Кононович — свинар.

* * *

У травні 1941 року в колгоспі імені Ілліча будувався колбуд на 500 місць. При ньому розміщатиметься бібліотека та кімната гурткової роботи.

На спорудженні добре працювали К. Головатий, М. Новіков, М. Галушка та інші.

В 1941 році закінчили будівництво свинарника.

* * *

Учасниками Всесоюзної сільськогосподарської виставки в Москві в 1941 році були визначені:

колгосп імені Ілліча
Усачов Юхим Кононович — свинар.
Павлов Володимир Кузьмич — свинар.
Кудря Яків Герасимович — чабан.

11 липня 1941 року інформував голова колгоспу Г. Котухов: "Всі колгоспники добровільно записались в народне ополчення і заявили: — В будь-яку хвилину візьмемо зброю в руки і будемо вперто боротися за наші міста і села до повного знищення фашистських банд.

Зараз колгоспники організовано розпочали збирання врожаю. Хорощі зразки праці на жнивах показують колгоспники Л. Котухов, А. Павлов, Ф. Василенко. Вони за півдня виконали денне завдання на збиранні.

В'язальниці снопів М. Биковська, М. Карлицька, В. Тимофієва та інші денну норму виконують на 200%

Друга бригада вже розпочала скиртування хліба. За перший день заскиртовано три гектара пшениці.

Збирання врожаю колгоспники зобов'язалися провести за 15 робочих днів. На роботу виходять всі працездатні колгоспники".

На 20 липня понад 500 гектарів зернових зібрали колгоспники артїлі імені Ілліча. Комбайнер І. Горпинич комбайном "Сталінець" скошив 78 гектарів. 17 липня за день він упорав 15 гектарів. На 130-150% виконували норми колгоспники К. Тимофієв, М. Григоренко, В. Биковський. В'язання снопів провели на 395 гектарах. Перед у в'язанні вела четверта бригада. Колгоспниці бригади С. Биковська, К. Гергець норми на в'язанні снопів виконували на 150-170%.

На вивезенні зерна водій Батрак робив по 8 ходок в день.

Державі вже здано 975 центнерів.

Вечорами в артїлі проходили заняття груп самозахисту. В 6 гуртках вивчали санітарну справу, правила ППХО.

Комсомолки Лапко Дуня і Марія Мартиненко з піонерами і учнями збирали металолом. Вже зібрали 1000 кілограмів.

Всі колгоспники достроково виконали м'ясопоставки державі за 1941 рік і почали здавати авансом за 1942 рік.

На 17 липня вони здали 750 кілограмів м'яса.

Агротехніком колгоспу імені Ілліча працював Павло Тимофієв. Дуже любив він свою справу і мав великі успіхи в роботі. А зараз він захищає нашу батьківщину (мова йде про 1 серпня 1941 року - Авт.), а агротехніком в колгоспі працює колишній бригадир по захисту рослин Явдокія Дмитрівна Лапко. Цій справі вона віддає багато часу і уваги.

Вона вміло провела апробацію ярої та озимої пшениці, штучне запилення соняшника, кукурудзи та інші агрозаходи по забезпеченню врожаю сільгоспкультур. Їй багато допомагає дільничний агроном Успенівської МТС Гаркавенко.

Я. Лапко багато працює і над підвищенням свого теоретичного рівня.

Вагар Микола Лапко посланий на іншу роботу, а його замінила на току Олександра Григорівна Новікова. Вона стежить за добросовісним очищенням зерна, правильно його переважає, своєчасно дає відомості до правління колгоспу.

Багато жінок колгоспу замінили чоловіків, які вибули на фронт.

— За три місяці до підходу фронту зі сходу, — у серпні 2008 року розповідав ветеран праці житель села Новомиколаївки Микола Максимович Бірюков, — гуляйпільська земля зустрічала перших визволителів. У червні 1943 року о 4-й годині ранку парашутисти приземлились під виноградником колишнього хутора Сотого Темирівської сільради. Сторож виноградника помітив це і повідомив у поліцію села Майдорф. Козаки-добровільці вермахта пішли на пошуки і напали на слід розвідників. Частина переслідувала верхи, а частина на дорогах по Грушевій банці, що за кілометр від села Ольгівки до хутора Тернового.

На подвір'ї крайньої хати Катерини Іванівни Гергець розвідники зупинилися під скиртою соломи і почали вести вогонь по переслідувачах. Убили одного коня в упряжці. Після чого переслідувачі розсіпались, зупинились і продовжували стріляти по розвідниках.

Розвідники перейшли на подвір'я Федора Івановича Третьака, попросили продуктів, попили з колодязя води на кінці городу і пішли Грушевою балкою на хутір Охотничій Полтавської сільради.

В Охотничому на кладовищі, де ховались розвідники, їх помітив восьмирічний Дмитро Йосипович Марченко, який неподалік пас ко-

рову. В хутір вони не заходили, бо був забитий німецьким обозом. Далі верхом річки Янчул пішли у сторону Санжарівки — Туркеніки і кінцевий їх маршрут був, як потім уже встановили, під Гайчуром.

На пошуки розвідників було кинуте кінноту, мотоциклістів, які заповнили хутори Терновий, Охотничий на чолі з високими німецькими чинами в машинах. Та все було марно. В Туркенівці розвідники запалили скирти соломи і під прикриттям диму вийшли з оточення.

Про цей епізод М. М. Бірюкову розповів 1 серпня 2008 року колишній житель хутора Тернового Василь Костянтинівич Гергець.

У вересні 1943 року при відступі фашисти вигнали з хат у Новоіванівці всіх мужчин, посадили на гарби і наказали їхати до Німеччини. І були розстріляні гітлерівцями по дорозі до Гуляйполя під Рівнопіллям двома мотоциклістами, які наскочили на чоловіків, що ховались у лісосмузі. Тоді загинули: Мотроненко Іван Григорович, Мелашенко Іван Харитонович, Мелашенко Іван Іванович, Мотроненко Григорій Григорович, Мотроненко Василь Несторович, Якушев Яків, Мелашенко Сергій Харитонович, Мотроненко Василь Андрійович, Мотроненко Дмитро Андрійович, Жовніренко Василь Йосипович, Конюх Костянтин Васильович, Росщупкін Микола, Росщупкін Василь М., Чембарьов Андрій, Мотроненко Григорій Несторович і т. д. Всього 17 чоловік.

Записано влітку 2008 року зі слів синів загиблих Миколи Івановича Мелашенка і Володимира Мотроненка.

Ветеран війни
Василь Якович Дурновський

Долю із колгоспом імені Ілляча та селом Новомиколаївкою поєднав син тультського селянина Василь Якович Дурновський. Влітку 2008 року про нього розповідав син Іван, сторож магазину "Нестор": "Молодий тракторист з російського села після навчання в школі механіків-водіїв попав у танкову частину механіком-водієм Т-34. Після визволення Донбасу від німецько-фашистських загарбників його частина підійшла до межі Гуляйпільського району. Було це на початку вересня 1943 року. У групі війська, що рухалась в напрямку При-

ютне, Ольгівка, Санжарівка, Гуляйполе був і Василь Дурновський.

При форсуванні річки Янчул біля х. Охотничого на межі двох колгоспів імені Свердлова та імені Ілляча один танк цієї групи, розваливши слабкий дерев'яний місток загруз в річці. Механік-водій Дурновський як заступник командира взводу повинен був організувати роботи по витягуванню танка з води. І йому довелося на певний час затриматися в х. Охотничому, щоб знайти надійні і міцні троси, зачекати підходу основної танкової групи. На постій стали у селянина Семена Смолового. Тут Василь запримітив юну, чарівну чорнооку дочку хазяїв Надію. Короткі дні перебування в цій гостинній сім'ї відіграли вирішальну роль у долі Василя Яковича. Палке кохання було перерване командою: "Вперед на Захід!" Роман затягнувся більше, ніж на шість років.

Далі — листи в Охотниче, горіння в танку, втрата зору, загроза комісування з армії. Та Василь добивається, щоб його залишили в танковій частині — попереду взяття Будапешта, визволення Польщі, битва за Берлін, потім бої з японськими самураями. Але і після цієї перемоги ще два роки він перебуває в армії. І аж після 1947 року Василь Якович з'єднує свою долю з Надією Смоловою, яка його вірно дочекалась. На пару років молоді виїздили на шахти в Донецьк, а опісля повернулись в сусідній з Охотничим хутір Терновий.

Деякі роки воїн-визволитель району працював на тракторі в тракторній бригаді № 1, потім — у тваринництві. Як фуражир очолив групу відгодівлі бичків (400 голів) на фермі х. Тернового. Вони росли по 400-500 кілограмів. За здане м'ясо державі неодноразово цей колектив отримував подяки і винагороди.

Добрий, працюючий, з опаленим лицем (слід від горіння в танку) син Росії залишив добру пам'ять про себе у односельчан. Виростив і поставив на ноги з Надією Семенівною 4 синів і 1 дочку.

Колишній старшина танкіст мав бойові нагороди-ордени Вітчизняної війни II ступеня, Червоної Зірки і медалі.

При відступі у вересні 1943 року фашисти завдали таких збитків колгоспам:

імені Ілляча — на 7755,2 тис. крб.

імені Горького — на 6463,0 тис. крб.

"Червоне поле" — на 5118,4 тис. крб.

"Політвідділ" — на 5256,0 тис. крб.

Останні три колгоспи Новогригорівської сільради в 1950 р. і 1957 р. увійшли у склад колгоспу імені Ілліча.

До річниці визволення району від німецько-фашистських загартників заносилося на районну Дошку пошани ім'я колгоспниці М. Ф. Павлової, яка на жнивях косила вручну по 0,6 гектара (норма 0,2 га), а на сівбі коровами виконувала по 1,5-2,0 норми.

7 листопада на районну Дошку пошани удостоївся бути занесеним свинар Ю. К. Усачов, який від 12 свиноматок отримав по 16 поросят. В 1944 році від 5 свиноматок він чекав третього опоросу.

— З 1938 року я працюю на фермі колгоспу імені Ілліча свинарем, — розповідав Ю. К. Усачов. — За три роки свиноматки, яких я доглядав, принесли колгоспові по 58 поросят. В 1939-у та 1940-у році я був учасником Всесоюзної сільськогосподарської виставки в Москві.

З приходом окупантів припинилася моя праця на фермі. Не захотів я вирощувати свиней, щоб німецькі грабіжники об'їдалися на нашому м'ясі та салі.

Після звільнення нашого району від фашистського рабства я знову став працювати на фермі. Зараз в нас є 12 свиноматок. В цьому році вони вже дали по 2 опороси (по 16 поросят). Від частини них до кінця року я чекаю по третьому опоросу.

Зобов'язуюсь ще краще доглядати колгоспну худобу, щоб давати країні більше м'яса і жирів.

Історичні перемоги Червоної Армії на фронті боротьби проти не-нависного фашизму надають мені ще більше сил.

У травні 1945 року розповідав голова колгоспу імені Ілліча М. Денисенко:

— Хижі фашистські круки порушили наше мирне творче життя, розграбували багатство. Як тільки героїчна Червона Армія визволила наш колгосп, дружно взялися ми всі за його відбудову. Чесно й самовіддано трудилися жінки-дружини і матері фронтовиків.

Успішно ми закінчили 1944 сільськогосподарський рік, відбудували свої ферми, виконали плани розвитку поголів'я по всіх видах ху-

доби. Дружно провели весняну сівбу цього року. День і ніч працювали колгоспниці. І все це для того, щоб дати країні якнайбільше хліба і прискорити день перемоги. І ось цей день настав. Його ми зустріли повним освоєнням усієї довоєнної площі землі, виконанням плану посіву ранніх зернових культур на 206 процентів, перевиконанням планів посіву всіх інших сільськогосподарських культур.

Перед в усіх роботах веде бригада № 2 (бригадир Євдокія Лапко). Самовіддано працюють і члени ланки високого врожаю Наталії Бірюк, зразки високої організованості показують у повсякденній роботі П. Павлова — дружина і мати фронтовиків, М. Василенко, Д. Бірюк, О. Циба, Л. Кудря, Н. Колосовська та багато інших. Багато для відродження тваринництва працюють свинар Т. Усачов, скотарка Г. Гринь, конюх І. Брацило.

Радість перемоги окрилює трудівників колгоспного села на ще більші трудові подвиги.

В 1945 році свинар Ю. К. Усачов від 6 свиноматок отримав по 24 поросят. За свою працю він одержав у рахунок додаткової оплати 11 поросят.

Свинарка Г. Третьак від 6 свиноматок мала по 18 поросят і додаткової оплати 6 поросят.

Всього ферма налічувала 48 голів великої рогатої худоби, а свиноферма — 34 свиноматки. Від 24 з них одержано за рік 398 поросят.

— В колгоспі імені Ілліча, — розповідав 9 січня 1946 року голова артїлі М. Денисенко, — з осені піднято 252 гектара зябу. Упряж відремонтована, зроблено 24 нових ярма.

Ковалі Ф. Удод та М. Лапко вже відремонтували 10 сівалок, 12 плугів, 6 букерів, 40 борін.

Коні, воли і власні корови колгоспників у гарному стані, забезпечені кормами.

У всіх 4 бригадах, в ланках проводять збір добрив. Ланкові Наталка Бірюк, Тетяна Сова, Ольга Котухова зібрали понад 40 центнерів попелу, 10 центнерів курячого послїду і понад 80 тонн гною вже вивезли на поля. На 150 гектарах розклали снопи і гілля для снігозатримання.

Колгоспниця Наталка Новікова у перший день на полі своїми коровами заборонувала 2,5 гектара зябу. По стільки ж заборонували своїми коровами і Наталка Бірюк та Катерина Лапко. Кінробітник Василь Биковський заборонував 4 гектара.

18 квітня 1946 року районна газета "Сталінським шляхом" підготувала розворот "Тваринництво колгоспу імені Ілліча пересягнуло довоєнний рівень". Першим словом мав голова колгоспу М. Денисенко:

— З перших днів свого визволення з німецького ярма, всі наші колгоспники по-більшовицькому взялися за відбудову колгоспного будівництва.

Поряд з відродженням всіх галузей нашого господарства, виняткову увагу ми приділяли відновленню і розвитку колгоспного тваринництва. З усього колишнього поголів'я нашої свиноферми вдалося врятувати від німців лише одну свиноматку і тому наші колгоспники для відродження свиноферми віддавали власні свиноматки.

Одночасно ми подбали і за придбання у колгоспників молодняка для молочнотоварної ферми, за відродження вівчарської та птахарської ферм.

Наш колгосп з перебільшенням виконав наданий план розвитку поголів'я худоби на 1945 рік. Ми домоглися, що на кінець березня цього року кількість поголів'я худоби на наших фермах уже пересягнула довоєнний рівень. Разом із зростом поголів'я худоби, зростає і її продуктивність. Лише від однієї свиноферми в 1945 році колгосп одержав чистого прибутку 110 392 карбованці.

Вирішальним заходом, яке забезпечило нам успіх, з'явилось те, що правління колгоспу своєчасно, з усією серйозністю віднеслось до підбору кадрів. Підбираючи працівників на тваринництві ферми, ми зважували на те, щоб до цієї роботи залучити найбільш досвідчених колгоспників. Більшість свинарів, телятниць і доярок у нас працюють тих, що трудилися у довоєнний час. Нагромаджений ними досвід у попередній роботі застосовується на фермах зараз.

Всі працівники ферм борються не лише за збереження молодняка та вирощування худоби, а також дбають за те, щоб домогтися від цієї худоби високої продуктивності. На наших фермах запроваджена

система додаткової оплати, що є великим стимулом для підвищення продуктивності і якості в роботі працівників.

Наш кращий свинар Юхим Усачов за свою роботу в 1945 році в рахунок додаткової оплати одержав 11 поросят. Свинарка тов. Третяк Г. отримала додатково 6 поросят.

Добре працює у нас і колектив молочнотоварної ферми. Цієї весни в колгоспі вже почали використовувати декілька пар волів, яких виростила наша телятниця Гринь Агафія. Немало вона виростила для колгоспу телиць, які скоро будуть давати продукцію. Зараз вона вирощує ще 25 теличок і бичків.

Кожного року в колгоспі збільшується кількість овець. Приділено багато уваги вирощуванню своїх робочих коней. Ті досягнення, що вже маємо, є тільки початком нашої боротьби за реалізацію великих завдань, що їх намічено четвертим п'ятирічним планом відбудови і розвитку народного господарства нашої країни.

— Як тільки я повернувся з Червоної Армії, правління нашого колгоспу доручило мені доглядати колгоспних коней, — ділився В. Бірюк. — Коней я люблю. Хороші коні мають для колгоспу велике значення і тому доглядати і вирощувати коней — велике діло.

Я доглядаю 11 коней. Всі вони мають вищесередню вгодваність. Зараз під час польових робіт я ще більше слідкую за ними, і не дивлячись на те, що коні весь час виконують заплановані роботи, жодна коняка не схудла. В моїй групі є 6 кобилوماتок і я поставив собі за мету — одержати від кожної з них і виростити по одному лошаці. Три кобилوماتки вже жеребні, а від четвертої — маю лоша.

Завферми І. Сироїжко:

— Двоє телят та напівзруйноване приміщення — це все, що залишилось від нашої багатой молочнотоварної ферми після німецької окупації. З перших днів свого визволення почали ми відроджувати колишню славу своєї ферми.

Силами працівників ферми ми відбудували приміщення. Придбали у колгоспників молодняка. Хорошим доглядом за молодняком товариші Новікова Тетяна, Гринь Агафія, Бірюк Оксана та інші добились того, що на фермі не було випадків загибелі худоби.

На кінець 1945 року чисельність поголів'я худоби на нашій фермі пересягнула заплановану кількість на 48 голів. Знову наша ферма почала давати прибуток для колгоспу.

Тоді на сторінках газети про свою роботу розповідали телятниця А. Гринь та свинарі Ю. Усачов і Г. Третяк.

У кореспонденції "Відроджена ферма" йшлося про патріотичний вчинок колгоспниці Марії Остапівни Романенко, яка під час фашистської окупації врятувала колгоспну свиноматку.

— 1946 рік був посушливим, але моя ланка збрала на своїй ділянці далеко вищий урожай, ніж інші ланки нашого колгоспу, — говорила 20 лютого 1947 року ланкова колгоспу імені Ілліча Я. Лапка. — Добилися ми такого урожаю тільки наполегливою працею. Цього року склад моєї ланки залишився старий. При будь-яких кліматичних умовах ми зберемо не менше як по 200 центнерів картоплі, по 40 центнерів кукурудзи і по 25 центнерів проса з кожного гектара.

28 серпня 1947 року повідомляв секретар парторганізації П. Іпатов: "Колгоспники нашої артїлі імені Ілліча, проводячи збиральні роботи і хлібоздачу, організовано включилися в роботи по осінній сівбі. Щоб вчасно і якісно провести сівбу, колгоспники докладають усіх зусиль. На підготовці ґрунту і на проведенні сівби зараз у нас працюють, крім тракторів і колгоспного тягла, 42 пари корів колгоспників.

З перших днів сівби багато сівачів перевиконують денні норми. Товариші Василь Биковський та Іван Андрусенко замість норми 5 га щодня своїми сівалками засівають по 8,5-9 гектарів.

Найкраще організовано посівні роботи в бригаді, де бригадир т. Василенко, колгоспники його бригади зобов'язалися провести осінню сівбу за 8 робочих днів.

На 26 серпня в колгоспі вже посіяно понад 200 га озимини. Колгоспники докладають зусиль, щоб план осінньої сівби закінчити до 1-го вересня.

За два роки післявоєнної п'ятирічки колгосп імені Ілліча виконав п'ятирічний план розвитку конепоголів'я. Тут немала доля роботи конюхів П. Іпатова і Н. Лапка, вони докладали зусилля до того, щоб усі коні завжди були в гарному стані. Особлива увага — доглядові за кобилوماتками. Старанна праця дала гарні наслідки — в 1947 році вони отримали і зберегли від 12 кобилوماتок 10 лошат.

19 жовтня 1947 року секретар парторганізації колгоспу імені Ілліча П. Іпатов говорив: "Учні Успенівської середньої школи своєю енергійною працею багато допомогли колгоспові у збиранні врожаю.

Добре працювали учні Третяк Г., Тоцька Н., Брацило Т., Бриль Н. та інші.

Велику участь брали вчителі Репетун М. П., Кулик Н. Ф., Бабич Я. Т., Колісник П. З., Кучебура В. С."

— За 19 років своєї роботи, — ділився 12 лютого 1948 року конюх колгоспу імені Ілліча Н. Лапка, — я переконався, що головне в догляді за кіньми — це гарна і вчасна годівля і водопій. Старанним доглядом я домогся того, що всі закріплені за мною коні доброї вгодованості.

Велику увагу приділяю я доглядові за кобилوماتками, щоб зберегти від них приплід. В минулому році я одержав від 5 кобил — 5 лошат, всі лошата зберіг і виростив. За це в рахунок додаткової оплати праці отримав 105 кілограмів пшениці.

В цьому році зобов'язуюсь від 10 кобилوماتок виростити 10 лошат.

Добре організували весняні польові роботи 1949 року в третій польовій бригаді артїлі імені Ілліча, де бригадиром тов. Василенко. На боронуванні зябу тут використовували все колгоспне тягло і всі 18 корів колгоспників. За півтора робочих дні тяглом забороновано 54,5 гектара. Всі колгоспники перевиконували норми виробітку.

Зразки самовідданої праці показували старики — 55-річний Лука Степанович Василенко і 76-річний Мефодій Дем'янович Сироїжко. Працюючи на боронуванні зябу своїми коровами, вони щоденно виконували норми виробітку на 140 процентів.

Організовано проходили весняні польові роботи також у другій польовій бригаді. Лише в перший день виходу в поле тут забороновано понад 30 гектарів зябу.

— Успішно проходять сільськогосподарські роботи в колгоспі імені Ілліча, — повідомляв 10 вересня 1950 року голова колгоспу

Є. Мотроненко, — збирання соняшника на площі 185 гектарів і сої — на площі 25 гектарів колгоспники вже закінчили.

Обмолочений соняшник вслід очищається і здається державі в рахунок поставок. На сьогодні колгосп уже здав державі понад 800 центнерів доброякісного насіння соняшника.

Найвищого врожаю соняшника домоглися колгоспниці ланки Соби Тетяни — 13,6 центнера з гектара.

Зараз всі бригади переключились на збирання кукурудзи. На цій роботі щоденно працює понад 200 колгоспників.

Перед на збиранні кукурудзи веде ланка Соби Тетяни. Кожна колгоспниця ланки виламує за день по 1,20 гектара при нормі 1 гектар. Від цієї ланки не відстають колгоспниці ланок Новікової Тетяни і Сироїжко Ольги.

Добре працюють колгоспники і трактористи також на піднятті зябу. З запланованих 1400 гектарів на сьогодні зорано на зяб понад 800 гектарів.

Краще всіх на піднятті зябу працюють трактористи Павлов Семен та Северин Іван. Виробничі завдання вони щоденно виконують на 130-135%.

17 серпня 1950 року колгоспи імені Ілліча с. Ново-Миколаївка Успенівської сільради, імені 8 Березня (с. Трудове) Трудової сільради та "Червоне поле" (с. Новоіванівка) Новогригорівської сільради об'єдналися в один колгосп імені Ілліча.

15-22 жовтня 1950 року проходила Запорізька обласна сільськогосподарська виставка, на якій конюх колгоспу імені Ілліча П. Д. Іпатов нагороджений Дипломом першого ступеня за досягнення в розвитку громадського тваринництва.

В 1954 році з колгоспу висунуто кандидатами на Всесоюзну сільськогосподарську виставку Н. С. Романенко, М. Є. Земелько і бригадир першої рільничої бригади І. Василенко.

Колгоспниця артілі імені Ілліча Тетяна Кузьмівна Василенко народила і виростила 16 дітей.

— Все це наша сім'я, — сказала Тетяна Кузьмівна, вказуючи на фотографії, що були дбайливо розвішені на стіні в кімнаті, і протираючи хусткою скло на портреті, де був зображений міцний з широком лобом юнак у безкозирці з написом "Чорноморський флот", додала: — це наймолодший — Петро, який не повернувся з війни. Море любив він, як мене. На морі й загинув.

Шість її синів у грізні для нашої країни дні Великої Вітчизняної війни героїськи захищали завоювання Жовтня. Захищали країну від гітлерівських полчищ чотири її зяті, а чотири дочки в тилу кували тоді перемогу над ворогом.

Яскравим доказом хорошого виховання Тетяною Кузьмівною своїх синів і дочок може служити хоча б те, що в 1950 році в родині Василенків вже налічувалось 26 орденів і медалей.

— Виховувала я своїх дітей так, — говорила Тетяна Кузьмівна, — щоб не довелось за них червоніти. Всі вони чесно трудяться і в цьому гордість моя.

Вона показала і дала прочитати листи, що в роки Великої Вітчизняної війни надійшли до неї з різних військових частин, і які вона зберігає, як святиню.

Ось що писав у одному з цих листів командир військової частини, в якій служив тоді її син Федір: "Від усієї душі дякую Вам, Тетяно Кузьмівно, за те, що виростили і виховали такого славного сина. Ваш син Федір сміливий і відважний. Недавно він крізь шалений ворожий вогонь вчасно доставив на фронт ешелон боеприпасів і цим забезпечив успіх бою..."

— Тепер мій Федір у Мелітополі паровози водить, — гордо сказала за сина Тетяна Кузьмівна. — Залізо, ліс та хліб возить. А Михайло — у Донбасі, вугілля добуває. Іван — аж у Одесі. Дочки й зяті в колгоспі працюють. Шкода тільки, що всіх їх разом у гості ніяк не вдається зібрати. Та й хата моя, як бачите, хоч просторенька, а всіх не вмістить. Одних онуків та правнуків у мене аж 39.

Велика і славна родина у Тетяни Кузьмівни. Є чим гордитися такій матері, є за що її поважати. Радянський уряд високо оцінив заслуги Тетяни Кузьмівни у вихованні своїх синів і дочок — присвоїв їй почесне звання "Мати-героїня".

22 жовтня 1954 року в колгоспі пущено в дію новозбудовану електростанцію. Вона освітлює будинки колгоспників, вулиці села Новомиколаївки. Закінчується будівництво ліній для освітлення тваринницьких ферм.

Ланка Ольги Миколаївни Лапко в 1955 році боролася за одержання 45 центнерів кукурудзи з кожного гектара, а отримала по 50 центнерів.

За 1955 рік колгосп мав 2100 тисяч карбованців прибутку (план 1333 тисячі) за рахунок високого врожаю сільгоспкультур і високої продуктивності громадської худоби. Підвищилась і оплата праці. На кожен вироблений трудовдень колгоспники отримали по 4 карбованці грішми і по 3 кілограми хліба.

На початку лютого 1956 року раціоналізатор колгоспу П. Г. Виновий почав виготовляти новосконструйовану ним самохідну зерноочисну машину, на відмінну від тієї яка два роки працює, що дозволить доводити зерно по чистоті до посівних кондицій. У машині буде автозважування зерна і механізоване навантаження його в автомашини.

Правління колгоспу виділило на допомогу раціоналізатору людей і забезпечило необхідним інструментом і матеріалом.

У перші два місяці 1956 року середньодобовий приріс кожної з 380 свиней у колгоспі становив 664 грамів (завдання 500).

За роботу в лютому на районну Дошку пошани заносилося ім'я свинарки Уляни Іванівни Жовніренко.

Крім того, в 1956 році такої честі удостоювалися: доярка Євдокія Іванівна Макарова, що надоїла в березні по 243 літри молока, Ольга Миколаївни Лапко, доярка Марія Іванівна Вільхова;

за травень — колгосп імені Ілліча (голова колгоспу Є. К. Мотрошенко, секретар парторганізації Г. М. Піддубний), який надоїв у травні по 404 літри молока від корови;

за червень — доярка Марія Василівна Вільхова, яка отримала в червні по 450 літрів молока від корови, а з початку року по 2240 літрів; доярка Марія Павлівна Земелько (її показники відповідно за червень по 450 літрів і з початку року по 2153 літри молока на корову); ланкова Ольга Миколаївна Лапко;

за серпень — доярка Ольга Павлівна Тимофієва, яка отримала за 11 місяців від корови по 3128 літрів молока; доярка Марія Павлівна Земелько (у серпні надоїла по 360 літрів молока від корови); свинарка Наталія Петрівна Ілієнко (отримала по 17 поросят від свиноматки) і свинарка Віра Іванівна Удод (кожна свиня щодоби прибавляла у вазі по 500 грамів);

за рік — свинарки Наталія Петрівна Ілієнко та Надія Степанівна Романенко, які отримали по 18,6 поросяти від свиноматки.

— Великі зміни сталися за останній час у нашому колгоспі, — хвалився 1 травня 1956 року колгоспник артілі імені Ілліча М. Кудря. — Разом з економічним розвитком господарства з кожним роком поліпшується благоустрій населених пунктів.

Зараз у нас електрифіковані майже всі села, що об'єднує артіль. Струм дає колгоспна електростанція. В нинішньому році намічено повністю електрифікувати всі рільничі бригади, а також обладнати радіовузол і радіофікувати від нього увесь колгосп. Завершується у нас і будівництво клубу.

У червні 1956 року колгосп закінчував будівництво кукурудзосховищ (одне місткістю 850 тонн і три — по 100 тонн). Крім цього, були нові траншеї на 600 і 400 тонн силосу.

На 5 жовтня 1956 року колгосп імені Ілліча надоїв від корови по 2826 літрів молока, виробив його 177,9 центнера на 100 гектарів

сільгоспугідь, 15,8 центнера свинини на 100 гектарів ріллі, поставив на відгодівлю 692 голови свиней. На курку-несушку зібрали по 80,7 штуки яйця, одержали по 2688 штук на 100 гектарів зернових.

* * *

Як повідомляла 12 грудня 1956 року зоотехнік колгоспу О. Жилінська, на зооветеринарних курсах навчалося 14 молодих свиначок і доярок. Для навчання створені хороші умови.

Від тваринників не відстали і працівники польових бригад.

— Без відриву від виробництва, — писав 30 грудня до районної газети "Сталінським шляхом" агроном В. Ф. Рекотов, — навчається 12 чоловік. Серед них — ланкові Ольга Сироїчко, Ольга Лапко і молода колгоспниця Галя Третяк.

* * *

В 1956 році доярки Ольга Павлівна Тимофієва надоїла від корови по 3850 літрів молока, а Ганна Іванівна Павлова — по 3100 літрів.

* * *

В 1956 році напередодні свята Великого Жовтня в с. Новомиколаївці відкрито новий прекрасний (колгоспний) клуб на 300 місць. У 1957 році планували збудувати бригадний клуб в с. Новоіванівці.

* * *

10 липня 1957 року розповідав завідуючий Трудовим сільським клубом Ф. Савченко: "Налагодження роботи ми почали з приведення в зразковий порядок двору клубу. Силами активу було розбито квітники і посіяно квіти, а також посаджено дерева на подвір'ї. Крім цього, на прилеглий до клубу території розташувався новий парк, в якому тільки дерев посаджено 1200. В посадці парку взяли участь всі трудящі нашого села.

Приміщення клубу теж привели в належний стан — добре відремонтували, заново все пофарбували, придбали музичний інструмент.

Зараз у нас при клубі працює 4 гуртки художньої самодіяльності —

хоровий, драматичний, музичний і художнього читання та 2 фізкультурних — волейбольний і шахово-шашечний.

Недавно ми разом з Успенівським сільським клубом створили спільну агіткультбригаду.

В цьому році наші гуртки і агіткультбригада вже дали біля двадцяти концертів і вистав для трудящих нашого села і сусідніх сіл.

Зараз уся культурно-освітня робота в основному проводиться в полі, де працюють колгоспники, механізатори. Ми допомогли обладнати агітпункти на тваринницькій фермі і обладнали його зараз в 11-й тракторній бригаді, яка обслуговує другу і третю рілльничі бригади колгоспу імені Ілліча.

Біля нього поставили 2 дошки показників і 26 закликів на щитах.

Клубна робота в нас набирає все ширшого розмаху, росте актив клубу. Серед наших активістів рядова колгоспниця А. М. Василега, колгоспник М. П. Кійко, член молодіжної ланки М. Г. Жовніренко, іздовий П. С. Карпенко, тесляр колгоспу М. Г. Лучин, колгоспник А. Є. Касаткін, вчителька П. М. Гречана, бригадир рілльничої бригади П. Н. Батушанський, секретар Успенівської сільради М. М. Тимофієв та інші. Цей актив — опора клубу.

* * *

13 серпня 1957 року колгоспи імені Ілліча та імені Горького, колишньої Новогригорівської сільради об'єдналися в один колгосп імені Ілліча.

* * *

На 1 вересня бригада ремонтників колгоспу підготувала 10 тваринницьких приміщень із 14. У двох цього літа появилися підвісні дороги, в одному — автопоїлка — на 170 голів. Тепер в колгоспі механізовано 6 тваринницьких приміщень.

* * *

Доярка Євдокія Дмитрівна Лапко у серпні надоїла від корови грипи по 386 літрів молока, а з початку 1957 року — по 2072 літри. Телятниця Олена Юхимівна Лещенко добила у серпні щодобового приросту живої ваги кожного теляти по 1052 грами, а у вересні — по 800 грамів і була занесена на районну Дошку пошани. Такої честі удос-

тоїлися за вересень: колгосп імені Ілліча, який одержав за місяць по 226 літрів молока від корови: доярка Раїса Андріївна Корнева, надоїла за місяць 290 літрів молока від корови, а за 9 місяців — по 2694 літри; доярка Раїса Іванівна Рудь (відповідно 276 і 2 610 літрів); свинар Іван Петрович Андрієнко (середньодобовий приріст живої ваги за місяць досяг 766 грамів); свинар Володимир Іванович Нечетенко (670 грамів);

до 7 листопада — свиноферма колгоспу (завідуючий І. О. Василенко), колгосп імені Ілліча, доярки Л. В. Мотроненко і Г. Н. Конюх, телятниця О. Ю. Лещенко.

У 1957 році на районну Дошку пошани заносилися: бригадир рільничої бригади Зіновій Несторович Мотроненко, ланкова Марія Михайлівна Шаповал, доярка Раїса Андріївна Корнева, колгосп імені Ілліча, який виробив з початку року по 277,7 центнера молока на 100 гектарів сільгоспугідь, доярки Є. А. Конюх (надоїла від корови за 11 місяців 2627 літрів молока), Ніна Іванівна Квітка (2603), Л. В. Мотроненко (3548), Г. Н. Конюх (3814 літрів), телятниця О. Ю. Лещенко (приріст по 600 грамів живої ваги теляти на добу).

— Зараз за колгоспом закріпили 6533 гектари землі, а в нашій сім'ї, яка мала 19 душ, земельний наділ до 1917 року мали всього 4 десятини, — згадував 7 листопада 1957 року колгоспник С. Бірюк. — Я вісім років батрачив у поміщика Гармаша, який володів 350-ма десятинами землі. Батрачили і мої брати Никифор та Григорій. У наймах були дружина і діти наші.

12 листопада 1957 року зоотехнік колгоспу М. Попіл писав: "Невисока на зріст, худорлява жінка ласкаво розмовляє з телятами, називаючи кожного по кличці. А вони, наче розуміючи мову, тягнуть голівки до її рук.

Це Олена Юхимівна Лещенко. Вона давно працює на фермі. За цей час не одну сотню впоїла і виростила молодняка великої рогатої худоби. Тільки цього року передала із своєї групи 70 телят, а зараз доглядає 50. Приріст у кожного теляти щодоби по 750 грамів. А приймає телят від доярок у 20-денному віці".

В 1957 році колгосп імені Ілліча одержав валовий урожай хліба понад 5000 тонн або на 1650 тонн більше, ніж у 1956 році. Молока тваринники надоїли понад мільйон літрів — на 300 тисяч літрів більше проти попереднього року. Виробництво м'яса збільшилось відповідно в три з половиною рази і становить 1800 центнерів.

Молодіжна ланка бригади № 3 колгоспу імені Ілліча. 7.10.1958 р.

— В 1958 році ми будемо боротися, — говорив 1 січня 1958 року голова колгоспу Є. К. Мотроненко, — щоб отримати валовий збір зерна 5800 тонн, виростивши по 22 центнери зерна з гектара, в тому числі по 25 центнерів озимої пшениці.

В 1958 році ми можемо одержати по 215 центнерів молока на кожні 100 гектарів сільгоспугідь, а м'яса — 37 центнерів, у тому числі свинини — 28 центнерів на 100 гектарів ріллі. У нас є можливості знизити затрати на виробництво продукції порівняно з 1957 роком не менше як на 15 процентів.

Ми зможемо в цьому році на кожен трудовдень видати по 2,5 кілограма хліба і по 8 карбованців.

— У 1957 році у нас було посіяно 1007 гектарів озимої пшениці, — повідомляв 10 січня 1958 року агроном колгоспу імені Ілліча В. Ф. Рекотов. — Середній урожай її з усієї площі посіву одержали по 22 центнери з кожного гектара. На тих площах, де було проведено снігозатримання, урожай пшениці був значно вищий. У бригаді № 3 урожай пшениці становив 27 центнерів з гектара — на 3 центнери вищий, ніж там, де снігозатримання не робили. Тільки від снігозатримання ми одержали додатково понад 1000 центнерів хліба.

У 1959 році колгосп імені Ілліча (голова Є. К. Мотроненко, секретар парторганізації О. Н. Миргородський) виробив по 254,8 центнера

молока на кожні 100 гектарів сільгоспугідь. Доярки Ганна Никанорівна Конюх, Тетяна Романівна Мотроненко, Любов Василівна Мотроненко надоїли за рік від кожної фуражної корови своєї групи відповідно 3210, 3146 і 3110 літрів молока. Їх імена, як і колгосп, було занесено на районну Дошку пошани.

Доярки біля старого корпусу ферми. 1958 р.

— В різних галузях виробництва нашого колгоспу імені Ілліча працюють близько 500 жінок, — 7 квітня 1960 року розповідала голова жіночої ради Т. Ганц. — Рада складається з п'яти чоловік: завідувача дитячими яслами М. Є. Дігтяренко, ланкова З. М. Жовніренко, завідувача бібліотекою Г. Ф. Мотроненко. Активістами громадського життя є ланкові Т. С. Мазурок, М. Д. Рудь, свинарки М. І. Шаповал, Н. С. Романенко, доярки Г. М. Конюх, Л. В. Мотроненко, К. О. Котухова, А. Г. Котухова, телятниці О. Ю. Лещенко, В. І. Кислова та інші.

В березні на районну Дошку пошани заносився колектив вівцеферми (старший чабан М. П. Бобир), який одержав по 122 ягнят на 100 вівцематок та імена телятниць Марії Михайлівни Шаповал, Ганни Дмитрівни Самухи, Віри Іванівни Кислової та Олена Юхимівни Лещенко (середньодобовий приріст кожного теляти відповідно ставився до 780 і 720 грамів).

у 1960 році у колгоспі імені Ілліча був центральний і бригадний клуби, де працювали гуртки художньої самодіяльності, демонструвалися кінокартини. Господарство повністю радіофіковане.

В колгоспі на 22 квітня 1960 року було 25 тракторів (у 15-сильному обчисленні), 10 зернових, 4 силосних і 3 кукурудзозбиральних комбайни, 4675 голів різної худоби, близько 4000 голів птиці.

26 квітня 1960 року розповідала комсомолка, передова доярка колгоспу Г. Конюх:

— Після закінчення школи я пішла працювати на ферму № 2 колгоспу імені Ілліча спочатку телятницею, а потім у 1956 році за мною закріпили групу корів. Працюючи на фермі, я весь час ставила собі за мету: добиватися якнайкращих показників у роботі, щоб вийти в число передовиків. Наполеглива праця принесла непогані результати — в 1958 році я надоїла від кожної з 13 закріплених за мною корів по 3381 кілограму молока замість зобов'язання 2900 кілограмів.

В минулому році я давала слово надоїти по 3200 кілограмів молока від кожної корови і теж дотримала його — надоїла по 3358 кілограмів.

В кінці 1959 року зобов'язалася надоїти в другому році семирічки по 5 тисяч кілограмів молока.

Мені випала велика честь — у квітні цього року я була у Києві на республіканській нараді молодих тваринників України. Учасниками цієї наради були доярки, свинарки, птахарі, чабани, кролеводи, комсомельські працівники, представники сільгоспнауки, знатні майстри колгоспного виробництва, керівники партії і уряду Радянської України.

Повернувшись з наради, я вирішила сама вирощувати теличок від своїх високопродуктивних корів, щоб одержувати від кожної з них по 5-7 тисяч кілограмів молока. Все те нове, про що я довідалася в справі догляду та утримання худоби, я теж запроваджу в себе.

Хороший подарунок у 1959 році підготували своїм дітям колгоспники артiлі імені Ілліча. Малюки одержали просторі, зручні дитячі ясла. Зараз (травень 1960 року — Авт.) тут знаходилося щоденно більше 40 дітей дошкільного віку, а кухаркою працювала Марія Іванівна Сироїжко, яка сумлінною працею завоювала авторитет у матерів дітей.

— Незначна моя професія, — говорила кухарка, — але мені приємно, що моєю працею задоволені матері і діти.

— На ферму колгоспу імені Ілліча я прийшла в 1956 році, — розповідала 16 червня 1960 року доярка Л. Мотроненко. — Звичайно, спочатку я не мала відповідних зоотехнічних знань, не було ніякого досвіду. Але почала придивлятися до старших, записалася в зоотехнічний гурток, яким тоді керувала досвідчений зоотехнік Г. Верменчук. Вивчала досвід передових доярок, прагнула повністю дотримуватись розпорядку дня. Наполеглива праця дала свої результати.

В 1959 році я зобов'язалася надоїти по 3000 кілограмів молока від кожної корови своєї групи, а надоїла по 3115 кілограмів.

На 1960 рік — другий рік семирічки — я взяла зобов'язання надоїти по 4000 кілограмів молока на корову. За 5 місяців цього року вже маю по 1774 кілограми.

В кінці жовтня 1960 року бюро райкому комсомолу розглянуло підсумки соціалістичного змагання серед молодих доярок комсомольсько-молодіжних ферм району по виконанню зобов'язань з початку року і визначило переможницею доярку колгоспу імені Ілліча Ганну Никанорівну Конюх, яка надоїла на кожну фуражну корову своєї групи по 3928 кілограмів молока.

Напередодні 7 листопада 1960 року в колгоспі імені Ілліча завершили спорудження добротного спеціального навісу, який розміщено на току першої бригади (бригадир будівельників Олексій Бодня). Він має близько 20 метрів ширини і понад 50 метрів довжини.

Приблизно такої ж величини споруджено в колгоспі й широкогабаритний свинарник. Половину його вже здано в експлуатацію.

Саме перед святами стане до ладу широкогабаритний птахарник на 7 тисяч курок-несушок.

На районну Дошку пошани за підсумками змагання 1961 року заносився колгосп імені Ілліча (голова колгоспу Е. К. Мотроненко, секретар парторганізації Г. Ф. Іпатов), який виробив за рік по 284,6 центнера молока на 100 гектарів сільгоспугідь.

В 1961 році найбільше молока на корову надоїли доярки колгоспу імені Ілліча Любов Василівна Мотроненко і Ганна Никанорівна Конюх — по 3455 і 3258 кілограмів молока.

Колектив тракторної бригади № 3. 1961 р.

10 лютого 1962 року секретар парторганізації колгоспу імені Ілліча Г. Іпатов розповідав: "Надворі стоїть зима, але думки, прагнення і діла членів механізованої ланки Миколи Мелашенка з колгоспу імені Ілліча звернуті до весни четвертого року семирічкі.

— Ми хоч сьогодні готові вийти в поле, розпочати велику битву за високий урожай качанистої, — говорять механізатори.

Сміливі плани ланки Мелашенка на другий рік комуністичної п'ятирічки. На кожному з 61 гектара механізатори зобов'язалися виростити по 75 центнери зерна кукурудзи, а на решті площі — по 50 центнерів.

По-бойовому борються механізатори за здійснення намічених планів. Ще з ранньої осені вони як слід обробили свою ділянку, продовжують вивозити місцеві добрива. На кожен гектар їх буде внесено не менше як по 20-25 тонн.

Виняткову увагу приділяє ланка підготовці техніки до польових робіт. Тут вже відремонтовано сівалки, культиватори, легкі борони.

Попереду великі і відповідальні справи. Немає сумніву, що ланка учасника республіканської наради сільських механізаторів Миколи Мелашенка з честю справиться з ними".

— З кожним роком змінюють своє обличчя населені пункти нашого колгоспу, — писав бухгалтер артілі імені Ілліча В. Кудельник. — Хорошіють вони, благоустроюються. Візьміть село Новогригорівку. Хто не бачив його років три — не пізнає його зараз, так змінилось воно за цей час. За кілька років на його вулицях виросло 30 нових будинків. Як нові стали і 13 капітально відремонтованих. В селі з'явилося нове приміщення школи, збудоване за рахунок колгоспу, дитячі ясла, сільський клуб.

Широке будівництво проводиться і в інших населених пунктах. Господарство надає велику допомогу забудовникам. Ось у нас вирізано і спроектовано нову вулицю. Буде споруджено на ній 20 будинків для колгоспників за рахунок артілі. За них новосели поступово сплачуватимуть колгоспу. В Новомиколаївці заплановано збудувати хлібопекарню, лазню. На це вже завозяться будівельні матеріали.

Не тільки заможні, але й культурно живуть наші трудівники. Є їм де відпочити, культурно провести своє дозвілля. Хочеш — дивись кіно, хочеш — відпочивай, читай книги. В усіх бригадах є клуби, а при них — бібліотеки. Влітку можна відпочивати на колгоспному стадіоні — сидіти в тіні гіллястих дерев і дивитися змагання спортсменів, а хочеш скупатися — будь ласка: тут споруджено чудовий ставок і пляж.

Міцно ввійшла в побут колгоспників електрика. Лампочки Ілліча сяють у кожній хаті, в кожному громадському приміщенні. За допомогою електрики трудівники і перуть, і прасують, бо в багатьох є пральні машини, електроутюги. Навіть доярки на фермах користуються електроутюгами, електрочайниками. Мають вони в себе і швейні машинки. Про радіоприймачі і говорити не доводиться. Вони є майже в кожній хаті. А за останній рік на 27 дворах колгоспників піднялися телевізійні антени.

В багатьох колоспників є мотоцикли, автомашини та інші цінні речі. Та хліба все перелічиш? Словом, живуть колгоспники заможні і культурно.

В 1965 році в санаторіях і будинках відпочинку побували 20 членів колгоспу імені Ілліча. Полікувались і відпочили доярка Матрона Євтухівна Зененко, колгоспники Надія Григорівна Северин, Микола Дмитрович Михайлов, комбайнер Микола Федорович Левченко та інші.

Автоводії колгоспу. 1964 р.

Колектив четвертої ферми, яку очолював Олексій Андрійович Мотроненко, виконав річний план надою молока на 135 процентів і залишив у себе перехідний Червоний прапор. Такого тут ще не було.

Найкращі показники мали Поліна Павлівна Земелько, Мотря Миколаївна Макарова, Євдокія Григорівна Горова. Кожна надоїла по 700-770 кілограмів молока понад зобов'язання.

У січні 1966 року в одному з корпусів першої ферми колгоспу утворили комсомольсько-молодіжну ланку, яку очолювала доярка К. Хижняк. Членами її стали 9 дівчат. Ланка зобов'язалась до початку роботи XXIII з'їзду КПРС та XXIII з'їзду КП України надоїти 34200 кілограмів молока від 114 корів. Дівчата з честю дотримали даного слова — одержали на 7386 кілограмів більше, ніж планували.

— Не знайти в селі сім'ї, де б не дружили з книгою. — Розповідала 22 березня 1966 року Т. Ф. Мотроненко. — Про це свідчить хоча б те, що багато жителів мають власні бібліотеки, значно зросло число відвідувачів Новомиколаївської сільської бібліотеки. Нині число їх сягнуло за 800 чоловік.

Часто можна зустріти в нашому закладі механізаторів Миколу Григоровича Лапка, Андрія Павловича Тимофієва, Івана Панасовича Назарова, доярку Галину Романівну Бичкову та інших. Книга допомагає продуктивніше працювати, краще розуміти життя.

У квітні 1966 року на базі бібліотеки колгоспу імені Ілліча (завідуюча Галина Федорівна Мотроненко) районний відділ культури провів дводенний семінар культурників району. Адже цей заклад культури вже третій рік заслужено носив почесне звання "Бібліотеки відмінної роботи".

5 квітня 1966 року розповідав голова колгоспу Є. К. Мотроненко: — Наше господарство вже має 1100 корів. Цього року ми одер-

жали від них 1980 тонн молока. З цієї кількості продано його державі не менше 1320 тонн.

Немалі плани і у виробництві м'яса. Якщо його в 1965 році вироблено 2676 центнерів, а на 100 гектарів угідь продано 44,5 центнери, то наша мета добитись більшого. Так, в останньому році п'ятирічки (1970 р.) м'яса буде вироблено 301 тону або на 100 гектарів угідь одержимо по 50 центнерів.

Заплановано в нас щорічно відгодовувати 393 голови великої рогатої худоби і добиватись того, щоб кожна тварина важила не менше 300 кілограмів. Триватимемо на відгодівлі 1400 голів свиней. Щоб мати більше м'яса, повноцінно використовуватимемо випасний період, дешеві природні корми. Успіх залежатиме і від того, в якому стані входитьимуть тварини в зиму.

Але треба сказати, що в нас є ще чимало й недоліків. З року в рік наше господарство відстає з виробництвом яєць, вовни. Ми не упускаємо цього важливого питання. П'ятирічним планом передбачено довести виробництво вовни до рівня передових колгоспів. В 1966 — 1970 роках заплановано закупити 600 голів овець — ярок. Таку ж кількість ягнят відберемо у своєму господарстві, отже, за 2 роки ми повністю обновимо все стадо овець.

Але на наших фермах поки що переважає ручна праця, а тому це дорога продукція. Ми вживаємо заходи щодо механізації трудомістких процесів, починаючи від очищення гною і кінчаючи роздачею кормів. Інакше ми не зможемо по-справжньому організувати працю тваринників.

У серпні 1966 року радісна звістка прийшла в Новомиколаївку: наказом по Міністерству культури СРСР Галину Федорівну Мотроненко нагороджено значком "За відмінну роботу".

... Двадцять два роки трудилася на бібліотечній ниві завідуюча Новомиколаївською сільською бібліотекою Галина Федорівна Мотроненко. Шановна в селі людина. Очолюваний нею заклад став справжнім центром масово-політичної роботи. Ця установа носить високе звання "Бібліотека відмінної роботи". Галина Федорівна багато уваги приділяла індивідуальній роботі з читачами.

Працівники колгоспної бухгалтерії. 1966 р.

Організовано пройшли жнива — 66 у колгоспі імені Ілліча. Широко розгорнувши соціалістичне змагання, хлібороби в кращі агротехнічні строки зібрали колоскові, добре організували хлібозаготівлю, скиртування грубих кормів. На допомогу жниварям прийшли культармія села.

— Із числа місцевих школярів 6-10 класів ми організували агіткультбригаду, — розповідав 4 серпня завідуючий Новомиколаївським сільським клубом В. Жилінський. — Вона побувала з концертами на току, в польовому стані тракторної бригади, на фермах. Трудівники полів і ферм радо зустрічали культарміяців, щиро дякували їм за створення змістовного відпочинку. Особливо сподобалися глядачам пісні, які виконувала Тамара Лапко. Дружними оплесками нагородили присутні виконавця індійського танцю Ніну Філоненко. Від щирого серця аплодували хлібороби Григорію Котухову за успішне виконання вірменських частівок. Особливе пошвавлення панувало серед глядачів тоді, коли Іван Павлов виконував частівки на місцеві теми. З великою майстерністю декламувала вірші Люда Самсай.

За період збирання колоскових наша агіткультбригада виступила сім разів у полі і двічі в сільському клубі.

Велику допомогу в організації роботи агіткультбригади надала завідувача бібліотекою Галина Федорівна Мотроненко.

8 жовтня 1966 року колгосп імені Ілліча достроково завершив державний план продажу молока, відправивши на заготівельні пункти понад 1460 тонн його.

В першу чергу заслуга у цьому колективу доярок першої молочнотоварної ферми, яку очолював Іван Олексійович Василенко.

Перед у змаганні на першій фермі вели Марія Іванівна Андрусенко, Лідія Григорівна Маслюк, Надія Федорівна Котухова.

У день святкування працівників сільського господарства молода доярка Лідія Маслюк була запрошена на республіканську нараду молодих тваринників, яка проходила в Києві.

ВАЛОВИЙ ЗБІР ЗЕРНА В ЦЕНТНЕРАХ (В СЕРЕДНЬОМУ ЗА РІК):

1962-1964 рр. — 35310

1965-1967 рр. — 41890

Урожайність зернових в центнерах з гектара (в середньому за рік):

1962-1964 рр. — 13,7

1965 р. — 15,3

1966 р. — 18,8

1967 р. — 15,5

1965-1967 рр. — 16,5

1968 р. — 14,0

Урожайність зерна без кукурудзи (в центнерах):

1965 р. — 14,5

1966 р. — 18,9

1967 р. — 15,8

1968 р. — 12,8

Валовий збір озимої пшениці (в центнерах в середньому за рік):

1962-1964 рр. — 17700
1965-1967 рр. — 25780

Урожайність озимої пшениці (в центнерах з гектара):

1962-1964 рр. — 14,2 (в середньому за рік)
1965 р. — 15,1
1966 р. — 20,3
1967 р. — 15,7
1965-1967 рр. — 16,9 (в середньому за рік)
1968 р. — 19,3

Валовий збір кукурудзи (в центнерах) в середньому за рік:

1962-1964 рр. — 8057
1965-1967 рр. — 8532

Урожайність кукурудзи на зерно (центнерів з гектара):

1962-1964 рр. — 10,8 (в середньому за рік)
1965 р. — 20,9
1966 р. — 18,4
1967 р. — 14,7
1965-1967 рр. — 17,0 (в середньому за рік)
1968 р. — 17,4

Валовий збір соняшника в центнерах (в середньому за рік):

1962-1964 рр. — 10889
1965-1967 рр. — 12017

Валовий збір картоплі в центнерах (в середньому за рік):

1962-1964 рр. — 687
1965-1967 рр. — 905

Урожайність картоплі в центнерах з гектара (в середньому за рік):

1962-1964 рр. — 57,2
1965-1967 рр. — 68,0

Валовий збір овочів у центнерах (в середньому за рік):

1962-1964 рр. — 2943
1965-1967 рр. — 4490

Урожайність овочів у центнерах з гектара (в середньому за рік):

1962-1964 рр. — 94,9
1965-1966 рр. — 107,8

Валовий збір коренеплодів на корм худобі в центнерах (в середньому за рік):

1962-1964 рр. — 20547
1965-1967 рр. — 16304

Урожайність коренеплодів на корм худобі в центнерах з гектара в середньому за рік:

1962-1964 рр. — 148,5
1965-1967 рр. — 209,9

Валовий збір кукурудзи на силос і зелений корм в тоннах (в середньому за рік):

1962-1964 рр. — 10763
1965-1967 рр. — 10465

Урожайність кукурудзи на силос і зелений корм в центнерах з гектара (в середньому за рік):

1962-1964 рр. — 141,1
1965-1967 рр. — 158,7

Валовий збір сіна однорічних трав у центнерах (в середньому за рік):

1962-1964 рр. — 396
1965-1967 рр. — 1291

Урожайність сіна однорічних трав у центнерах з гектара (в середньому за рік):

1962-1964 рр. — 18,3

1965-1967 рр. — 39,9

Валовий збір сіна багаторічних трав у центнерах (в середньому за рік):

1962-1964 рр. — 500

1965-1967 рр. — 1676

Урожайність сіна багаторічних трав у центнерах з гектара (в середньому за рік):

1962-1964 рр. — 38,4

1965-1967 рр. — 30,4

Середня вага худоби, яку продавали державі, в кілограмах (в середньому за рік):

	ВРХ	Свині	Вівці
1965 – 1967 рр.	278	95	40
1968 р.	253	73	38

Семикласники Новогригорівської НСШ на роботі в колгоспнім саду.
1966-1967 навчальний рік

В кінці грудня 1968 року атестаційна комісія колгоспу імені Ілліча присвоїла п'ятнадцяти працівникам ферми звання "Майстра тваринництва" (першого та другого класу). Серед удостоєних почесного звання — доярки Лідія Маслюк, Катерина Хижняк, Антоніна Баркова, Надія Борт, скотарі Анатолій Коваленко і Григорій Василенко, телятниця Валентина Малаєвська, техніки по штучному осіменінню тварин Іван Наливайко і Марія Бирюк та інші.

В кінці лютого 1969 року в колгоспі імені Ілліча затвердили комсомольсько-молодіжні ланки по вирощуванню просапних культур.

Члени комсомольсько-молодіжної ланки тракторної бригади № 2 зобов'язалися одержати в 1969 році на кожному з 109 гектарів по 35 центнерів кукурудзи в зерні і виростити її на силос по 250 центнерів з гектара. Соняшника хлібороби вирішили зібрати по 23 центнери на кожному з 193 гектарів.

Комсомольсько-молодіжна ланка тракторної бригади № 1 взяла на себе теж високі зобов'язання: виростити кукурудзу на зелений корм на площі 100 гектарів по 250 центнерів з кожного, а врожайність буряків довести до 210 центнерів. Рицини члени ланки мають намір зібрати по 6,5 центнерів на площі 120 гектарів.

Члени обох механізованих ланок зобов'язалися збільшити міжремонтні пробіги тракторів, боротись за економію пального і масла. Польові роботи вони вирішили провести без найменших затрат ручної праці.

Ланка тракторної бригади № 2 викликала на соціалістичне змагання механізовану ланку першої тракторної бригади. А члени комсомольсько-молодіжної ланки водіїв автомашин, котру також створили, викликала на змагання колектив автоводіїв колгоспу "Україна".

Квітень 1945 року... Радянські війська під Берліном завершували розгром німецько-фашистських військ. А на визволеній українській землі вже буяла хліборобська весна.

Прийшла жадана пора і на поля колгоспу імені Ілліча. Саме вона, напевно, і вирішила життєву долю сільського хлопця Василя Рудя.

Якогось погожого дня, як звичайно, прийшов юнак на бригадний двір. Хтось з колгоспників, вгледівши Василя, гукнув:

— Біжи скоріш до контори, голова кличе!

В конторі сиділо десятків зо два чоловіків і було сизо від тютюнового диму. Голова голосно вичитував комусь, а потім, забачивши Василя, що ніяково переступав з ноги на ногу біля дверей, звернувся до нього:

— Рудь? Добре, що прийшов. Справа ось у чому. Оце ми подумали, порадились і вирішили послати тебе в бригаду причіплювачем. Сам бачиш, людей мало, а весна квапить, кличе в поле. Та й ти не маленький, напевно, вже досхочу набігався у підпасичах? Так що виходь завтра вранці на роботу.

Василь тільки й ждав цього. Кулею вилетів з кімнати, закружляв у танку на подвір'ї, а потім, помітивши людей, що виходили з контори, засоромлено зупинився (вже ж не малий — 16 минуло, сам голова як до дорослого звертається) і чимдуж залопотів старими черевиками по сільській вулиці.

Наступного ранку мати, приховуючи сльози радості, проводжала сина в поле. Згадала: отак колись і чоловіка на роботу збирала. Не дожив, не побачив, яким героєм став син... Помер в 1936-му...

А Василь наче світівся увесь, дзиг'ю крутився по кімнаті.

— Куди тобі в таку рань? — лагідно спитала мати. — Ще тільки сіріти почало, а ти вже летиш.

— Нічого, мамо, — відказав. Схопив торбинку з нехитрими харчами та й майнув з хати.

Постояла біля вікна, згадала знову чоловіка.. Важко без нього самій. Добре, хоч діти стали допомагати. Виросли, змужніли. Ось і Василь. Здається, недавно був хлоп'ям, а вже зовсім дорослий...

Саме в ту першу післявоєнну весну хлопець відчув всім серцем, що віднині його життя нерозривно буде зв'язане з полем, з гуркотом моторів, із запахами пального. Звичайно, хотілося сісти за книжки, вчитися як ровесники. Та що поробиш: треба допомагати сім'ї. Шкода матір, яка побивається, мов ластівка, доглядаючи трьох...

Жадібно, як спрагла земля краплини дощу, вбирав у себе юнак "ази" механізаторської науки, намагався бути схожим на свого вчителя Івана Івановича Денисенка. А той, розуміючи хлопця (сам був таким колись), як міг причіплював своєму помічникові любов до техніки, землі, навіть словом не виявляючи своєї зверхності. Бувало втомляться, сядуть відпочивати, Іван Іванович і каже:

— Ці поля безкраї, Васю, ми відстояли в боях. Цінуй і обробляй їх, вони нас і зодягають, і годують. Люби матінку-землю, як любив її твій батько. Саме таким я тебе хочу бачити в житті.

Василь не підвів свого наставника. Зерно науки старшого товариша дало добрі паростки в душі хлопця.

Виповнені трудовою звитягою дні летіли, мов журавлиний ключ. Вродила вже не одна борозна, прокладена Василем.

1950 рік Василь зустрів у Молочанську на курсах перекваліфікації. Викладачі часто ставили в приклад іншим цього мовчазного хлопця. Його допитливі очі весь час вишукували щось нове...

І знову рідна артіль, робота, хліборобські турботи.

Багато змін сталося за ці майже двадцять років у колгоспі. Не той вже і Василь Федорович (так його називають тепер у бригаді). Не помітив, коли й сивина у волосся вкралася. Але очі, вражають глибиною погляду, ще зберегли той дитячий вогник: допитливий і хлоп'ячому наївний.

Два роки тому Василю Федоровичу запропонували очолити механізовану ланку по вирощуванню кукурудзи. Хоч і знав, що буде важко, ні хвилини не вагався. Результати роботи говорять самі за себе: в 1968 році його ланка одержала по 25 центнерів кукурудзи з гектара і завоювала друге місце в колгоспі. Якщо зважати на те, що працювали на старій техніці, що за літо не випало жодного дощу, то це непогано.

— Цього року, — сказав тракторист, — роботи буде багато. Клятий вітер, бачите, що наробив... Основна надія на ярі колоскові культури та кукурудзу.

Рідко коли можна побачити цю ще молоду жінку не за роботою. Про неї в колгоспі імені Ілліча так і говорять: непосида. На фермі чи то вдома їй завжди знайдеться діло.

Лідії Маслюк від роду всього 27. Склалося так, що довелося їй закінчити лише шість класів. А як мріяла стати зоотехніком! У свої шістнадцять років вона вже міцно тримала дійницю.

Чому обрала саме професію доярки? На це Лідія Маслюк відповідає: корів любила ще з дитинства. Нерідко відвідувала ферму, все мріяла швидше стати дорослою. І такий час настав.

Першою з дівчат стала працювати на фермі. Хоч і уміла доїти корів, але спочатку було важкувато. Як не як, а треба подоїти не одну,

цілу групу. Нічого, все обійшлося гаразд. Звикли руки до важкої праці. Старші допомагали, вчили, підказували, своєю першою вчителькою Лідія називає передову на той час доярку артіль Наталію Бірюк. Їхні групи стояли поруч.

Старання, наполегливість у праці дали перші наслідки. Вже на другий рік Лідія наділа більше всіх молока. Перший успіх і перша нагорода правління — наручний годинник.

— Яка то була радість, — пригадує Лідія Григорівна. — Що значив годинник у доярки десять років тому.

Нагорода ніби додала дівчині сил і енергії. Лідія працювала, доглядала худобу ще старанніше. Але її турбувало, що на фермі не було молоді. Незабаром прийшла доїти корів її подруга Антоніна Бірюк. З роками на ферму прибуло ще декілька дівчат. Так поступово колектив наповнювався молоддю.

За ініціативою тодішнього секретаря комсомольської організації колгоспу Галини Сироїчко тут було створено комсомольсько-молодіжну ланку, членом якої стала і Лідія Маслюк. В 1966 році її прийняли в комсомол.

— Ніби вчора було це: хвилювання, радість, комсомольський квиток, — пригадує Лідія.

Завзято працює (мова йде про 1966 р. — Авт.) Лідія Григорівна вже одинадцятий рік. Завжди добивається високих надоїв молока. Корови її групи чи не найкращі на фермі, худоба добре доглянута, нагодована.

Лідії Григорівні вручено диплом майстра тваринництва першого класу.

За високі показники в соціалістичному змаганні Лідія Маслюк неодноразово відзначалася грамотами, преміями. У жовтні 1966 року їй випала честь побувати в Києві на зустрічі в ЦК ЛКСМУ. Як реліквію зберігає вона Похвальну грамоту і транзисторний приймач, якими ЦК ЛКСМУ нагородив її за досягнуті успіхи в розвитку сільського господарства і на честь Дня працівників сільського господарства. А в 1968 році Лідія Григорівна одержала ще одну нагороду — нагрудний значок ЦК ЛКСМУ "Молодому передовику виробництва". Як кращу доярку райком комсомолу преміював її безкоштовною путівкою до міжнародного молодіжного табору "Супутник".

Передова доярка колгоспу і добрий сім'янин. Вона виховує двох синів, доглядає тяжко хвору матір. Л. Маслюк і активний громадський діяч. В 1969 році її обрано депутатом районної ради. Вона — групкомсорг ферми.

Святкування 1-го Травня у тракторній бригаді № 1. 1968 р.

Як і в більшості ровесників, юність Миколи Леня пройшла у злиднях. Рано залишився без батька, а сім'я була не малою — дванадцять дітей. Одна матір не могла зодягнути і нагодувати всіх, тому діти змалку призвичаювались до важкої праці, рано взяв ціну шматка хліба і Микола. До війни закінчив курси трактористів.

З першого дня війни Микола Леня — на фронті. В запеклих боях за Дніпро на рідній Україні, солдат потрапляє в полон до фашистів. Роки, прожиті в неволі, залишили зморшки на обличчі, кинули сивину на скроні. Концтабір, робота на панському полі... Кийки, недоїдання. Хоч і міг знайти легшу роботу (адже тракторист), проте не признався, що працював ним. "Хай буде і важче, але не по мені заробляти вам паляниці!" — думав про себе. Копирсався на городі, копав, полов, виконував різну роботу. Ночами згадував рідну домівку, неньку і братів та сестер, далеке село...

Відтоді спливали роки. Постарів Микола Іванович. Тільки став більш мовчазним. Важкі роки довелося пережити трудівникові. Та він не впав духом, впевнено йде в житті своєю вірною стежкою.

Всі, хто працює в бригаді з Миколою Івановичем, знають його як сумлінного трудівника, доброго сім'янина. Кожен розуміє, що йому нелегко. Дружина ось восьмий рік тяжко хворіє — доводиться й по господарству поратись, і з своєю роботою справлятися. Але Микола

Іванович не скаржиться. Він, переборюючи труднощі, зумів виховати трьох дітей.

Радість переповнює серце невтомного колгоспника, що зумів вивести своїх синів на вірний шлях. Старший, Петро, вчиться в медичному інституті, молодший, Микола, служить в армії, а середній, як і батько, залишився в колгоспі — працює електриком. Рідко збираються діти разом, а коли це буває, то розмов вистачає до ранку. Є що згадати сім'ї.

Коли село засвічує вечірні вогні, повертається з роботи додому і Микола Іванович — людина щедрої душі, кращий трудівник села. Відчувати, що корисний людям — головне для Миколи Івановича Леня, в цьому і вбачає він своє покликання.

Добра слава йшла в артіль імені Ілліча про механізаторів другої тракторної бригади Миколу Назарова та Григорія Фокіна. Там, де вони трудилися, за якість сумніватися не було потреби: роботу трударі виконували на совість.

В 1969 році хліборобам доручили вирощувати на 105 гектарах зернову кукурудзу. Не рахуючись з часом, механізатори добре доглядали посіви, вчасно зібрали врожай. На ділянці, де працювали М. Назаров та Г. Фокін, він видався на славу: по 84 центнери качанів набивали хлібороби з кожного гектара.

Садово-городня бригада

В 1970 році колгосп виробив на 100 га угідь 416,6 центнера, надаїв від корови 2326 кілограмів молока, план продажу державі його виконано на 121 процент; м'яса отримано 46,57 центнера на 100 га угідь, план продажу державі його здійснено на 102 проценти; яєць вироблено на 100 га зернових 8004 штук, одержано їх від курки-несучки 115,4 штуки, план продажу державі виконано на 640 процентів; вовни вироблено на 100 га угідь 134,44 кілограма, настрижено на одну вівцю 2,8 кілограма, план продажу державі вовни здійснено на 91 процент.

За підсумками роботи 1970 року найкращих показників добила-ся ферма (завідуючий О. І. Кійко) — 2791 кілограм молока від корови, на другому місці — ферма П. А. Мотроненка — 2619.

Доярки ферми № 3. Середина 60-х років

6 березня 1971 року розповідала доярка третьої ферми колгоспу імені Ілліча Є. Білаш:

— Колектив ферми, на якій я працюю ось уже 12 років, найбільший у колгоспі. Він налічує 26 основних доярок. Живемо ми і працюємо дружно. Прагнемо завжди не тільки виконувати, а й пере-виконувати плани, взяті зобов'язання. І свого добиваємося.

Про те, що наш колектив працьовитий, згуртований, свідчить багато фактів. Минуло п'ятиріччю, 1970 рік, зокрема, закінчили успішно. Більшість доярок перевиконала соціалістичні зобов'язання. Непогано розпочали й нинішній рік.

Серед доярок ферми відзначаються високими показниками в праці Любов Тимофіївна Зражевська, Надія Петрівна Манакова, Галина Трохимівна Антонова, Галина Гаврилівна Корнєва, ветерани Марія Степанівна Галаган, Катерина Андріївна Сливка, Надія Василівна Ткаченко та інші, які мають за плечима по 18-20 років стажу.

Серед доярок є відзначені урядовими нагородами. За високі успіхи в соціалістичному змаганні на честь 100-річчя з дня народження В. І. Леніна Л. Т. Зражевська та комсомолка Надія Борт нагороджені ювілейними медалями.

Доярки наполегливо дбають про якість продукції. Нині доїмо корів механічними апаратами. Це підвищує якість молока.

У нас на фермі трудиться і молодь, яка організувала комсомольсько-молодіжну ланку. Вона носить ім'я 50-річчя ВЛКСМ. Працює в ній 6 чоловік (в тому числі і я), серед яких три комсомолки.

Перші заслуги, досягнення має і молодіжна ланка. Вона учасник Ленінської ювілейної естафети, заснованої на ознаменування 100-річчя з дня народження В. І. Леніна: адже за умовами соціалістичного змагання ми зайняли перше місце серед молодіжних колективів тваринників області. Торік Галині Квітко було доручено доставити естафету в столицю нашої республіки — Київ.

Маємо багато відзнак. Як реліквії в червоному кутку ферми зберігаємо Диплом переможця Всесоюзного соціалістичного змагання на честь 100-річчя з дня народження В. І. Леніна. Тут же червоний вимпел ЦК ВЛКСМ "За великі успіхи по гідній зустрічі 100-річчя з дня народження В. І. Леніна". Колектив ланки занесено в книгу "Ленінської трудової слави" колгоспу, нагороджено вимпелом РК ЛКСМУ "Кращому колективу" і т. д.

Доярки ланки уміють не тільки добре працювати, а й відпочивати, змістовно проводити своє дозвілля. Тому на фермі створено вокальну групу, яка була кращою на районному огляді художньої самодіяльності. Успішно виступали ми також на обласному фестивалі самодіяльного мистецтва. До складу вокальної групи входить 11 чоловік. Маємо відзнаки і за активну участь у художній самодіяльності.

Жінки ферми беруть участь у громадській діяльності, підвищують освіту. Так, у нас працює два депутати сільської Ради. Це Надія Олек-

сандрівна Борт та Ольга Георгіївна Самуха. Вони ж успішно закінчують навчання у Василівському зоотехнічному технікумі. Гадаю, що з них вийдуть добрі спеціалісти.

Про доярок в цілому можна говорити багато, та всього не перелічити. І я горджуся цим колективом, у якому виросла, живу і працюю.

Депутатами Гуляйпільської районної ради депутатів трудящих в 1971 році було обрано зоотехніка колгоспу імені Ілліча Володимира Андрійовича Семенюта та колгоспницю Ганну Іванівну Мотроненко.

— З хорошими виробничими показниками завершили 1971 рік працівники молочного цеху нашого колгоспу, — 4 січня 1972 року хвалився зоотехнік господарства Л. Назаренко. — На приймальні пункти доставлено понад 2060 тонн продукції при плані 1800.

Особливо відзначилась доярка третьої молочнотоварної ферми Віра Іллівна Борт. Від кожної корови своєї групи вона обіцяла надоїти на 2400 кілограмів молока. Одержала ж його понад 2700 кілограмів. Добре працювала в минулому році і телятниця Світлана Бобир. У неї ще невеликий стаж роботи, але вже встигла завоювати серед колективу повагу та авторитет. Світлана доглядає групу бичків. У грудні кожне теля збільшувало живу вагу на 400 грамів щодоби, тоді як Світлана Бобир зобов'язувалась отримувати по 350 грамів.

8 січня 1972 року розповідала обліковець тракторної бригади колгоспу імені Ілліча Л. Швед:

— Бригадиром тракторної бригади, в яку призначили мене обліковцем, є Григорій Францович Маковський. Думала, що не зможу тут працювати, бо спершу не досить вдало справлялася з своїми обов'язками. Та бригадир заспокоював, допомагав у роботі, вчив, як треба вести облік. Протягом двох місяців він вводив мене в курс справ. Показував і розказував, де яке поле в сівозміні, що будуть сіяти на ньому.

Тракторна бригада № 2

У Г. Ф. Маковського таке ставлення не лише до необізнаних у своїй справі новачків, а й до всіх механізаторів. Вже зовнішній вигляд його говорить про те, яка це добра і чуйна людина. Невисокий на зріст, рухливий, але завжди серед людей, вирішує, уточнює дані розпорядження. Одним словом, завжди на виду у механізаторів. Ось чому всі, від старого до малого, поважають і люблять свого наставника. Тому й колектив бригади дружний, дисциплінований, бо відчуває в його особі здібного організатора.

Працюють люди злагоджено, не покладаючи рук, аби не підвести свого ватажка. Щоб не сказав Григорій Францович, яке б завдання не поставив перед механізаторами — все зроблять. Ніколи не почувеш у нас, щоб хтось із трактористів сказав: "Цього робити не буде, туди не поїду".

Поважають Григорія Францовича за чуйність і доброту не тільки в тракторній бригаді, а й у всьому нашому господарстві. Хто б не звернувся до нього з проханням допомоги, ця людина ніколи не відмовить.

Григорій Францович — великий працелюб. Його по праву можна назвати майстром на всі руки. Він ніколи не стоїть осторонь, коли йде ремонт трактора або комбайна і потрібно терміново комусь допомогти по-

ставити ту чи іншу деталь, вузол. Зразу ж засуває рукава і береться до роботи. Потрібно зробити щось по слюсарній чи столярній роботі — будь ласка. Виконає роботу зі знанням справи, швидко і акуратно. Нерідко його можна бачити годинами з електрозварювальним апаратом в руках.

З ініціативи Григорія Францовича Маковського в бригаді створено раду, яка розглядає немало різноманітних питань. Потрібно комусь допомогти — збирається рада бригади. Треба "пропісочити" любителя оковитої чи розглянути інший проступок — засідає рада. Отож, і її заслуга в тому, що в колективі набагато зменшилось порушень трудової дисципліни, що все меншає людей, які люблять заглядати в чарку.

Коли в бригаді дисципліна на належному рівні, і справи йдуть добре. Взяти хоча б підготовку техніки. Механізатори нашої тракторної бригади внаслідок умілої організації праці першими в колгоспі доповіли про те, що вся техніка, яка в першу чергу братиме участь у польових роботах, хоч сьогодні готова вийти в поле. На лінійку готовності поставлено всі 9 тракторів, 7 плугів, 8 культиваторів, 4 сівалки, 105 борін та інший сільськогосподарський інвентар.

Добре трудяться механізатори бригади не тільки взимку. Торік, незважаючи навіть на несприятливі погодні умови, бригада добилася непоганих результатів, зібравши з кожного гектара посівів по 25,5 центнера пшениці, 21,5 центнера ячменю та 19,2 центнера проса. Механізатори мають хороші показники по виробітку умовної оранки на трактор. Кожен з них виробив за рік в середньому по 847 гектарів м'якої оранки.

Сьомий рік очолює Григорій Францович Маковський тракторну бригаду. За цей час він набув величезного досвіду роботи з людьми. З нього бере приклад молодь, якій він допомагає, дає цінні поради.

Телятниця М. М. Галаган доглядала 53 тварини. В лютому 1973 року вона отримала по 1100 грамів середньодобового приросту живої ваги. Кожне з 60 телят групи Р. А. Корневої збільшувало вагу на 1 кілограм.

Надія Миколаївна Червоняк доглядала теличок до шестимісячного віку. За березень мала більше 11 центнерів приросту живої ваги. Це значить, що кожна тварина збільшувала вагу на 792 грами. Це на 242 грама більше, ніж передбачалося зобов'язанням.

Трохи нижчий показник у Марії Михайлівни Даневої. Вона добилася 790 — грамів приростів.

— Слово іллічівців: буде 6600 тонн хліба, — заявили 17 липня 1973 року голова колгоспу Є. Мотроненко і секретар парторганізації М. Тимофіїв. — Високий урожай колосових виростили цього року трудівники нашого колгоспу. На сьогодні з кожного обмолоченого гектара ми одержали по 33 центнери зерна.

З початку жнив від комбайнів на тік надійшло понад 28 тисяч центнерів хліба, хоч обмолочено лише трохи більше третини посівів. Це дало змогу достроково виконати державний план хлібозаготівель: остання тонна зерна в рахунок плану була відправлена на елеватор о 10-й годині ранку 15 липня.

Для досягнення цього успіху багато зробили всі хлібороби. Особливо ж відзначилися члени комбайнового агрегату Володимира Семеновича Мелашенка, водії автомашин Василь Іванович Шаферчук, Петро Петрович Яринич, Степан Оксентійович Бодюк, Дмитро Миронович та Микола Савич Созонники й Микола Миколайович Дручик з Старовежівського району Волинської області (за 4 дні вони перевезли на елеватор 609 тонн хліба), колгоспні водії Олександр Григорович Новіков та Василь Федорович Сова.

Підрахувавши свої можливості, трудівники колгоспу вирішили продати державі цього року 6600 тонн хліба, що в 3,3 рази більше річного плану.

Колектив тваринників. 1 травня 1970 р.

19 липня 1973 року розповідав читачам районної газети механізатор I класу другої тракторної бригади колгоспу імені Ілліча В. С. Мелашенко:

— Багато довелось потрудитися нашим комбайнерам, щоб нинішні жнива вести під лозунгом "Ані колоска на стерні, ані зернини в полові". Варто лише сказати, що, одержавши новий комбайн, я декілька днів тільки те й робив, що ущільнював його. А огляд усіх вузлів, перевірка їх у роботі — все це теж забрало чимало робочого часу.

Та підготовчі роботи далеко позаду. Нині вже все спрямовано на те, аби якнайшвидше і якнайкраще зібрати вирощений врожай. А косити багато. Тільки в нашій бригаді 1028 гектарів зернових колосових, тобто по 207 гектарів на кожний збиральний агрегат. Це — небувале навантаження, так що про нормований робочий день і говорити не доводиться. Розпочинаємо роботу десь біля шостої години ранку, а закінчуємо здебільшого далеко за північ. Стараємось не втрачати жодної хвилини. Трохи не 20 годин гудуть комбайни, і без кваліфікованих помічників ніяк не обійтись.

В нинішньому році я працював з братом Іваном. Не вперше ми збираємо з ним урожай. Коли один водить машину, другий — відпочиває. Внаслідок цього скошуємо на прямому комбайнуванні за день 18-19 гектарів.

Вся наша збиральна техніка працює тільки груповим методом по 3-4 агрегати. Це дозволяє значно підвищити продуктивність роботи.

Разом зі мною на одному полі живують Ф. І. Калантай і В. О. Андрусишин. Як перший, так і другий — досвідчені механізатори.

Звичайно, велике значення має злагоджена робота комбайнера, шофера, що відвозить зерно, і тракториста, котрий транспортує подрібнену соломку.

В нашому господарстві добре дбають про жнивників: організовано триразове харчування, а поряд з полем стоїть пересувний вагончик, де можна приймати душ, відпочити, почитати свіжі газети.

Головна наша мета — вибороти почесний приз імені І. П. Мартиненка. Знаємо, що це буде нелегко. І саме тому буде особливо приємно отримати його.

Напружена робота на жнивному полі принесла перемогу.

Звістка про те, що перехідний приз імені нашого знатного земляка заслуженого механізатора УРСР Героя Соціалістичної Праці Іва-

на Полікарповича Мартиненка присуджено комбайнерові колгоспу імені Ілліча Володимиру Семеновичу Мелашенкові, і для водіїв степових кораблів господарств, і для всіх тих, хто уважно слідкував за напруженою боротьбою за великий хліб третього вирішального року п'ятирічки, яка вдень і вночі ведеться на полях колгоспів і радгоспів області, не була несподіваною.

З перших днів жнив агрегат, очолюваний цим комбайнером, незмінно йшов у числі лідерів, а коли 22 липня члени його видали з бункера понад 105 тонн зерна, стало зрозуміло: тільки втручання погоди може перешкодити цьому колективу стати четвертим володарем почесної нагороди. Інших перешкод не було. Як і на початку жнив, механізатори горіли бажанням якомога швидше зібрати вирощений урожай, як і в перші дні збирання як годинник працював добре відремонтований і завжди доглянутий комбайн.

— Що нам забезпечило успіх? — перепитує В. С. Мелашенко, коли ми попросили його хоч в загальних рисах розповісти про методи своєї роботи. — На мою думку, нестримне бажання кожного члена агрегату зробити все від нього залежне, щоб вирощене наполегливою працею хліборобів зерно було зібране до грама. Без такого бажання, без такої самовідданості агрегат не зміг би ось уже майже три тижні працювати по 18-20 годин на добу. Важко, звичайно витримувати таке навантаження, але що значать ці труднощі в порівнянні з усвідомленням того, що від твого комбайна рікою пливе на тік золоте зерно.

Дехто може подумати, що порівнюючи хлібний потік з рікою, комбайнер вдався до перебільшення. Ніскільки. З початку жнив він із своїми товаришами-помічниками намолотив понад 11 тисяч центнерів зерна. Хіба це не ріка?!

І про самовідданість згадав не випадково. Адже треба бути справді відданим своїй справі, щоб після 20-годинної роботи на спеці, в пилюзі йти не на відпочинок, а спочатку оглянути машини, підготувати їх до роботи наступного дня.

Успіху сприяв також великий досвід комбайнера. 10 років тому став Володимир механізатором. Спочатку працював трактористом, а пізніше пересів на комбайн. Відзначаючись винятковою наполегливістю, успадкованою, мабуть, від батьків — дідів — споконвіку хліборобів, він невдовзі став одним з кращих у колгоспі водіїв степових кораблів.

Минулого року, впоравши колгоспну ниву, Володимир Мелашенко разом із загоном кращих комбайнерів області виїхав у Казахстан.

В дуже складних умовах довелося жнивувати, та він не здався. А в результаті — 750 гектарів зібраного хліба і 11 тисяч центнерів намолоченого зерна.

Перехідний приз імені І. П. Мартиненка — не перша нагорода механізаторові за цьогорічні жнива. Він неодноразово відзначався перехідним червоним вимпелом райкому КП України, райвиконкому, райкому профспілки робітників і службовців сільського господарства й заготівель та райкому ЛКСМУ. 25 липня йому вручено перехідний приз обкому ЛКСМУ "Золотий колос". А раніше за самовіддану працю Батьківщина нагородила його орденом "Знак Пошани".

27 липня 1973 року в полі другої тракторної бригади колгоспу І. П. Мартиненко в урочистій обстановці вручив обласний приз свого імені В. С. Мелашенку.

Урожайність сільгоскультур в центнерах з гектара

Рік	Зерно																
	всього	в т. ч. озима пшениця	Кукурудза на зерно	Ячмінь	Жито	Просо	Овес	Горох	Соняшник	Кукурудза на силос	Рицина	Овочі (всього)	Коренеплоди	Картопля	Кісточкові	Сім'ячкові	
1962	13,7	14,2	10,8														
1963	в									141,1		94,9	148,5	57,2			
1964	сер.																
1965	15,3	15,1	20,9							185,6		110,7	231,2	85,0			
1966	18,8	20,3	18,4							136,4		92,8	196,9	30,4			
1967	15,5	15,7	14,7	14,9	—	15,7	18,9	13,4	18,4	130,4	4,7	100,8	198,8	70,9	21,0	46,5	
1968	14,0	19,3	17,4	9,5	—	—	9,2	5,8	16,3	76,1	3,3	42,0	143,7	22,5	7,6	90,6	
1969	22,9	11,4	30,0	15,1		18,7	14,1	8,2	15,9	313,0	3,5		166,2		63,0	21,0	
1970	22,1	28,7	14,2	16,5	24,5	13,8	28,5	21,2	14,4	117,0	3,3	29,4	302,0	31,1			
1971	20,8	28,4	15,8	21,7	—	20,0	19,2	11,2	12,2	135,3	2,2	50,5	184,7	66,0	16,9	18,8	
1988	32,9	38,8	36,5	23,4					22,0			123,9					

19 робочих днів знадобилось механізаторам колгоспу імені Ілліча у 1973 році, щоб завершити обмолот 2325 гектарів ранніх хлібів. Урожайність на кожному гектарі склала 36,5 центнера. А всього одержали 8500 тонн зерна — на 4200 тонн більше, ніж намічалось. Це дало змогу продати державі 5419 тонн хліба, що становить близько 200 процентів до плану.

Приклад високопродуктивної праці показав у 1973 році В. С. Мелашенко. На його рахунок — 11561 центнер зерна. За сумлінну роботу механізатор одержав дві почесні відзнаки: призи імені Героя Соціалістичної Праці І. П. Мартиненка і "Золотий колос".

В успішному проведенні жнив велика заслуга М. Ф. Левченка, І. О. Дзоза, В. О. Андрусишина та інших комбайнерів. Їх робочий день тривав 18-20 годин.

На боротьбу за врожайність було поставлено все. Механізатори отримували чотириразове харчування, біля працюючих агрегатів знаходилися вагончики з душем і кімнатами відпочинку. Регулярно підбивалися підсумки соціалістичного змагання. Інженерно-технічна служба забезпечила безперебійну роботу агрегатів.

Їздовий колгоспу Гаврило Пантелеймонович Кійко. 1970 р.

— Трудівники колгоспу імені Ілліча давали слово за три роки продати державі, — 4 серпня 1973 року повідомляв головний економіст А. Кравченко, — 68100 центнерів зернових. Перші два роки п'ятирічки були неврожайними. І колгосп заборгував державі 4042 тонни зерна. Але в нинішньому році хлібороби не тільки повернули борги минулих років і успішно виконали зобов'язання нинішнього, а й почали відправляти в державні засіки хліб в рахунок 1974 року.

Загальна кількість зерна, проданого за три роки, становить 6921 тону. Значить, 111 тонн хліба відправлено в рахунок четвертого року п'ятирічки.

Справжнім героєм жнив — 73 став комбайнер колгоспу імені Ілліча Володимир Мелашенко. Вдома, а також у колгоспі "Авангард" та на птахофабриці "Гуляйпільська", куди він виїжджав на допомогу, механізатор скошив загалом близько 344 гектари зернових і намолотив 1416,6 тонни хліба.

7 серпня на адресу В. Мелашенка надійшла вітальна телеграма. Її автор — двічі Герой Радянського Союзу, льотчик-космонавт СРСР Андріян Ніколаєв. Ось що писав відважний підкорювач космосу:

"Дорогий Володимире!

З великою радістю дізнався про твої трудові перемоги на хлібному фронті. Із бункера твого комбайна вже видано більше десяти тисяч центнерів зерна. Цей чудовий результат, твій трудовий ентузіазм — надійна гарантія успішного виконання високих соціалістичних зобов'язань третього, вирішального року п'ятирічки. Бажаю гідно завершити жнива, порадувати нашу прекрасну соціалістичну Батьківщину, рідну Комуністичну партію, Ленінський комсомол новими трудовими звершеннями".

— Більше 13 років я керую садовою бригадою колгоспу імені Ілліча, — 21 серпня 1973 року розповідав, А. Рудь, — і можу запевнити, що тільки постійна щоденна турбота про цю галузь може гарантувати сталі врожаї.

Нині нерідко можна почути скарги, що для саду не вистачає людей. Я вважаю подібні репліки безпідставними. Пенсіонери — основні трудівники саду. У нашому господарстві до збирання фруктів часто

Колгоспні обжинки. 1973 р.

залучають також учнів Успенівської середньої та Полтавської школи-інтернату.

Хочеться відзначити добросовісну роботу Ганни Йосипівни Квітки. 73 роки цій людині, а вона й понині активний садівник. Постійно працюють тут Марія Миколаївна Квітка, Юлія Миколаївна Мельник, Олександра Василівна Годовиченко та багато інших сумлінних трудівниць.

Вже більше 10 років займається формуванням крон садових дерев А. М. Якушев. Не менший стаж цієї роботи мають Є. Г. Шульга, К. М. Мелашенко та інші.

Виробництво фруктів — вигідна галузь. Валовий прибуток від саду в 1972 році склав 57,8 тисячі карбованців, що на 33,6 тисячі більше, ніж попереднього року.

Собівартість фруктів торік знизилася майже в 1,5 раза. Але якщо в 1972 році центнер фруктів коштував нам 18,2 карбованця, то нині плануємо мати продукцію не дорожче 13 карбованців. Максимум продукції з мінімальними затратами — це золоте правило завжди було основним для трудівників саду.

За досягнення найкращих результатів у змаганні на збиранні врожаю 1973 року Грамотою облвиконкому з вручення грошової премії в розмірі 30 карбованців нагороджено комбайнера колгоспу імені Ілліча Володимира Семеновича Мелашенка.

Вручення В. С. Мелашенку районного призу "Золотий колос". 1973 р.

Переможцем у змаганні молодих комбайнерів області визнано Володимира Мелашенка, який зібрав зернові з 343,8 гектара і намотив 14186 центнерів зерна. В. Мелашенка відзначено призом обкому комсомолу "Золотий колос" із занесенням до Книги пошани обласної комсомольської організації. Крім того, комбайнера представлено до нагородження знаком ЦК ВЛКСМ "Трудова доблесть".

Включившись у змагання за збільшення виробництва продуктів у зимовий період 1973-1974 років, багато працівників ферм колгоспу імені Ілліча з перших днів показує зразки ударної праці.

— Майже на 90 кілограмів перевиконала передсвяткові зобов'язання, — повідомляв 13 листопада 1973 року головний зоотехнік В. Новіков, — доярка першої ферми, кавалер ордена "Знак Пошани" Г. Р. Бичкова. Вона одержала у жовтні по 279 кілограмів молока від кожної корови і виборола перше місце серед доярок колгоспу.

Відмінно потрудилася в минулому місяці й Є. О. Кравченко з другої ферми. 275 кілограмів молока на фуражну корову при зобов'язанні 200 — такий її дарунок Жовтню. В числі кращих і доярка В. І. Борт.

Високі щодобові прирости тварин отримали свинарки О. М. Лапко та С. Є. Павлова — 769 грамів. Це на 469 грамів більше, ніж передбачалося.

Перевиконанням зобов'язань по отриманню приплоду від свиноматок відзначилося подружжя Петро та Галина Яцеви. За 10 місяців вони мають по 15,2 поросяти від свиноматки. А скотарі В. Я. Дурновський, Н. С. Дурновська, М. В. Колісник та Г. В. Верховець, одержавши в минулому місяці по 753 грами добового приросту кожної голови великої рогатої худоби, перекрыли завдання більше, ніж удвічі.

За успіхи, досягнуті у Всесоюзному соціалістичному змаганні і проявлену трудову доблесть у виконанні взятих зобов'язань по збільшенню виробництва і продажу державі зерна в 1973 році нагороджено орденом Леніна комбайнера колгоспу імені Ілліча Володимира Семеновича Мелашенка; орденом Трудового Червоного Прапора — комбайнера Івана Омеляновича Дзоза, бригадира колгоспу імені Ілліча Миколу Івановича Мелашенка, голову колгоспу Єгора Кузьмича Мотроненка, тракториста Івана Степановича Мотроненка; орденом "Знак Пошани" — комбайнера Василя Олексійовича Андрушишина, шофера Василя Васильовича Бобири, тракториста Михайла Миколайовича Рудича, колгоспника Андрія Федоровича Рудя, заступника голови колгоспу Миколу Михайловича Тимофієва, бригадира Миколу Вікторовича Шульгу; медалью "За трудову доблесть" — механіка колгоспу Олексія Яковича Бірюка.

У 1974 році делегатом XVII з'їзду ВЛКСМ був помічник бригадира тракторної бригади колгоспу імені Ілліча кавалер ордена Трудового Червоного Прапора Іван Мотроненко. Про свої враження від з'їзду він розповів у травні вихованцям Полтавської школи-інтернату.

За високі виробничі показники, досягнуті в змаганні на честь 50-річчя присвоєння комсомоліві імені В. І. Леніна, і за велику громадську роботу бюро обкому ЛКСМУ нагородило Почесною грамотою агронома колгоспу імені Ілліча Анатолія Новікова.

В 1974 році доярка Валентина Олексіївна Шушюра надоїла від кожної з 17 корів близько 3400 кілограмів молока. Стільки ж отримала і Галина Григорівна Цесько, а Антоніна Андріївна Якушева — по 3150 кілограмів.

5 грудня 1974 року розповідала доярка колгоспу імені Ілліча Г. Цесько:

— Наш поїзд підходив до кордону Союзу Радянських Соціалістичних Республік. Ще кілометр — два і... до побачення рідна Батьківщино! Чомусь прискорено постукують колеса на стиках рейок, і ніби в такт їм часто б'ється моє серце. За вікном мелькають поля, переліски, стовпи. Якими близькими здаються вони мені в цю пам'ятну ніч, хоч бачу їх вперше в житті!

І ось ми вже за кордоном, на території братньої Румунії.

Знову переліски, знову поля...

Під стукіт вагонних коліс чомусь дуже чітко пригадуються всі 30 років мого життя.

Батька я не пам'ятаю, бо він загинув на полях битв Вітчизняної війни того ж року, що я народилася. А мама... Рідна моя, скільки ти труднощів перенесла, скільки робіт переробила, щоб у тяжкі повоєнні роки виростити і вивести в люди чотирьох своїх дітей!

Зараз двоє братів (це наша сімейна гордість) — шахтарі, передовики виробництва. Ми з сестрою залишилися в рідному селі. Вона працює в школі техробітницею. А я, наслідуючи приклад матері (вона весь час трудилася в тваринництві), пішла на ферму, дояркою. Більше десяти років минуло з того часу. Здається, й небагато, але це третина прожитого мною життя.

"Як його прожила? — питаю себе в цю пам'ятну ніч. — Начебто непогано, — відповідаю собі, своїй совісті, — а зроблено ще далеко не все, що хотілося".

Працюю дояркою. Бувають і радощі, і невдачі. Робота не з легких. Мабуть, і подобається вона мені за постійний неспокій і турботу. В роботі завжди прагнула не відставати від інших і добивалася свого. Неодноразово виборювала першість у соціалістичному змаганні серед доярок ферми.

Працюючи на фермі, навчалася в заочній школі, одержала атестат про середню освіту. Набуті знання дуже допомогли мені в житті і праці.

Не залишилися непоміченими мої старання — правління колгоспу неодноразово відзначало мене Почесними грамотами, цінними подарунками. По безкоштовній путівці я вже відпочивала в Югославії, на березі Адриатичного моря, а цього разу в складі великої групи трудівників сільського господарства нашого району їхала на Чорноморське узбережжя Болгарії.

По-братньому зустрічали нас болгарські друзі. 24 дні ми відпочивали у цій чудовій країні. Нам були відведені комфортабельні готелі, до наших послуг — кінотеатри, концертні зали, кафе та інше. Переважну кількість часу ми проводили на міжнародному пляжі "Золоті береги". Приємно гріло ласкаве південне сонце, бадьорила прозора чорноморська вода. Але, мабуть, найдужче зігрівало нас братнє ставлення болгарського народу.

З першого й до останнього дня перебування в цій країні ми були оточені постійною увагою і любов'ю. Скільки теплих зустрічей, розповідей, сувенірів! І в усьому цьому відчувалася сердечна щирість.

Побували ми на екскурсії — відвідали міста Софію, Пловдив, Велике Тирново, Габрово, Ворку та інші. У них живуть трудові люди. Особливо приємно вразило нас шанування болгарськими друзями пам'яті радянських воїнів, що полягли в боях, визволяючи їхню країну від фашистської навали.

У Болгарії дуже багато пам'ятників, братніх могил бійців і командирів Радянської Армії. Біля них ніколи не в'януть живі квіти, до них, як до святинь, приходять вклонитися і дорослі, і діти.

Особливо мені сподобався пам'ятник радянському бійцеві Альоші, який споруджено на високій горі. Щоб дійти до нього, потрібно подолати понад 1000 сходин. Та, незважаючи на це, ми бачили, як старенькі бабусі піднімалися сюди, схилили голови над могилою солдата — визволителя, клали на неї букети живих квітів. І мимоволі згадалася пісня, яку часто співали ми з дівчатами хору доярок колгоспу імені Ілляча: "...Стоит над горою Алеша, в Болгарии русский солдат..."

Зараз я часто згадую ті незабутні дні, теплі зустрічі. Подруги по роботі, односельчани часто просять мене розповісти про поїздку до Болгарії. А літні люди, вислухавши мене, дивуються:

— Яке життя настало! Проста доярка вже двічі їздила відпочивати за кордон. Таке колись могли дозволити собі лише великі багатії.

Дійсно, це можливо тільки у соціалістичній країні, народ якої золотими літерами вписав у свою конституцію право на працю і відпочинок.

За 11 місяців нинішнього року я надоїла від корови по 3200 кілограмів молока. Не менше мрію надоїти і в 1975 році.

* * *

19 серпня 1975 року розповідав головний зоотехнік В. Новіков:

— Надворі глуха темна ніч. До світанку ще далеко. Та Іван Пантелеймонович Наливайко вже простує приишколю сільською вулицею на ферму. І так щоранку, 12 років підряд з того часу, як став працювати техніком штучного запліднення тварин на третій фермі колгоспу імені Ілляча.

Іван Пантелеймонович відноситься до тієї категорії людей, що повністю віддаються своїй улюбленій роботі. Професія техника штучного запліднення тварин особлива. Вона потребує не тільки глибоких професійних знань і сумління, а й особливого, специфічного чуття, яке набувається роками наполегливої праці, повсякденною спостережливістю. Всіма цими якостями володіє трудівник.

На третій фермі 470 корів. Іван Пантелеймонович знає не тільки кличку кожної та з чиєї вона групи, а й її номер, фізіологічний стан і особливості. Тому він завжди вчасно і ефективно запліднює тварин. Звичайно, для цього ще потрібно, щоб було добре підготовлене стадо, щоб систематично проводилися прогулянки і мінеральна підгодівля тварин.

Іван Пантелеймонович сам по собі людина лагідної натури. Але як помітить, що порушуються зоотехнічні правила догляду за тваринами, ніколи не змириться з цим. Траплялися випадки, що з якоїсь причини скотарі не виганяли корів на прогулянку. Тоді це робив він.

Завдяки сумлінному ставленню техника до своєї справи вихід молодняка на цій фермі завжди високий. Торік на 100 корів одержали по 90 телят. Нинішнього буде не менше.

Щедро ділиться трудівник своїм багатим досвідом з молодими техніками. Але тільки з тими, хто з душею ставиться до роботи. З неробами і розмовляти не стане.

Тяжким було раніше становище з виходом молодняка на першій фермі нашого господарства. Мали лише по 50 телят на 100 корів. Технік штучного запліднення тварин працював погано. Правління колгоспу замінило його і поставило до роботи молодого тваринника Анатолія Яковича Коваленка.

За діло він взявся з душею, завзято. Велику допомогу надавав йому Іван Пантелеймонович. Удвох раділи першим успіхам початківця, а згодом і позмагатися вирішили. Хто переможе в цьому трудовому суперництві, сказати важко.

Коли запитують у І. П. Наливайка та А. Я. Коваленка чи важко їм працювати, відповідають майже одними і тими ж словами: "Буває всяк, така у нас робота".

Комсомольсько-молодіжний колектив доярок колгоспу імені Ілліча

19 листопада 1975 року ділився комбайнер колгоспу імені Ілліча, кавалер ордена Леніна В. С. Мелашенко:

— Повітряний красень ТУ — 154, стрімко набравши висоту, взяв курс на Улан-Батор. В його комфортабельному салоні тільки мої колеги — комбайнери. Ми летимо в Монголію, щоб допомогти хліборобам цієї братньої країни зібрати високий урожай.

Під крилом літака — рідна радянська земля: пропливають неосіяні поля, ліси, міста і села. Дивлячись на цю величну, дорогу серцю картину, мимоволі згадав слова заступника міністра сільського господарства СРСР, який виступив перед нами — сільськими механізаторами — на прийомі в міністерстві сільського господарства перед вильотом у Монголію.

— Вас посилає Батьківщина не тільки допомогти братньому народові зібрати урожай, а й поділитися з монгольськими трудівниками своєю механізаторською майстерністю. То ж високо несить почесне звання радянського хлібороба, — говорив він.

— Чи зумію з честю виправдати високе довір'я, — тривожила думка. — Повинен! — заспокоювала інша. Все ж — за плечима чотирнадцятирічний комбайнерський досвід, не раз виборював першість на збиранні у своєму господарстві і в районі, сім разів жнивував на ціліні, де теж ніколи не ходив у "середняках". Не підведу і в Монголії, тим більше, що йдеться про трудову честь радянського механізатора.

Дев'ять годин льоту і нас радо зустрічають монгольські друзі у своїй чудовій столиці Улан-Баторі. А наступного дня ми вже щиро віталися з монгольськими хліборобами в держгоспі "Дархан", що розташований у 125 кілометрах від другого по величині міста Монголії Дархану.

Трудівники цього господарства створили для нас хороші побутові умови. Із захопленням розповідали про свій держгосп.

Пишатися їм є чим. Це цілком сучасне високорозвинене сільськогосподарське підприємство. Центральна садиба його нагадує невеличке місто з дво-триповерховими будинками, лікарнею, школою, будинком культури та іншими соціально-культурними закладами.

В сільськогосподарському виробництві широко впроваджена сучасна механізація — в основному це радянські машини. Завдяки всебічній допомозі Радянського Союзу та наполегливій праці монгольських хліборобів за останні роки тут незрівняно зросли і урожаї сільськогосподарських культур. Так, якщо раніше з кожного гектара мали лише по 5-7 центнерів зернових, то останні роки — втричі більше, а нинішнього року небувалий в історії Монголії урожай — по 23 центнера з гектара. Ось цей високий для тих країв урожай довелося нам збирати.

З хвилюванням вивели ми на монгольські поля свої потужні "Ниви". В одних загінках з нами на таких же машинах працювали механізатори-монголи. З першого дня наші комбайнери показали своє уміння — норми виробітку були набагато перевиконані, а якість збирання здивувала наших монгольських колег. Темпів і якості не знижували до кінця жнив.

Рано розпочинався у нас робочий день, а кінчався пізно вночі. Якщо у котрогось із нас або монгольських механізаторів траплялась якась затримка або поламка, ліквідували її гуртом. Ця взаємо-виручка дуже допомагала нам у роботі.

Ми розповідали своїм монгольським колегам, як краще відрегулювати той чи інший вузол, навчали передовим прийомам експлуатації техніки. І вже скоро вони майже не відставали від нас у роботі. Це дуже працьовиті, тямущі люди, закохані в техніку. Тому вчити їх і працювати з ними було легко і приємно. А ще нас єднала велика інтернаціональна дружба двох народів — братів, що зародилася в боротьбі зі спільним ворогом.

Працювати доводилося в дуже складних умовах. Кілька разів випадав сніг. Поля — не те, що у нас на Україні: вузькими смугами розкидані на схилах гір, косогори, підйоми, спуски. Але ніщо не могло зупинити нас, доки не зібрали до колоска дорідний урожай.

Вечорами, після роботи, ми зі своїми монгольськими друзями збиралися у нашому затишному гуртожитку, дивилися кіно, слухали радіо. Розуміли один одного добре, бо переважна більшість їх досконало знає російську мову. Затамувавши подих, слухали наші розповіді про нашу країну, її людей.

Урожай зібрано. Настали хвилини прощання. Тепло, як своїх братів, проводжали нас у держгоспі. Потім три доби відпочивали в Улан-Баторі. Відвідали всі його історичні місця.

Теплими були проводи в міністерстві сільського господарства країни. Щиро дякували нам за допомогу і науку представники уряду республіки, вручили всім почесні грамоти, цінні подарунки. І знову в дорогу на Батьківщину.

...За вікном вагона пропливають перші кілометри рідної землі. І кожен з нас в душі відрепортував їй: "Батьківщино моя, довір'я твоє виправдав, честі хліборобської не посоромив".

— 16 років я працюю садівником у колгоспі імені Ілліча, — розповідав у 1975 році А. Рудь. — Люблю свою копітку, але дуже цікаву професію: адже сади не тільки дають людям запашні поживні плоди, а й прикрашають нашу землю, саме життя.

У нашому колгоспі 60 гектарів плодоносного саду. Із року в рік зростає його врожайність. Минулої п'ятирічки кожен гектар давав у середньому за рік по 61 центнеру зерняткових і 25,8 центнерів кісточкових, а за 4 роки нинішньої — відповідно по 65,4 та 35,3 центнера.

Дорідний урожай фруктів ми зібрали минулого року — з кожного гектара одержали по 101 центнеру зерняткових і 55,5 центнера

кісточкових. Наш колгосп уже виконав свою п'ятирічку по продажу державі продукції саду. На заготівельні пункти її відправлено 1039 тонн замість 1006, передбачених планом.

В міста Росії, Білорусії, Західної України і Прибалтики відправляли ми фрукти, вирощені у своєму саду, і звідусіль одержували про них хороші відгуки. В Гуляйполі щовесни першими з'являються черешні з нашого господарства.

Чимало праці доводиться докласти, щоб виростити високий урожай. Для цього, перш за все, потрібно вчасно і старанно проводити всі роботи по догляду за плодовими деревами, підживлювати їх.

Старанно трудяться в саду Галина Прокопівна Ткаченко, Марія Тимофіївна Бобир, Раїса Пилипівна Шушура та інші.

Нинішнього року плануємо розширити наш сад, посадити ще 15 гектарів черешні та 5 гектарів горіху. Мине два-три роки і зашумлять над степом під лагідним вітерцем дерева нового саду.

Бригадир тракторної бригади № 2
Микола Іванович Мелашенко.
1965 р.

На пагорбі, звідки видно далеко довкола, бригадир зупинив мотоцикл. Перед ним розстелився степ, розмальований у два кольори: зелений оксамит озимини змінювався чорними скибами ріллі. І Микола Іванович мимоволі замилювався польовим краєвидом, радіючи в душі результатом роботи своєї бригади.

Механізатори цього, 1975-го року, вчасно впоралися з усіма сільськогосподарськими роботами. Посіяли озимі, зорали на зяб пари, виставили на зимове зберігання техніку тракторної бригади, тепер повним ходом ведуть ремонт сільгоспмашин та причіпного інвентаря. Члени бригади роблять все, щоб вийти на фініш дев'ятої п'ятирічки з відмінними результатами.

Того дня, коли йому виявили високу шану — призначили бригадиром, Микола Іванович Мелашенко виробив "золоте правило": приходить в бригаду першим, а залишати тракторний стан останнім.

Для вожака механізаторів це головна риса, бо інакше не можна

господарювати на довіреній землі. А її в бригаді дві з половиною тисячі гектарів.

Важливим завданням для колективу механізаторів і їхнього керівника, — говорив 17 листопада 1975 року головний агроном колгоспу імені Ілліча Б. Середа, — стало підвищення родючості ґрунту. Отож треба дбати про додержання технології сільгоспвиробництва, про ефективне використання машин, інвентаря, добрив.

Тракторна бригада — складний механізм. Чималий колектив, де кожний зі своїми звичками і характером, тому не обходиться без конфліктів: один вирішить, що працює більше, ніж товариші, інший погониться за гектаром — наробить огривів чи вимілить плуга. З такими тут обрали єдино правильний шлях боротьби — випадки порушень обговорюються не по закутках, а спільно, з усією серйозністю і принциповістю. Почує винуватий і справедливе різке слово, і пораду, як налагодити роботу, щоб виправити становище. Тому після такої щирої розмови, вдруге нікому вже не заманеться хитрувати.

Бригадир першим приїде на допомогу, якщо в кого-небудь не ладиться. "Нерви ні до чого, — говорить він у такому випадку. — Вчитись треба".

Для молоді М. І. Мелашенко постійний наставник. У бригаді чотири молодих механізатори, і всі вони стали передовиками.

— У роботі керівника важливий тісний контакт з підлеглими, — розповідає він, — без цього авторитету не здобудеш.

Сам бригадир постійно вчиться. Нині він учень Оріхівського сільськогосподарського технікуму.

За багаторічну працю — комуніста, члена правління колгоспу Батьківщина відзначила орденами Трудового Червоного Прапора і "Знак Пошани", медалями "За трудову доблесть" і "За трудову відзнаку".

Господарський рік успішно завершено, і можна спокійно, з почуттям виконаного обов'язку їхати на сесію. Бригадир заводить мотоцикла і направляє у тракторну бригаду. Треба дати настанови заступникові...

За підсумком районного соціалістичного змагання 1975 року перше місце з врученням перехідного червоного вимпела райкому Компартії України, районної Ради депутатів трудящих, районної ради профспілок і райкому ЛКСМУ присуджено колективу садової бригади

колгоспу імені Ілліча (бригадир А. Ф. Рудь), який виростив по 78 центнерів плодів з кожного гектара. Колектив занесено до Книги Трудової слави десятої п'ятирічки. Переможцями в індивідуальному змаганні визнані: тракторист Володимир Васильович Кійко і Михайло Миколайович Рудич, які тракторами Т-74 виробили відповідно 1540 і 1371 гектар умовної оранки. Вони нагороджені цінними подарунками, грамотами виконкому районної Ради депутатів трудящих і їх імена занесені до Книги Трудової слави дев'ятої п'ятирічки.

З комбайнером колгоспу імені Ілліча Володимиром Семеновичем Мелашенком сидимо в добре натопленій кімнаті, а за вікном свище колючий зимовий вітер. З густих хмар падає лапятий сніг. Час від часу поглядаємо у вікно, спостерігаємо за тим, як у затишному місці, кружляючи, він повільно опускається на землю.

— Бути в 1976 році дорідному врожаєві, — говорить Володимир Семенович. — давно не бачив подібної зими.

Хто, як не він, землероб, може бути впевнений у такій думці? Адже за 20 років хліборобської праці навчився спостережливості.

20 років трудового стажу з 36 прожитих — це немало. 16-річним юнаком прийшов Володимир у тракторну бригаду. Дуже хотілося йому водити трактора. А хто ж доручить машину, коли не знаєш її?

В той час у бригаді вже працював механізатором двоюрідний брат Володимира Іван Петрович Мелашенко. У нього і учився цій професії. Рік працював причіплювачем, а в 1957 році правління колгоспу послало Володимира на курси комбайнерів при Успенівській МТС. Восени того ж року разом з іншими комбайнерами району він їде збирати врожай на цілинні землі. Там, як кажуть, і набив руку, пройшов справжню школу майстерності.

Через рік Володимира призвали до лав Радянської Армії. Повернувшись додому, знову сідає за кермо трактора, за штурвал степового корабля, бо не уявляє собі кращої спеціальності. Працюючи на комбайні, Володимир Мелашенко з року в рік виборює першість серед колгоспних комбайнерів. Особливо хороших результатів у роботі молодий хлібороб добився у 1966 році, за що й був удостоєний високої урядової нагороди — ордена "Знак Пошани".

Його успіхи в хліборобській справі, працелюбність згодом стали відомі не тільки в рідному колгоспі, а й у районі, області, республіці,

навіть у всій країні. В 1968 році молодого комуніста за досягнення в соціалістичному змаганні серед молодих комбайнерів області на честь 50-річчя ВЛКСМ і 100-річчя з дня народження В. І. Леніна обком комсомолу нагороджує Почесною грамотою. А ще через два роки за самовіддану працю на колгоспних полях Володимира було відзначено другою урядовою нагородою — ювілейною медаллю на ознаменування 100-річчя з дня народження В. І. Леніна.

З почуттям великої гордості за рідну Вітчизну вступає Володимир Семенович у нову, дев'яту п'ятирічку. Він бере підвищені зобов'язання: за п'ять років зібрати 1120 гектарів посівів і намолотити 30 тисяч центнерів зерна. Свого слова хлібороб дотримав з честю. На його рахунку виявилось 1198 гектарів скошених посівів і 32210 центнерів намолоченого зерна.

Особливо пам'ятним для Володимира Мелашенка був 1973-й, визначальний рік дев'ятої п'ятирічки. Своїм СК-4 комбайнер зібрав 286 гектарів посівів у рідному колгоспі, 58-у інших господарствах району і 500 гектарів — на полях Казахстану, намолотивши в цілому 22177 центнерів зерна. Цього ж літа Володимира з визначними успіхами на збиранні врожаю привітав льотчик-космонавт двічі Герой Радянського Союзу Андріян Ніколаєв.

Був хлібороб і володарем обласного перехідного призу імені Героя Соціалістичної Праці, заслуженого механізатора УРСР Івана Полікарповича Мартиненка. В ці пам'ятні жнива Володимир вийшов переможцем у республіканському соціалістичному змаганні, за що його преміювали мотоциклом МТ-9, а Головний комітет ВДНГ СРСР нагородив Дипломом пошани і легковим автомобілем "Москвич-408".

Удостоєний Володимир Мелашенко Почесної грамоти Президії ВЦРПС, Почесної грамоти ЦК ЛКСМ України, призу газети "Комсомольское знамя", грамот облвиконкому та райвиконкому, завоював приз обкому комсомолу "Золотий колос". На грудях прославленого комбайнера з'являється найвища нагорода Батьківщини — орден Леніна.

Як реліквію, разом з іншими нагородами зберігає Володимир Семенович пропуск на Красну площу в Москві, куди він був запрошений на святкування 56-ої річниці Великого Жовтня.

Протягом двох останніх років комуніст Мелашенко працював на новому комбайні "Колос". І хоч машина була незнайома, складної конструкції, комбайнер зумів за короткий час добре вивчити її, уміло експлуатувати і успішно виконати взяті соціалістичні зобов'язання.

— Щоб добитися успіху в праці, — говорить Володимир Мелашенко, — одного бажання мало. Потрібні наполегливість, вимогливість до себе, уміння добре доглянути машину, завжди тримати її в належному технічному стані.

Саме ці риси притаманні хліборобові — комуністові Володимиру Мелашенку.

Торік комуніст Мелашенко в числі 22 кращих комбайнерів області їздив допомагати збирати врожай хліборобам Монгольської Народної Республіки. І в братній республіці добре показав себе у роботі, за що нагороджений Пам'ятною адресою Міністерства сільського господарства МНР та Вищої ради сільськогосподарських об'єднань республіки, грамотою МНР.

Володимир Мелашенко не приховує своїх виробничих секретів. Він охоче передає досвід товаришам, особливо молодим механізаторам, вбачає обов'язок у тому, щоб навчити їх майстерності, прищепити любов до техніки. Результати плідної роботи наставника очевидні. За сумлінну працю, умілий догляд за технікою неодноразово нагороджували цінними подарунками підопічних Володимира Семеновича — комсомольців братів Олександра і Володимира Кійків, Іллю Мотрошенка та інших.

Навчаючи інших, постійно вчиться, набуває знань і вчитель. Така нині вимога часу. Позаторік Володимир Мелашенко заочно закінчив 8 класів школи робітничої молоді, в минулому році підвищував технічну освіту в Чубарівському сільському професійно-технічному училищі, вчиться в школі основ марксизму-ленінізму при партійній організації колгоспу.

Він член бюро партійної організації, активно, по-діловому виступає на партійних зборах. Як агітатор проводить велику роботу в колективі тракторної бригади.

На обласній партійній конференції комуністи виявили Володимир Семеновичу Мелашенку велику честь, обравши його депутатом на XXV з'їзд Компартії України.

Зараз механізатори тракторної бригади, у тому числі і Володимир Мелашенко, діяльно готуються до весни першого року десятої п'ятирічки. Вони вже відремонтували землеобробну техніку, старанно доглядають за озимими.

Підтримуючи почин приморців, колектив тракторної бригади колгоспу імені Ілліча переглянув раніше взяті соціалістичні зобов'язання і дав слово вже в першому році п'ятирічки зібрати з кожного гектара посівів зернових по 34 центнери зерна, в тому числі по 35 центнерів озимої пшениці на кожному з 876 гектарів та по стільки ж кукурудзи.

Розрахунки ґрунтуються на твердій основі. В бригаді вистачає техніки для проведення всіх польових робіт у стислі строки й на агротехнічному рівні, у виробництво впроваджені високоврожайні сорти, держава все краще забезпечує колгосп добривами.

— Ми в бригаді багато що зробили, щоб підняти загальну культуру землеробства, — писали 10 квітня 1976 року в районній газеті бригадир М. Мелашенко, майстер-наладчик, профгрупорг І. Мотроненко, механізатор, делегат XXV з'їзду Компартії України В. Мелашенко, тракторист І Мотроненко, — бо без цього, зрозуміло, високих врожаїв не мати. Але, відверто кажучи, справжньої наполегливості, певної системи в цьому поки що не було. А змагання під девізом "Кожному полю — Знак якості", ініціатором якого виступили приморські хлібороби, якраз і дає таку систему. Тому ми одноставно включаємося у це змагання і обіцяємо працювати так, щоб кожне поле одержало найвищу оцінку. Розуміємо, що нелегко буде цього добитися, але впевнені: мети досягнемо, бо ж механізатори в бригаді в переважній більшості сумлінні, досвідчені, добре розуміють значення високоякісної роботи для підвищення урожайності сільськогосподарських культур.

В ході боротьби за високий урожай першого року п'ятирічки вже досягнуто першого успіху: вчора трудівники полів завершили сівбу ранніх ярих та трав, посиленними темпами готують ґрунт до пізніх. Як свідчать перевірки, всі роботи механізатори виконують якісно.

Беручи на себе це зобов'язання, колектив бригади закликає всіх хліборобів району включитися у змагання за присвоєння кожному полю Знака якості.

Частенько буває, чекаючи корів з пасовища, посідають доярки тісним півколом і затагнуть дзвінку українську пісню. Привільно ллється вона над тихим ставом, чепурненькими вуличками села Новогригорівки. "Це дівчата з комсомольсько-молодіжного корпусу співають", — з теплом говорять односельчани.

Учасники колгоспної художньої самодіяльності

Минули щасливі комсомольські літа. У кожної з жінок вже й діти підростили, у деякого на обличчі з'явилися непрохані зморшки, та, як і раніше, новогригорівці називають їх дівчатами з комсомольсько-молодіжного корпусу. Але не тільки дзвінка пісня залишилася від комсомольського зав'язання, і працюють доярки з молодечим вогником.

Їх 8. Всі вони 1975 року понабирали по 18 нетелей, старанно готували до розтелення, а потім роздоювали. Нелегко давалося це та ще при бідних торішніх кормах. Особливо важко було зберегти телят. Корів годували силосом з дуже підвищеною кислотністю, і досить було 2-3 рази напоїти новонароджене теля їх молоком, як воно захворувало. Днями і ночами не відходили від них доярки, але зберегли до одного. А первістки перетворилися у вгодованих, високопродуктивних корів. Всі доярки змагаються між собою. Підсумки трудового суперництва вони підводять самі після кожного доїння. Зберуться разом біля обліковця, дізнаються по скільки молока надоїла кожна, а потім обговорюють, чому в однієї зріс надій, а в іншій знизився. При цьому не раз можна чути такі діалоги:

— Ні, не наздоженеш мене, Галю. Все одно вимпел і в цьому місяці залишиться в мене.

— А то ще побачимо, стережись, — так же весело відповідала подруга.

І дійсно, обом, як кажуть, буває жарко. Одна прагне наздогнати

суперницю, друга — не поступитися першістю. І так усі. А коли секретар парторганізації або головний зоотехнік підбиває підсумки роботи за місяць, доярки по-дружньому тепло поздоровляють переможця і, звичайно, побажають їй нових успіхів.

Змагаючись наполегливо і завзято, жінки зажди допомагають одна одній, разом ділять радощі та невдачі.

За десять місяців 1976 року майже всі трудівниці корпусу виконали свої річні зобов'язання. А найкращих успіхів добилися Надія Олександрівна Борт, Ольга Михайлівна Різниченко, Галина Іванівна Остроух та Галина Антонівна Лазарева. За цей час вони надоїли на корову відповідно 3130, 2920, 2865 та 2726 кілограмів молока при річному зобов'язанні 2500-2600 кілограмів. А до кінця року трудівниці обіцяють ще одержати не менше, ніж по 400 кілограмів продукції від кожної корови. Наполегливо борються доярки за високу якість молока. Хоч приміщення, де вони працюють, і старе, але тут завжди чисто. Приємно біліють на трудівницях акуратні халати, а в руках — невеличкі рушнички. Глянувши на жінок, зразу подумаєш, що вони виробляють високоякісну продукцію. І дійсно, все відправлене ними нинішнього року на маслосирзавод молоко зараховано тільки першим сортом.

Приємно зайти в маленьку кімнату відпочинку цього корпусу. На стінах, крім, наочної агітації, вивішено красиві картини, вирізки з газет і журналів. На столі, незважаючи на пізню осінь, милують зір живі квіти.

Депутатами районної Ради депутатів трудящих у 1977 році обрали: доярку колгоспу імені Ілліча Валентину Василівну Павлову, колгоспницю Раїсу Олексіївну Мотроненко та голову колгоспу Віктора Сергійовича Агаджанова.

— 1 грудня 1977 року трудівники молочнотоварних ферм колгоспу імені Ілліча, — як повідомляв читачів районної газети голова колгоспу В. С. Агаджанов, — завершили річний народногосподарський план продажу молока державі. З початку року вони відправили на маслозавод 2510 тонн продукції — стільки, скільки планувалося заготовити її за весь рік.

Першим в господарстві рапортував про завершення річного завдання колектив першої молочнотоварної ферми, який очолює Володимир Григорович Павлов.

— Особливістю нинішнього розвитку механізації в тваринництві є перехід від механізації окремих процесів і тваринницьких приміщень до комплексної механізації ферм у цілому, з будівництвом та обладнанням на них кормоцехів, силососховищ тощо, — писав 1 грудня 1977 року головний інженер колгоспу імені Ілліча Л. Бірюк.

Сьогоднішні проекти розраховані — на повну механізацію трудомістких процесів і, звичайно, працівники ферм з радістю переходять у нові приміщення. Але треба враховувати, що будівництво ферм обходиться господарству надзвичайно дорого, і зараз ми змушені не тільки заново будувати, а й широким фронтом вести реконструкцію старих приміщень. Мета ж та сама — максимально зменшити ручну працю тваринників.

На сьогодні в господарстві роздачу кормів для великої рогатої худоби механізовано на 39 процентів, у тому числі для корів — на 85. Гноєочисні транспортери встановлені на всіх молочнотоварних фермах, цими ж механізмами обслуговуємо 87 процентів відгодівельного поголів'я і молодняка. Про постачання води на ферми, мабуть, зайве говорити, вона надходить по трубопроводах до всіх тварин.

Як видно, щоб повністю механізувати роздачу кормів і видалення гною на фермах для великої рогатої худоби, нам залишилось зробити небагато. Але щоб встановити гноєочисні транспортери і пустити кормороздавач на фермі села Трудового, слід вигорнути всі годівниці, розширити двері, підняти стелю. Щоб виконати такий обсяг роботи, потрібно на півтора-два місяці залучити спеціальну бригаду, виділити чимало будівельних матеріалів. Наступного літа ми плануємо провести таку реконструкцію.

Скорочення затрат ручної праці — злободенне питання. Саме про прискорення темпів механізації трудомістких робіт йшла мова на наших нещодавніх партійних зборах. Було прийнято рішення створити раду з спеціалістів і раціоналізаторів колгоспу, яка контролюватиме впровадження механізації в усіх галузях господарства.

Перше чим зайнялася рада було розроблення заходів по скороченню ручної праці.

Наші раціоналізатори постійно працюють над тим, щоб ручну працю перекласти на плечі машин. Зокрема, в нас модернізовано агрегат для протруювання зерна. З допомогою систем транспортерів зерно обробляється хімікатами і надходить у кузови автомашин.

На току біля гранулятора встановили бункер, куди зсипаємо гранули трав'яного корму. Тепер не потрібно біля АВМ тримати цілий день причеп. Та й в негоду гранули не псуються від вологи.

У господарстві обладнано два пологових відділення для корів (на першій і третій фермах). Механічне очищення гною, електричні калорифери, гаряча і холодна вода — ось що тут з'явилося після реконструкції.

Серед кращих колгоспних раціоналізаторів А. А. Лазарев, який обладнав зчеп культиваторів для Т-150 пристроєм для внесення аміачної води. В. С. Мелашенко вніс багато вдосконалень у комбайн "Колос".

Не зайвим буде нагадати, що з 1965-го по 1977-й рік у колгоспі значно підвищились економічні показники. Урожайність зернових зросла з 15,3 до 23,3 центнера з гектара, а валовий збір з 37381 до 52753 центнерів. Збільшилась кількість поголів'я великої рогатої худоби до 2675.

За ці роки зросло виробництво продукції рослинництва і тваринництва на 100 гектарів угідь, зокрема, молока з 387,2 до 501,4 центнера, м'яса з 22,1 до 24,3 центнера. Надій молока на корову зріс з 2227 до 2554 кілограмів, настриг вовни з 2,7 до 3,1 кілограма на вівцю.

За ці роки в господарстві змінилась якісно і кількісно техніка по виробництву сільгосппродукції. Якщо в 1961 році в колгоспі було 30 тракторів, то на 1 січня 1977-го їх стало 41, із яких три потужних і високопродуктивних — Т-150 К. Змінилася і кількість зернових комбайнів, якщо в 1965 році їх мали 9, всі марки СК-4, то на 1 січня 1977 року зернових комбайнів нараховувалось 11, із яких два були "Колос" і 3 — "Нива", які набагато потужніші за своїх попередників.

В господарстві було 22 вантажні автомашини, встановлено ЗАВ-20 (зерноочисна машина), яку обслуговувало 2 людини, зерно з автомашин розвантажувалося і навантажувалося механічно. У рослинництві майже увесь комплекс робіт виконувався механізмами, за винятком прополювання рослин в рядках, скиртування тощо.

Влітку 1978 року добре працювали кормодобувники колгоспу імені Ілліча, прагнучи забезпечити громадських тварин достатньою кількістю поживних вітамінних кормів. Високопродуктивної роботи агрегату по виготовленню трав'яного борошна добивалися оператори Федір Федорович та Володимир Федорович Сироїжки, Микола Федорович Левченко. Вони щодня виробляли 8 тонн трав'яного борошна, суворо дотримувались технології сушіння зеленої маси. Завдяки цьому трудівники завжди одержували високоякісний корм.

Безперебійну роботу АВМ забезпечували трактористи Микола Іванович Агапов, Леонід Васильович Хархан, Григорій Мефодійович Новіков та Іван Омелянович Зось. Перші два підвозили до агрегату зелену масу, два інші косили її. За ними ніколи не було затримки.

Квіти до пам'ятника Іллічу

— У хліборобів колгоспу імені Ілліча велика радість: вчора завершено жнива третього року п'ятирічки, — радісно повідомляв 10 серпня 1978 року головний економіст М. Кудря. — Хліба зібрані на площі 2178 гектарів. Трудівники господарства не тільки впорались з косовицею, а й виконали першу заповідь перед державою. План хлібоздачі здійснено на 104 проценти.

У соціалістичному змаганні, напруга якого у цей відповідальний період не спадала ні на хвилинку, заспівучами були Володимир Семенович Мелашенко (його екіпаж комбайном "Колос" обмолотив хліба більше ніж на 300-гектарній площі і видав з бункера 10000 центнерів зерна), Іван Федорович Бірюк, який перевіз на елеватор 201 тонну зерна нового врожаю і виробив 6635 тонно-кілометрів. Найвищого виробітку на відвезенні соломи від комбайнів добились трактористи Леонід Васильович Хархан та Михайло Васильович Орос.

— 15 вересня 1978 року здійснили трирічне завдання по заготівлі молока тваринники колгоспу імені Ілліча, — повідомляв головний бухгалтер М. Тимофіїв. — За станом на 15 вересня вони відправили державі з початку десятої п'ятирічки 7527 тонни молока при плані трьох років 7453 тонн.

Першість у змаганні молочнотоварних ферм за збільшення виробництва цієї продукції утримують тваринники другої ферми (завідуючий Семен Павлович Кравченко). За минулі 8 місяців вони одержали від кожної фуражної корови по 2258 кілограмів молока. Це найвищий показник у господарстві.

Першою у господарстві здійснила завдання трьох років п'ятирічки доярка третьої ферми депутат Запорізької обласної ради народних депутатів Надія Олександрівна Борт. За станом на 9 вересня вона отримала з початку п'ятирічки на фуражну корову по 9200 кілограмів молока, як і було передбачено зобов'язанням трьох років.

Доярка другої ферми Лідія Пантеліївна Жовніренко зобов'язувалася надіти за три роки по 8260 кілограмів молока від корови, а вже має на 150 кілограмів більше.

Завершила виконання завдання трьох років і доярка першої ферми Надія Федорівна Котухова, яка наділа на фуражну корову по 8270 кілограмів молока (зобов'язання трьох років — 8150 кілограмів).

На кінець жовтня 1978 року колективи відгодівельних ферм колгоспу імені Ілліча достроково виконали річний план заготівлі м'яса. На 31 жовтня відправлено його 263 тонни — на 13 тонн більше наміченого. Загалом у десятій п'ятирічці господарство заготовило більше 678 тонн цієї продукції.

В 1978 році на відгодівлі великої рогатої худоби відзначились скотарі другої ферми Марія Григорівна Калантай і Микола Андрійович Кравченко.

У переджовтневому змаганні скотарок колгоспу імені Ілліча, що працювали на дорощуванні і відгодівлі молодняка великої рогатої худоби, першість виборола Ольга Степанівна Триндюк. Вона доглядала

80 телят. У жовтні 1978 року кожне з них щодоби прибавляло у вазі по 797 грамів (зобов'язання трудівниці — 600 грамів). На другому місці — напарниці Євдокія Михайлівна Уракова та Ніна Сергіївна Шульга. При такому ж зобов'язанні вони отримали у жовтні 753 грами середньодобового приросту кожного із 130 закріплених за ними телят.

— На трудовому календарі працівників молочнотоварних ферм колгоспу імені Ілліча — кінець лютого 1979 року, — говорив головний зоотехнік В. Новіков 23 листопада 1978 року. — З початку нинішньої п'ятирічки вони продали державі 7936 тонн молока — на 509 тонн більше, ніж передбачалося планом трьох років. Завдання по заготівлі цієї продукції господарство щороку здійснює достроково. Нинішнього року виконання його завершено 15 листопада, до кінця року продамо ще 300 тонн молока.

Успіх не випадковий. В останні роки в колгоспі проводиться робота по піднесенню продуктивності дійного стада. Вона дала непогані результати — надої зростають з кожним роком. В 1975 році на фуражну корову одержано 2431, в 1976 році — 2554, торік — 2621 кілограм молока, а за 10 місяців нинішнього року — 2472 кілограми. Сподіваємося, що за рік буде більше 2700 кілограмів. Ферма № 2, яку очолює Семен Павлович Кравченко, передова в господарстві. За минулі 10 місяців тут одержано по 2763 кілограми молока на корову — на 23 кілограми більше річного зобов'язання. Валове виробництво цієї продукції за 1975-1977 роки зросло з 27955 до 30666 центнерів, а число корів збільшилося за цей час тільки на 20 голів. Від такої ж кількості дійних корів нинішнього року матимемо не менше 31600 центнерів молока. Як бачимо, виробництво продукції збільшується за рахунок інтенсивних факторів.

Продуктивність дійної худоби зростає, перш за все, за рахунок систематичного, планомірного поліпшення стада. В останні роки оновлюємо його щороку майже на 30 процентів. Добитися цього не легко. По-перше, треба мати високий вихід молодняка, щоб було з чого відібрати племінних телиць. Щороку ми одержуємо по 90 телят від 100 корів. У цьому велика заслуга доярок, а особливо техніків штучного осіменіння. Справжніми майстрами своєї справи називають у господарстві техніків Івана Пантелеймоновича Наливайка та Антона Яковича Коваленка.

Один гурт телиць доглядають Микола Миколайович Колісник та Валентина Савеліївна Новікова, другий — Василь Іванович Корнєв та Володимир Іванович Шушура. У кожного з них великий стаж роботи у тваринництві. Тварини в їхніх групах добре розвиваються, швидко набирають вагу.

Другим важливим фактором збільшення продуктивності дійного стада є поліпшення кормової бази. Але корми треба готувати до згодування.

Третім фактором збільшення виробництва молока є майстерність і сумлінність працівників молочнотоварних ферм. В господарстві багато доярок, які стали справжніми майстрами своєї справи.

1978 рік для хліборобів колгоспу імені Ілліча став новою сходиною у боротьбі за збільшення виробництва продукції рослинництва. З кожного гектара зернового лану зібрано 30,1 центнера хліба, що на 6,1 центнера більше, ніж в 1976 році і на 4,8 центнера більше, ніж позаторік. Найвищого врожаю добився колектив третьої тракторної бригади, яку очолює В. І. Мелашенко. Тут урожайність зернових становила 32,4 центнера.

Кожен гектар соняшникових плантацій дав 17,3 центнера насіння — на 3,8 центнера більше, ніж в першому році п'ятирічки і на 0,8 центнера більше торішнього. Овочівники господарства з кожного із 34 гектарів городу зібрали по 131 центнеру овочів і успішно виконали план продажу їх державі.

Значні зрушення сталися і в кормовиробництві. Завдяки збільшенню урожайності і підвищенню поживності кормових культур торік на кожну умовну голову громадської худоби заготовлено 43,3 центнера кормових одиниць — в минулі роки виробляли всього по 30-37 центнерів. Це сприяло значному піднесенню виробництва тваринницької продукції.

Та все ж результати аж ніяк не задовольняють нас. Врожайність зернових, соняшника та деяких інших культур у нас значно нижчі, ніж у середньому по району. Тому колгосп залишився за три роки п'ятирічки боржником перед державою по їх заготівлі.

За підсумками районного соціалістичного змагання 1978 року переможцем визнано: у змаганні за збільшення виробництва й заготівель молока — колектив колгоспу імені Ілліча (голова правління В. С. Агад-

жанов, секретар партбюро Н. Л. Биковська, головний зоотехнік В. А. Новіков, голова комітету профспілки А. О. Котухов, секретар комітету комсомолу М. Г. Кудря). Господарству присуджено перехідний Червоний прапор райкому партії, районної Ради народних депутатів, райкому комсомолу та райкому профспілки працівників сільського господарства і занесено до Книги трудової слави району.

Рано просипаються у весняну пору колгоспні поля, будить їх потужне гудіння тракторів: від зорі до зорі хлібороби ведуть наполегливу мирну битву за врожай 1979 року.

Ще при світлі фар виводить свій агрегат і комуніст Анатолій Андрійович Лазарев. Зупинить його край загінки, а сам — на ниву. То тут, то там візьме в жменю ґрунт, стисне його, роздивиться при тьмяному передранковому світлі. "Працювати можна", — нарешті зробить висновок. Отак щодня, щовесни, протягом більше 15 років.

Кожне поле до найменшого горбика, лощини чи зазубрини знайоме Анатолію Андрійовичу. Тут, у тихому селі, що розкинулося серед розлогого степу, народився він, виріс, тут полюбив рідну землю, працю хлібороба, здобув улюблену професію механізатора.

Минули роки. В наполегливій праці мужнів, гартувався хлібороб, набував трудовий досвід, механізаторську майстерність. Та коли одного ранку 1973 року товариші по роботі веселим гуртом підійшли до нього і, явно щось приховуючи, стали міцно тиснути руку, довго не міг збагнути, що сталося.

— Що ви, хлопці, веселого вареника в сніданок з'їли? Годі бешкетувати.

— Ти що не чув? Тебе нагороджено орденем Трудового Червоного Прапора.

— Мене? За що?.. — мимоволі вихопилося у трудівника.

Зняковів. А груди наповнилися якимось незрозумілим, приємним теплом.

Любить Анатолій Андрійович техніку. Старанно підготував він її до цьогорічних польових робіт. А коли в тракторній вирішили переобладнати культиватори для внесення у ґрунт аміачної води під тиском, доручили цю справу йому. Завдання виконав. Але при цьому значно удосконалив уже відоме пристосування. Це була не перша його раціоналізаторська пропозиція.

Нелегко видалася для хліборобів цьогорічна весна. Погода ніби вирішила випробувати їхні уміння, наполегливість і навіть терпіння. Здебільшого польові роботи доводилося вести у складних умовах. Високих успіхів на них добиваються найупертіші, найуміліші. Саме такі якості притаманні Анатолію Андрійовичу. На культивациі зябу з однокласним внесенням у ґрунт аміачної води він кожного погожого дня виконує норми виробітку на 180-200 і більше процентів. Робить він все тільки на відмінно: інакше трудівник працювати не вміє. Майже щодня він виборює першість у соціалістичному змаганні механізаторів колгоспу імені Ілліча, а в тракторній — завжди.

— Перехідний червоний прапорець знайшов постійну прописку на лазаревському Т-150, — говорять механізатори.

Бути попереду в усіх хороших справах, вести за собою інших — закон комуністів. Так постійно й чинить Анатолій Андрійович.

Нещодавно прийшли в тракторну бригаду механізатори брати Микола та Володимир Шушури. Хлопці хороші, працюваті, але хліборобського досвіду ще мало. З кого їм брати приклад? Звичайно, з передовика. І прив'язалися хлопці душею до А. А. Лазарева. Що не зрозуміло — до нього. А він по-товариськи щедро ділиться своїми знаннями, досвідом, всіма секретами хліборобської професії. І непомітно став трудівник наставником братів, радіє їхнім першим успіхам, разом з ними переживає невдачі, вчить юнаків долати труднощі.

Громадських доручень у А. А. Лазарева чимало: агітатор, член групи народного контролю, член ради бригади. Виконує їх старанно, принципово.

...Йде полем красень Т-150, впевнено ведуть його умілі механізаторські руки. А з голубої небесної блакиті лине над полем пісня жайворонка — споконвічний гімн хліборобам.

19 вересня 1979 року тваринники колгоспу імені Ілліча відправили на м'ясокомбінат останні тонни м'яса в рахунок плану продажу продукції державі. Всього з початку року до столу трудящих з господарства надійшло 264 тонни цінного продукту — на 4 тонни більше, ніж передбачалось завданням.

Вагомий внесок у виконання замовлення держави на м'ясо зробили працівники свиноферми, яку очолює Марія Володимирівна

Гергец. Вони відправили на м'ясокомбінати понад 70 тонн свинини, здали тварин тільки високих вагових категорій і вгодваності.

— Продаж м'яса триває, — повідомляв головний зоотехнік В. Новіков.

23 жовтня 1979 року трударі ферм колгоспу імені Ілліча виконали план чотирьох років п'ятирічки по продажу державі всіх видів тваринницької продукції. Понад завдання чотирьох років держава одержала з господарства 22 тонни молока, 45 тонн м'яса, 2,8 тонни вовни і 231 тисячу яєць.

Найбільший внесок у дострокове виконання чотирирічного плану заготівлі молока зробили тваринники третьої молочної ферми, яку очолює Ольга Сергіївна Самуха, заготівлі м'яса — працівники свиноферми на чолі з Марією Володимирівною Гергец.

За підсумками змагання трудящих району 1979 року переможцем визнано колектив свиноферми колгоспу імені Ілліча (завідуюча фермою М.В. Гергец).

Завідуюча свинотоварної ферми колгоспу Марія Володимирівна Гергец

10 січня 1980 року розповідала М.В. Гергец:

— Кілька років тому свинарство в нашому господарстві було збитковим. Але коли партбюро, правління, спеціалісти колгоспу перебудували роботу ферми, справи у нас пішли краще. Так, у 1979 році ми одержали 3400 поросят при плані 2100, збереженість молодняка становила 99 процентів. А трудівниці, що працюють на дорощуванні і відгодівлі свиней, отримали 405 грамів добового приросту кожної голови. Торік рентабельність свинарства становила 62 проценти, ця галузь дала 80 тисяч карбованців чистого прибутку.

Наші трударі навчилися одержувати турові опороси свиноматок і рано відлучати поросят, опанували інші передові прийоми догляду за тваринами. Особливо уміло і наполегливо працюють свинарки М.С. Назарова, В.П. Агапова, К.І. Новікова, Н.П. Сердюк, К.З. Бодня, Г.В. Нижник та інші.

Є у нас і певні труднощі. Не вистачає приміщень для дорощування молодняка, працівники рільництва ще недостатньо забезпечують ферму зеленими і соковитими кормами.

Наш колектив зобов'язався в 1980 році отримати по 17 поросят на основну свиноматку (а всього — 3600 голів) і продати державі 150 тонн свинини.

В 1979 році свинарки В. П. Агапова, М.С. Назарова, К.І. Новікова отримали від кожної із 20 свиноматок своєї групи відповідно по 34,5, 34,3 і 34,0 поросят.

Доярка М.І. Шушура надоїла за 1979 рік 3579 кілограмів молока від корови.

Ленінською почесною грамотою за дострокове виконання завдань п'ятирічки у 1980 році нагороджено по колгоспу імені Ілліча: Борт Надію Олександрівну, Жовніренко Лідію Пантелеймонівну, Мотроненко Тетяну Романівну — доярок, Гергец Марію Володимирівну — завідувачку свинофермою, Сердюк Ніну Терентіївну — свинарку.

За підсумками роботи в 1979 році в обласну Книгу трудової слави занесено ім'я завідувачки бібліотекою села Новомиколаївки Т. М. Лапко.

12 липня 1980 року тваринники другої молочнотоварної ферми колгоспу імені Ілліча, яку очолює Ярослава Іванівна Мелашенко, відправили останню тонну молока в рахунок завдання десятої п'ятирічки. Всього з початку її держава одержала від колективу ферми 2539 тонн продукції.

Першими здійснили особисті п'ятирічні плани доярки Лідія Пантелеймонівна Жовніренко, Тетяна Романівна Мотроненко, Віра Василівна Сіра та Олександра Данилівна Обухова.

У переддень свята працівників сільського господарства колгосп виконав річне завдання по продажу м'яса державі. Його відправлено 251 тонну при плані 250 тонн.

На відгодівлі молодняка великої рогатої худоби високих результатів добивався скотар Михайло Павлович Дока. Великий внесок у перемогу зробив також колектив свиноферми, де завідувачою Марія Володимирівна Гергец.

Днів незабутніх, найщасливіших, найпам'ятніших у її житті було не так і багато. Та все ж вони були.

— Якби не було отих днів, що вриваються в нашу пам'ять назавжди, — говорить свинарка колгоспу імені Ілліча Ніна Терентіївна Сердюк, — то й жити нема чого на білому світі.

Першим незабутнім днем для неї став день, коли разом з подругами-школярками виходила в поле збирати колоски.

— Оглядаючись із вершини пройдених років, — розповідає Н. Т. Сердюк, — бачу себе дівчам із русавою кіскою і синьою сатиною школярською сумкою через плече. Тоді я була дещо старша за оцю кирпу. — Жінка пригортає до себе малолітню онуку Люду, котра від бабусиної ласки розквітає пишною мальвою. — Звичайно, тоді не усвідомлювала, що день, коли ступила на поле і подала першу усвідомлену допомогу людям, стане пам'ятним у житті. З того всіяного колосками поля почався мій потяг до землі. Підростаючи, вже по-іншому дивилася на мамині і татові натруджені руки. Почала усвідомлювати свого причетність до людей праці, вчилася бути схожою на них.

Повоєнні тяжкі роки. Їх довелося пережити і Н.П. Сердюк. Та вони обдарували жінку теплом і ласкою — в кінці сорокових років вона одружилася, народила сина Віктора.

На початку 50-х років сім'я перебралася з Донецької області в колгосп імені Ілліча. Нові товариші, нове місце роботи... Та це не лякало молоду жінку, бо мала характер щирий, привітний і роботи ніякої не цуралася. А її вистачало. Від зорі до зорі на полі: то сівба, то поліття, то косовиця, а на все потрібні руки. Та й удома жіночих рук чекають син Віктор, дочка Ліда, чоловік. І всьому треба дати лад, на все потрібно знайти час, а його так не вистачає нам, коли ми повні сил і енергії.

Ті роки теж були щасливими для Ніни Терентіївни. Перші кроки

дітей, перші мовлені ними слова, усмішки їх — все було надзвичайним і пам'ятним. Підросли діти, а з ними додавалось материнських клопотів. Поливив батьківську хату син. Але дочка, вийшовши заміж, залишилася біля матері.

Радіє Ніна Терентіївна, дивлячись, як злагоджено та дружно живуть дочка й зять, як виховуються біля них онуки. Про таке щастя мріялось їй, коли вона працювала на колгоспній роботі, пораючись біля громадських свиней.

— На свиноферму Ніна Терентіївна прийшла, — каже завідувача фермою М.В. Гергец, — у 1963 році. Вміючи на льоту схоплювати секрети досвідчених товаришів, вона швидко опанувала професію свинарки. І невдовзі вже сама ділилася досвідом догляду за тваринами, прищеплювала молодим свинаркам повагу до обраної професії.

— З Ніною Терентіївною працюю давно, — говорить свинарка К.І. Новікова. — Ми не тільки добрі друзі, а й завзяті суперниці. Постійно змагаємось, почергово стаємо переможницями. Ви не можете собі уявити мою радість, коли в районній газеті я прочитала, що за самовіддану працю й дострокове виконання завдань п'ятирічки бюро райкому Компартії України, виконком районної Ради народних депутатів, президія райкому профспілки працівників сільського господарства та бюро райкому комсомолу спільною постановою нагородили мою подругу Ленінською Почесною грамотою.

То теж незабутній день у житті Н.Т. Сердюк. Були привітання подруг, щирі потиски рук, теплі слова, сказані про неї, скромну трудівницю, секретарем партійної організації колгоспу Н.Л. Биковською: "Терентіївна — то гордість наша".

Гордість наша. Точніше, мабуть, про цю русяву, середнього зросту, з відкритим поглядом чорних очей жінку не скажеш. Вона першою в господарстві, включившись у соціалістичне змагання на честь 110-ї річниці з дня народження В.І. Леніна, виконала особисту п'ятирічку. Давши слово за п'ять років одержати від 20 основних свиноматок 2726 поросят, уже першого січня 1980 року мала їх 3368.

Н.Т. Сердюк достроково справилася із завданнями 1980 року по одержанню поросят, перебивши його на 104 голови.

Гудуть натомлені за день руки і ноги, та від усвідомлення чесно прожитого дня світло на серці у Ніни Терентіївни Сердюк, яка йде з роботи додому.

Вагомими трудовими успіхами колектив колгоспу імені Ілліча зустрів свято Великого Жовтня 1980 року. Тому далеко не святкова погода не зіпсувала радісного настрою.

Колгоспники практично закінчили всі польові роботи. А якщо взяти до уваги, що достроково здійснені п'ятирічні плани по виробництву й продажу державі продукції ферм, то зрозуміло настрої трударів.

Добре попрацювали тваринники і в цьому році. Трудівники молочного цеху колгоспу виробили 2727 тонн молока (на 101 тонну більше плану періоду), надій на фуражну корову також перевищив плановий показник, на сирзавод відправлено 2379 тонн продукції, що на 72 тонни більше, ніж передбачалось планом. Ї чим пишатись і працівникам м'ясного цеху господарства. На м'ясокомбінаті відправлено 283 тонни м'яса (план на рік 250 тонн).

Напередодні свята пройшли урочисті збори, на яких з доповіддю виступив голова правління колгоспу В. С. Агаджанов. Потім відбувся святковий концерт.

А 7 листопада святково вдягнені, з гарним настроєм, веселі зібралися трудівники на мітинг. Серед його учасників — доярка М.К. Котухова, яка з початку року надоїла 58 тонн молока при річному зобов'язанні 49 тонн, доярка, депутат обласної ради народних депутатів, кандидат у члени КПРС Н.О. Борт, доярка член КПРС Г.Г. Цесько, які також вже перевиконали свої зобов'язання, свинарка М. С. Назарова, котра одержала від свиноматки по 32 поросят при річному зобов'язанні 26, трактористи І.В. Квочка та М.М. Рудич, комбайнер М.М. Мельник, водій В.К. Бобир та інші передовики колгоспного виробництва.

Мітинг відкрив голова виконкому Новомиколаївської сільської Ради народних депутатів М. Г. Кудря. Потім виступили помічник голови правління по тваринництву О.Г. Самуха, технік-механік М. І. Мелашенко, доярка Н.О. Борт, секретар партійної організації Н.Л. Биковська, секретар комітету комсомолу Микола Левченко.

Опісля відбулися масові гуляння.

За підсумками змагання 1980 році переможцем районного змагання став колектив свиноферми (завідувача М. В. Гергец) колгоспу імені Ілліча.

15 січня 1981 року розповідав В. С. Агаджанов:

— Помітних результатів добилися трудівники колгоспу імені Ілліча 1980 року. Виконано плани виробництва і продажу державі всіх видів продукції тваринництва. Достроково ми справилися й з п'ятирічними планами виробництва і продажу державі молока, м'яса, яєць, вовни. Підвищилась ефективність виробництва. За п'ятирічку на 17,4 процента зріс випуск валової продукції, валовий прибуток — на 37,5, чистий прибуток — більше, ніж удвічі. Добре потрудилися колективи свиноферми (завідуюча М. В. Гергец), вівчарника (старший чабан І. І. Бобир), тракторної бригади № 2 (бригадир М. І. Мелашенко), автогаража (завгар П. П. Шевлюк), десятки виробничників.

У 1980-му році перше місце по надоях молока від корови у колгоспі імені Ілліча виборола оператор машинного доїння Г. Є. Зражевська. Вона отримала від корови по 3626 кілограмів молока. А свинарки М. С. Назарова та Н. Т. Сердюк одержали від кожної з 20 свиноматок відповідно по 38 і 34,6 поросяти.

Напередодні 64-ої річниці Великого Жовтня у 1981 році на районну Дошку пошани заносилися імена телятниці Марії Михайлівни Галаган та завідуючої Новомиколаївської сільської бібліотеки Тетяни Михайлівни Лапко.

Добре попрацювали в 1981 році трудівники свиноферми колгоспу імені Ілліча. Від кожної свиноматки тут одержано в середньому по 30 поросят, а в цілому — 3030 голів при зобов'язанні 2400.

Найвищих показників у змаганні добилась досвідчена свинарка Ніна Терентіївна Сердюк.

Справився колектив ферми і з зобов'язанням по продажу м'яса державі. На заготівельні пункти його відправлено 96 тонн (замість 90). Середньодобові прирости свиней на відгодівлі склали 422 грами (зобов'язання — 320 грамів). Тут перед у змаганнях веде ланка в складі Ольги Василівни Даниленко та Марії Семенівни Гергец.

За підсумками змагання трудових колективів району в 1981 році переможцем з нагородженням перехідним Червоним вимпелом визнано колектив ланки чабанів (ланковий А. Т. Шушура) колгоспу імені Ілліча. Він план виробництва вовни виконав на 123 проценти, заготівлі — на 124. Настриг на вівцю склав 4,9 кілограма — на 0,8 кілограма більше передбаченого.

Приміщення контори колгоспу імені Ілліча

В 1982 році здано в експлуатацію тваринницький комплекс колгоспу імені Ілліча. Він розрахований на утримання 1200 голів великої рогатої худоби. Крім приміщень для тварин, тут є склади для зберігання концентрованих кормів, бурякосховище на 1000 тонн, силосховище, майстерня з гаражем для тракторів, які обслуговують комплекс, електростанція.

В адміністративному корпусі — червоний куток, профілакторій, їдальня.

Спорудили комплекс трудівники міжгосподарської будівельної організації.

Про комсомольсько-молодіжний колектив автогаража колгоспу імені Ілліча у червні 1982 року говорили як про єдине ціле.

Створений він давно. Були й успіхи, і невдачі, але ніколи не було байдужості.

— Ми вже так звикли один до одного, що навіть важко уявити гараж без цього колективу, — розповідав виконуючий обов'язки завгара Петро Мойсейович Панасенко. — Хлопці задають тон. Працюють і живуть за принципом: "Один за — всіх, усі — за одного", вболівають за спільні

інтереси. Молоді водії виконують найрізноманітніші наряди бездоганно.

— Надіятися на них можна без сумніву, — говорив голова правління колгоспу Віктор Сергійович Агаджанов.

Нещодавно в житті колективу сталася приємна подія: за підсумками обласного соціалістичного змагання у першому кварталі 1982 року хлопці вибороли першість серед комсомольсько-молодіжних колективів автотранспорту. Їм присуджено перехідний Червоний прапор обкому комсомолу та обласної ради профспілок.

— Це велика честь для нас, — розповідав секретар комсомольської організації колгоспу (він же член колективу водіїв) Микола Левченко. — Нагорода зобов'язує працювати ефективніше, результативніше, удосконалювати свою майстерність.

Усі члени колективу брали участь у змаганні за право підписати трудовий рапорт XXIV з'їзду ЛКСМ України та XIX з'їзду ВЛКСМ. І вони рапортували про дострокове виконання зобов'язань. А напередодні відкриття комсомольського форуму в Москві бюро обкому комсомолу присвоїло колективу ім'я XIX з'їзду ВЛКСМ.

Ядро колективу — Віктор Годовиченко (комсорг), Володимир Бобир, Микола Сукач, Петро Павлов. Наставниками у них Василь Третяк та Іван Бірюков. Вони вже вийшли з комсомольського віку, але поважають себе причетними до справ молодих і всіляко допомагають їм, підтримують у скрутну хвилину.

Красномовним є той факт, що хлопці почали працювати в гаражі, маючи посвідчення водія третього класу. А тепер більшість із них атестовано на перший і другий клас. За ними закріплено автомобілі ГАЗ-53 і ГАЗ-52. Молоді водії регулярно здійснюють техобслуговування, тому машини безвідмовні в роботі.

Крім основної, хлопці виконують значну громадську роботу, навчаються в гуртку комсомольської політосвіти, є членами добровільної народної дружини. Дехто грає в складі колгоспної футбольної команди... Справ у них вистачає.

— 1983 року, — розповідав начальник мехзагону №2 М. І. Мелашенко, — наш загін було переведено на оплату праці за кінцевим результатом. За загном закріплено сівозміну в 2319 гектарів, 10 тракторів з набором сільгосптехніки. До складу загону входило 16 механізаторів, обліковець-заправник, майстер-налащик, слюсар і начальник загону.

Навантаження на трактор складало 231 гектар, а на кожного члена загону — 145 гектарів.

Разом з планово-економічним відділом і спеціалістами господарства було розроблено необхідну документацію, укладено договір із правлінням колгоспу. На зборах колективу загону вирішили на щомісячне авансування використати 80 процентів тарифного фонду оплати праці, а на кінець року залишити 20 процентів, а також оплату на ремонтах і техоглядах, доплату за надпланову продукцію. Суму авансу збалансувати по періодах робіт.

Що ж нам дав колективний підряд? Перш за все підвищилась трудова дисципліна. Підвищилась якість виконуваних робіт і поліпшилось ставлення механізаторів до закріпленої техніки, до землі. Вони стали почувати себе справжніми господарями.

На 1984 рік ми намітили зібрати з кожного гектара посіву по 35,5 центнера озимої пшениці, по 30 центнерів жита, по 25 центнерів гороху, по 35 центнерів кукурудзи на зерно, по 19,4 центнера насіння соняшнику.

Партійна організація колгоспу імені Ілліча

У червні 1984 року в первинній організації колгоспу імені Ілліча на обліку перебувало 56 членів і кандидатів у члени КПРС. Згідно з рішенням райкому партії і у відповідності з параграфом 54 Статуту

КПРС змінилася структура партійної організації. Створено 4 відділкові партійні організації на правах первинних.

Партком обрано у складі 9 чоловік.

На жнивях 1984 року районний приз "Золотий колос" виборола ланка збиральних екіпажів, очолюваних О. О. Скородумовим та М. Д. Акимовим з колгоспу імені Ілліча. Жнивварі комбайнами СК-5 "Нива" за п'ятиденку зібрали хліба на 291 гектарі й намолотили 4261 центнер зерна.

16 липня трудівники господарства обмолотили хліба на останніх 40 гектарах. Збирання врожаю зернових колосових на площі 2090 гектарів проведено у стислі строки. Навантаження на агрегат в колгоспі було велике понад 230 гектарів. На всій площі проводили збирання тільки роздільним способом. На обмолоті валків працювало 9 агрегатів.

На косовиці хліба на звал зразки ударної праці показував В. В. Кійко.

В передостанній день збирання врожаю рекордного успіху досягли екіпажі другого мехзагону В. В. Кійка (помічник В. О. Беленков, тракторист М. Г. Кравченко, водій В. Г. Третяк), В. С. Мелашенка (помічник О. В. Кійко, тракторист І. С. Мотроненко, водій В. Новіков) та І. С. Мотроненко (помічник В. І. Кійко, тракторист В. Мелашенко і водій О. Новіков). На підмогу цим екіпажам возити соломі дали ще й І. В. Квочку.

Найбільше хліба зібрав — 309 гектарів — і намолотив — 6792 центнери зерна — екіпаж О. О. Скородумова. На рахунку екіпажу В. С. Мелашенка 226 гектарів і 6203 центнери намолоченого зерна, В. В. Кійка — 206 гектарів і 5873 центнерів.

Переможцем районного змагання трудівників на жнивях-84 визнано комбайнера колгоспу імені Ілліча М. Ф. Левченка. За перші п'ять днів поклав у валки хліба на 208 гектарах.

На честь 67-х роковин Великого Жовтня на районну Дошку пошани заносився колектив вівцеферми колгоспу імені Ілліча (завідуюча В. І. Біла).

У передсвяткові дні радісна звістка надійшла у колгосп імені Ілліча: тракториста Олександра Івановича Сливку Запорізький обком комсомолу нагородив Почесною грамотою за високі виробничі показники, досягнуті в ході соціалістичного змагання на заготівлі кормів для громадського тваринництва, — 7 листопада 1984 року повідомила В. Павлова, секретар комітету комсомолу.

— У нашій бригаді 8 чабанів і бригадир. Оплата праці акордна з помісячним авансуванням.

Що показують перші місяці роботи за колективним підрядом? Справи йдуть непогано, — 23 квітня 1985 року розповідала бригадир чабанської бригади В. Біла. — Всі члени бригади — А. Т. Шушура (старший чабан), І. І. Бобир, В. М. Різниченко, В. П. Антонов, С. С. Швед, М. А. Шушура і Ю. І. Отрішко працюють старанно. Механізації у вівчарстві в нас немає і всі роботи виконуємо вручну, а корми підвозимо кіньми.

Окіт вівцематок пройшов організовано. Результати одержали хороші — 975 ягнят, — тобто по 150 на кожну сотню вівцематок. Зобов'язувалися чабани отримати 828 ягнят замість запланованих 700.

Чабани виконали зобов'язання по настригу вовни від вівці. Отримано по 5,2 кілограма вовни з кожної з 2459 голів при зобов'язанні 4,9 кілограма. А всього — 128 центнерів вовни — на 7 центнерів більше наміченого.

На стрижді овець добре попрацювали чабани І. І. Бобир та В. М. Різниченко. Велику допомогу їм надали учні Успенівської середньої школи Іван та Василь Корневи, Світлана Різниченко, Людмила та Олександр Бобир, Ігор Цесько, Тетяна Біла, Олена Борт, Сергій Непайда, Володимир та Анатолій Шушури, Андрій Остроух. Вони підтримували овець під час стрижки, а також купали пострижених тварин.

— Правління колгоспу, партійна, профспілкова і комсомольська організації проявляють постійну турботу про людину, про покращення умов праці і відпочинку сільських трудівників. Кілька років тому було побудовано і введено в експлуатацію молочний комплекс. Для зручності тваринників тут є продовольчий магазин, їдальня, філія

райпобуткомбінату. Кожний, хто працює на комплексі, тепер може тут придбати необхідне.

Для тваринників створені побутові умови. В червоному кутку вони під час перерви по кольоровому телевізору можуть подивитися телепередачу, послухати радіо, почитати газети і журнали. Три рази на тиждень для них демонструють художні фільми. Діє духова. Постійно працює профілакторій, до послуг операторів машинного доїння і скотарів також стоматологічний кабінет з необхідним сучасним обладнанням.

За 9 місяців нинішнього року 17 колгоспників побували по пільгових профспілкових путівках у санаторіях і будинках відпочинку. Передова доярка А. М. Остроух і механізатор молочного комплексу А. І. Остроух здійснили подорож по Кавказу, а оператор машинного доїння корів Г. Г. Цесько та секретар комсомольської організації В. Павлова відвідали місто-герой Волгоград.

Профком організує для сільських трудівників виїзди до моря, на концерти, в цирк.

Турбуються тут і про трудову зміну. Під час літніх канікул 25 дітей колгоспників побували в піонерських таборах.

Колгоспні трударі вміють не тільки працювати, а й відпочивати. З великим задоволенням йдуть вони на виступи струнного і вокально-інструментального ансамблів. З успіхом проходять концерти за участю доярок і пенсіонерів.

У господарстві діють секції стрільби із пневматичної зброї, вільної боротьби, настільного тенісу, гирьового спорту. Чимало трудівників господарства займаються волейболом, футболом. Багато хто бере участь у змаганнях з шахів і шашок.

Колгоспні спортсмени беруть активну участь і в районних змаганнях. В нинішньому році в спортивних змаганнях, які проходили під девізом "Всією сім'єю на старт", три призові місця у своїх вікових групах зайняли сім'ї токаря В. І. Мірошника (перше місце), водія П. М. Павлова (друге місце) та В. О. Земелька (третє місце). А команда городошників посіла друге місце. Близько 100 чоловік активно займається у спортивних секціях. А це їм допомагає краще трудитися, приносити більше користі рідному колгоспу і державі.

— Напередодні Нового року, — хвалилася 1 січня 1986 року завідувача вівцефермою колгоспу імені Ілліча В. І. Біла, — надійшла

радісна звістка — в числі ряду передовиків тваринництва району і мене відзначили урядовою нагородою — орденом "Знак Пошани". Друзі щиро привітали з високою відзнакою, а я вважаю, що це нагорода не тільки моя, а всього колективу вівцеферми, який я очолюю. Адже це вони, наші вівчарі Андрій Тимофійович Шушура (старший чабан) і його син Микола, Юрій Іванович Отрішко, Анатолій Семенович Борт і його батько Семен Степанович, Ілля Ілліч Бобир, Анатолій Олексійович Швед, Віктор Маркович Різниченко забезпечили високий приплід і настриг вовни. По 142 ягнати на кожну сотню вівцематок і по 5,1 кілограма вовни на вівцю — такі результати їхньої роботи в 1985 році. За успіхи по виробництву вовни колектив визнано переможцем у районному соціалістичному змаганні.

Які наші плани? Плани великі — не тільки закріпити, а й примножити досягнуте.

Зараз зусилля всього колективу спрямовані на те, щоб одержати високий приплід і повністю зберегти його. На сьогодні вже маємо 540 ягнят. Разом з чабанами старанно трудяться сакманники Микола Павлович Бобир та Ганна Іванівна Бобир. Яких нам дали на підмогу.

За підсумками соціалістичного змагання трудових колективів району в 1985 році перше місце з врученням перехідного Червоного вимпела присуджено свинотоварній фермі (завідуюча М. В. Гергец) колгоспу імені Ілліча.

Переможцем районного змагання серед комсомольців і молоді та комсомольсько-молодіжних колективів визнано колектив імені XXIV з'їзду ЛКСМ України автогаража (керівник О. Лобов, групкомсорт В. Розкаряка) колгоспу імені Ілліча та водія Сергія Жилінського.

В кінці січня 1986 року в колгоспі імені Ілліча відбулися звітні збори. У звітній доповіді голова правління колгоспу Н. Л. Биковська відзначала, що трудівники господарства у 1985 році добилися певних успіхів. У складних погодних умовах вони зібрали з кожного гектара зернових по 28,9 центнера хліба, в тому числі — по 30,5 центнера озимої пшениці. Кожен гектар соняшникових плантацій дав 18,9 центнера насіння, урожай кормових буряків становить 458 центнерів, а на третьому відділку — 502 центнери.

Успіху сприяли розроблені і затверджені правлінням колгоспу заходи по підвищенню родючості ґрунтів. Ними передбачено нагромадження і внесення органічних та мінеральних добрив, боротьба з шкідниками та хворобами сільгоспкультур, знищення бур'янів та попередження ерозії ґрунтів.

На зборах багато йшлося про недоробки в рослинництві, недбайливе ставлення окремих колгоспників до своєї справи, низьку якість робіт, порушення агротехнічних вимог під час проведення польових робіт.

Все це — наслідок недостатнього контролю з боку агрономічної служби (її очолює А. Г. Новіков) та бригадирів тракторних бригад за роботою механізаторів.

Багато недоліків у роботі працівників ферм та зооветспеціалістів господарства, зайнятих на молочному комплексі. Надій на корову торік склав 2001 кілограм. Є випадки порушення розпорядку дня, трудової дисципліни, незадовільний санітарний стан.

Про недоліки, які мають місце у виробництві молока, м'яса на зборах говорили оператор комплексу Р. О. Мотроненко, телятниця першої ферми В. С. Новікова.

Щоб забезпечити виконання планів 1986 року, зниження собівартості продукції в господарстві планують впровадити колективний підряд як у тваринництві, так і в рослинництві. Це дасть змогу поставити оплату праці всіх колгоспників у залежність від кінцевих результатів.

— Минулий рік був для нашого колективу (якщо бути самокритичним і принциповим) не зовсім вдалим, — 6 лютого 1986 року розповідав начальник мехзагону колгоспу імені Ілліча М. І. Мелашенко. — Що маю на увазі? Перш за все те, що врожай зернових ми одержали дещо менший, ніж передбачали і становив він 27 центнерів. Особливо через різні причини підвела нас кукурудза.

В той же час озима пшениця вирощена за інтенсивною технологією дала по 45 центнерів зерна з кожних п'ятидесяти гектарів.

Отже — курс колективу мехзагону — на впровадження наукових систем ведення господарства, інтенсивних технологій. Розуміючи це, ми під урожай-86 розширили площу пшениці, яку вирощуватимемо за інтенсивною технологією. Такої озимки у нас є 400 гектарів. При

дотриманні технології плануємо з кожного гектара зібрати не менш як по 50 центнерів. Для високого врожаю заклали міцний фундамент ще з осені.

Зараз старанно готуємося до нового польового сезону.

Вже тепер ясно, що село дальше не може розвиватися без широкого і грамотного впровадження такої форми організації і оплати праці, як колективний підряд. За ним майбутнє. Кажу так тому, бо в цьому впевнився на досвіді свого мехзагону, який три роки працює за кінцевим результатом.

Торік кожен член колективу виробив сільгосппродукції на 36 тисяч карбованців при середньоколгоспному показнику 6 тисяч. Наше досягнення — високе, але не межа. Можна і треба добиватися більшого. Якщо називати кращих трудівників, то треба починати з Володимира Васильовича Кійка, Івана Васильовича Квочки, Володимира Семеновича Мелашенка та Івана Степановича Мотроненка.

У 1986 році колектив вівцеферми (завідуюча В. І. Біла) колгоспу отримав 950 ягнят при річному зобов'язанні 700.

— Аналіз роботи трудівників господарства в нинішньому році свідчить, — 22 квітня 1986 року ділилася голова правління колгоспу імені Ілліча Н. Л. Биковська, — що впровадження нових виробничих відносин позитивно впливає на кінцевий результат — виробництво сільськогосподарської продукції.

Особливо це видно в тваринництві. Так, станом на 16 квітня від кожної фуражної корови надоєно по 767 кілограмів молока при чотиримісячному завданні 660 кілограмів. Валове виробництво склало 992 тонни при плані 792 тонни. Державі продано 829 тонн, що на 206 більше, ніж планувалося.

Добре закінчують зимівлю вівчарі. Вони одержали по 138 ягнят на кожні 100 вівцематок.

Радують і трудівники м'ясного цеху. Вони вже справилися із піврічним планом продажу м'яса державі, відправивши на приймальні пункти 138 тонн.

Відзначились передові телятниці Тетяна Григорівна Котухова та Валентина Семенівна Новікова. Закріплені за ними тварини у березні щодоби прибавляли у вазі по 700 грамів при плані 450.

Гарна слава лине і про ланку Марії Андріївни Михайлової, що відгодовує свинопололів'я. Її показник — 446 грамів добового приросту, що на 146 грамів більше плану.

Нове сміливо входить у життя колгоспників. Із першого січня нинішнього року всі виробничі колективи господарства працюють за колективним підрядом. Віднині навіть спеціалісти матеріально зацікавлені у кінцевих результатах праці. Адже тепер їм виплачується тільки 80 процентів посадового окладу. А остаточно розрахунок — після закінчення господарського року.

Цехова структура виробництва ще не увійшла, як кажуть, у кров і плоть колгоспників. І чекова система взаєморозрахунків між цехами тільки налагоджується.

У господарстві успішно впроваджується потоково-цехове виробництво молока.

З часом плануємо перейти на потоково-циклову систему виробництва. Але зробити ще треба чимало. І перш за все — ввести в дію механічну майстерню, машинно-тракторний двір, першу чергу якого плануємо здати вже в нинішньому році.

Також плануємо реконструювати корівник на другій фермі, збудувати медпункт з Новогригорівці. Буде здано два житлові будинки.

Ветерани Великої Вітчизняної війни

У кожному населеному пункті Новомиколаївської сільської ради є скромніobelіски в пам'ять про полеглих у роки Великої Вітчизняної війни.

У 1985 році зведено меморіальний комплекс у селі Новомиколаївці. Урочисте відкриття надовго запам'ятається жителям села. В гості до них прибули представники райкому партії і райвиконкому, воїни Запорізького гарнізону. Символом спадковості поколінь стало запалення біля меморіалу Вічного вогню.

У Новомиколаївському сільському Будинку культури створено музей історії села, де зібрано документи, фотознімки, старовинні речі, різні колекції.

17 вересня 1986 року трудівники молочнотоварних ферм колгоспу виконали річний план продажу молока державі. 2327 тонн молока надійшло на кінець дня з господарства на сирзавод. А річний план — 2320 тонн. До кінця року трудівники ферм обіцяють продати країні ще не менше 300 тонн продукції.

Найуспішніше справлявся з планами колектив першої молочнотоварної ферми (завідуючий В. Г. Павлов). Надоївши від корови по 2434 кілограми молока, що на 74 кілограми більше річного зобов'язання, трудівники на 12,5 процента перевиконали річний план продажу його державі.

В індивідуальному змаганні на цій фермі відзначилися Катерина Олексіївна Хижняк та Марія Федорівна Левченко, котрі надоїли від корови відповідно 2787 і 2648 кілограмів молока.

Сумлінно трудяться оператори машинного доїння Світлана Михайлівна Бобир та Ганна Михайлівна Мотроненко. Перша від групи корів одержала 112 тонн молока (2618 кілограмів від корови), друга — 110 тонн (2583 кілограми). Впритул наблизилися до таких показників також оператори Лідія Пантеліївна Жовніренко, Ганна Антонівна Зражевська та багато інших.

В 1986 році у господарстві з кожного гектара овочевих культур одержали по 115 центнерів городини. Особливо вагомим був урожай

помідорів, який склав по 226 центнерів з кожного гектара. Державі відправили овочевої продукції 258 тонн, що більше передбаченого на 58 тонн.

У загальному успіху заслуга бригадира овочівників М. Бірюка, пенсіонерів Марії Петрівни Назарової, Зої Дмитрівни Кійко, Тетяни Максимівни Ярохович, Віри Миколаївни Василенко, Тетяни Андріївни Усачової та інших. Посильну допомогу у вирощуванні та збиранні овочів надала також виробнича бригада Успенівської середньої школи.

Санітарна дружина колгоспу імені Ілліча

1986 рік видався для працівників сільського господарства дуже складним. Однак хлібороби колгоспу імені Ілліча добились непоганих показників. Вироблено 6970 тонн зерна, 1099 тонн соняшнику, 288 тонн овочів, заготовлено 8 тисяч тонн силосу, 919 тонн сіна, зібрано 5 тисяч тонн кормових коренеплодів, закладено 1600 тонн сінажу.

Урожайність пшениці з кожного гектара склала 37,2 центнера, в тому числі по чорних парах — 39 центнерів. Ячменю вирощено по 23,9 центнера, кукурудзи на зерно — 30,4 центнера, одержано по 19,6 центнера насіння соняшнику, по 115 центнерів овочів, по 379 центнерів кормових буряків. Урожайність багаторічних трав (у зеленій масі) склала 250 центнерів з гектара.

— Тваринники першої молочнотоварної ферми колгоспу імені Ілліча торік домоглися порівняно непоганих результатів, — 10 січня 1987 року розповідав завідувачий фермою В. Павлов, — одержано в середньому по 3097 кілограмів молока від кожної корови, що на 637 кілограмів більше зобов'язання.

Особливо хотілося відзначити самовіддану працю Катерини Олексіївни Хижняк, Ніни Тимофіївни Білої та Уляни Семенівни Незламової, котрі надоїли відповідно по 3526, 3376 та 3302 кілограми молока від фуражної корови, значно перекривши свої зобов'язання.

Торік ми багато уваги приділяли поліпшенню якості молока. Майже все воно здане на сирзавод першим сортом, вміст жиру становить 3,72 процента.

В нинішньому році кормова база у нас непогана. Багато уваги приділяємо підготовці кормів, згодовуємо їх тільки в змішаному вигляді. Це роблять скотарі.

Щоб тварини краще розвивалися і був здоровим новонароджений молодняк, все дійне стадо щодня (за винятком непогожих днів) випускаємо на прогулянку в загоны.

На фермі створені необхідні умови для короткочасного відпочинку тваринників. Маємо, хоч і невеликий, але затишний червоний куточок.

Успіху у праці також сприяє соціалістичне змагання, підсумки якого щодаки підбиваємо разом з колективом.

По праці — й нагороди

За самовіддану, чесну працю урядових нагород удостоєні:

Ордена Леніна:

XII. 1973 р. — Мелашенко Володимир Семенович — комбайнер.

Ордена Трудового Червоного Прапора:

V. 1971 р. — Уракова Євдокія Михайлівна — доярка.

XII. 1972 р. — Лазарев Анатолій Андрійович — тракторист,

XII. 1973 р. — Дзоз Іван Омелянович — комбайнер,

XII. 1973 р. — Мелашенко Микола Іванович — бригадир,

XII. 1973 р. — Мотроненко Єгор Кузьмич — голова колгоспу,

- XII. 1973 р. — Мотроненко Іван Степанович — тракторист,
XII. 1977 р. — Білий Василь Григорович — бригадир,
XII. 1977 р. — Нарва Олексій Кирилович — тракторист

Свинарка
Надія Степанівна Романенко

Ордена "Знак Пошани":

- II. 1939 р. — Кудря Яків Герасимович — чабан,
II. 1958 р. — Романенко Надія Степанівна — свинарка,
V. 1966 р. — Мотроненко Єгор Кузьмич — голова колгоспу,
V. 1971 р. — Тимофієва Ольга Павлівна — доярка,
IX. 1973 р. — Бичкова Ганна Романівна — доярка,
IX. 1973 р. — Шушура Валентина Олексіївна — доярка,
XII. 1973 р. — Андрусишин Василь Олексійович — комбайнер,
XII. 1973 р. — Бобир Василь Васильович — водій автомобіля,

- XII. 1973 р. — Рудич Михайло Миколайович — тракторист,
XII. 1973 р. — Рудь Андрій Федорович — колгоспник,
XII. 1973 р. — Тимофієв Микола Михайлович — заступник голови колгоспу,
XII. 1973 р. — Шульга Микола Вікторович — бригадир,
XII. 1977 р. — Остроух Анатолій Іванович — тракторист,
XII. 1980 р. — Борт Надія Олександрівна — доярка,
XI. 1985 р. — Біла Валентина Іванівна — завідувача фермою,
VIII. 1986 р. — Гергець Марія Володимирівна — завідувача фермою.

Ордена Трудової Слави III ступеня:

- III. 1975 р. — Василенко Василь Іванович — бригадир,
XII. 1976 р. — Мельник Михайло Михайлович — тракторист,
IV. 1977 р. — Третяк Василь Григорович — водій автомобіля,

- XII. 1979 р. — Кійко Володимир Васильович — тракторист,
III. 1981 р. — Цесько Ганна Григорівна — доярка,

Медалі "За трудову доблесть":

- II. 1958 р. — Василенко Іван Олексійович — бригадир,
II. 1958 р. — Мотроненко Єгор Кузьмич — голова колгоспу,
III. 1966 р. — Земелько Поліна Павлівна — доярка,
V. 1966 р. — Мелашенко Микола Іванович — бригадир,
V. 1971 р. — Мотроненко Єгор Кузьмич — голова колгоспу,
XII. 1973 р. — Бірюк Олексій Якович — головний механік колгоспу,
XII. 1976 р. — Котухов Іван Андрійович — комбайнер,
XII. 1977 р. — Гергець Григорій Костянтинович — слюсар,
VIII. 1986 р. — Сливка Олександр Іванович — тракторист-машиніст,

Медалі "За трудову відзнаку":

- II. 1939 р. — Павлов Володимир Кузьмич — свинар,
VI. 1966 р. — Зражевський Василь Леонтійович — тракторист,
V. 1971 р. — Іпатов Микола Михайлович — тракторист,
V. 1971 р. — Тимофієв Микола Михайлович — заступник голови колгоспу,
IX. 1973 р. — Корнева Ганна Гаврилівна — доярка,
IX. 1973 р. — Лапко Марія Семенівна — доярка,
III. 1975 р. — Зражевська Любов Тимофіївна — доярка,
III. 1975 р. — Якушева Антоніна Андріївна — доярка,
I V. 1976 р. — Зражевська Ганна Антонівна — доярка,
XII. 1977 р. — Лень Анатолій Михайлович — старший електро-монтер,
XII. 1977 р. — Мелашенко Іван Петрович — комбайнер,
III. 1982 р. — Бірюков Іван Федорович — водій автомобіля.

ТРУДОВІ БУДНІ

З Іваном Петровичем Мелашенком зустрівся випадково перед початком тематичного вечора, присвяченого 70-річчю Великого Жовтня, у фойє сільського Будинку культури. Знайомлячись з експонатами, що були виставлені тут і розповідали про трудові будні колгоспу імені Ілліча та його славних людей, звернув увагу на групу ветеранів, що жваво згадували свою молодість. Для більшості з них вона виявилася обпаленою Великою Вітчизняною війною.

— Зверніть увагу ось на цього ветерана. — І. Д. Горпинич показав на невисокого чоловіка, що неквапливо переходив від стенда до стенда.

— А хто це?

— Іван Петрович Мелашенко — захисник і визволитель Севастополя. Його прізвище записано на одному із стендів у музеї на Сапун-горі.

Почуте зацікавило мене. І я підійшов до І. П. Мелашенка. По-знайомились. Розговорились. Ось що розповів ветеран:

— Про те, що моє прізвище є у музеї на Сапун-горі, я дізнався од односельчанина Андрія Остроуха, який, перебуваючи на курорті, відвідав музей. Було це в 1985 році. Звістка змусила ще раз переконатися: пам'ять людська не забуває тих, хто, ризикуючи життям, борюся з ненависним ворогом.

Тоді ж пригадалися бої за Севастополь у 1941-1942 роках. Дні проведені в окопах, подвиги побратимів і ненависть до ворога, яка надавала сил у смертельному двобої. Мабуть, волею випадку довелось мені разом з товаришами брати участь і у визволенні міста-героя від фашистської нечисті, і штурмі Сапун-гори.

З 1946 року Іван Петрович займається мирною працею, господарюючи на вільних колгоспних полях. 32 роки він вирощував хліб, а в гарячі жнивні дні сідав на комбайн і косив, молотив виплеканий працюючими руками хліборобів урожай. Не завжди він був однаковий, але серце степовика йому раділо і прагнуло зібрати все до зернини.

— Спочатку довелося працювати на різних марках комбайнів. А в 1953 році на "Сталінці-6" став переможцем соціалістичного змагання. Вже тоді я проявляв турботу про поповнення хліборобської сім'ї і мені приємно, що доклав зусиль до зростання професійної майстерності тепер уже орденоносців, визнаних комбайнерів не тільки колгоспів імені Ілліча та "Україна", а й району Володимира Семеновича Мелашенка, Михайла Михайловича Мельника, Петра Петровича Пилипенка.

Свого часу Іван Петрович тричі (у 1956, 1959 і 1973 роках) їздив на щілину, допомагав казахським побратимам збирати врожаї. То ж можна зрозуміти гордість ветерана, що в розвиток інтернаціональної дружби українського і казахського народів він теж вніс посильну частку.

Вже п'ятий рік як Іван Петрович вважається на пенсії. Я не обмовився. Вважається, бо хоч має право на заслужений відпочинок, але, доки дозволяє здоров'я, хочеться йому бути корисним господарству, яке знав і в грізні післявоєнні роки відбудови, і в теперішні мирні, заможні часи.

— Зараз працюю на маленькому тракторі, на Т-16, — хвалиться. — Якраз по моїх силах машина. Ми з нею дружимо. Виконуємо всі наряди, які нам доручають. В основному ж доставляємо на ферми фураж для худоби, в час осінньої чи весняної сівби підвозимо до агрегатів мінеральні добрива. В колгоспі є до чого руки докласти.

До речі, лише один промовистий приклад, який характеризує ветерана. У 1986 році він мав 250 вихододнів, тоді як для пенсіонерів встановлений мінімум — 150.

Молодим колгоспникам є з кого брати приклад. Серед таких — ветеран війни і праці Іван Петрович Мелашенко, скромна людина, яка знайшла своє щастя у рідному колгоспі.

...Притихли в класі дитячі голоси, в юні серця тихо падають слова ветерана, вистраждані серцем: "Любіть своє село, річку, матір, батька і знайте, від цієї любові починається любов до матері — Вітчизни".

Схвильований зустріччю із школярами, ветеран прошкує сільською вулицею, невміло тримаючи в руках букет квітів. Знак вдячності юного покоління старшому за мирне сьогодніня.

За підсумками соціалістичного змагання трудових колективів району в першому кварталі 1987 року перше місце з врученням перехідного Червоного прапора присуджено по виробництву й продажу державі молока — колективу колгоспу імені Ілліча (голова правління Н. Л. Биковська, секретар партійної організації М. Г. Кудря, голова комітету профспілки В. І. Василенко, секретар комсомольської організації В. Павлова).

Колгосп імені Ілліча за підсумками передтравневого змагання було занесено на районну Дошку пошани.

* * *

— З першого лютого 1987 року операторами машинного доїння стали працювати на молочному комплексі нашого господарства, — 9 травня розповідала голова правління колгоспу імені Ілліча Н. Л. Биковська, — Сергій Желізняк, та Микола Середа. Сюди ж прийшли й молоді колгоспниці Наташа Земелько, Антоніна Зуєнко, Лідія Усачова, Ліна Рожкова, Таня Пашенко. Позмінно групу корів доглядає подружжя Юлія Яківна та Василь Павлович Грицаки.

Це можна пояснити тим, що на комплексі впроваджено двозмінну роботу, створено всі умови не тільки для продуктивної праці, а й для відпочинку — в будинку тваринників діють профілакторій, кімната відпочинку, їдальня, магазин, душові.

Друге, що приваблює молодь, — переведення ферм на роботу з оплатою за кінцевим результатом.

Для досягнення високих показників одного бажання мало, тому молодих трудівників поставили у напарники до більш досвідчених. Наташа Земелько працює в парі з матір'ю Оленою Степанівною Дзоз, Антоніна Зуєнко — із сестрою Галиною Антонівною Зражевською, Ліна Рожкова — з Галиною Григорівною Цесько. Надійних порадниць мають й інші.

— Нові, прогресивні форми організації й стимулювання праці прижилися і в інших галузях колгоспного виробництва. Всі три механізовані загони працюють за безнарядною системою, на повному господарському розрахунку, колгосп загалом перейшов на цехову систему управління.

* * *

Протягом останніх трьох років у колгоспі імені Ілліча реконструйовано корівник під свинарник — відгодівельник з повною механізацією. Здійснено реконструкцію й механізацію трудомістких процесів у телятниках на всіх трьох фермах, у вівчарику на другій фермі. Капітально відремонтовано також Будинок культури.

За цей час жителі сіл Нововасилівки і Новоіванівки справили новосілля у 6 благоустроєних будинках. Таку ж кількість буде здано і в нинішньому році. Їх заселять сім'ї доярок Лідії Пантелеймонівни Жовніренко, Ольги Володимирівни Гавриш та Наталки Іванівни Земелько, механізатора Анатолія Миколайовича Назарова, начальника першого механізованого загону Михайла Васильовича Ороса і водія

Віктора Миколайовича Розкаряки. Закінчується будівництво фельдшерсько-акушерського пункту з благоустроєною квартирою. В 1987 році вступить у дію й Будинок побуту.

Багато зроблено і для покращення умов праці трудівників. На молочнотоварному комплексі за останні роки впроваджено двозмінну роботу, створено всі умови не тільки для продуктивної праці, а й для відпочинку. Трудівники мають прекрасний будинок тваринників, де діють профілакторій, кімната відпочинку, їдальня. Там вони можуть помитися в душових, почитати свіжі газети чи журнали, подивитися телепередачі.

Всі колективи ферм працюють зараз з оплатою за кінцевим результатом. Впроваджено нову організацію праці також у всіх механізованих загонах.

За останні 2 роки середньорічне валове виробництво зерна збільшилось на 1421 тонну, соняшнику — на 329 тонн, молока — на 787 тонн. Зріс обсяг виробництва продукції й інших культур, підвищилась їх врожайність.

Набагато успішніше стали працювати трудівники тваринницьких ферм. Удій на фуражну корову збільшився на 642 кілограми, настриг вовни на вівцю — на 0,9 кілограма.

Значно підвищилася продуктивність праці. Середньорічне виробництво продукції на одного працездатного зросло на 4765 карбованців, рентабельність господарства — на 17,6 процента.

Якщо в 1980 році колгосп був збитковим, то минулий сільськогосподарський рік колектив закінчив з чистим прибутком у 567 тисяч карбованців. Рентабельність виросла до 34,6 процента. Значно стала нижчою і собівартість продукції.

* * *

Готуючи трудові дарунки 70-річчю Великого Жовтня, трудівники колгоспу імені Ілліча перекрыли плани двох років п'ятирічки по продажу державі молока на 968 тонн, м'яса — на 154 тонни, вовни — на 5 центнерів (у чистому волокні), насіння соняшнику — на 353 тонни, овочів — на 110 тонн.

Непогано колектив справився й з цьогорічною виробничою програмою. Середня врожайність колосових склала 34,6 центнера, кукурудзи — 32, соняшнику — 22,7, кормових буряків — 425 центнерів. Для громадського тваринництва заготовлено 800 тонн сіна, 3600 тонн сінажу, 7000 тонн силосу. Є в достатній кількості грубі корми.

Досягнута врожайність сільгоспкультур дала змогу успішно справитись з державним замовленням. Батьківщині продано 3828 тонн зерна, що більше плану на 28 тонн, 977 тонн соняшнику при плані 820 тонн, 160 тонн овочевих культур або більше передбаченого на 10 тонн.

На 1 листопада 1987 року господарство виконало річні плани виробництва й заготівель усіх видів тваринницької продукції. Одержано 2927 тонн молока при плані 2820 тонн. На заготівельний пункт його доставлено 2800 тонн, що більше запланованого на 400 тонн. Надій на фуражну корову зріс на 180 кілограмів і за десять місяців становить 2440 кілограмів. Трудівники м'ясного цеху виробили 450 тонн м'яса, з яких 377 тонн відправили державі. Ці показники також значно вищі як проти запланованого, так і проти рівня минулого року.

Впроваджуючи нові форми організації і оплати праці, інтенсивну технологію вирощування сільгоспкультур, демократизацію управління, окремі підрозділи і трудівники господарств домоглися ще вищих успіхів.

Наприклад, колектив другого механізованого загону (начальник М. І. Мелашенко), який ось вже четвертий рік працює за колективним підрядом, одержав зернових по 35,1 центнера, а кукурудзи — по 49,2 центнера.

По 31 центнеру насіння соняшнику виростили на кожному гектарі в третьому мехзагоні, де начальником М. В. Бобир.

Найбільше молока від корови (по 2869 кілограмів) за десять місяців 1987 року отримала перша молочнотоварна ферма (завідуючий В. Г. Павлов).

А окремі трудівники мають ще вагоміші показники. Доярка Уляна Семенівна Незнамова надоїла від кожної корови по 3358 кілограмів молока. Тритонний рубіж перекрили подружжя Юлія Яківна і Василь Павлович Грицаки, Олена Степанівна Дзоз і її дочка Наталка, Лідія Іванівна Марченко з невісткою Тетяною.

Правофланговими соціалістичного змагання на збиранні врожаю 1987 були комбайнери Володимир Семенович Мелашенко і Володимир Васильович Кійко, ланка яких двічі завойовувала перехідний районний приз "Золотий колос".

— З нашого села на війну пішло 154 чоловіки, — 23 лютого 1988 року розповідав секретар парткому колгоспу імені Ілліча М. Г. Кудря. — Сьогодні живими залишилось 45. Коли виникає необхідність сторожує на току чи в мехзагоні Василь Пантелеймонович Кійко, на святковому піджаку якого можна бачити медалі "За визволення Варшави" і "За взяття Берліна".

Кавалерами орденів Червоної Зірки є Василь Якович Дурновський та Єгор Кузьмич Мотроненко. Перший брав участь у визволенні Варшави та взятті Берліна, другий — у героїчній обороні Кавказу. В післявоєнний час вони сповна потрудилися в рідному колгоспі.

Знають у нас і ветеранів війни заслужених колгоспників Сергія Филімоновича Павлова та Миколу Павловича Бобира — як сумлінних членів ради ветеранів. Активно в ній працює і Петро Данилович Якушов.

Партійна організація з правлінням турбуються про учасників Великої Вітчизняної війни, ветеранів праці і колгоспу, не забувають і про вдів. Їм надано право безплатно обробляти механічно городи, господарство оплачує 50 процентів витрат на транспорт для придбання вугілля, доплачує до пенсії по 10 карбованців на місяць.

Тим юнакам, які після служби залишаються жити і працювати в господарстві, колгосп видає по 200 карбованців.

Колгосп імені Ілліча на 18 квітня 1988 року успішно справився з планом трьох років п'ятирічки по виробництву і продажу державі м'яса. За цей період на фермах колгоспу вироблено продукції 1063 тонни при завданні 1033 тонни, а на м'ясокомбінати відправлено 892 тонни — на 12 тонн більше передбаченого.

Молока одержано за цей період 7690 тонн, а продано 7120 тонн (завдання відповідно 8490 і 7270 тонн).

Особливо успішним для трудівників колгоспу був 1987 рік. Валовий прибуток склав 1154 тисячі карбованців. План заготівель молока перевиконано на 710 тонн, м'яса — на 119 тонн.

Вартість тільки основних засобів на 21 квітня 1989 року складає понад 7600 тисяч карбованців. Це значить, що на одного працездатного колгоспника їх припадає по 21,3 тисячі карбованців.

1 січня 1989 року розповідала завідувача фермою М. В. Гергец:

— На свинотоварній фермі колгоспу вже понад 10 років працюють свинарками Надія Федорівна Котухова, Єва Йосипівна Пилипенко, Надія Аврамівна Жилінська та Ольга Семенівна Ярохович. А очолює цю ланку досвідчена свинарка Варвара Павлівна Агапова. Сумлінно ставляться всі до виконання своїх обов'язків. Треба відзначити й техніків по заплідненню тварин Таїсу Степанівну Яценко і Марію Петрівну Бірюк.

Відмінно працює ланка Марії Андріївни Михайлової на дорошуванні й відгодівлі свинопоголів'я, які добилися середньодобового приросту від 1000 тварин по 300 грамів. А сімейна ланка Ганни Василівни Гергец, працюючи на підряді (обслуговує 400 тварин), забезпечила 400-грамові середньодобові прирости — на 50 грамів більше, ніж передбачалося.

В 1988 році в колгоспі імені Ілліча зібрали по 32,9 центнера зернових, у тому числі озимої пшениці — по 38,8, кукурудзи на зерно — по 36,5, ячменю — по 23,4, соняшнику — по 22,0, овочів — по 123,0 центнери, надоїли на корову по 2926 кілограмів молока, настригли на вівцю 4,6 кілограма вовни.

Найбільший вал молока від своїх груп корів отримали оператори машинного доїння Г. І. Остроух, М. С. Лапко, Г. В. Корнева, К. Г. Усачова, Г. М. Остроух відповідно 177,6, 173,8, 173,5, 172,3 і 169,1 тонни.

В 1988 році виробіток у господарстві на одного працюючого склав 81,8 тисячі карбованців, що на 32,8 тисячі більше, ніж було попереднього року.

22 квітня — день народження В. І. Леніна. А для трудівників колгоспу імені Ілліча ця дата — ще й день господарства. Щоб відзначити, в 1989 році іллічівці й суботник влаштували тижнем раніше й на виробничих дільницях у період, що передував святу, потрудилися так, щоб не соромно було вийти, як кажуть, на люди: адже на цей день, як правило, в господарство наїжджає багато гостей — і родичі колгоспників і жителі навколишніх сіл.

Свого трудівники колгоспу добилися. Приїжджих зустрічали причепурені села, тваринники, рільники успішно виконали взяті на себе зобов'язання.

Святкування Дня господарства

Господарство достроково справилося з планами виробництва й заготівель продукції ферм, хлібороби в кращі строки посіяли ранні ярі, заклали надійний фундамент для успішної роботи на сівбі пізніх.

А для колгоспу імені Ілліча характерне не лише це. Тут не бояться експериментувати, шукати. Свого часу в господарстві впровадили колективний підряд, а сьогодні тут пускає коріння орендний підряд. Цим у першу чергу й пояснюються не тільки виробничі успіхи, а й зростання почуття відповідальності за долю господарства. Що це справді так, переконливо засвідчило свято.

... 14 година. В просторому залі Будинку культури, як кажуть, яблукові ніде впасти. Просценіум застелений рукодільними, майстерно виготовленими рушниками, килимами, доріжками, на них, поміж кошками з квітами — тарелі з пиріжками, печивом, пампушками...

— Аж слина котиться, — чується десь із сусіднього ряду. Чи почули це організатори свята, чи так було визначено, але пізніше присутні дістали змогу покуштувати вироби новомиколаївських, новогригорівських та новоіванівських майстринь кулінарії. Але то було пізніше. А поки що повернемося до свята.

На сцені колгоспний хор. Серед хористів оператор машинного доїння корів Г. Г. Цесько, секретар парткому М. Г. Кудря, працівники свиноферми й головний економіст колгоспу А. П. Кравченко, голова виконкому Новомиколаївської сільської Ради Г. І. Хорішко.

Ведучі коротко розповідають історію села, про зміни, які сталися останнім часом. Їхню розповідь піснею "Здесь пахнет хлебом по утрам..." продовжує хор.

— Учасники свята пропонують покласти квіти до пам'ятника В. І. Леніну та меморіалу на честь полеглих, — оголошують ведучі. — Зробити це доручається найбільш шанованим нашим людям.

До сцени підходять О. І. Сливка, Н. О. Борт, К. С. Матющенко та Є. Д. Лапко — сьогодні трудівники й ветерани. Всі встають. Хор виконує пісню "Ленін завжди живий". Під її величну мелодію уповноважені громадою виносять кошики.

Добробут села, господарства славиться його людьми. В колгоспі імені Ілліча багато людей, котрі заслуговують найвищої похвали. І не тільки за високопродуктивну працю.

У наш час небагато знайдеться сімей, де було б більше трьох дітей. А тут... Подружжя Бірюків виховало вісім дітей, подружжя Кійків та Грицаків — по шість, подружжя Гавришів та Павлишів — по п'ять. Доки ведучі розповідали про ці сім'ї, лунала мелодія пісні "Село моє". А потім їм було присвячено пісню "Мамина вишня".

— Але наше село молодіє, — продовжують ведучі. — Тільки в 1989 році вже народилося дев'ятеро дітей. Три роки тому, якщо пам'ятаєте, ми вшанували молоду сім'ю Галаганів. А тепер у подружжя троє дітей. І сьогодні наймолодшому членові цієї сім'ї Валентині буде вручено свідоцтво про народження.

Щасливі батьки з немовлям піднімаються на сцену. Туди ж запрошують і подружжя Земельків з маленькою Оленкою. Секретар виконкому сільської Ради вручає їм свідоцтва про народження дітей, подарунки, бажає батькам виховати з дівчаток справжніх людей. А діти — вихованці дитсадка — дарують їм танок.

Одні діти народжуються, інші, тим часом, дорослішають. І ось вже настає час юнакам виконувати один з найпочесніших чоловічих обов'язків — вливатися в ряди захисників Вітчизни. Кількох юнаків відправить цьогорік і колектив колгоспу. На святі їм було влаштовано урочисті проводи: Г. І. Хорішко пов'язав червоні стрічки та вручив пам'ятні подарунки, а мати одного з призовників — Г. І. Остроух — вузлика з рідною землею. "Вас кличе Батьківщина, — сказала вона, звертаючись до хлопців. — Ми, матері, віримо, що ви гідно виконаєте свій обов'язок. Доброї вам служби, щасливого повернення на рідну землю!" Із словом — відповіддю виступив призовник А. Остроух.

Багатий колгосп імені Ілліча працює з багатьма колективами. Серед них — і трудівники свинотоварної ферми та другого мехзагону.

Візьмемо колектив свиноферми. Очолює його М. В. Гергец. Чотири роки він на підряді. Тривалий час на фермі працював чоловік завідувачою ферми В. К. Гергец, а потім передав естафету синові Анатолієві та невістці Галині. Разом з іншими трудівниками вони примножують трудову славу колгоспних свинарів.

Про мехзагін говорити багато не доводиться. В загоні 18 чоловік, а землі — 2300 гектарів. Гарячий зараз час. Однак, трудівники загону знайшли можливим відправити на лікування двох своїх кращих механізаторів — В. С. Мелашенка та І. С. Мотроненка. "Справимось й без них", — пообіцяли і справляються.

За підсумками минулого року обидва колективи відзначені Дипломами імені Ю. О. Гагаріна. Їх керівникам ферми і мехзагону вручив перший секретар райкому Компартії України М. С. Беляєв. Він же вручив колективу господарства Почесну грамоту райвиконкому — відзнаку за успішне виконання передтравневих зобов'язань. А музичним вітанням колективам стали пісні "Зелен чай", "Третій зайвий", виконані аматорами сцени.

Час невпинно ліне, а святу не видно кінця.

Ось на сцену запрошуються подружжя, сімейний стаж яких перевищив 35 років — М. Т. та І. Д. Квітки, Є. А. та С. П. Кравченки. Про третю — дещо ширше, 35 років тому побудували сім'ю А. М. Корнев та П. С. Шушура. Жили дружно, радість й горе ділили навпіл. І тільки тепер вирішили зареєструвати свій шлюб.

Було тут і вручення свідоцтва про одруження. Було "гірко"! Із знаменною подією "молодих" привітали не тільки друзі, а й діти та онуки. Запам'ятають цей день і ті, кому виповнилося відповідно 45, 50 і 55 років — доярки Г. Г. Цесько, Н. Д. Жидова та Н. І. Різниченко. Привселюдно відзначили їхні дні народження колгоспники. Були подарунки, квіти, щирі привітання. А чоловіча група хору присвятила їм пісню "Смерекова хата".

Не хотілося виходити на сцену голові правління колгоспу Н. Л. Биковській. Та колгоспники змусили зробити її це: демократія, сказали, є демократія. Багато теплих слів пролунало на її адресу. І цілком заслужених. А коли запитали про її бажання, сказала: "Мрію, щоб у селі були гарний магазин з кафе, куди б хлопці водили дівчат на каву, чай, морозиво, щоб був спортивний зал, завжди наповнений людьми будь-якого віку, щоб був справжній дитячий садок".

Здавалося б, на цьому можна було й кінчати. Та не такі новомиколаївці...

Десь у задніх рядах виникає пісня. Виявляється, то вирішив показати свою майстерність жіночий фольклорний ансамбль. З піснею, пританцювуючи, вийшли жінки на сцену.

— А що ж це новогригорівців не чути? — запитує одна. А їй у відповідь зринає пісня в іншому місці залу.

— Ідуть, ідуть...

І ось на сцені вже другий ансамбль. Починаються "вечорниці" — з піснями, танцями, жартами. А там і чоловіча група вийшла. Тепер уже ніхто не поглядає на годинники: всіх захопила картина українських вечорниць.

Дружна, трудова сім'я Яроховичів живе у селі Новомиколаївці. Батьки білоруси, а їхні діти свою долю пов'язали з українцями, серед яких вони живуть ось уже тридцять років (мова йде про 1989 рік — Авт.). З секретарем парткому місцевого колгоспу імені Ілліча М. Г. Кудрею завітали на обійстя Тетяни Максимівни.

— В оцій хаті вирости шестеро дочок і синів Яроховичів... — розказував супутник.

Місцина тут гарна, мальовнича, подалі від гомінких вулиць. Поряд річка Янчул. Для птиці привілля.

Вдома господарці не сидяться без діла. І розшукали її на колгоспному городі: там жінки порали капусту. Познайомилися і швидко зійшлися в розмові. Ще моторна. Говірка, товариська. І літа ще не потьмарили вроду. А скільки доброзичливості випромінюють очі!

Хто ж вони Яроховичі? Прохаю Тетяну Максимівну поділитися спогадами.

Жінка вмовкла. І погляд її покотився ген-ген вдалину. Мабуть, думи пливли до неї з життєвих глибин, ще з тих далеких предалеких років, коли й вона, Тетяна, була таким дівчам, як оті школярки, що йшли зграйкою. Ні-ні, подумки заперечила сама собі, не такою. Ця, нинішня молодь — як намальована, бо росте в достатку, а вона ж бо, Тетяна, з дитячих літ знала тільки одне — важку працю в наймах.

— Людина має споминати юність, як весну чудову, а мені при згадці сльози навертаються, — казала Тетяна Максимівна. — Батьківщина моя — Західна Білорусія. Батьки не мали землі, а нас у них росло багато. Майже всю орну землю і ліси загарбали польські пани, куркулі, церква. А бідаки печалились на клаптиках, які не могли забезпечити й напівголодного існування хліборобів. Кажу я про це своїм онукам — не розуміють мене.

...Було Тетяні Вечорок за двадцять, коли її життя круто перемінлося. Померла старша сестра Ольга і осиротіли п'ятеро її діток. Тетяна дуже любила племінників, порядкувала там по господарству, гляділа малих.

А невдовзі відбулася сімейна рада. Одному Семенові не догледіти дітей, доведеться віддавати в приют, мовилося там. І тоді не втрималась Тетяна: зголосилась племінникам стати за матір.

— Хай щастить тобі, доню. Така, мабуть, доля твоя. Та чує моє серце — буде гаразд, — благословила Тетяну Оксана Миколаївна, її мама.

— Так воно і сталося, як судилося.

В 1959 році в Новомиколаївку прибула велика білоруська сім'я Яроховичів — подружжя й шестеро дітей. Попросили наділу під хату і почали будуватись.

— Не уявляю, як би жили без колгоспу, чи стали б на ноги? Навряд, — згадує Тетяна Максимівна. — Нам ні в чому не відмовляли в правлінні — ні в продуктах, ні в будівельних матеріалах. І люди допо-

магали зводити хату. Діти безкоштовно виховувались в колгоспному дитсадку. Я пішла на ферму дояркою, а чоловік — скотарем. Та так і трудились там весь час.

— Коли Тетяну Максимівну громада проводжала на пенсію, правління колгоспу присвоїло їй почесне звання "Залужений колгоспник" і тепер доплачує до пенсії десять карбованців. А скільки грамот зберігається у домашньому архіві! Її і покійного чоловіка. Подружжя не раз відзначали цінними подарунками — пральною машиною, холодильником, іншими речами.

Діти росли. Порожніло в хаті. Залишали сини і дочки оселю, відлітали, щоб не господарями, а гістьми приходити до батька-матері.

Найстарша — Марія Лапко — оператор машинного доіння на комплексі. Не раз була лідером у трудовому суперництві. Відзначена урядовою нагородою — медаллю "За трудову доблесть".

Шанується в колективі ферми № 1 друга донька Яроховичів - оператор машинного доіння Уляна Незнамова. Механізаторами трудяться в цьому господарстві Микола і Василь Яроховичі. Ось на цьогорічних жнивах відзначився Василь. Перший рік комбайнування (до цього був помічником) приніс йому успіх: впорав 273 гектари зернових і намолотив 8579 центнерів зерна. Результат — найкращий у колгоспі.

Інші дві доньки трудяться в сусідньому районі. В Пологівському депо інженером — Віра, в одному з тамтешніх колгоспів дояркою — Зоя. А скільки в бабусі є вже онуків та правнуків. Радіє її серце.

— Живу з найменшим Васею, — казала Тетяна Максимівна. — Дружно живемо, в достатку, гостям завжди раді. Пам'ятаю, як колись ми, діти, збіглися дивитись на велосипед, що з'явився в селі. Для нас то була дивина. Тепер Вася має легкову машину, в інших дітей — мотоцикли. А скільки таких у селі!

Ми повертались з парторгом селом, в'юнкі вулиці і тротуари якого зодягались асфальтом. Шляховики поспішали впоратись з роботою за години. "Хорошіє наша Новомиколаївка — забудовується і перебудовується", — хвалились сільчани. І ці новини — прикмета часу.

12 квітня 1990 року Гуляйпільська районна газета "Зоря комунізму" надрукувала "Штрихи до соціально-економічного портрета колгоспу імені Ілліча".

Село Новомиколаївка — центральна садиба колгоспу імені Ілліча. По весні воно погарнішало, приваблюючи своєю білістю і добротною рядів осель, та асфальтівкою в'юнких доріг у сусідстві з тротуарами. А влітку ще зір милують гарні квіти. Все це створює враження сучасного поселення.

Новомиколаївці на прикладі свого села переконливо доводять: за роки Радянської влади невпізнано змінилося обличчя наших сіл, характер і умови праці їх мешканців, побут і культура сільчан.

І ще одна прикмета нинішніх сіл цього колгоспу, продовжують іллічівці, бо вони розростаються вшир: на місці колишніх пустирищ з'явилися тваринницький комплекс, машинний двір, інші виробничі об'єкти. Все більше механізується праця, всім своїм багатогранним життям село прагне наблизитись до міста.

Кажуть, що колгоспне господарство починається з робочого кабінету голови правління. А це ось знедавна Н. Л. Биковська, що головує в колгоспі імені Ілліча останні п'ять років, очолила ще й сільську Раду — так вирішили народні депутати. Тож у такому випадку і господарство, і село починаються з кабінету Надії Лук'янівни. Але там її застати нелегко. Невсидюща, невсипуща, настирлива — так характеризують свого керівника люди. На яку тему ми не заводили розмову з новомиколаївцями, неодмінно згадувалось прізвище голови колгоспу. "То ідея Надії Лук'янівни..." "Так радила Надія Лук'янівна..." "Давайте таки дочекаємось Надії Лук'янівни і почуємо її думку..."

Цікава ця людина Н. Л. Биковська. Буквально за лічені роки вдалося їй згуртувати і вивести на кращі рубежі колектив відстаючого колгоспу.

— У Надії Лук'янівни, кажуть односельчани, широта погляду, вона прихильник наукової організації праці (за фахом економіст), все цікаве прагне застосувати в своєму господарстві. Пригляньтеся до передового господарства. Все наче так само, як і у сусідів. Земля. Техніка. Люди. А справи йдуть більш злагоджено, організовано. І результати кращі. Чому? Стиль управління інший.

Невдовзі ми таки зустрілися з Надією Лук'янівною, і знову вона квапилась. І все в загальній справі. Треба б, каже, зустрітись з проєктантами дороги на Новоіванівку, а тут ось телеграма, прохають терміново прибути в обласний центр...

— Так, тепер стиль керівництва набуває більшої ваги, ніж будь-коли, — погоджується Н. Л. Биковська. — Зростають і ускладнюються завдання і можливості. Але їх треба вміло використовувати.

— І обов'язково тепло напишіть про наших колгоспників, — наполягала голова. — Їхніми працюючими руками і мудрістю господарників все вище піднімається колгосп. Не можу не згадати хліборобських династій Гергеців, Розкаряків, Яроховичів, Мелашенків, Мотроненків, Бобирів та інших. Це і механізатори, і водії, і доярки, і свинарки. Всі вони передовики, хазяйновиті і роботящі, справедливі і душевні... Раджу обов'язково зустрінися з дояркою Катериною Олексіївною Хижняк...

— Безумовно, — говорить головний економіст господарства Анатолій Павлович Кравченко, — поліпшити соціальний розвиток села ми ніколи не могли б без вирішення економічних питань. В основі їх стали нові форми організації і оплати праці, зокрема, орендний підряд, який діє в кожному підрозділі вже два роки, а в рілльництві — три. Це дало змогу збільшити валовий збір зерна з 6872 тонн (в 1985 році) до 8091 тонни (в 1989 році).

Середня урожайність зернових за цей час зросла на 5 процентів, у тому числі озима пшениця — на 3,4. Кукурудза торік дала по 38 центнерів з кожного гектара або майже удвічі більше, ніж у 1985 році.

Колектив господарства дбає не тільки про дальше зростання виробництва зерна, яке є основою сільськогосподарського виробництва. Він піклується також про вирощування, скажімо, соняшнику, овочів, забезпечення громадського тваринництва повноцінними кормами. Якщо п'ять років тому вихід кормових одиниць з кожного гектара сіяних кормових культур становив 24 центнери, то в минулому році — 40,5 центнера.

Вирішення кормової проблеми позитивно відбилося на продуктивності тварин в цьому господарстві. Взяти хоча б молочне скотарство. Раніше воно було збитковим. З 1985 по 1989 рік надій молока зріс на 986 кілограмів, валове виробництво склало 3700 тонн — на 1380 тонн більше, ніж у 1985 році.

Коли взяти виробництво м'яса, то тут теж є позитивні зрушення. Річне виробництво його в минулому році склало 459 тонн, тоді як п'ять років тому мали тільки 373 тонни.

Звісно, що наявністю кормів, нехай навіть збалансованих за поживними речовинами, такого росту тваринницької продукції не досягнеш. В цьому належне треба віддати добре налагодженому

відтворенню тварин, двозмінній роботі тваринників. Але головне, що кожен став працювати при орендних відносинах неабияк, а з повною віддачею, на совість, повсякденно дбаючи про якомога вагомий кінцевий результат.

Тому чистий прибуток у 1989 році склав 1500 тисяч карбованців, тоді як у 1985 році мали лише 220 тисяч. Оплата праці виросла з 650 тисяч до 1200 тисяч карбованців. Середньомісячний заробіток, наприклад, механізаторів становить в середньому 350-400, а окремі з них мають близько 500 карбованців. У тваринництві, зокрема, оператори на відгодівлі і догляду за тваринами одержують кожного місяця 360-380 карбованців, доярки — від 220 до 280 карбованців.

Колгоспники не заспокоюються досягнутим, вони прагнуть виявляти невикористані резерви і добиватися ще кращих результатів у праці. Для збільшення родючості полів тут по-господарському використовують місцеві добрива. Якщо в 1985 році на гектар оранки їх було тільки одна тонна, то вже торік — до шести тонн. А довести цей показник треба до 9-10 тонн.

Тож, порадившись на виробничій нараді, вирішили створити свою ланку родючості, яку очолив агроном Федір Васильович Сова. В його розпорядженні три трактори Т-150 з причепами, навантажувач, бульдозер.

Вони вивозять гній, складають його в бурти і прикривають землею, а потім розкидають ці добрива. Закріплені за ланкою родючості механізми, можуть використовуватися на інших роботах тільки з дозволу ланкового.

Крім цього, в господарстві дбають й про те, щоб уже в поточному році полегшити працю механізаторів, щоб вони займалися лише роботою в полі. Скажімо, підготовкою ґрунту, доглядом за посівами, збиранням врожаю. А весь ремонт будь-яких машин чи сільгоспінвентаря будуть здійснювати на машинному дворі, який очолив досвідчений механізатор Володимир Іванович Мелашенко. Із 15 чоловік, які мають тут працювати, поки що є 8.

Більшість техніки цього року ремонтувалася саме тут. Правда, з участю механізаторів, за якими вона закріплена. В майбутньому ж весь ремонт здійснюватиметься лише трудівниками машдвору. Це підвищить надійність техніки в полі, а, значить, зросте продуктивність праці та якість робіт і, зрозуміло, це економія коштів.

Надія Олександрівна Борт — завідувача тваринницьким комплексом. Виросла в колективі і як людина, і як фахівець. Все свідоме життя на фермі. Телятницею працювала недовго, це після середньої школи. А потім сама зголосилася на групу корів і 25 років дояркувала. Закінчила зоотехнікум і ось уже сім років "начальникує" на комплексі.

Доярки хвалили Надію Олександрівну за те, що вміє вона відстояти добру справу, що турбота про них стала для неї такою ж необхідністю, як щоденна праця на комплексі, як зустріч ранку тут, на комплексі, без якої вона не мислить життя. Зуміла згуртувати колектив, дисципліну підняти високо.

— Хазяйка вона у нас добра, — казала не одна жінка про Надію Олександрівну. — Захворієш — зайде, підбадьорить чи просто побалакає. Дивись, веселіше, впевненіше тобі...

На комплексі прижилася двозмінка — і тепер всі задоволені. Казали жінки: наче заново на світ народились, стільки вільного часу і не перевтомлюються. З 1990 року на виробництві тваринницької продукції впроваджено оренди відносини на договірній основі. Середньомісячна зарплата у оператора зросла до 250 карбованців. До послуг трудівників — їдальня, магазин, профілакторій. І все це не без активної участі і керівника колективу.

Не знали ці щирі, працьовиті жінки, скільки хорошого про них ми почули від Н. О. Борт.

— Ви питаєте про династії? — перепитала Надія Олександрівна. — У нас трудиться не одна. Андрій Іванович і Анатолій Іванович Остроухи і їхні дружини Галина Іванівна та Антоніна Максимівна. По 32 роки працюють доярками жінки, а чоловіки стільки ж механізаторами на комплексі.

Трудовий подвиг Г. І. Остроух відзначений орденом "Знак Пошани". Колектив комплексу проводжав у армію Андрія — сина Галини Іванівни та Андрія Івановича. З малих років хлопець прилучився до праці. Торував сюди дорогу разом з батьками. "От уже до роботи беручий був, — згадують Андрія на комплексі, — Що то дитина була слухняна. Бачте, і в армії начальство примітило його наполегливість у досягненні поставленої мети. За сумлінність відзначили відпусткою".

Нещодавно Андрій Остроух побував вдома. І, звичайно, відвідав комплекс, дорогий його серцю колектив.

— Як це ти так швидко умудрився одержати відпустку? — кинула жарт начальник комплексу.

— Скажу, Надіє Олександрівно. Городські хлопці з нашого взводу вранці поки розчухаються та встануть з ліжка, то я вже давно на ногах, — на жарт жартом відбувся молодий солдат. — Щоправда в його словах велика доля істини.

На Дошці пошани комплексу красуються фотографії операторів машинного доїння, шанованих тут людей — Г. Г. Цесько, кавалер ордена Трудової слави III ступеня, і М. С. Лапко, відзначеної медалями. До своїх трудових нагород вони йшли разом з усім колективом.

— Живемо ми гарно, маємо хліб і до хліба, — кажуть трудівниці. Ми розуміємо, що наш достаток — результат сумлінної праці кожного. У нас у кожного, якщо любиш професію, є всі можливості вдосконалювати майстерність, прокладати шлях до успіху.

Сумлінну працю тут завжди бачать. Трудяща людина в пошані. Вправні, енергійні в роботі Світлана Михайлівна Бобир, сестри Зражевські, Галина Михайлівна Мотроненко, Антоніна Антонівна Зуєнко, Ярослава Іванівна Мелашенко, Лідія Пантеліївна Жовніренко, Любов Брацило. Розуміння високого обов'язку, довіра людей надихають їх.

У Василя Грицака покликання культармієця. На скрипці, граючи в струнному оркестрі, такі мелодії народжує — заслухаєшся, а також ще добре знається і на духовій музиці. А ось кілька років тому всупереч усьому став доярем, узяв групу корів не з кращих. І вже через рік надой підвищились. Про Василя і його дружину Юлію, теж доярку, односельчани говорять з повагою.

Іллічівці пишаються своїми династіями.

І все ж хазяйці комплексу болить: надто неохоче молодь йде на зміну матерям і батькам. Всі печаляться і мізкують, щоб таке ще вчинити? Адже умови життя мовби непогані? Житло, побут — все на рівні. Прибутки в сім'ях пристойні. І що з цим чинити — тут вже всім треба думати. А Новомиколаївці молодіти треба! Якби молодих було більше — не десятки, а сотні, то тут, як кажуть, гори звернули б.

У Новомиколаївці кажуть: культура поля крокує з культурою людей. І рік не в тім, що майже кожний колгоспник має середню чи неповну середню освіту, що тут трудиться немало здібних фахівців з вищою і середньою освітою, що тут чималий загін механізаторів. Та культура людини і колективу в цілому визначається не лише числом дипломів та атестатів, хоч і вони мають неабияке значення.

Інтелігентність у селі, насамперед, виявляється в творчості, постійному пошуку, прагненні збагатити себе знанням, пізнати світ.

У колгоспі кожен чітко уявляє собі перспективу. І працюють на неї. Тому домагаються результатів вагомих.

— Зробити працю колгоспника красивою, а життя — ще кращим. Така наша мета, — говорить голова колгоспу. — У нас ціла програма соціальних перетворень. Щороку справляють новосілля 4-5 сімей колгоспників. Останнім часом збудували фельдшерсько-акушерський пункт у Новогригорівці, в центрі — Будинок побуту (є можливість замовити костюм чи сукню, полагодити телевізор, приймач, поголотитись чи зробити до смаку зачіску).

Ведуться опоряджувальні роботи на завершальному етапі спорудження двоповерхового спортивного комплексу. Там можна пограти в шахи, шашки, теніс, футбол, волейбол, баскетбол тощо з сьогоднішніми побутовими умовами: є роздягальня, душ. Буде організована робота різних спортивних секцій. У селі є титуловані гирьовики, штангісти, городошники. Фізкультурники і спортсмени чекають на фахівця з вищою спеціальною освітою: Юрій Биковський скоро повернеться в рідне село дипломованим фахівцем.

Тут вирішили за найдоцільніше об'єднати всі населені пункти з твердим покриттям. Адже добрі шляхи — це і регулярне, за будь-якої погоди, автобусне сполучення, і ліквідація повної відірваності малих сіл від центральної садиби, міста, і нарешті, основа для початку перебудови всієї мережі культурно-побутового обслуговування населення.

— Моя давня мрія, — продовжувала Н. Л. Биковська, — побудувати в селі гарний дитсадок на 90 місць і торговий комплекс з кафе і магазинами. У нас уже є і свої фахівці. Ось Тоня Новікова закінчила кооперативний технікум, а Іра Новікова — кооперативне училище (сьогодні вона готує смачні страви на машдворі).

Дбають у господарстві про настрій трудівників.

Своєю художньою самодіяльністю гордяться: є хор, який відвідують 50 колгоспників (в ньому беруть участь голова колгоспу, секретар парторганізації, голова виконкому сільради, керівники середньої ланки, колгоспники), фольклорна група (хто ж не чув співу цих літніх аматорів Т. Ф. Сиви, Є. І. Наливайко, М. І. Мотроненко, М. І. Горової, О. І. Чайки та інших), ансамбль "Доярочка" з солістами Г. Г. Цесько і А. М. Швед), вокальна група (пісні у виконанні бухгалтера Я. А. Сливки, інспектора по кадрах Р. М. Романенко, голови профкому Т. М. Лапко, директора БК В. Є. Циба знають далеко за межами села), духовий оркестр...

Гарні чудові люди в колгоспі ростуть — творці світлого і щасливо-го життя. І село оновлюється — до невпізнання змінилося.

Виробництво продукції тваринництва

Рік	Молоко		М'ясо	Яйця		Вовна	
	на 100 га цнт.	від корови кг	на 100 га цнт.	на 100 га тис. шт.	курка-несушка шт.	на 100 га кг	на вівцю кг
1957	173,8	2561	29,5	5,456	107,8		
1958	199,5	2611	28,3	6,375	103,3		
1959	254,8	2476	32,7	7,450	99,9		
1960	295,5	2225	44,8	7,977	97,3		
1961	284,6	1909	45,9	7,146	71,5		
1962	49,3		59,8	2,831		56,0	
1963	228,0						
1964	255,0	1438	18,5	4,6	81,0	61,0	
1965	387,2	2227	3,049	1,780	104,4	82,8	
1966	354,9	2169	47,49	3,821	99,4		
1967	370,6	2195	48,74	6,724	101,6		
1968	324,9	2021	48,55	8,072	133,3	104,8	2,4
1969	376,8	2145	45,93	11,791	107,1	102,0	2,3
1970	416,6	2326	46,57	8,004	115,4	134,4	3,3
1971	412,8	2213	50,10	7,341	116,1	112,6	2,3
1972	401,9	2149	43,12	8,274	119,9		
1973	455,7	2365	52,30	11,119	129,0		
1974	457,4	2354	38,56	9,2	171,5		
1975	473,2	2431	61,87	9,5	160,0	118,5	3,1
1976	503,5	2554	43,68	13,5	198,9	118,5	3,1
1977	517,1	2621	56,53	7,5	141,0	91,1	3,6
1978	559,6	2818	70,20	7,2	179,3		
1979	528,3	2669	67,67	7,65	124,0		
1980	525,5	2650	61,80	12,39	135,8		
1981	416,0	2097	59,9	5,9	103,7		
1982	354,6	1750	60,8	5,0	117,5		
1983	382,4	1872	66,49	5,4	143,0		
1984	412,3	1958	66,28	7,5	135,9		
1985	421,1	1980	63,63	4,6	115,0		
1986	550,7	2600	64,92	4,5	285,3	217,0	5,1
1987	590,3	2789	76,13	0,8	250,0	207,0	4,5
1988	621,6	2926	76,13	5,0	126,7	207,0	4,6
1989	593,3	2769	71,91	0,9	204,1	223,0	4,9
1990	610,0	2769	75,20	0,3	250,0	218,0	4,8

Голова правління колгоспу імені Ілліча Надія Лук'янівна Биковська порадила обов'язково зустрітись з дояркою Катериною Олексіївною Хижняк.

І ось ми на обійсті Хижняків. На стук вийшла домогосподарка. Всміхається, ніяковіє. Гостинно зазиває до господи. Вибачайте, мовляв, що так стріла. Це про неї голова колгоспу сказала, що Катерина Олексіївна до роботи жадібна, дуже справедлива, не любить фальшу, за безкомпромісність її обрали членом ради ферми № 1. Якщо ви в чомусь свідомо схибили — начувайтесь...

— Ось так і живемо, — розказує жінка, — чоловік Микола Кирилович на комплексі слюсарює, моя мама — пенсіонерка. Звідси, з цієї хати, мій батько пішов на фінську війну, та так і не повернувся. Загинув у Велику Вітчизняну в 1943 році. З фронту нам писали, що Олексій Григорович Котухов пішов у розвідку і назад не повернувся.

— Як жили? Жили, як і всі люди, — продовжила розмову 77-річна Ганна Яківна. Важко було і голодно, і холодно. З постійної роботи не викисала — свинаркою і телятницею була.

Довго ще згадуватимемо повоєнне десятиліття. І уява одразу намалює криві вулички, кособокі, підсліпуваті землянки під соломою та очеретом. Бо основним будівельним матеріалом тоді були глина, солома, солома. В наспіх обладнаних приміщеннях розташувалися магазин, клуб і бібліотека, а на периферійних бригадах їх не було зовсім. Не вистачало техніки, на полях і фермах переважала ручна праця...

— Так було колись. А тепер? Тільки за останні декілька років у селі збудовано водогін, заасфальтовано 6 кілометрів шляхів, майже в кожній оселі є зріджений газ...

— Оце і в нас обнова, — хвалиться К. О. Хижняк, — будемо встановлювати нову газову плиту, більш комфортабельну.

Свого батька Катерина Олексіївна не пам'ятає. Вона і за віком уже старша нього. І дочка горда того, що не дарма життя прожила. Так, як заповідав батько дружині, щоб виховала доньку чесною, роблящою, справедливою.

Самовіддана праця Катерини Олексіївни відзначена урядом: нагороджена медалями, знаками переможця соціалістичного змагання.

Більш як по тридцять років трудового стажу має подружжя Антоніна Максимівна та Анатолій Іванович Остроух в рідному господарстві. Уміють вони трудитися, й поміж людьми шануються. Добре слово про них мовлять у Новогригорівці, де Анатолій Іванович, опанувавши професію механізатора, чимало років вирощував хліб. А коли в колгоспі зафункціонував молочний комплекс, то з перших днів перейшов туди — годує дійну череду.

Тож і торують спільну сімейну стежку туди день при дні, часто без вихідних. По можливості чоловік допомагає дружині порати групу корів (а в ній нараховується 60 корів) — то помости зчищає, то підмете чи почистить корову, а чи допоможе вигнати групу на прогулянку, а потім загнати в приміщення.

Така підмога допомагає Антоніні Максимівні стабільно утримуватися в числі переможців внутріколгоспного змагання операторів машинного доїння. От і в січні — липні 1990 року вона від кожної корови надійла по 1696 кілограмів цінного харчового продукту при зобов'язанні 1570.

Член КПРС Анатолій Іванович цілими днями годує корів. А започаткував трудову біографію ще в МТС причіплювачем. Коли відслужив строкову, самотужки управляв трактором. І ще й як! За успіхи на вирощуванні хлібів удостоєний ордена "Знак Пошани".

Ось так і трудиться подружжя на славу рідному господарству.

Завжди на крок попереду.

Так говорять у колгоспі імені Ілліча про операторів машинного доїння корів Марію Семенівну Лапко і Галину Михайлівну Мотроненко. Як найтепліші і виважені слова підшукала голова правління господарства Н.Л. Биковська, характеризуючи цих жінок: і що незвичайний талант праці мають, і людяність особливу, і що обов'язково прийдуть на допомогу іншим у скруту. Перед такими варто кашкета скинути, вшановуючи їх: все своє свідоме життя працюють на фермі. І не тільки задля заробітку. І тому добиваються гарних успіхів. Фото-портрет Г.М. Мотроненко красується на районній Дошці пошани, а її напарниці М.С. Лапко — на Дошці пошани колгоспу і комплексу.

— З переходом комплексу на двозмінку, — розповідає секретар

парткому М. Г. Кудря, — кожна з доярок відбирала собі напарницю. От Марія Семенівна з Галиною Михайлівною і об'єдналися в одну ланку. І ось уже рік їх здружує спільна мета: адже працюють на один результат. А тут так багато важить психологічна сумісність, обопільна терпимість і розуміння одне одного.

Коли мова зайшла про М.С. Лапко, то, казали обов'язково згадайте її маму — Тетяну Максимівну Ярохович — главу великої трудової сім'ї.

... Білоруська сім'я Яроховичів поселилася в Новомиколаївці в мальовничому місці недалеко від річки Янчул 31 рік тому. А сім'я чимала: шестеро дітей було в подружжя. Самі хату збудували, а за сумлінну працю в колгоспі їх помітили. Тетяна Максимівна — дояркувала, а її чоловік — скотарював.

Двадцять дев'ять років віддала нелегкій праці жінка. Їй правління колгоспу присвоїло почесне звання "Заслужений колгоспник" з платою до пенсії.

Найстарша донька — тепер вже Марія Семенівна Лапко — оператор машинного доїння на комплексі. За багаторічну сумлінну і результативну роботу має урядову нагороду — медаль "За трудову доблесть". В цьому ж колгоспі на першій фермі оператором працює Уляна Семенівна Незнамова теж з роду Яроховичів. А третя донька, Зоя, дояркує в сусідньому районі. І сини при ділі. І людьми шануються, як і їхня мама. А для Тетяни Максимівни іншого щастя не треба, коли в дітей лад і в сім'ях і на роботі.

... Ось як у житті буває. Не думала і не гадала вісімнадцятирічна Галина Гринів з Івано-Франківщини, що доля покличе її в наші краї. А сталося!

Приїхала на гостини до своїх Галинина подружка Марійка Червоная. І стільки тих розмов у дівчат було. Агітувала, кликала з собою Марійка.

Боязно було Галині лишати рідне село, маму. Та, мабуть, таки доля: благословила Марія Федорівна доньку в дорогу. Щоб була і роботящою, і справедливою, і людей не цуралася.

— Відтоді працюю в цьому господарстві, — розказує, — з 1962 року. І дояркою, і пташницею, і телятницею, і скотаркою, і знову дояркою. Тут, у Новомиколаївці зустріла свого судженого — з місцевим механізатором Іваном Мотроненком знайшла щастя.

— Мені, вважаю, повезло з роботою, — продовжувала Галина

Михайлівна, — хоч і нелегко було. Та справа не в цьому. Кожна людина має бути на своєму місці.

Почалося це з першого року роботи. Зразком і орієнтиром брала для себе досвідчених доярок, найкращих. До всього придивлялася: як годує, доїть корів... Поступово виробилася своя манера, свій професійний "почерк", і результати радували.

Галина Михайлівна похвалилася й тим, що її доньку, Наталку, теж захопила материна справа. І теж себе знайшла, полишивши спеціальність торговельника. І своїми онуками — двома Сергіями, Вадимом і Танею. Життя йде... І про те, що підбрала собі добру групу первісток. Ось її улюблениці — Левада, Зірка, Роза, Любима — по 10-11 кілограмів молока на добу дають. І що вони: Г.М. Мотроненко і М.С. Лапко обов'язково виконують взяте зобов'язання. Їхній рубіж: мати більше 3 тисяч кілограмів молока на фуражну корову.

— Бути потрібною людям — щастя. Працювати і знати, що твоя праця гідно оцінюється — щастя. Так вважають героїні нашої розповіді.

БАГАТОТИРАЖНА ГАЗЕТА "ШЛЯХОМ ІЛЛІЧА"

26 серпня 1957 року вийшов з друку перший номер багатотиражної газети "Шляхом Ілліча" — орган партійної організації і правління колгоспу імені Ілліча. Редактором її був Олексій Несторович Миргородський.

Цікавим і змістовним видався перший номер газети. На її двох сторінках виступили рядові колгоспники, агроном, зоотехнік, бригадир цегельного заводу, тракторист. В ній розповідалося про передовиків, про сівбу озимини, будівництво, про видачу авансу на трудовні. Інтересною була замітка про Петра Дем'яновича Іпатова, який вже 27 років працює в цьому господарстві конюхом.

Випуск друкованої колгоспної преси став значною подією в культурному і громадському житті села. Багатотиражка була справжнім помічником партійної організації, правління колгоспу в ідейно-політичному вихованні працівників, у організації і розгортанні соціалістичного змагання, у мобілізації колгоспників на успішне виконання рішень партійних з'їздів і Пленумів ЦК КПРС і ЦК Компартії України. Газета надавала увагу і економічним питанням. Розкривала досвід передовиків виробництва і вела нещадну боротьбу з порушеннями громадського порядку, трудової дисципліни.

Газета йшла до читачів тричі на місяць.

Редакторами багатотиражної газети "Шляхом Ілліча" в різні роки працювали Олексій Несторович Миргородський, Микола Михайлович Тимофієв, Надія Лук'янівна Биковська, Григорій Іванович Хорішко, Микола Григорович Кудря.

Газета виходила у світ до жовтня 1991 року.

НЕПРОСТІ 90-ті РОКИ

З хорошим настроєм зустріли новий, 1991 рік оператори машинного доїння колгоспу імені Ілліча Лідія Пантелеймонівна Жовніренко та Ярослава Іванівна Мелашенко. Бо соціалістичні зобов'язання виконали достроково. З початку 1990 року продуктивність кожної корови в їх групах склала понад три тисячі кілограмів молока.

На початку лютого 1991 року відбулися звітні збори в колгоспі імені Ілліча. На них ішлося про те, що у звітному періоді правління колгоспу продовжувало працювати над впровадженням і вдосконаленням орендних відносин, чекової системи контролю затрат, бальної системи обліку внеску в громадське виробництво як рядового колгоспника, так і спеціалістів, керівників усіх рівнів. Робота спеціалістів, рад трудових колективів спрямовувалася на підвищення продуктивності праці, полів і ферм, поліпшення умов праці й побуту сільчан, зміцнення економіки господарства.

З трибуни звітних зборів буквально усі виступаючі, схвалюючи здобутки, обов'язково говорили про проблеми, помилки і прорахунки, котрі ще сковують ініціативу трудівників, призводять до недобору продукції, зайвих перевитрат.

Минулий рік був сприятливий для зернових культур. Але в залежності від сортів, строків і якості збирання, урожайність озимої пшениці коливалася від 68 до 30 центнерів. Про значні втрати свідчать густі пожнивні сходи на полях, коло місць скиртування соломи.

Як і в попередні роки, в колгоспі ще погано із накопиченням і внесенням органічних добрив. Хоча й створили окрему ланку родючості, але це не виправдало себе. Не до кінця продумали організацію праці, не всі члени ланки працювали як слід.

Не все гаразд із набором сортів, якістю насіння. Поки що агро-служба господарства (А. Г. Новіков) особливо не затрудняється пошуками нового. Щорічно ведуться розмови про сівбу з одночасним внесенням мінеральних добрив, про розширення прикореневого підживлення. Але традиційним і досі залишається розкидання добрив РМГ. Другий рік не застосовують останнє позакореневе підживлення зернових, а також боротьбу з ховраками, шкідниками. Ігнорують також протруювання насіння.

Хоча багато в чому результати роботи хліборобів залежать від начальників мехзагонів, самих механізаторів.

Валової продукції у першому мехзагоні виробили на 1 працюючого на 22362 карбованці менше, ніж колеги з другого загону. Закономірно, був різний середньомісячний заробіток. Урожайність соняшнику на 108 гектарах склала 18,9 центнера, в той же час як у другому — 26,6, а в третьому — 26.

Голова правління Н. Л. Биковська вважала, що в останні роки невиправдано знижено в колгоспі виробництво овочів. Торік не вистачило їх всього 8 тонн для виконання плану, середньорічне виробництво у 12-й п'ятирічці в порівнянні з попереднім п'ятиріччям зменшилося на 58 тонн. Тому й доводиться колгоспникам звертатися за овочами в інші господарства.

Для полегшення праці городники відмовилися від вирощування розсади. Про баклажани й солодкий перець люди вже й забули, не вирощують кабачки, гарбузи. І колгоспні їдальні не забезпечені овочами цілорічно. Нікому зайнятися гречкою, змолоти зерна. Звикли надіятися на магазин. А чи вигідно це для господарства і чи завжди те є в магазині, мало кого цікавить.

На зборах йшлося й про те, що працівники цеху рослинництва ще недостатньо займаються вирощуванням і заготівлею кормів. Дещо менше рівня позаминулого року припасли силосу, сіна, буряків.

Не виправдано торік відмовилися від заготівлі різнотрав'я, надіючись, що орендні колективи, маючи угіддя й техніку, надбають якісні корми. Однак колективи загонів №1 і №3 взагалі не заготовляли сіно на не угіддях, узбіччях доріг. Дещо менше попередніх сезонів цим займалися в другому загоні.

Колектив другого мехзагону в 1990 році мав урожайність зернових 47,4 центнера на круг, у тому числі озимої пшениці — 51 центнер (із 695 гектарів), ячменю — 31 центнер (146 гектарів). Соняшник дав по 27 центнерів (345 гектарів). Відпрацьовано 2193 машино-дні при плані 2000, а також 2255 машино-змін. Виробіток на умовний еталонний трактор склав 1482 гектари. Кожен механізатор здійснив робіт на 63255 карбованців.

В цілому колектив працював непогано і в цьому немала заслуга начальника мехзагону М.І. Мелашенка та механізаторів В.С. Мелашенка, І.В.Квочки, В.В.Кійка, І.С.Мотроненка та інших. Але здобуте, те ще не межа.

Голову правління колгоспу імені Ілліча Надію Лук'янівну Биковську було обрано делегатом XXVIII з'їзду Компартії України.

20 квітня 1991 року Н.Л.Биковська розповідала:

— Трудівники колгоспу імені Ілліча наполегливо трудяться над збільшенням виробництва і заготівель, поліпшенням якості сільськогосподарської продукції, підвищенням всіх галузей господарства.

Успішне вирішення цих завдань дало можливість значно поліпшити фінансовий стан господарства.

Минулого року на одного працюючого вироблено продукції на 14364 карбованці. Чистий прибуток склав близько двох мільйонів карбованців. Рентабельність підвищилась до 64,3 процента. Це дало змогу 1,5 мільйона карбованців виділити на покращення культурно-побутових умов. Ми змогли упорядкувати шляхи, території тракторних бригад і першої молочнотоварної ферми, побудувати лазню і кілька житлових будинків.

Сьогодні не бояться люди потрудитися на колгоспному полі чи фермі, адже від їх праці залежить кінцевий результат, а, значить, і оплата кожного.

Зразки добросовісної праці показує колектив другого механізованого загону, який очолює член КПРС Микола Іванович Мелашенко. Чітка організація праці, налагоджені взаємостосунки із

підлеглими дають можливість трудівникам щорічно добиватися вагомих результатів.

Добре потрудилися в цьому році й працівники ферми. Вони виробили молока впродовж першого кварталу 967 тонн при плані 750. Це дало можливість відправити на приймальний пункт 913 тонн продукції, що складає 140,5 процента передбаченого. М'яса надійшло теж значно більше, ніж намічалось.

Можна називати імена десятків працівників господарства, які систематично добиваються високих трудових успіхів. Немало з них випереджають час. Серед них — оператори машинного доїння Раїса Олександрівна Мотроненко, Антоніна Миколаївна Ларіонова, Олена Семенівна Дзоз, Галина Іванівна Борт, Лідія Іванівна Марченко, Сергій Микитович Залізний та багато інших.

Вагомий внесок у вирішення м'ясної проблеми вносить колектив свиноферми, який очолює Марія Володимирівна Гергец. Із проданих 148 тонн м'яса його продукція складає 65 тонн. Досягнуто таких результатів завдяки тому, що тварини, які перебувають на інтенсивній відгодівлі у Галини Василівни Гергец, щодоби прибавляли у вазі по 450-500 грамів — на 150-200 грамів більше передбаченого.

В налагодженні високої продуктивності праці неабияке значення мають ради виробничих підрозділів. Вони зараз самостійно приймають і звільняють з роботи колгоспників, надають чергові відпустки та інше. А головне, що самі виробничники обирають покарання тим, хто порушує трудову дисципліну.

Зрозуміло, що правління не може не рахуватися з їх думкою: адже саме колектив виховує людей. Така форма господарювання дала змогу нам економічно зміцнити і закріпити на селі кадри.

22 квітня 1991 року в колгоспі імені Ілліча відбулося свято.

Як це буває в добрій і дружній сім'ї, на своє родинне свято до батьківської оселі сходиться і з'їжджається вся рідня. Так і цього, обласканого сонячними променями, дня, сільчани і гості поспішали до Новомиколаївського будинку культури, щоб спільно працелюбною родиною відзначити свято народження свого колгоспу.

Авансцена будинку культури — то наче щедрі руки трудівниці. То наче скатерть-самобранка. А творці того багатства — невтомні хлібороби, котрі все вище і вище, щабель за щаблем піднімаються до ко-

лективного зростання, до заможного життя. І ті творці мов промовляють: "Гляньте, добрі люди, яке то неоціненне багатство людське — наш хліб! І що з нього можна зробити — і коровай запашний і безліч, безліч здоби смачної". А ще там на авансцені — вишиванки, та такі, що й очей не відвести: мовляв, милуйтеся і гордіться нашими талановитими трударями.

Вп'яте відзначають іллічівці своє свято. І завжди раді гостям. Вони вітали голову районної Ради народних депутатів І.О.Бірюкова, секретаря райкому Компартії України І.К.Кушніренка, голову правління сусіднього колгоспу "Україна" В.Л.Столяренка.

— Правду кажуть: "Заступи весну дверима, а вона тобі вікном", — мовить ведуча свята. — З весни починається рік, а з дитинства — весна людини. Треба жити так, щоб завжди яснілося радістю на душі, щоб веселилося і в старості. Від того, як зустрічають весну, залежить подальше життя людини. Ось і до нас весна завітала. Тож попросимо її, щоб і нас розважила.

Присутні гаряче вітають Весну у супроводі діток-веснянок, котрі прямують через залу на сцену. Вони здоровлять трударів зі святом, виконують хороводи, танці, пісні... А потім обдаровують крашанками-писанками...

Багато добрих слів мовилося на адресу матерів — добрих ангелів домашнього вогнища і шанованих трудівниць села. А далі ведучі повідомили, що славний іллічевський рід множить. Ось у Володимира і Зіни Якушових народилася донечка Юлія, у Віктора і Світлани Розкаряків — синок Олександр. Подружжя запрошують на сцену і на їх честь звучить величальне: "Радуйся, земле, радуйся, родино! Радуйся з нами, вільна людино! В тебе доволі і ласки, і дива, хай не цурається доля щаслива".

Від імені правління секретар парторганізації М. Г. Кудря бажає молодим родинам щастя й радості, вручає їм подарунки.

— Сьогодні в лавах Радянської Армії служать 13 іллічівців. Добрим словом на святі згадували Андрія Остроуха, Олександра Новикова, Олександра Третяка, Сергія Даниленка, Геннадія Кійка.

Від часу попереднього свята зі служби повернулися і лишилися у селі сім юнаків. Анатолій Грицак ще встиг й жнивувати, а тепер трудиться механізатором на тваринницькому комплексі. Володимир Романенко — кращій водій. Сергій Мелашенко — механізатор. За на-
правленням колгоспу Микола Лапко вчиться на автокранівника. Юрій

Биковський — в інституті фізичної культури. Хлопці горять бажанням швидше повернутися в рідне село.

За рішенням правління колгоспу юнакам, котрі після служби залишилися працювати в селі, надається одноразова грошова допомога в сумі 500 карбованців. Ось таку допомогу на святі вручили Юрію Бірюку і Анатолію Остроуху — зараз вони навчаються на курсах водіїв.

Час іде невмолимо, і незчулися матері, як підросли їх орлята, зігнулися на непевні крила. Вже час синам і до армії йти...

На сцену запрошують Віктора Романенка і Миколу Яроховича. Сумлінні хлопці. Віктор після закінчення школи працював у колгоспі трактористом, вивчився вже й на водія. А Микола став трактористом, брав активну участь у збиранні минулорічного врожаю.

Дівчата пов'язують юнакам червоні стрічки "Призовник-91". З материнським благословенням до них звертається Р. М. Романенко:

— Ще зовсім недавно ви бігали малюками, — говорить схвильована Раїса Миколаївна. — А сьогодні вже дорослі і Вітчизна буде довіряти вам зброю, щоб ви могли захистити її і нас. Наче б і журитися немає чого — сини йдуть виконувати почесний обов'язок. Чекатимемо вас ці два роки, а ви служіть чесно і добросовісно. Хай будуть у вас справедливі командири, а поруч з вами — завжди хороші і вірні друзі.

А на згадку про рідну домівку ми даруємо вам вузлики із землею. Бо немає нічого дорожчого для людини, як той клаптик землі, де вона народилася, виросла і де живуть її рідні. Тож щасливої вам служби і благополучного повернення додому.

На святі ще було багато пам'ятних подій. Ось Тані Павлової виповнилося 16 років і вона стала повноправною громадянкою соціалістичної Країни Рад. А односельці після вручення їй паспорта бажали: "Людиною будь, люби свій народ, свою землю засій, умій розпізнати — де зерно, де одвій...! І радим ще пам'ятати, що вона не одна на світі і не думати, що сяєш у зеніті. Треба бути людиною — доброю, мудрою..."

Влилися в колгоспну сім'ю Таміла Марченко (ще в шкільні роки їздила на комплекс допомагати матері доїти корів, а ось тепер сама — оператор машинного доїння) і Олександр Шишка — теслярує. Доброю згадкою для них будуть пам'ятні подарунки... Тут, в урочистій обстановці, іллічівці провели на заслужений відпочинок водія П. П. Шевлюка, обліковця З. В. Обухову і тесляра М. С. Васюка, механізатора В. Д. Обухова, свинарку Т. С. Яценко, доярку М. С. Назарову, Ю. Я. Гришак (виховала 6 дітей і 23 роки працювала в тваринництві).

Зійшли на сцену Петро Назаров і Оля Шульгіна — нареченим і нареченою. І народилася нова сім'я.

Віншували присутні майстринь, чиє мистецтво радує око розмаїтістю барв і неповторними малюнками. Веселкою грають килими і вишиванки на подушках Наталії Біленкової, казковими переливами пісні віє від рушників Ані Гергец. Визирнуло літечко з вишиванок Надії Червоняк.

Втішалися піснями і музиками ансамблю "Доярочка", фольклорного колективу, молодіжного ВІА, ансамблю народних інструментів.

Привітав зі святом талановитих хліборобів і тваринників голова районної Ради народних депутатів І. О. Бірюков.

І ось колгоспники обдаровують хлібом-сіллям свого невтомного, залюбленого у працю — голову правління Н. Л. Биковську.

Надія Лук'янівна щиро дякує землякам за труд ударний і висловлює впевненість, що збудуться всі мрії і накреслення. Але для цього треба працювати і працювати, поважати дисципліну і землю, на якій народились.

6 серпня 1991 року хвалилася секретар комсомольської організації колгоспу імені Ілліча Н. Рудь: "Зовсім недавно фінішували жнива в господарстві. Ще не забулися напружені дні, коли наші механізатори все робили для того, щоб зібрати вирощений урожай.

В соціалістичному змаганні збиральних екіпажів на комбайнах "Дон-1500" найкращих результатів добився екіпаж Володимира Семеновича Мелашенка, де помічником працював його син Василь. Він зібрав 343 гектари зернових і видав з бункера 12580 центнерів зерна.

На комбайнах СК-5 "Нива" перше місце зайняв молодіжний екіпаж третього мехзагону Івана Івановича Галагана (його помічник Віктор Миколайович Шушура). Вони обмолотили 226 гектарів зернових і відправили на тік 8222 центнери зерна.

На звалі хлібів зразки добросовісної праці показували Віктор Романович Мотроненко, Микола Федорович Калантай та інші.

Успіх жнив, висока продуктивність збиральних екіпажів цілком залежали від роботи транспортувальників. На відвезенні зерна відзначалися комсомольці Анатолій Павлов, Василь Борт та Василь Розкаряк. Вони перевезли відповідно 785, 726 та 542 тонни зерна. Добросовісно трудилися також водій Василь Кійко, Олег Даоз та Віктор Кійко.

На відвезенні січки від комбайнів кращих результатів добилися комсомольці Володимир Мотроненко, Андрій Остроух, Олександр Сливка, Микола Ярохович, Василь Пирлик та Василь Бірюк.

Заслужують похвали також молоді кухарки Тоня Павлович та Валя Пирлик. Оперативно зважували зерно, яке надходило з полів, комсомолки Ніна Лапко і Валентина Бірюк. Організацію роботи колективу, чітке розміщення зерна нового врожаю на току та його очищення забезпечувала комсомолка Валентина Котухова".

15 лютого 1992 року відбулися звітні збори у колгоспі імені Ілліча. Попри всі труднощі люди трудилися і досягли певних результатів, але вони дещо нижчі 1990 року.

У 1991 році, незважаючи на труднощі, на капітальне будівництво витрачено 2226 тисяч карбованців — на 227 тисяч більше, ніж попереднього року. Крім виробничих об'єктів (кузні і зерноскладу), велось спорудження лазні (87 тисяч карбованців), житлових будинків для колгоспників (140,3 тисячі). На благоустрій сіл витрачено 578 тисяч карбованців. Для ремонту школи в Новогригорівці і обладнання кабінетів Успенівської СШ виділялось 11 тисяч карбованців, стільки ж — на харчування дітей.

Правління колгоспу не шкодувало коштів для утримання служби "Швидкої допомоги", на організацію харчування колгоспників.

На відпустки членів господарства витрачено 170 тисяч карбованців. Колгосп доплачував до 20 відсотків працюючим пенсіонерам, молодим матерям.

Іллічівці дбають і про тих, хто завтра повернеться з дійсної армійської служби. Демобілізованим воїнам виплачується 500 карбованців. Таку ж суму і удвічі більшу дарує господарство молодим і 500 карбованців тим, хто йде на заслужений відпочинок.

Правління колгоспу видало людям 1111 тонни зерна на зароблений карбованець і безплатно, опії — 6,9 тонни. По бартеру за м'ясо, олію привезли на кожен двір по одній тонні вугілля, діставали одяг, взуття.

У звітному періоді правлінням разом з профкомом вживалися заходи для оздоровлення колгоспників. 21 чоловік поліпшив своє здоров'я, побувавши в санаторіях і будинках відпочинку.

Зусилля правління колгоспу, особисто Л. Н. Биковської по соціальному розвитку села дають результати. На 15 лютого на території госпо-

дарства проживала 71 дитина дошкільного віку. Тому, розуміючи, що назріла проблема з будівництвом свого дитсадку, тут замовили й виготовили проектно-кошторисну документацію на будівництво дошкільного закладу і планували розпочати його в 1992 році, але у зв'язку із зростанням цін спорудження його перенесено на 1993-й рік. Та все ж буде вестися спорудження 5 житлових будинків у селі Новоіванівці.

В 1991 році на території колгоспу народилося 13 дітей, зареєстровано 11 шлюбів.

Багато уваги правління надавало створенню умов для культурно-го відпочинку молоді (діяли Будинки культури, спортзал).

Для розвитку особистих підсобних господарств колгоспникам продано 1325 поросят, 296 ягнят, 29 телят і за договорами видано 25.

Незважаючи на складне становище, в господарстві вирішили залишити доплати, які були в 1991 році, а також збільшити доплату до 30 карбованців на місяць учасникам Великої Вітчизняної війни. Пенсіонерам, які не працюють, видавати зернофуражу по 3 центнери.

Крім того вестиметься будівництво не тільки виробничих об'єктів, а й своїми силами 7-ми будинків і 5-ти — в Новоіванівці силами підрядної організації. Буде продовжено спорудження торгового центру, благоустрій вулиць сіл Новоіванівки і Новогригорівки. Планується пробити скважину і прокласти водопровід у Новогригорівці. Для всіх цих робіт необхідно мати як мінімум 9,5-10 мільйонів карбованців.

Механізатор з Новоіванівки Володимир Васильович Кійко обрав нелегку хліборобську справу свідомо і відразу. За 22 роки (мова йде про 1992 рік — Авт.) став справжнім знавцем своєї справи. Майстерність, коли роботу виконують швидко, якісно і красиво. Саме так працює Володимир Васильович. Те вміння не прийшло відразу, всього було: і злети, і невдачі. Будь-яке починання дається нелегко. З роками прийшов досвід. Нині в другому мехзагоні колгоспу імені Ілліча В. В. Кійко — один з компетентних механізаторів. Всяка техніка його слухається, з нею він на "ти".

Два роки тому вмілому спеціалісту довірили новий "Дон-1500" (до цього водив "Ниву"). Це в жнива, а в інший час — на тракторі: культивував, орав, боронував...

Коли доведеться бути в Новоіванівці і пройтися вулицями села, вам неодмінно впаде у вічі чепурний будинок Кійків. Дійсно, правду люди говорять, що по повір'ю можна взнати господаря. Дбайливо

доглянуті дерева, порядок у дворі, всюди лад і чистота. Найбільша заслуга в цьому господаря та його дружини — Надії Анатоліївни.

Дружина Володимира Васильовича така ж, як і чоловік, завзята й товариська. На фермі про доярку найкращої думки. В 1992 році вона надоїла у своїй групі більше 70 тонн продукції, вже за 10 місяців мала по 3 тонни молока від фуражної корови.

Подружжя Кійків у Новоіванівці поважають за їх неспокійну вдачу, доброзичливість і чесність. "Це люди, на яких можна покластись", — так говорять в селі про Надію Анатоліївну та Володимира Васильовича.

Цієї весни велика радість завітала до оселі Кійків: повернувся син Геннадій з армії. Змужнів, справжній легінь став. Радіє батько, помічник є. Недовго відпочивав колишній солдат. Одяг спецілку молодший Кійко і продовжив перервану службою хліборобську справу.

Коли б треба було сформувані життєве кредо начальника другого механізованого загону колгоспу імені Ілліча Миколи Івановича Мелашенка, то, напевно, найточніше було б сказати: активна життєва позиція. Очолюваний ним колектив з року в рік одержує вагомий врожай, виходить переможцем серед загонів господарства.

У 1992 році, наприклад, другий мехзагін зібрав з кожного гектара по 39,4 центнера озимої пшениці, по 49,3 центнера кукурудзи. Це кращий показник в колгоспі. Заслуга в цьому і ватажка механізаторів. Принциповість, справедливість, одержимість у роботі — характерні його риси.

Микола Іванович ніколи не змовчить, коли бачить недоліки, бо вважає себе причетним до всього, господарем. Він завжди попереду, завжди у творчому неспокої.

Незважаючи на труднощі 90-х років, трудівники колгоспу імені Ілліча домагалися вагомих результатів у праці. Прикладом для сільчан була голова правління Надія Лук'янівна Биковська. Вона, як і завжди, у гущі подій.

Стиль її роботи, як сучасного керівника, зводиться до основних принципів: постійне бачення перспективи розвитку і поступального руху вперед усіх галузей, щоденна оцінка зробленого з погляду економіста, прийняття рішень на основі знання виробничої обстановки з першоджерел та мобілізація людей на здійснення наміченого. Кожен з

цих принципів народжувався не випадково, а як результат глибокого осмислення практичної господарської діяльності, стосунків із людьми у виробничих умовах.

Биковська старається всюди встигнути, щоб по гарячих слідах дати перцю недбайливцю чи вчасно похвалити умільця.

Надія Лук'янівна не прихильник численних нарад. Але незаплановані "п'ятихвилинки" можуть бути і на полі, де косять, наприклад, кукурудзу, і біля сховищ, де трамбуєть зелену масу, і на току. В усіх випадках стислі ділові розмови стосуються конкретних речей і рішень з питань, що стали предметом оперативного обговорення, приймаються негайно.

У гарячі дні вона не визнає кабінетів, а постійно буває там, де її присутність найнеобхідніша.

Така активність голови правління не має нічого спільного з дрібною опікою чи недовірою до тих, кому доручено керувати певними ділянками роботи. Навпаки, вона проти будь-якого дубляжу в управлінні, знеособки відповідальності.

Отака вона, стратегія діяння голови правління колгоспу Надії Лук'янівни Биковської.

Святе, як хліб, село моє... Під таким девізом трударі колгоспу імені Ілліча в 1993 році вдєв'яте відзначали свій традиційний день господарства. Започатковане у 1984 році, свято полюбилося, стало одним із жаданих.

За традицією відкрив свято зведений сільський хор, про високу виконавську майстерність якого знають і в районі. Оплесками зустрічали присутні славних ветеранів колгоспу, яких запрошували для поздоровлення на сцену. Працелюбні люди на селі завжди в пошані. Адже вони своєю працею створюють достаток, зміцнюють економіку рідного господарства. Під музику виходять на люди А. Котухова, Н. Різниченко, Н. Остроух, Г. Зражевська, А. Марченко, Т. Матроненко, механізатори І. Квочка, І. Котухов, В. Мотроненко, В. Зражевський...

Віншували на сцені і колишній молодіжний колектив третьої ферми, про який гриміла слава в районі. Зараз трудівниці вже в літах, але колишнє молодецьке завзяття, взаємопідтримка притаманні їм і тепер.

Вшанували і сьогоднішніх суперниць згаданих трудівниць — доярок ферми № 1 К. Хижняк та Л. Маслюк. На честь трударів звучали українські народні пісні, кожній з них вручено грошові премії.

Найбільша радість на селі — народження маляти, адже їм у майбутньому продовжувати батьківську справу. За 1992 рік в сім'ях хліборобів і тваринників народилося 18 дітей. Щасливих батьків теж тепло вітали, вручили грошові подарунки, подарували пісню.

Не забули на святі і про молодих, котрі нещодавно поповнили колгоспну сім'ю, іменинників. Винуватцям дарували свої пісні фольклорна група, оркестр народних інструментів.

Правління колгоспу імені Ілліча разом з вчителями Успенівської середньої школи та батьківською громадськістю приділяють трудовому вихованню значну увагу. Діти колгоспників збагачують трудові навички в кабінетах ручної праці, учні, котрі опановують механізаторське ремесло, проходять практику в механічній майстерні, а під час канікул допомагають батькам збирати урожай на полях.

У 1992 році, наприклад, недавній випускник школи Сергій Новиков працював помічником комбайнера. Допомігав також своєму батькові на косовиці Михайлові Івановичу Цеську його син Василь.

Нерідко до школи запрошують ветеранів праці, які розповідають про своє життя. Традиційними стали свята врожаю, де вшановують передовиків колгоспу, проходять зустрічі з представниками різних професій.

Планомірно вирішується і житлова проблема. В 1993 році в господарстві мали здати в експлуатацію 13 будинків для трудівників. Шість з них скоро будуть готові прийняти своїх власників у селі Новоіванівці.

Головами колгоспу імені Ілліча працювали:

1935-1941 — Котухов Григорій Микитович,

1936-? — Іпатов Петро,

1943-1947 — Денисенко Максим Іванович,

?

1949 — Кольчівенко

1949-1975 — Мотроненко Єгор Кузьмич,

1975-1985 — Агаджанов Віктор Сергійович,

1985-1999 — Биковська Надія Лук'янівна.

Директор ТОВ «Надія» Надія Лук'янівна Биковська

Засновники ТОВ «Надія»

Працівники бухгалтерії

Голова правління ТОВ «Надія»
Биковський Валерій Степанович

Представники механізованого загону № 2

Колектив автогаража ТОВ «Надія»

Тракторист Андрій Андрійович Остроух

Працівники молочного колективу

Колектив машинного двору

Свинарка Пилипенко Марія Анатоліївна

ПРО СЕБЕ, ТОВАРИШІВ І ЧАС

З 10.02.1968 р. по 3.02.1973 р. Володимир Андрійович Семенюта працював головним зоотехніком в торішньому колгоспі імені Ілліча Успенівської сільради.

Пригадує Володимир Андрійович: "На той час тваринництво господарства було багатопрофільним: функціонувало чотири ферми великої рогатої худоби, одна свиноферма, птахоферма, три вівцеферми. Пізніше в колгоспі була організована кролеферма.

Тваринницькі ферми були розташовані в селах Новомиколаївці, Новогригорівці, Новоіванівці, Трудовому, Терновому.

Як і переважна більшість господарств району, колгосп ім. Ілліча мав на той час слабку базу для виробництва продукції тваринництва: невеликі примітивні приміщення для худоби, відсутність механізації трудомістких процесів, неякісні умови для праці тваринників. Звідси і низька продуктивність праці, невтішні економічні показники.

Особливо слід відзначити важкі умови праці для всіх тваринників: доярок, телятниць, скотарів, вівчарів, свинарок, пташниць. Всі технологічні виробничі процеси виконувались вручну. Основною тяговою силою були коні.

Якщо врахувати той факт, що переважну більшість працівників ферми склали жінки, то стане зрозумілим, хто піднімав колгоспне виробництво, виробляв сільськогосподарську продукцію, забезпечував населення країни продуктами тваринництва. На слабкі жіночі плечі лягла важка багаторічна праця.

З кожним роком увага до розвитку тваринництва ставала дедалі відчутливішою. В руслі державних програм, спрямованих на створення прогресивних технологій в галузі, в колгоспі будуються нові приміщення, де впроваджується механізація трудомістких процесів. Все це позитивно вплинуло на продуктивність праці та економіку господарства. Правління, спеціалісти на практиці втілюють у виробництво обласну програму "Ручну працю — на плечі машин".

За справу беруться інженерні працівники, очолювані високопрофесійним головним інженером Бірюком Олексієм Яковичем. Розпочалась широкомасштабна робота по механізації видалення з приміщення гною, водопостачання, роздачі кормів, машинного доїння корів. Настав новий етап у розвитку тваринництва. Слід відзначити ініціативні дії інженерного відділу управління сільського

Доярка Назарова Людмила Йосипівна

Пекарі Котухова Надія Семенівна і Никоненко Тамара Петрівна

господарства, очолюваного Потапенком Валерієм Миколайовичем, а також відділення "Сільгосптехніки".

Правління колгоспу приділяло велику увагу науковій організації праці тваринників, впровадженню і поширенню прогресивних технологій, досягнень передовиків виробництва.

Партійна організація (секретар Тимофієв Микола Михайлович), комсомольська (секретар Сироїжко Ганна Іванівна) були організаторами соціалістичного змагання серед тваринників колгоспу. Це позитивно впливало на підвищення продуктивності праці, збільшення обсягів виробництва і реалізації продукції.

На молочнотоварній фермі № 1 була створена комсомольсько-молодіжна ланка доярок. До її складу входили: Котухова Надія, Макарова Олександра, Ярохович Зоя, Біла Ніна, Тимофієва Ольга, Маслюк Ліда, Хижняк Катерина, Яценко Тося, Труїтцева Ніна. Завзято трудились дівчата, перевиконуючи взяті зобов'язання по надоях молока від корови. Неодноразово члени ланки відзначались грамотами районного комітету комсомолу, преміями правління господарства.

Високих показників у роботі добивались доярки ферми № 1 Василенко Катерина Панасівна, Василенко Віра Миколаївна, Марченко Ліда Іванівна, Василенко Любов Іванівна, Котухова Тетяна Григорівна.

Ферма № 2 (с. Новоіванівка) була найважчою в плані умов праці для тваринників. Незважаючи на це, її завідуючий Кравченко Семен Павлович (його син Дмитро Семенович теж пов'язав життя із селом. Зараз працює начальником районного управління агропромрозвитку), доярки Мотроненко Л. В., Кравченко Є. А., Мотроненко Т. Г., Уракова Є. О., Баркова А. П., Жовніренко Л. П., телятниці Конюх Н., Мелашенко Г., пташниці: Кравченко Г. І., Шаповал М. М., Калантай М. Г., скотар Кравченко М. добивались вагомих результатів у роботі, вносячи свій внесок у виконання продовольчої програми.

Село Новогригорівка. Ферма № 3. Майже 60% дійної череди корів була розміщена саме тут. Колись (в ті часи) була хороша вівцеферма.

Що стосується жителів-трудівників: роботящі, дружні, розумні. Село консолідоване. І в роботі в колгоспі, і в побуті — взаємодопомога, взаєморозуміння і в підсумку завжди хороший бажаний результат. Люди доброзичливі, ввічливі (чим і пишаються), знають собі ціну. Це вже, мабуть, історично.

Стараються бути першими в усіх справах. Ініціативні, амбітні, в позитиві налаштовуються на хороші результати. Завжди більше віддають, ніж одержують.

Вміють працювати, вміють і відпочивати. ("Гулять, так гулять"). Напрочуд (особливо жінки) співучі, жартівливі, дотепні, з помірними гумором і сатирою.

Такими я їх знав, знаю і тепер.

Назвати хочеться усіх жителів-трудівників поіменно, але це в даному випадку неможливо, але й не назвати нікого не можна.

Ось вони: Наливайко І. П., Годовиченко О. І., Нагірна А. Ф., Самуха О. Г., Борт Н. О., Горпинич О. Г., Корнева Г. Г., Бобир І. І., Гуров І. К., Різниченко В. М., Бобир С. М., Шушура М. В., Ткаченко Н. В., Якушева Г. Д., Якушева А. А., Шушура В. О., Зражевська Л. І., Отрішко Н. М., Усова Г. Г., Корнев І. М., Остроух А. М., Остроух Г. І. та інші.

Жінки працювали і вчилися. Самуха О. Г. і Борт Н. О. закінчили технікуми і працювали зоотехніками.

Колектив ферми наперекір всім негараздам, труднощам завжди виконував свої зобов'язання по виробництву і продажу державі молока, м'яса, вовни, вносячи свій внесок у розбудову держави.

Окремо, мабуть, слід сказати і про аматорські концерти жіночого ансамблю с. Новогригорівки. Це участь в обласних конкурсах, районних, виступи перед трудівниками підприємств, колгоспів і багато інших справ.

В 70-80 роки сільське господарство, як відомо, було на підйомі. Впроваджувались науково обґрунтовані технології в усіх його галузях, для села вироблялась сучасна техніка, мінеральні добрива.

Всі ці фактори необхідно було ефективно використати, одержавши максимальний кінцевий результат. В першу чергу це стосувалося керівників і спеціалістів господарств.

І вони з честю виконували нелегкі завдання. Дякуючи творчій роботі всіх працівників сільськогосподарських підприємств наш Гуляйпільський район був і залишається серед лідерів по виробництву і реалізації сільгосппродукції в області. Чільне місце серед господарств району займав колгосп ім. Ілліча.

Що стосується керівників середньої ланки зразка 50-70 років. Це були неординарні особистості. Вони були свідками і учасниками проведеної колективізації в селі, пережили голодні роки 1932-1933 рр., пройшли горнило війни 1941-1945 рр., знову пережили голод 1947 р. В таких умовах формувався характер, свідомість і світогляд цих людей. Вони знали, що таке труднощі, як їх долати, а в післявоєнний період, як відомо, цих труднощів було багато.

Що стосується конкретно моєї роботи в тваринництві, то узагальнено можу сказати, що мені була надана можливість впроваджувати

нові прогресивні науково і практично обґрунтовані технології. Підтримка правління колгоспу, керівників середньої ланки була гарантована.

Серед тваринників господарства на всіх ділянках відчувалась впевненість у перевагах господарювання крупних сільськогосподарських підприємств над дрібними фермерськими господарствами.

На високому рівні була виробнича і технологічна дисципліна. Все це позитивно впливало на підвищення продуктивності праці, зниження собівартості продукції, зростання рентабельності галузі. З кожним роком збільшувалась оплата праці тваринників. Було нормою те, що передовики одержували більшу платню від керівників середньої ланки та головних спеціалістів".

ПРО ПЕРШІ КРОКИ РОБОТИ В КОЛГОСПІ (розповідає В. А. Семенюта)

Працювати головним спеціалістом, а особливо в тваринництві дуже складно і відповідально. Це, мабуть, стосується всіх зоотехніків і ветлікарів. Галузь специфічна, потребує конкретної грамотної професійної щоденної роботи, поєднання теоретичних і практичних навиків, прийняття правильних рішень.

Та з перших днів я відчув підтримку голови правління Мотроненка Єгора Кузьмича, головних спеціалістів, працівників бухгалтерії, спеціалістів і керівників середньої ланки, всіх працівників тваринницьких ферм, механізаторів й інших трудівників господарства. Дякуючи їм, я відбувся, як спеціаліст і організатор виробництва. Певну роль в цьому відіграла і партійна організація, очолювана секретарем Тимофієвим Миколою Михайловичем.

Особливо хочеться подякувати за допомогу у вирішенні виробничих питань тодішньому головному інженеру Бірюку Олексію Яковичу, головному економісту Кравченку Анатолію Павловичу, агроному Миргородському Олексію Несторовичу, бухгалтеру Кудельнику Василю Івановичу та іншим.

З великою повагою я відносився до керівників середньої ланки — бригадирів, завідуючих фермами, обліковців. Мені допомагали: бригадири-практики Квітка Іван Данилович, Бірюков Микола Максимович (пізніше закінчив ВУЗ), Василенко Іван Олексійович, Мотроненко Роман Кузьмич, Батушанський Петро Наумович, завідувачі фермами Кравченко Семен Павлович, Бобир Микола Павлович, Макарова Мотрона Миколаївна, обліковці ферм Яценко Євдокія Микитівна, Корнів

Іван Михайлович, Молюка Ольга Іванівна, Обухова Зоя, техніки штучного осіменіння великої рогатої худоби Бірюкова Марія Михайлівна, Наливайко Іван Пантелеймонович.

Особливо з великою повагою я відносився до головного ветеринарного лікаря Мотроненка Миколи Івановича. Він був першим порадиником для мене, прикладом сумлінного відношення до виконання своїх обов'язків. Як говорять це був ветеринар від Бога. Микола Іванович був надзвичайно працьовитим, високоосвіченим професіоналом, строгим і вимогливим до працівників ферм, відкритим для спілкування. Ніколи і нікому не відмовляв у допомозі при лікуванні домашніх тварин. Користувався авторитетом у жителів навколишніх сіл, всіх працівників колгоспу. І безумовно керівників і спеціалістів районної ветеринарної станції.

Дружина Миколи Івановича Галина Іванівна за фахом ветеринарний фельдшер теж оставила помітний слід у своїй роботі. Виконувала, крім ветеринарної роботи, обов'язки техника штучного осіменіння великої рогатої худоби.

Свиноферма в господарстві завжди була затребуваною. Для виконання плану по виробництву і реалізації свинини необхідно одержати приплід, виростити його при мінімальних затратах. Не менш важливо — забезпечити колгоспників поросятами, продати певну їх кількість спецгоспу по відгодівлі свиней. Ось такі завдання стояли перед колективом невеликої ферми.

Слід зазначити, що свинарству в колгоспі приділялась певна увага. На свинарнику-маточнику діяла кормокухня для приготування кормосумішей, налагоджена механізація видалення гною з приміщень. Не було проблем з водопостачанням.

Все це у великій мірі полегшувало працю свинарок. Та все ж умови праці були далекі від бажаних. Тим значимішою була заслуга колективу в результатах роботи. Як правило, виробничі плани виконувались щорічно.

Особливо велика заслуга у цьому належала працівникам кормокухні: Гергец Марії, Нижнику Петру, Котухову Григорію. Щоденно на протязі року в будь-яку погоду вони гужовим транспортом доставляли корми на ферму, подрібнювали їх і потім запарювали. Працювали дружно і злагоджено.

Дружно працювали свинарі по обслуговуванню маточного поголів'я та свиней на відгодівлі: Яців Петро, Яців Галина, Бичкова Олександра, Сердюк Ніна, Нижник Галина, Назарова Антоніна, Хархан Олександра, Павлова Світлана.

В різні роки колектив очолювали Макарова Матрона, Яців Петро, Шаповал Анатолій. Особливо вагомий внесок в успішну роботу працівників свиноферми внесла Матрона Миколаївна. Вона зарекомендувала себе умілим організатором, людиною щедрої душі. За роки її роботи значно покращились показники по виробництву і реалізації свинини.

Ветеринарну роботу виконувала Васюк Антоніна. Маючи за плечима великий досвід роботи в тваринництві, вона освоїла професію ветеринарного фельдшера і впродовж кількох років з великою відповідальністю і професійним умінням працювала в колективі. Велику роль у становленні Васюк як ветеринарного фельдшера відіграв ветлікар Мотроненко М. І.

Василенко Іван Олексійович, 1915 року народження нині проживав у с. Нововасилівці Новомиколаївської сільради. В числі перших його батьки вступили до колгоспу. Зовсім молодим розпочав працювати в ньому сам Іван. Спочатку трудився на різних роботах: сів, доглядав посіви, збирав урожаї. Учасник Великої Вітчизняної війни. В післявоєнний період правління колгоспу призначає його завідуючим тваринницькою фермою, бригадиром рілничого підрозділу. Хліборобську справу Іван Олексійович знав досконало, активно впроваджував передові методи при вирощуванні сільськогосподарських культур. Користувався авторитетом у жителів села. В ті роки бригадир був неабиякою керівною особою, від якої залежало благополуччя багатьох родин, не говорячи вже про виробничі справи. Незважаючи на малограмотність, міг переповісти колгоспникам прослухану лекцію дуже точно і зрозуміло. Політична карта світу не була для нього чимось складним і незрозумілим. Завдяки природному розуму і кмітливості міг вийти зі складної ситуації з "перемогою".

Одного разу голова правління попросив Івана Олексійовича на нараді зачитати звіт про роботу бригади за тиждень. Витягнувши записник з кишені, став його вертати, шукаючи неіснуючі записи. Відчуваючи обман, голова попросив дати йому документ. Недовго думаючи Іван Олексійович сказав: "Та Ви, товаришу голову, нічого тут не зрозумієте, так як я зробив нотатки свої по-римськи". На цьому доповідь його скінчилася.

Часто колгосп відвідували різні комісії, керівники району.

працівники райкому партії, райвиконкому. Одного разу в господарство завітав перший секретар обласного комітету партії Скрябін.

Після ознайомлення з господарством була проведена нарада з керівниками і спеціалістами, на якій була дана оцінка роботи колективу. По закінченню роботи гостя запросили на вечерю, за столом зав'язалась душевна бесіда на різні теми. І, як завжди, секретар обкому запитав у кого будуть якісь прохання. І тут Іван Олексійович поскаржився йому, що не може знайти собі взувачку (а нога була дай, Боже). Посміялися присутні, поспівчували йому та й годі. І як же був здивований і задоволений Іван Олексійович, коли через деякий час йому вручили новенькі черевики від першого секретаря обкому партії.

23 вересня 2008 року розповідав ветеран праці, кавалер ордена Трудового Червоного Прапора, колишній начальник механізованого загону № 2 колгоспу імені Ілліча Микола Іванович Мелашенко:

— Рік 1953-й — початок трудової діяльності після школи. Спочатку причиплювач у колгоспі імені Ілліча при Успенівській МТС (в селі Новоіванівці до 1951 року був колгосп "Червоне поле". А після укрупнення його приєднали до колгоспу імені Ілліча (Рассей), який очолював Єгор Кузьмич Мотроненко.

То були трудні часи: техніки мало, робочої сили теж не густо, але працювали, не покладаючи рук, у весняно-літній період у полі, а взимку — на тваринницьких фермах. Тоді худобу годували вручну, підвозили тачками корм, вичищали стійла теж вручну і доїли жінки по 20 корів теж вручну.

В бригаді села Новоіванівки перебувало 400 голів великої рогатої худоби, а ще ж молодняк. І вся робота по догляду за тваринами лягала на 4-х працівників.

В 1956 році, коли відкрились курси механізаторів при Успенівській МТС, ми з Володимиром Семеновичем Мелашенком поступили на них. Закінчили курси, а весною нам вручили трактор ЮМЗ-2.

В тракторній бригаді № 11 землі було 2500 гектарів. Ми разом з іншими орали, сіяли. За нашу ударну працю на радіатор трактора прикріпили комсомольський значок.

Взимку займались ремонтом тракторів у Успенівській МТС. Приміщення не опалювалось, у великі морози руки "примерзали" до заліза. Та ще і на роботу доводилось пішхура тьопати за 6 кілометрів, бо транспорту ніякого не було.

В 1959 році з чиеїсь ініціативи три тракторних бригади злили в одну. Очолив її колишній механік МТС Семен Никонович Павлов. Результати такої реорганізації були плачевними. Щодня доводилось техніку ганяти за 15 кілометрів.

Взимку 1960 року знову утворили три бригади і колектив обрав мене бригадиром тракторної бригади № 2. Всі 30 членів бригади працювали на совість.

В 1961 році за добросовісну працю і активну громадську роботу мене направили на комсомольську конференцію в Київ.

В 1966 році за виконання колективом бригади взятих соціалістичних зобов'язань мене нагородили медаллю "За трудову доблесть".

В 1967 році колектив бригади занесли до Книги Пошани, а механізаторів Володимира Семеновича Мелашенка, Івана Степановича Мотроненка, Іван Васильовича Квочку нагородили медалями.

Йшов час. Колектив набирив темпи росту. Він не тільки справлявся зі своєю роботою, а й допомагав іншим бригадам колгоспу. Наші хлопці збирали врожаї в Казахстані, Волинській і Полтавській областях. Це В. С. Мелашенко, І. С. Мотроненко, Василь Андрусин, Олексій Скородумов.

В 1973 році я і Іван Степанович Мотроненко отримали ордени Трудового Червоного Прапора, а Володимир Семенович Мелашенко — орден Леніна. Також екіпаж збиральної ланки останнього отримав автомашину "Москвич" і телевізори від Всесоюзної виставки досягнень народного господарства.

Колектив бригади займав третє місце в районі по валовому збору продукції зернових. Тоді посіви озимої пшениці склали 1500 гектарів, кукурудзи на зерно до 500. Того року кукурудзи зібрали по 50 центнерів з гектара, озимої пшениці — по 40.

В бригаді впроваджувались нові форми і методи господарювання, зокрема орендні відносини. І механізатори з високо піднятою головою старались отримувати високі врожаї. Техніка увесь час обновлялась. Робота йшла злагоджено. Великим авторитетом у колгоспників користувався голова колгоспу Віктор Сергійович Агаджанов, який був людиною слова, вимогливим до себе й до інших. Ніколи слів на вітер не кидав.

В 1987 році колектив тракторної бригади № 2 був нагороджений Почесною грамотою ЦК КПРС, Ради Міністрів СРСР, ВЦРПС і ЦК ВЛКСМ за досягнення найвищих результатів у Всесоюзному соціалістичному змаганні на честь 70-річчя Великої Жовтневої соціалістичної революції, а бригадир отримав срібну медаль від Всесоюзної виставки народного господарства СРСР.

Час ішов. Здавалось з кожним днем жити ставало краще, всі упевнено дивились в майбутнє. І от у 90-х роках минулого століття все почало розвалюватися і результати праці одних стали привласнюватися іншими. Кардинальні зміни сталися у суспільному житті і у свідомості людей. Новий час приніс нові стандарти життя, але не хочеться, щоб те добре, що було за нашого життя забули прийдешні покоління, адже ми старались не для себе, а для великої Батьківщини, яка називалась Союз Радянських Соціалістичних Республік.

Влітку 2008 року на наше прохання спогади про себе і людей колишнього колгоспу імені Ілліча написала Ганна Захарівна Павлова:

— Я народилася 21 липня 1922 року в селі Новомиколаївці (Россеї). Так називалося воно раніше, бо було заселене росіянами за наказом Катериною II. Ще мій дідусь, який помер у 1968 році розмовляв російською мовою. Він багато чого розповідав і про Махна, і про розкуркулювання.

Після 1917-го року дідусь мав 6 коней, 12 корів і часто до нього приїжджав Нестор Іванович. Він ніколи без грошей не брав нічого, а в основному купував м'ясо, зерно. Мама моя теж була гарної думки про Махна.

Мого батька, коли організовувались ТСОЗи та перші колгоспи, поставили головним (це було якраз тоді, коли з села вивозили так званих куркулів, а саме: сім'ї Антона Лапка і Михайла Лапка, які доводились нам сватами). Тато, зіславшись на хворобу, подав заяву, щоб його звільнили від цієї роботи. Але його не звільнили і згадані сім'ї залишилися у селі.

Коли пішла колективізація, у нас був кінь і деякий сільськогосподарський інвентар, то ми їх здали. Жити стало важко і татові брати виїхали на роботу в Юзівку (Донецьк). У голодні 1932-1933 роки вони дуже допомагали нам вижити (у наших батьків було 4 дітей і ніхто не вмер з голоду).

В 1936-1937 роках урожай був дуже добрий. По 6-7 кілограмів зерна видали тоді на трудовень, лишки хліба люди здали державі і на хлібокарбованці отримали всілякого краму, зокрема велосипеди.

В 1939 році я поступила до Гуляйпільського вчительського інституту і вперше отримала 110 карбованців стипендії. Такої суми грошей ніколи до того не було в моїх руках. З радості я накупила всім рідним обновки. Це ж перша з нашого села стала студенткою. Батьки були дуже раді цьому.

А в колгоспі поступово ставало краще жити. Нові господарі купили в господарство трактора, дві автомашини (полуторки), земля стала краще оброблятися, більше отримували і на трудовень.

Мій батько, Захар Зіновійович Булгак працював завідуючим фермою. У нього виростили два орденоносці - свинар Володимир Кузьмич Павлов і вівчар Яків Кудря. За трудові досягнення батько був удостоєний поїздки в Москву на сільськогосподарську виставку.

Коли почалась Велика Вітчизняна війна 1941-1945 років, худобу відправили за Урал.

В 1942 році окупанти забрали брата в Німеччину, 1925 р. н., а у травні 1943 року відправили туди і мене. Спочатку нас попередив про відправку в Німеччину староста села Петро Іпатов, то я пішла в сусіднє село до тітки, коли прибігає менша сестра і повідомляє, що замість мене забрали маму, а в неї в 1942 році народилася донечка, то я мусила іти додому і їхати в Німеччину. А перед цим взимку 1943 року через Успенівку німці гнали полонених червоноармійців. Люди несли їм продукти. Дізналися і ми про це і мама нарізала хліба та сала, зав'язали у велику хустку і я понесла їх до клубу. Бачу: німці стоять, я і пішла туди, на ходу розв'язуючи хустку та роздаючи продукти, німці закричали: "Хальт!" і стали стріляти, та я заховалась за клуб і пішла по дорозі. На ній люди розіслали брезент і на ньому продукти, а полонені ішли і хапали продукти. Одна жінка стягла з мене велику хустку і покрила якогось полоненого, якого я повела додому. Я дуже боялася, що німці помітять і почнуть стріляти, але якось обійшлося і я привела додому червоноармійця. А в нас на дверях крейдою було написано "2". Я зрозуміла, що стільки у нас буде німців-постояльців.

Полонений виявився грузином за національністю, густа щетина на щоках, худорлявість вказували, що йому років 45-50, а виявилось, що йому стільки ж, як і мені. Мама його викупали, переодягли у братову одягу і поклали на піч. А коли німці прийшли в хату, їм пояснили, що у нього температура і ті дали якісь порошки від простуди. Цей хлопець пробув у нас один місяць, а тоді поїхав за когось у Німеччину.

Повернувшись у 1945 році з каторжних робіт, думала закінчити педінститут, але не змогла залишити хвору матір із 2 меншими сестрами і братом, бо батько служив ще в трудармії.

Посилали мене вчителькою у Західну Україну, але мою далеку родичку, яка закінчила технікум, вбили бандерівці і мама ні за що не відпускали мене з дому і я пішла в колгосп. Коровами і сіяла, і хліб косила. В 1946 році була дуже гарна пшениця (колосок видався

завбільшки з долоню), зерно крупне. З колоска можна було намолотити добру жменю пшениці. Тільки закінчили косовицю, мене викликали в контору і взяли туди на роботу. Так я з 1946-го по 1977-й рік працювала в конторі колгоспу. На моїх очах багатіло господарство і люди. З'являлися машини, що полегшували працю селян.

Поступово колгосп відбудовувався, спочатку побудували клуб, потім — контору. У нас у 1946-1950 роках була багата комсомольська організація, два роки я її очолювала.

В селі Росія (нині Новомиколаївка — Авт.) чоловіків після війни було мало, тому комсомольцям доводилось ночами віяти зерно і кінями та волами відвозити на приймальний пункт. Правління колгоспу за ударну працю возило нас на відпочинок до моря і в Добрівський ліс.

У 1953-1954 роках прийшла у село радість: засвітилась лампочка Ілліча в хатах і на вулиці, і на фермі.

З роками кращало наше село: замість солом'яних та очеретяних дахів стали хати вкриватись залізом та шифером. На кінець 70-х років минулого століття в селі не було жодної солом'яної стріхи. Поступово село і під'їзди до ферм було асфальтовано, понад дорогами посаджено каштани, берези, біля дворів красувались весною і влітку квіти.

Хочеться сказати добре слово про наших голів колгоспу Єгора Кузьмича Мотроненка, Віктора Сергійовича Агаджанова, які багато зробили для села, колгоспу і людей і пам'ять про них живе поміж нас.

А вам, шановні автори даної книжки, велике спасибі, що задумали добру справу описати, як ми раніше жили, нехай про це знають наші онуки та правнуки.

З поклоном 86-річна Ганна Захарівна Павлова.

КСП імені ІЛЛІЧА

"Ми не зможемо досягти бажаного благополуччя, поки не змінимо свого ставлення до землі, взагалі до селянської праці, поки "моє" буде переважати над "нашим"... Ця думка червоною ниткою пройшла через звітну доповідь голови колективного сільськогосподарського підприємства імені Ілліча Н. Л. Биковської. Аналізуючи досягнення за 1993 рік, доповідачка не заколисувала увагу присутніх досягненнями, хоча вони є (новостворене сільгосппідприємство серед собі подібних у районі вважалося міцним "середняком").

Основну увагу голова правління зосередила на не вирішених питаннях. А їх, на жаль, ще чимало. Зміна статуту колгоспу по суті мало що змінила, хоча на проведені нещодавно паювання всі поклали великі надії. Гадали, що ця новація дасть значний поштовх у справі інтенсифікації виробництва. Надіялися на те, що головний козир — більший прибуток — більші дивіденди докорінно поліпшать господарські справи. Однак цього зрушення майже не помітно, негаразди як були, так і залишилися. Здобутки структурних підрозділів господарства, як і минулих років мають велику строкатість. Особливо помітно це в рільництві. Так, наприклад, основної культури — озимої пшениці у другому мехзагоні зібрано по 38,2 центнера з гектара, в той же час в першому загоні її одержали на круг 23,8, у третьому — 35,7 центнера. Різниця у врожайності соняшнику між другим і першим мехзагонами складає 8,9 центнера насіння на гектарі. Умови ж були для всіх однакові.

Досить різняться і показники врожайності буряків, виробіток на еталонний трактор. Основна причина, наголошували доповідач і виступаючі, — у ставленні до справи. Чомусь власний наділ господар ніколи не забуде удобрити, вчасно обробити, бо вважає його своїм. А ось загальне — то вже, як вдасться. Дійшло до того, що минулого року деякі парові ділянки дали менший урожай, ніж звичайні.

Не обминула у звітній доповіді Н. Л. Биковська і ще одного резерву поліпшення ниви: впровадження нових високоврожайних сортів зернових культур.

Справедливими були у звітній доповіді нарікання і на роботу тваринників. Незважаючи на те, що річні завдання по виробництву продукції вони виконали, все ж недоліків у цій галузі ще вистачає. Негаразди на фермі теж викликані прорахунками у роботі рільників. Значні втрати понесли тваринники і через якість виробленої продукції, яка не завжди відповідала вимогам стандарту.

Так, лише 74 відсотки одержаного молока здано першим сортом, не завжди і жирність дорівнювала базисній. Це привело до значних втрат. Тільки у молочарстві вони склали 145 мільйонів карбованців. 30 мільйонів "не добули" через низьку вгодованість худоби, яку здавали на м'ясо.

Невикористані резерви, прорахунки в роботі, інертність деяких керівників не дали змоги сільгоспідприємству піднятися на вищий щабель, котрий йому під силу.

Доповідачка привела переконливі приклади того, як нинішня га-

лопуюча інфляція "спустошує" господарську касу. Так, наприклад, 27 відсотків доходів торік витрачено на придбання пального та мастил, 550 мільйонів "зіли" податки і лише 22,9 відсотка пішли на оплату праці трудівників села.

На зборах виступаючі з вдячністю говорили, що керівництво сільгоспідприємства дбає про своїх людей. Це і видача продуктів харчування за пільговими цінами, і отоварення зерном, і надання послуг, і допомога забудовникам...

22 квітня 1994 року у колгоспі імені Ілліча вдесяте влаштовувалось свято господарства. На ньому вшановували старожилів села, які проклали для своїх потомків стежки любові до рідної землі. Задушевними словами віншували Василя Яковича Дурновського — ветерана праці, перший визволяв село від фашистської нечесті та так і залишився після війни у хліборобському селі, покохавши місцеву дівчину; Петра Опанасовича Назаренка — відомого на селі майстра ткацтва, любовно виготовлені ним доріжки прикрашають не одну оселю краян. Згадали і віддали шану земляки умілій майстрині випікання паляниць — Христині Василівні Назаровій.

За рік, що минув сільська дружна родина поповнилася 12 діточками. Щасливих батьків здоровили на святі, вручали подарунки.

Вшанували в той день і ветеранів праці В. Л. Зражевського, А. В. Феняка, М. С. Лапко, І. Г. Остроуха та А. І. Шеремет.

За давньою традицією на святкуванні Дня господарства вшановують іменинників, які народилися у квітні. Цього разу поздоровлення приймали В. С. Мелашенко, Л. І. Василенко, Н. С. Червоняк, Г. Г. Цесько, Г. М. Мотроненко та Л. І. Котухова.

До призовників Г. Новікова і Ю. Замарахіна звернулася мати Геннадія Новікова — Нінель Семенівна.

Слова глибокої пошани висловили на святі земляки багатодітним матерям Є. Т. Бірюк, О. В. Борт, Т. М. Ярохович, Ю. Я. Грицак та З. Д. Кійко.

Поле — його стихія, там він, як риба у воді. Все знає, все може. Виконає будь-який агрозахід — хоч клеймо якості став. Зробить все бездоганно. З любов'ю, зі знанням, із творчістю навіть. Як підказує стан душі, що формувався змалечку. Мова наша про механізатора КСП імені Ілліча Михайла Михайловича Мельника.

1994 рік для нього — ювілейний: рівно тридцять літ минає з тих пір, як почав працювати він на землі і ніколи її не зраджував.

Потяг до техніки і бажання пізнати всі ази хліборобської справи вилилися в конкретне захоплення. Ось так Михайло Михайлович і став досвідченим хліборобом. І в роботі він — майстер високого гатунку. Йому найвідповідальніші справи довіряють. І зайве перевіряти те, що він зробив. Він — лідер у бригаді. Особистим прикладом у роботі, розумним, бережливим ставленням до техніки, раціональним використанням насіння, палива, мастил, запчастин тощо. А побачить в інших хоч найменший вияв безгосподарності — не змовчить ніколи — зупинить, а то й підкаже...

Є в Михайла Михайловича і особливий талант — поважати ближнього, любити товариша. Завжди допоможе, поспівчуває, попереживає з другом...

Такий Михайло Михайлович Мельник. В рідному селі його поважають. І від пенсіонерів часто добрі слова про нього чути. Завжди відгукнеться, допоможе, свого вільного від роботи часу не пошкодує.

Багато теплих слів довелося почути про механізатора і в третьому мехзагоні, де він працює:

— Це наша надія і опора, — говорить обліковець Любов Михайлівна Швед. — Там, де працює Михайло Михайлович, чи на косовиці, чи на оранці — порядок. Його сумління, совість хліборобська — надійний гарант того, що робота буде виконана в строк і на належному рівні.

Не створює механізатор ілюзій навколо своєї роботи, а усвідомлює, що хліб легко не дається. І прикро стає на душі хлібороба, коли бачить, як іноді глумляться над ним.

— Техніку я люблю, — говорить механізатор, — вона зараз вирішує все. Хіба то не радість допомогти людям полегшити їх працю?

Задоволений Михайло Михайлович і тим, що дві його вже дорослі доньки не подалися десь у місто, а звили свої гніздечка у рідному селі і працюють у колгоспі.

* * *

Ганна Трохимівна Антонова — телятниця КСП імені Ілліча. Її життя, сповнене трудових досягнень, проходить на землі, яку щедро окропили потом предки. Батька, який любив труд, вбили фашисти. У спадок від нього перейняла чесність і працьовитість. У повоєнній сім'ї Шушурів було троє дітей. Залишившись без батька, вони рано пізна-

ли, що таке мозолі на руках, відчули необхідність фізичної праці. Напевно, тому не лякали їх потім труднощі життя.

Не цуралася чорної роботи і Ганнуся, уподобавши з малих літ порання біля худоби. Любила пасти корову, доїти її ввечері, доглядати іншу живність. Не їздила дівчина в інші краї шукати легкого хліба, а коли настав час обирати трудову стежку, пішла без вагань на ферму до звичайної справи. Трудилася телятницею, дояркою, словом, там, де були потрібні її молоді руки.

Спершу нелегко було, а до того ще й механізації як кіт наплакав. Все вручну — і гній прибрати, і корми роздавати. Але скарг ніхто ніколи від Ганни не чув.

Від природи скромна, тиха, вона й роботу свою виконувала якось непомітно, без вихвалень, в той же час робила її виважено, як звикла змалечку. Коли щось не виходило цікавилася у старших, придивлялася до їх роботи, запозичувала краще. З часом прийшли досвід, визнання.

В роботі час летить непомітно. Сповнені турбот дні, мов намистини, нанизувалися на життєву стрічку. Мінялися часи, гартувалися у праці люди, з ними впевненіше ставала на ноги і Г. Антонова. 1980 року в колгоспі ввели в дію новий тваринницький комплекс. Запросили туди, як тямущого спеціаліста, і Ганну Трохимівну. З перших днів їй доручили відповідальну роботу у родильному відділенні. З телятами жінка давно мала справу, до тонкощів опанувала секрети професії, словом, кращої кандидатури годі було й шукати. Відтоді вже 15 років минуло, і день у день, майже без вихідних, і сьогодні торує стежку до комплексу сільська трудівниця. За цей чималий відрізок часу авторитет телятниці (вона й зараз порадиться біля молодняка) ще більше зріс.

У колективі про неї слова лихого не почуєш: всі люблять, уважають. Колеги довіряють подрузі по роботі навіть своє потаємне. Знають, либонь, що Ганна Трохимівна і раду завжди дасть, і допоможе, чим зможе, бо серце має добре, щире.

— Таким трудівницям за їх сумління і безкорисливість у пояс треба кланятись, — такої думки про Г. Т. Антонову завідувача тваринницьким комплексом Н. О. Борт. Ці слова керівниці, сказані на звітних зборах колгоспників, присутні у залі зустріли оплесками.

— Любо подивитися, як працює Антонова, — продовжувала далі завідувача. — Завжди у неї порядок на робочому місці, підопічні чисті, доглянуті, вчасно нагодовані. Хто мав справу з телятами, знає, напевно, чого це коштує. Впевнена, що зберегти 98 відсотків молодняка не кожен зможе. Ганна Трохимівна цього добилася і спасибі їй за це...

Не мало теплих слів сказала про працювиту жінку голова правління колективного сільгоспідприємства Н. Л. Биковська, ватажок профспілкової організації Т. М. Лапко. Керівники були одностайні в тому, що міць господарства створюють такі люди, як Антонова — безкорисливі, сумлінні.

— Працює Ганна Трохимівна не за відзнаки та нагороди. Вона навіть ніяково себе почуває, коли її хвалять, — ділиться Т. М. Лапко. — Головне для жінки бути корисною людям і в цьому вона вбачає смисл життя.

Свого батька Антонова не пам'ятає. Але назавжди залишилися у споминах ті скупі рядки з фронтового листа — трикутника, який мати часто перечитувала, кроплячи слізьми: "Бережи, Сашенько, нашу найменшеньку, мені дуже хочеться, щоб з неї виросла хороша людина і ми пишалися нею. Навчи її цінувати нашу землю-матінку..."

Сьогодні із впевненістю можна сказати, що мрія солдата-фронтовика здійснилася. Якби він залишився живим, не соромно було б йому за свою доньку...

Родовід Мотроненків започаткував своє існування у Новоіванівці. Двадцять одну дитину народила Надія Аврамівна, а в доросле самостійне життя пішло одинадцятьоро — вісім синів і три доньки. Матір'ю-героїнею по праву величали цю жінку. Довге і тяжке життя прожило подружжя Надія Аврамівна і Кузьма Васильович. Своїх дітей вони бачили і в радості, і в суспільних роботах, й гордились ними, бо їх всюди шанували люди.

— Тато і мама рано навчали нас, дітей, до праці. А, мабуть, це і добре — всі гарними людьми виросли, знайшли свою стежину у житті були при ділі. Отака велика сім'я була, а тепер я один лишився..., — згадує Єгор Кузьмич Мотроненко.

От коли б не було війни — стільки горя принесла вона в кожную родину. Не поминуло воно і Мотроненків. Усім синам судилося стати на захист Батьківщини. Та не всі повернулися до батьківського дому.

— Бачте, усім смертям наперекір вижили, та не всі, — каже Єгор Кузьмич. — Як я сам лишився живий — досі дивуюсь.

Старий замовк. Стислося у щемі серце фронтовика, непрошена сльоза збігла обличчям. І так було не раз, коли Єгор Кузьмич розповідав зіткану зі спогадів свою фронтову історію.

Єгору Кузьмичу довелося воювати і з японськими самураями у

1939 році на території Монголії. Там командир танкового екіпажу БТ-7 старшина Мотроненко (бути танкістом це його давня мрія) пізнав, що таке війна. Там його поранило в голову.

А ось у Велику Вітчизняну Єгор Кузьмич пройшов усі терни фронтового лихоліття. Воював у складі окремого 80-го батальйону вогнево-хімічного захисту 134 бригади.

— Нас кидали туди, де вже полягло багато солдатів, а ворог продовжував утримувати оборону, — говорив ветеран. — Найчастіше нам доводилось вогнеметами відсікати ворожу піхоту від танків при його агресивних контрнаступах, вогненным смерчем викурювати фріців з траншей, будинків тощо. І це під градом куль, розривів снарядів, мін. Не раз доводилось вступати і в рукопашну. Війна є війна...

Наш земляк мужньо бився з гітлерівцями у привольських степах під Сталінградом, боронив це місто у 1942 році.

— Там у політвідділі 57-ої армії мені вручили партійний квиток, — каже Є. К. Мотроненко. — Відстоюючи волзьку твердиню, кожен з нас думав про одне — виконати до кінця воїнський обов'язок.

Восьмидесятий батальйон не пропустив гітлерівців й до Воєнно-Грузинської дороги. Вісімдесят відсотків його особового складу навечно залишилися там. Тяжке поранення руки одержав Єгор Кузьмич. Стікаючи кров'ю, він не полишив оборонних рубежів.

Кровопротитні бої точилися і за станцію Кримську (вона тричі переходила з рук в руки) — і тут відзначився наш земляк, як і в боях за визволення Керчі (мав тяжку контузію), при штурмі Сапун-гори і Севастополя, Мінська, у боях в Померанії, в розгромі гітлерівців у Берліні. Лейтенант Мотроненко залишив на стіні рейхстагу такий напис: "Тут був Мотроненко із Гуляйполя".

Після демобілізації Є. К. Мотроненко обирався головою виконкому сільських Рад в с. Октябрі, а потім — в Успенівці.

В 1949 році Єгора Кузьмича рекомендують головою правління колгоспу імені Ілліча. Цей новий поворот в його житті і виявився надто крутим. "Наче грім серед ясного дня, — казав. — Все ж я згодився очолити відстале господарство. Виробничі плани припадали тут пиллом, справа велася абияк. В артільній касі було пусто".

Нового голову артіль найбільше вразила низька культура землеробства. "Ось вона причина мізерних урожаїв, — думав він. — Земля родюча, а обробляють її так-сяк". І друге, на що звернув увагу, — низький рівень роботи з людьми.

Піднімав голова господарство, звісно, не один, а руками сотень людей із допомогою держави. З притаманною йому рішучістю він навіть в перші дуже важкі роки боровся за міцну дисципліну, за точний облік праці, всіма засобами намагався підвищити зацікавленість усіх колгоспників в результаті праці. Із року в рік, сходинок за сходинок піднімалося господарство вгору. Люди повірили у свій колгосп.

Великий розмах господарської ініціативи голови захоплював колгоспників. Це ж у нас, згадують тепер вони, вперше було електрифіковано село, в усіх населених пунктах прокладено водоводи, збудували три магазини, три клуби, фельдшерсько-акушерський пункт, школу, заклали 150-гектарний сад, 50-гектарний поливний город, 26 ставків і зарили їх, займалися кролівництвом, вирощували нутрії. А де ще в районі мали так добре облаштований стадіон з "чортовим колесом", атракціонами? Знову ж таки — у Новомиколаївці.

Декілька футбольних команд мали, у складі яких займалися 102 хлопці. Іноді кажуть, що це пам'ятники. Ні! Це безсмертя, це вічне життя. Єгор Кузьмич залишається у добрих справах своїх рук і мужнього благородного серця. Живе він і в своїх дітях. Молода парость сім'ї Мотроненка ("У нас росте 7 внуків і правнук уже є", — хвалився Єгор Кузьмич) несе далі естафету поколінь. Така в нас традиція.

— Що найбільше цінувалося у Єгорові Кузьмичеві, — поділився колишній начальник управління сільського господарства райвиконкому П. З. Солодун, — то це його людяність. Вміння працювати з людьми. Його господарська творча кмітливість, ініціативність. Двадцять шість років віддала головуванню ця людина.

За заслуги на ратному полі голова ради ветеранів Новомиколаївки інвалід війни І групи Є. К. Мотроненко відзначений орденами Червоної Зірки, Вітчизняної війни І ступеня, медалями, його мирна праця — орденами Трудового Червоного Прапора і "Знак Пошани".

КСК імені Ілліча. Село Новоіванівка. Живуть в ньому люди — трударі. Встають до сходу сонця й лягають із зірками. Так ведеться у кожній родині з діда-прадіда. А тому і не виняток сім'я Володимира Васильовича Якушева. Молода ще родина, та завзята.

Володимир Васильович — механізатор. Та застати його у мехзагоні практично неможливо. Зараз іде силосування і він цілими днями в полі. Це ж саме підтвердила і обліковець З. В. Обухова. "Володя ста-

ранний у роботі, добросовісний. Скільки його знаю, стільки й відгукуються про нього добре".

А знає Зоя Володимирівна цього молодого механізатора давно. Ще до армії він прийшов у мехзагін. Не став зраджувати обраній спеціальності й через два роки, як повернувся зі строкової. Вже все там було йому знайоме, та й колектив мало чим змінився. Колись, раніше, працював у ньому й батько Володимира. Та давно вже немає його, а сини продовжують опановувати обрану ще ним професією. Троє синів Якушевих.

Взагалі Володимир виріс у великій, як по теперішніх мірках, сім'ї. Має двох братів-колег і сестру. І дома, під батьківською стріхою, для всіх вистачало справ. Бо матері, яка все життя працювала дояркою, було нелегко порати господарство. Тож звикли Якушеви до самостійності ще з дитинства. А коли їх у школі запитували, ким будуть, як виростуть, фантазували, як і всі їх ровесники — підлітки. Та йшли роки. Не йшли, а летіли. І не встиг Володимир й озирнутись, як уже прозвенів останній дзвоник. А з ним і прийшли буденні турботи. Треба було думати про своє майбутнє. Далеко від дому не хотілось йти. Тому й вирішив лишитися в селі.

Останніх років, зважаючи на всілякі економічні негаразди, ускладнилися роботи на господарських ланах. Давно не отримували вони мінеральних добрив, значно погіршилася технічна оснащеність мехзагонів, бували перебої з паливом. Однак ці негаразди не збили трудівників другого механізованого загону КСП імені Ілліча із второваного шляху.

Ось і в 1995 році за несприятливих умов колектив (начальник М. І. Мелашенко) зібрав з кожного гектара по 27 центнерів ячменю, по 30 з лишком центнерів соняшнику, по 200 центнерів зеленої маси кукурудзи. Хороші види мали механізатори і на врожаї качанистої на зерно, буряків.

Та все ж основною культурою для хліборобів були і є озима пшениця. Посушлива осінь 1994 та 1993 років не дала змоги селянам посіяти необхідну кількість озимини. Тому в 1995 році хлібороби загону доклали всіх зусиль і вміння, яби якісно і в строк підготувати ґрунт під осінній засів, використавши мінімальний запас вологи, в опти-

мальні строки заробити в ґрунт зерно. Сіяли переважно насіння перспективних сортів — Юна, Альбатрос.

Розповідаючи про трудові досягнення, зазначимо, що підготовці ґрунту тут постійно приділяють значну увагу, віддаючи перевагу безвідвальному його обробітку.

Оброблені безвідвальним способом поля не потребують весною культивування, що економічно вигідно. Разом з тим не пересушується ґрунт, а це для нашої степової зони досить важливо. Є можливість разом з обробітком вносити гербіциди. Передова технологія прижилася і безвідвальний спосіб обробітку одержав постійну "прописку" в загоні.

Механізатори знають ціну техніці, бережуть її, вчасно ремонтують, дбайливо зберігають. Від цього кожен цикл сільгоспробіт проходить тут без штурмівщини і на високому агротехнічному рівні. А обсяг робіт колективу доводиться виконувати щороку досить значний: за ним закріплено близько 2,5 тисячі гектарів землі (це приблизно стільки, скільки мають її перший та третій загоони разом узяті). У віддачі земель значна заслуга начальника загону Миколи Івановича Мелашенка. Він завжди пам'ятає що, де й коли сіяли на кожному полі, які та стільки добрив вносили під попередню культуру. Саме ця обізнаність і оберігає від помилок. А допомагають йому добиватися успіху механізатори — одnodумці Олексій Володимирович Беленков, Віктор Іванович Квочка, Володимир Васильович Кійко та інші.

Великим попитом користувалося у населення згущене молоко, випуск якого освоїли на молочному комплексі КСП імені Ілліча.

Хлібороби колективного сільськогосподарського підприємства імені Ілліча (голова правління Надія Лук'янівна Биковська) першими в районі завершили жнива 1995 року. За 14 календарних днів скошено і обмолочено 1310 гектарів ранніх зернових і зернобобових культур.

Успіху досягнуто завдяки оперативному мавнеру збиральною технікою. І хоч урожайність в середньому невисока — 24,2 центнера зерна з гектара, але за нинішніх погодних умов вона радує землероба.

У трудовому суперництві комбайнових екіпажів найкращих ре-

зультатів добилися члени екіпажу Миколи Васильовича Якушева. Незважаючи на те, що перший рік самостійно працював на "Доні-1500", він обмолотив зернові на 303 гектарах і намолотив 7113 центнерів зерна. По намолоту на другому місці, а по гектарах на першому екіпаж Віктора Васильовича Кійка, "Доном-1500" він зібрав 304 гектари і відправив на тік 7066 центнерів збіжжя. На СК-5 "Нива" першим став екіпаж Віктора Миколайовича Шушури. На його рахунок 235 гектарів і 5227 центнерів зерна.

У вигідності вирощування свиней давно переконалися і в КСП імені Ілліча. Свиноферма господарства впродовж тривалого часу працює ритмічно, рентабельно. Напередодні Дня Перемоги її колектив було занесено на районну Дошку пошани.

Дбаючи про поголів'я, свинарі приділяють чільну увагу інтенсивному використанню свиноматок. Тут вже стало неписаним правилом одержувати від кожної не менше двох багатоплідних опоросів. На фермі КСП в порівнянні з свинофермами району найменший падіж, що не є випадковістю. Маточне поголів'я доглядають висококваліфіковані свинарки.

На фермі практикують турові опороси, осіменіння маток здійснюється шляхом вільного парування. Для того, щоб мати добрий молодняк, тут час від часу заміняють кнурів-плідників. Ось і недавно для цих цілей закупили 10 кнурів української степової породи.

Маточне поголів'я (а його кількість на фермі складає 150 голів) теж постійно поповнюється. Від кращих свиноматок відбирають свинок і вирощують їх для ремонту стада. У червні 1996 року на фермі було 200 ремонтних свинок, всі здорові, вгодовані.

Функціонує на фермі і літній критий табір, який нещодавно уведено в дію. Тут утримують свиноматок з поросятами до їх відлучення (40-денного віку.)

Запорукою успішної праці свинарів ферми є колективна відповідальність, сумлінне ставлення кожного до виконання своїх обов'язків. Вигоду підряду відчувають всі, тому й трудяться натхненно. Кращими серед свинарів є Л. І. Котухова, В. Я. Середа, Н. Ф. Котухова, Л. Я. Жовніренко, О. С. Ярохович, Є. Й. Пилипенко, С. А. Павлова, слюсар В. Ф. Сироїжко. "Це наш капітал" — так коротко і емко сказала про передовиків обліковець М. В. Гергец.

З 5 по 9 липня 1996 року найкращих результатів на збиранні врожаю добилися екіпажі:

Миколи Васильовича Якушева з КСП імені Ілліча та Володимира Васильовича Кійка з цього ж господарства. За 5 робочих днів вони підібрали комбайнами "Дон-1500" валки озимої пшениці відповідно на 144 і 127 гектарах і намолотили 454,1 тонни і 404,9 тонни зерна.

10 липня районна комісія по підбиттю підсумків змагання на жнивах визначила переможця за п'ятиденку (з 5 по 9 липня). Найкращих результатів на обмолоті валків серед збирально-транспортних агрегатів добився працюючий колектив з КСП імені Ілліча у складі комбайнера Миколи Васильовича Якушева, його помічника Іллі Степановича Мотроненка, трактористів Володимира Ілліча Мотроненка та Анатолія Васильовича Якушева.

Відповідно до умов змагання трудовий колектив нагороджується перехідним призом "Золотий колос" і премією в сумі 15 мільйонів карбованців.

За підсумками жнив-96 друге місце в районному соціалістичному змаганні посів колектив збирального екіпажу КСП імені Ілліча під керівництвом Якушева Миколи Васильовича, який комбайном "Дон-1500" зібрав зернових з площі 409 гектарів намолотив 8088 центнерів зерна.

Наталія Земелько народилася в Новомиколаївці, тут пройшли дитячі та юнацькі роки. З дитинства у свідомість увійшли білі стіни хат, високе зоряне небо синіх червневих і січневих ночей, оксамитова зелень нив, духмяність вишневих садів... І навіть тоді, коли після закінчення школи Наталія побажала "скуштувати" міського життя, думала про батьківський край. А невдовзі повернулася в село і осіла в ньому назавжди. Спочатку трохи попрацювала завідуючою Будинком культури, а згодом перейшла на молочний комплекс. Олена Семенівна Дзоз — мати Наталії на той час ходила в передовиках. Вона на перших порах і стала наставницею доньки, допомагала злитися її з колективом, відчути нерозривний зв'язок з ним, допомогла зро-

зуміти, що найбільше людина дорожить тим, у що вкладає частину свого серця і життя.

Мати і дочка довгий час працювали разом в одній групі. Олені Семенівні було приємно, що Наталії до душі припала професія доярки. Вона швидко зростала як майстер своєї справи, успадковуючи від старших колег та матері життєвий досвід. Ненька, крім секретів професії, вчила не тільки як сумлінно ставитися до роботи, а й тому, як належить поводитися у колективі, бути чуйним до чужого горя і невдач, принципово відстоювати своє і колективне. Та наука не пропала даром.

У звичних клопотах збігали роки. Здається, ніби вчора несміливо переступила поріг ферми Наталія, а звідтоді вже минуло близько 10 років (мова іде про 1997 рік — Авт.). Кожен з них був своєрідною сходинкою до визнання.

Трудова сім'я Земельків користується повагою односельців. Дружно живуть Василь та Наталія, їм по-доброму заздрають, бо у їх родині завжди панують любов і злагода, і діти у них — дружні, роботящі, душевно щирі. Живуть Земельки в новому будинку, який свого часу побудував колгосп молодій сім'ї. Тримують господарство, без цього на селі сьогодні не прожити. Про Наталію і Василя Земельків односельці доброї думки: принципові обоє, працюючі, доброзичливі, живуть у злагоді з сусідами.

Головний зоотехнік господарства Т. А. Марченко серед позитивних рис Наталії Іванівни Земелько назвала працюючість і одержимість у роботі.

З першими півнями поспішає жінка до ферми, у сутінках її залишає. І так щодня.

Поратися біля корів — справа непросте, — ділиться своїми роздумами Т. А. Марченко. — Як на мене, то результат праці доярки на 90 відсотків залежить від неї самої, її добросовісності. Земелько любить свою справу, живе нею. Яскравий доказ того — результат праці. У 1996 році доярка наділа від корови 2450 кілограмів молока. Як на скрутний час, це досить непоганий показник. "Головне, — переконана Наталія Земелько, — любити те, що є твоїм, не зраджувати своєму покликанию. Ну, а решта — прикладається". Здається все доволі просто. А, може, у цій простоті і є життєва складність?..

Раніше міцність господарства визначалася рівнем рентабельності та одержанням прибутків. За шість останніх років сільське гос-

подарство зазнало катастрофічної руйнації. Тому сьогодні (мова йде про 1997 рік — Авт.) основним критерієм є своєчасна виплата зарплати. Саме до таких господарств можна віднести КСП імені Ілліча. Рентабельність виробництва за 1996 рік склала 18 відсотків (рільництво — 46, тваринництво (без переробки) — 5).

На звітних зборах, що відбулися в господарстві 25 січня 1997 року, голова правління Н. Л. Биковська та головні спеціалісти, зазначили, що минулий рік видався для трударів КСП досить нелегким. Холодна затьожна весна, посушливе літо зробили свою чорну справу, досягти намічених рубежів рільникам не вдалося. Зернових зібрали 2460 тонн (48 відсотків до передбачуваного), соняшнику — 711 тонн (65 відсотків до завдання). Наполовину менше прогнозованого одержали у КСП коренеплодів, інших кормових культур.

Але, як говорив головний агроном господарства А. Г. Новіков, не слід все списувати на погоду, багато негараздів допущено і самими механізаторами. Ще не всі усвідомили просту істину, що колективне — це значить моє, наше і про нього слід повсякденно дбати. За приклад може послугувати ставлення до техніки, воно не скрізь однакове. Якщо у другому мехзагоні, де обробляється половина орної землі господарства, прямі затрати за рік склала 91 тисячу гривень, то у першому та третьому загонах, де землі у два рази менше, фактичні затрати 60 і 94 тисячі гривень відповідно. Досить строкаті і показники врожайності. Вал зерна, одержаного другим мехзагоном — 1796 тонн. У першому і третьому загонах намолотили його відповідно 368 і 306 тонн. Звідси і собівартість тонни зерна: у другому загоні вона складає 50 гривень, у першому — 160, у третьому — близько 300 гривень.

Останнім часом, говорила Н. Л. Биковська помітно знизилася відповідальність за доручену справу (особливо це помітно у третьому мехзагоні). Неякісний ремонт техніки, огріхи на сівбі, оранці — ці негаразди ще часто тут зустрічаються. А у жнивях загін здійснив косовицю власними силами.

Зменшення врожайності сільгоспкультур істотно позначилося на тваринництві, у господарстві змушені були вдатися до скорочення чисельності поголів'я, але робилося це з розумом, виважено. Чисельність худоби доведено до 1692 голів (лише на 472 голови менше попереднього року). Свиней у господарстві на перше січня 1997 року мали навіть більше 1995 року (на 549 голів), загальна кількість склала 2144 тварини. Прогонувати наявну живність не просто і все ж у КСП

все робили, щоб урізноманітнити раціон годівлі. До пізньої осені практикували вільне випасання худоби.

Як зазначила Н. Л. Биковська, у господарстві й надалі будуть робити ставку на переробку продукції. Вигода від цього очевидна. За рік тільки від реалізації сиру та згущеного молока отримано 50 відсотків загальної виручки — 588 980 гривень.

Досить прикро, що у цій справі бракує майстра-ентузіаста, котрий би взяв у свої руки питання технічного переозброєння.

За рік КСП виручило загалом 1,2 мільйона гривень, але 690 тисяч виплачено на різні податки.

Розумна стратегія керівництва КСП сприяла тому, що значну частину прибутків було спрямовано на соціальну підтримку працюючих. Одержали вони разом з тим і натуроплату. Загалом трудівники отримали 500 тонн зерна, пенсіонери — по 3 центнери безплатно.

За рік мають 71325 гривень дивідендів згідно паїв та трудового стажу членів КСП, ще 27000 гривень виплачено за підсумками року (в цю суму входить і оплата пенсіонерам).

За 1996 рік тим, хто доглядав за посівами цукрових буряків, видали по 20 кілограмів цукру (за прополону ділянку 0,35 гектара). Зацікавлено було і тих, хто чистив буряки (вони отримували за відпрацьований день 0,5 кілограма цукру та по кілограму олії). Всього для потреб сільчан виділили 10 тонн олії, 2 тонни різних круп. Бажаючим продавали за пільговими цінами висівки для домашньої живності, тваринники мали змогу без оплати придбати у господарстві молодняк.

На молочному комплексі з ранньої весни до пізньої осені було організовано гаряче харчування (вартість обіду чисто символічна — всього 10 копійок). Лише на харчування витрачено 31327 гривень. Плюс до цього податок на цю допомогу — 11588 гривень.

Чималі кошти витрачалися на утримання дітей у дитячому садку, лікарню, фельдшерський пункт, середню та початкову школи. Перелічене — це додаткові витрати. Однак правління КСП йшло на це свідомо, розуміючи, що, тільки турбуючись про трудівника, можна чекати від нього плідної роботи. Більшість людей ділом відповідають за турботу про них.

— В усьому досягнутому, — 7 березня 1997 року говорила Н. Л. Биковська, — я завдячую людям, їх наполегливості, працьовитості. А щодо сьогоднішніх реалій, то долати економічні рифи на тернистому шляху до ринку нелегко. Від держави, на жаль, достатньої допомо-

ги досі не одержуємо. А просимо ж від неї небагато: послаблення податкового тиску. Адже в нинішній ситуації, коли з кожних ста гривень прибутку майже дев'яносто йдуть на сплату податків, різних нарахувань, ніяке господарство розвиватись не зможе. Навіть при добірному насінні від людей, озброєних сапою, косою та примітивною бороною, не можна чекати високих врожаїв. А без пального, удобрення, надійних хімічних засобів захисту рослин можна лише бур'яни вирощувати.

Врешті-решт треба відрегулювати кредитно-фінансову систему, яка б враховувала сезонний характер сільськогосподарського виробництва, не слід затягувати і з вирішенням проблеми паритету цін, бо може статися, що всі сільгоспідприємства банкрутами стануть.

На жаль, самотужки вижити важко. Тому я вважаю, заявила Н. Л. Биковська, що колективна власність ще надовго залишиться. Протягом тривалого часу селянина відлучали від землі, а тепер в одну мить хочемо зробити його власником. У нас кожен член КСП вже отримав сертифікат на землю, однак відділятися для самостійного господарювання ніхто поки що не забажав. Гуртом і скругу долати легше.

* * *

У квітні 1997 року втринадцяте відзначали трудівники КСП імені Ілліча своє традиційне свято — день господарства. День, в який вшанували людину праці.

Цього квітневого дня багато теплих слів говорили про роботящих людей. Сердечно вітали односельці В. П. Назарова, П. М. Панаценка, І. Д. Бірюка, М. В. Тютюнника, А. І. Остроуха, В. С. Шушуру, Л. М. Терехову, Є. Й. Пилипенко, А. П. Шаповала, С. А. Павлову, Г. І. Мелашенко, Г. І. Бобир, Я. П. Червоняка, С. І. Бірюк, А. П. Кравченка та Д. Й. Марченка, які цього року здобули почесне право на заслужений відпочинок. Чоловіча вокальна група подарувала їм задушевну пісню, а від правління ветерани отримали цінні подарунки.

Торкаючись пам'ятних сторінок історії села, не оминули ведучі і тривожних воєнних років. 357 синів і дочок Новомиколаївської сільської ради боронили свободу на фронтах Вітчизняної, з грізних воєнних доріг не повернулися до рідних домівок 183. Пам'ять про них житиме віки. В німій скорботі застиг бронзовий воїн на сільському меморіалі. Вдячні земляки вважають це місце святим, сюди несуть перші весняні квіти, тут проводять урочистості в дні Перемоги та

визволення. Людям, які поклали на вітвар перемоги найдорожче — своє життя — вдячні односельці присвятили пісню. Її зворушливо виконала вокальна група "Доярочка".

Колективне сільськогосподарське підприємство імені Ілліча — міцне господарство. Своїми успіхами тут завдячують молодій зміні, про яку постійно дбають. На селі багато трудових династій, особливо водіїв, комбайнерів. Діти продовжують справу батьків, обирають у житті їх трудову стежку.

Створення нових родин на селі, — то свято для всіх. Тому й радіють у дружній селянській сім'ї новонародженим. За 1996 рік сільську родину поповнили 12 малят. Присутні на святі тепло вітали з цією радісною подією батьків, їм вручили від правління подарунки, а учасники художньої самодіяльності привітали пісню.

До рідної домівки повернулися зі служби в армії четверо хлопців. Це Роман Павлович, Віталій Василенко, Олександр Лапко, Олександр Мотроненко. Односельці привітали юнаків з поверненням до отчого порогу, побажали щастя у їх подальшому житті.

Заключним акордом свята був виступ його господарки — голови правління Надії Лук'янівни Биковської. Її теж не обійшли увагою вдячні земляки, висловивши багато теплих слів за материнську турботу про них.

Учасники колгоспної художньої самодіяльності

Надія Лук'янівна поздоровила родину зі святом, висловила впевненість, що трудівники полів і ферм і надалі трудитимуться, стверджуючи ідеали добра і справедливості.

Протягом двох годин лунали зі сцени пісні, проголошувалися здравиці сумлінним землякам. Їм, людям праці, присвятили свої твори учні місцевої школи. З дитячою безпосередністю школярі розповідали про добрих душею людей, пишалися тим, що живуть з ними поряд.

Свої мистецькі доробки дарували трударям сільський оркестр народних інструментів, вокальна група "Доярочка", учасники художньої самодіяльності місцевого Будинку культури та ВАТ "Гуляйпільський завод лакофарбових виробів", учасники клубу "Берегня" з міста Гуляйполя.

4 серпня 1997 року трудівники КСП імені Ілліча завершили збирання колосових. Сприяли успіху належна організація збиральних робіт, уміле маневрування технікою. Хлібороби господарства в оптимальні строки скосили зернові на 1424 гектарах і намолотили з них 3550 тонн збіжжя. Тепер у них на черзі — "зелені" жнива, а дбайливі господарі вже думають і про майбутній засів, дбають про те, щоб закласти під наступний урожай надійний фундамент. Основна їх турбота після жнив — доведення до високих посівних кондицій насіння озимих культур та підготовка під них ґрунту.

— Вже завершуємо калібрування посівного матеріалу, — ділився планами головний агроном господарства Анатолій Григорович Новіков. — 320 тонн його вже готові. Забезпечилися високоякісним насінням найкращих сортів. На 500 гектарах сіятимемо Юну: уже культивованій у нас для парових площ сорт (цього рік дав по 47 центнерів з гектара). Хороший він і для косовиці на звал, і для збирання на прямому комбайнуванні. На 260 гектарах посіємо Херсонську-86. Впроваджуватимемо і новий сорт Одеську-132 (обміняли в колгоспі імені Леніна Орхівського району) на 60 гектарах. Вважається високоврожайним, дає по 60 центнерів з гектара.

Старанно працюють механізатори на підготовці ґрунту під засів. Вже готові прийняти зерно 680 гектарів чорних та 190 гектарів зайнятих парів. Згідно з планом озимі сіятимемо на площі 1400 гектарів.

На піднятті зябу зразки високопродуктивної праці показують досвідчені трактористи першого мехзагону Олександр Іванович

Сливка і Олександр Володимирович Жилінський. Тракторами Т-150 вони зорали вже 500 гектарів. На підготовці парових площ у другому мехзагоні сумлінно трудився Олександр Васильович Кійко. На його рахунку — 300 гектарів.

З року в рік трудівниці свинотоварної ферми КСП імені Ілліча добиваються вагомих результатів у праці. Запорука їх успіху — колективна відповідальність за доручену справу й сумлінне ставлення до виконання своїх обов'язків.

Тон у роботі тут задають ветерани. Про одного з них — Надію Федорівну Котухову багато доброго довелось почути в селі. За її плечима великий багаж років (ще два роки тому досягла пенсійного віку). З них вісімнадцять років торує стежку до ферми. Свою справу любить, а тому ходить у передовиках. Ланка, яку очолює Котухова, у 1997 році вже одержала від кожної свиноматки по 10 поросят.

Завдяки дбайливому догляду, молодняк має добрий вигляд, майже немає падежу. Характерно, що коли односельці виявляють бажання обзавестися поросям, більшість їх воліє одержати його з групи Котухової.

Змістовним, наповненим життям живе Надія Федорівна Котухова. Вона не мислить його без повсякденної праці. Ось на таких людях і тримається село.

17 січня 1998 року відбулися звітно-виборні збори в КСП імені Ілліча. Вони пройшли організовано, в діловій обстановці. Головні спеціалісти господарства проінформували присутніх про досягнення за рік, детально проаналізували ситуацію на тих ділянках роботи, за які вони відповідальні.

Як повідомив головний агроном КСП А. Г. Новіков, минулого року рільники господарства попрацювали загалом непогано. Валовий збір зерна склав понад 5 тисяч тонн (25,7 центнера з гектара). Цей показник у два рази більший, ніж у 1996 році.

Головна культура — озима пшениця (а збирали її на 943 гектарах) дала по 29,4 центнера на гектарі. Непогано вродив і озимий ячмінь (27,1 центнера на круг). А ось яровий ячмінь, зважаючи на по-

суху, був недорідним. А це, наголошував А. Г. Новіков, зайвий раз переконує в тому, що озимому ячменю слід віддавати перевагу. Головним же цьогорічним досягненням головний агроном вважає те, що 1997 року всі тури польових робіт у господарстві були проведені в оптимальні строки, що за тривалої негоди зробити було доволі складно.

Дещо скромніші результати праці у тваринників. Це пояснюється тим, зауважувала головний зоотехнік КСП Т. А. Марченко, що 1996 рік був не урожайним і з кормами довелось навіть дещо скоротити чисельність поголів'я, а на свинофермі пропустити зимовий тур опоросів. На фуражну корову у господарстві за минулий рік надоїли по 1787 кілограмів молока. Показник досить скромний. І пояснила це Т. А. Марченко тим, що молочна череда не поповнювалася високопродуктивними коровами. Однак є всі підстави сподіватися, що справи підуть на краще.

Завдяки результативній праці рільників на 1998 рік заготовили більше 8 тисяч тонн силосу, 3800 тонн сінажу, достатню кількість концкормів. Для поповнення дійного стада вже закуплено 118 телиць, що дасть змогу вибракувати низькопродуктивних корів. Є резон збільшити чисельність і свинопоголів'я. Минулого року у тваринницькій галузі лише свинарство було рентабельним (показник — 24,5 відсотка).

Ряд слухних зауважень висловив і головний інженер КСП Г. В. Білий. Він, зокрема, зупинився на якості ремонту техніки, відмітив непоодинокі випадки браку в роботі. Хіба це годиться, запитував він, що механізатор не може навіть плуг полагодити як слід? А все тому, що останнім часом не проводиться навчання механізаторів.

Виступ Н. Л. Биковської був змістовним і доволі самокритичним. Вона акцентувала увагу на тому чого господарство не одержало торік, а могло б.

За минулий рік КСП виручило 1 мільйон 180 тисяч гривень. Використало 766 тисяч: на запчастини і паливно-мастильні матеріали — 535 тисяч гривень, на отрутохімікати — 40,6 тисячі, на медикаменти — 7,1 тисячі гривень. Рентабельність господарства склала 11,1 відсотка. Тваринництво було збитковим (виручило свинарство та переробна мала промисловість). Загалом чистого доходу отримали 121,5 тисячі гривень, що дасть змогу виплатити трудівникам дивіденди.

На перший план у роботі правління ставило турботу про людину. За звітний рік господарство купило два культиватори, тракторний причеп, обладнали крупорушку, придбали 3 доїльні установки, прове-

ли значний ремонт приміщень, складів. На перспективу передбачено придбати 3 дизельні установки для вироблення автономної електроенергії, зерносушарку, ряд сільгосптехніки по лізингу.

В обговоренні доповіді взяли участь начальник першого мехзагону М. Орос, свинарка О. Пашенко, завідувачий автогаражем О. Лобов, доярка Г. Цесько, пенсіонери І. Мелашенко, А. Рудь та інші. Всі вони з вдячністю говорили за свого керівника, відзначили її людяність та безкорисливість. Всі, як один, оцінювали роботу правління як задовільну і бажали мати Н. Л. Биковську за керівника і на наступний строк.

У роботі зборів взяв участь і виступив голова районної адміністрації І. О. Бірюков. Він подякував трудівникам за плідну працю, зазначивши, що КСП імені Ілліча сьогодні займає перші позиції у трудовому суперництві серед господарств району. В значній мірі це стало можливим завдяки реформуванню господарства.

За те, щоб головою правління КСП була Н. Л. Биковська, проголосували всі одногосно.

22 квітня 1998 року трудівники КСП імені Ілліча вчотирнадцяте відзначили день села. Тоді на заслужений відпочинок ішли ветерани виробництва Л. І. Мотроненко, В. Г. Корнева, М. М. Галаган, М. І. Мелашенко, О. В. Бірюк, Г. К. Котухов, П. І. Нижник, М. М. Бірюков, М. Д. Бірюк. Не соромно трударям дивитися в очі своїх земляків, трудовий обов'язок кожен з них виконав з честю. За це їм щирі поздоровлення, подарунки і душевна пісня.

Тепло і сердечно односельці вітали молодих батьків О. Бобиря, О. Жилінського, Ю. Замарахіна, В. Сироїжка, П. Пивоварчука, Г. Марченка та Бірюка. На згадку про цей день щасливі батьки отримали подарунки і музичні привітання.

Не обійшли увагою і вчорашніх солдат В. Мотроненка та О. Зуєнка, згадали добрим словом В. Назарова і С. Новікова, які гідно несли солдатську службу.

День господарства ніколи не обходився без квітів, духмяних короів, оригінальних вишиванок. А створюють ці дива умілі сільські майстрині Н. Беленкова, М. Котухова, А. Гергець, О. Голізра, І. Платова.

На святі згадали й іменинницю: 80-річну Олександру Григорівну Павлову, учасницю хору ветерана праці Г. Г. Цесько та інших. Здоров'я і щастя зичили також голові правління Н. Л. Биковській.

На завершення свята Надія Лук'янівна поздоровила земляків із визначною подією, побажала душевної рівноваги, витримки і віри у свої сили. "Тільки дружною сім'єю, гуртом ми подолаємо скруту", — так закінчила виступ голова правління.

Найкращих показників на збиранні хліба з 8 по 12 липня 1998 року домогся екіпаж Володимира Васильовича Кійка з КСП імені Ілліча, який за п'ятиденку комбайном "Дон-1500" зібрав зернові з 112 гектарів і намолотив 4316 центнерів збіжжя. Цей показник виявився не тільки кращим по району, а й по області.

За підсумками змагання він виборов обласний перехідний приз імені славного земляка Героя Соціалістичної Праці І. П. Мартиненка. Середньоденні виробітки жниварі з Новомиколаївки виконували на 264 відсотки. Привітати переможців змагань у поле прибули заступник голови Запорізької обласної держадміністрації В. І. Бруй, голова президії обкому профспілки працівників агропромислового комплексу І. К. Сенченко, голова райдержадміністрації І. О. Бірюков, голова райкому профспілки працівників АПК Б. С. Бражко, голова правління КСП Н. Л. Биковська.

І ось вони — герої жнив: комбайнер Володимир Васильович Кійко, помічник — його син Геннадій, тракторист Володимир Ілліч Мотроненко, водій Олександр Васильович Бобир.

І. О. Бірюков вручив В. В. Кійку районний приз "Золотий колос". Жниварі удостоєні також грошової премії.

За підсумками районного змагання екіпажів на жнивах-98 другі місця вибороли:

комбайновий екіпаж із КСП імені Ілліча у складі Кійка Володимира Васильовича (комбайнер), Кійка Геннадія Володимировича, Мотроненка Володимира Ілліча і Бобиря Олександра Васильовича. "Дон-1500" зібрали із 544 гектарів та намолотили 1377 тонн зерна;

комбайновий екіпаж із КСП імені Ілліча у складі комбайнера Новікова Сергія Петровича, помічника Новікова Петра Григоровича, тракториста Остроух Андрія Андрійовича і водія Розкаряки Віктора Миколайовича.

Комбайнерам вручено премії по 130 гривень, а членам екіпажу — по 100 гривень.

Переможцем змагання на звалі зернових визнано Шушуру Віктора Миколайовича з КСП імені Ілліча, який комбайном СК-5 "Нива" поклав у валки зернові на площі 550 гектарів. Йому вручено премію 150 гривень.

29 липня 1998 року районна газета "Голос Гуляйпільля" надрукувала замальовку І. І. Нежижима "Візьму у спадок батькову науку":

— ... Ранній ранок.

Комбайнери не люблять роси. Голова КСП імені Ілліча Н. Л. Биковська, коли б могла, голірuch змахнула її з поля і — до діла. Бо — строки. І синоптики поки що обіцяють бездощів'я. Тільки швидше жнивайте...

Віктор Іванович Мірошник часу не гає. Де гайку підкрутить або ланцюга підтягне, а де просто погладить теплий метал комбайна, мовляв, тримайся, друже, вже косовиця вниз покотилася.

— Може, спробуємо, — не терпиться Надії Лук'янівні. — Ви ж знаєте, що таке зайва часина.

— Наплетемо з вогкої соломи брилів, — сумнівається дехто.

Але "Нива" уже в загігці. Ні, не захлинувся комбайн, не зупинився на контрольному обмолоті — упевнено рухався вперед. Товариші й собі — за штурвали. І вже пливуть пшеницею калинового кольору машини, дорога вигинає широку спину, несе до села, на тік хліб. Жнива на вахта продовжується...

— Віктор Іванович Мірошник, — розказує Надія Лук'янівна Биковська, — чоловік тямущий, поважає порядок. Ніколи не відмовляється від найважчого діла. Він спеціаліст досвідчений. І електрозварник — пошукати ще треба, і токар класний. Завідував і мехмайстернею, обіймав й інші посади. Працювати для Віктора Івановича — то головне в його житті. І не просто працювати, а з творчим горінням. З такою ж упертістю оволодів він і фахом комбайнера.

Ви послухайте, як ритмічно працює його комбайн, — як добре вивірений годинниковий механізм. У цьому, безперечно, велика заслуга Віктора Івановича. На торішніх кукурудзяних жнивах комбайни зносилися далі нікуди. І так уже свій ресурс відпрацювали, а тут таке навантаження. Ніколи не думали, що машини можна буде полагодити. А бачите, що зробили наші механізатори, можна прямо сказати —

доклали великих зусиль. І тепер дбайливо полагоджені комбайни ще як і працюють!

У Мірошника нинішні — другі жнива. І перші з сином Сашком, який у помічниках у нього. В мехзагоні Сашко наймолодший механізатор, тільки-но зі шкільної парти і зразу ж потрапив, як кажуть, на "жнивний бал". Разом з атестатом юнак одержав у школі свідоцтво механізатора.

Сашко торік ще хотів скласти компанію батькові. Не дозволили. Закон, сказали, забороняє; мовляв, неповнолітній.

Чимало кілометрів жнивних заїнок вже впорали батько і син. Спершу вони косили на звал — і пшеницю поклали у валки на 150 гектарах. Тепер працюють на обмолоті їх, і вже на свій рахунок записали впораних 185 гектарів і більш як 5010 центнерів збіжжя.

Мені довелось говорити про Мірошника — батька з багатьма людьми. Вони називали добрі риси, притаманні йому. З ним легко і працювати, і відпочивати. Він не кривить душею, не зазнається. І ні до чого не залишається байдужим. Хороший організатор, здібний вихователь. У Віктора Івановича ці якості зібрані воедино. Тому і тягнуться до нього люди. І він до них тягнеться, прагне зробити добро.

Можна уявити Сашків настрій, коли починав жнивувати.

— Це ж я вперше самостійно коситиму, — ділився тими почуттями — і тому навіть трохи боявся, а раптом щось не вийде. Та ось запускаю мотора й перша стежка пшениці рівно лягає на стерні... І це так захопило, що вже для мене не існувало нічого, окрім мільйонів вусатих колосків попереду...

Але ж успіх не відразу приходить. Не все у Сашка, мабуть, відразу клеїлося...

Вдивляючись у зовсім юне обличчя, якимось важко уявити Сашка за кермом степового корабля. І мимохідь перехоплююся гордістю за той ранній господарський потяг до ниви. Не випадковий він. З сім'ї ж механізатора. А з технікою хлопець знається — відколи пам'ятає себе. А пам'ятає він себе відтоді, як батько забирав з собою на працю. І захопившись своєю роботою, Віктор Іванович забував, що син тут. А Сашко мовчки спостерігав за батьковими руками, завчав їх рухи.

— Куди йому? І навіщо тільки батьки потокають дитині, — говорили люди. — Батькового хліба захотів скуштувати...

— Приглядайся, синку, — твердив батько Сашкові, — земля любить уважних, роботящих. А без техніки її не охопиш усю, не впораш.

Не знаю, ким будеш, коли виростеш, але й коли біля землі вмітимеш ходити, — воно не зайве. Його, як кажуть, за плечима не носити...

І Сашко багато чого почерпнув із тої батькової науки. "Хочу, як батько, працювати" — такий сьогоднішній девіз юнака.

Щось є в таких, як Сашко Мірошник, величне і доволі земне, а в їх особливій задумі, манері говорити стільки впевненості, переконливості, що відразу віриш їх слову. Не поспішаючи, повагом юнак нанизує думку, розмірковує. А його ж хліборобський шлях по-справжньому тільки-но розпочався.

Віриться, що ми ще почуємо про нього, Сашка Мірошника. Адже в нього є найголовніше: працьовитість і мрія, яку він, ніби факел, пронесе через усе життя і стане гідним батька.

... Ніч розсипала жаринки зірок, щойно замовкла говірка комбайнів і стихли голоси людей на полі. Всі поспішають додому на спочинок. А на завтра Сашко знову прокинеться затемна і попрямує з батьком у степ. І зорі спадають на його плечі, обцілюють чоло і ледь торкаються натруджених долонь.

Футбольна команда КСП ім. Ілліча. 1999 р.

28 січня 1999 року в КСП імені Ілліча відбулися звітні збори. На порядку денному, крім звіту правління за минулий рік, стояло ще одне, не менш важливе для життя колективу питання: проведення реорганізації господарства. Ідея ця не стала ні для кого новиною. Про неї напередодні зборів точилися розмови на фермах, у тракторних бригадах, інших виробничих дільницях. Реформування господарських відносин, на цьому наголошували всі виступаючі, — це не данина моді, а бажання бачити господарство багатим. Поставлено мету: створити підприємство нового типу на основі кооперативних відносин. Але спочатку на зборах головні спеціалісти КСП підбили підсумки року, проінформували загал про те, як торік підрозділи вирішували господарські завдання.

Як зазначив у доповіді головний агроном А. Г. Новіков, минулого року рілники КСП попрацювали непогано. Зокрема, одержано по 25,2 центнера зернових з гектара, в тому числі озимої пшениці — по 31,2 центнера. Загалом у жнива намолочено 938 тонн соняшнику, що більше наміченого завдання на 115 тонн. Добре вродив озимий ячмінь, а ось ярого, зважаючи на посуху, вдалося зібрати лише 280 тонн.

Разом з тим господарство не може похвалитися урожаєм кормових культур. Хоча можливості їх мати були. На врожайності кукурудзи, зокрема (силосу з неї закладено лише 1244 тонни) позначився поганий догляд за посівами, мало також отримали ниви органічних добрив (їх торік було внесено на 140 гектарах ріллі).

Великі претензії до рілників висловила у виступі і головний зоотехнік КСП Т. А. Марченко. Як вона зазначила, кормів для тваринництва було заготовлено торік чимало, але якість їх не завжди відповідала вимогам.

Зовсім мало у господарстві було заготовлено сіна — лише 79 тонн (його згодуюють телятам). Є над чим працювати зоотехслужбі, особливо у справі збереження молодняка ВРХ (з 609 телят торік загинуло 113). Не відповідає вимогам і якість приплоду свиней. Причин цих негараздів багато. Це порушення розпорядку дня і трудової дисципліни, ряд хиб у веденні племінної справи, організації праці. Над цим і потрібно працювати.

Торік з КСП реалізовано на забій ВРХ і свиней загальною вагою 1442 тонни, однак, зважаючи на високу собівартість м'яса, галузь, за винятком свинарства, прибутку не дала. Збитковим було і молочарство.

Про проблеми машинно-тракторного парку говорив на зборах головний інженер сільгоспідприємства Г. В. Білий. Він загострив увагу на ефективному використанні техніки, грамотній її експлуатації. Головний спеціаліст із жалем говорив, що у мехзагонах бракує класних механізаторів. Нерідко саме через це неякісно обробляється земля, вносяться добрива і гербіциди, допускаються втрати на збиранні.

Н. Л. Биковська доповнила виступи спеціалістів, самокритично охарактеризувала стан справ у господарстві, доповіла учасникам зборів про витрати зерна, коштів, отриманих від реалізації сільгосппродукції. Разом з цим голова правління підкреслила, що стан аграрної економіки й далі буде погіршуватися, якщо зберігатиметься існуючий рівень управління галуззю.

— Головне завдання нині, — наголосила Н. Л. Биковська, — посилити процеси аграрного реформування, впровадити нові відносини власності, ринкові умови ведення господарства.

Передбачається створити у КСП на базі наявних виробничих, соціально-культурно-побутових і комунальних об'єктів 20 внутрігосподарських кооперативів. Укласти договори сукупної діяльності, оренди і підряду з правлінням КСП і кооперативами і на їх основі самостійно планово організувати своє виробництво. Кооперативи, наголосила Н. Л. Биковська, не створюють багатії, їх створюють бідні, щоб стати багатими. Голова правління закликала трудівників підтримати правління у цій новачії.

Учасники зборів у цілому підтримали ініціативу правління щодо реформування відносин у КСП, разом з цим підкреслювали, що основне в цих реформах — люди, їх зваженість і компетентність.

На закінчення зборів було затверджено положення про внутрігосподарські відносини в КСП.

За вагомих внесок у соціально-економічний розвиток, активну участь у громадському житті та у зв'язку з 60-річчям утворення Запорізької області Почесною грамотою обласної державної адміністрації у березні 1999 року нагороджено Биковську Надію Лук'янівну — голову правління КСП імені Ілліча.

* * *

З 10 по 14 липня 1999 року найкращих результатів на збиранні хліба добився комбайновий екіпаж з КСП імені Ілліча у складі Олександра Миколайовича Сухаря, Анатолія Григоровича Козика (комбайнери) та водіїв вантажівок Василя Васильовича і Олександра Васильовича Бобирів. Працьовитий колектив обмолотив комбайном "Дамінатор" за минулі п'ять днів 375 гектарів колосових і видав з бункера 9375 центнерів зерна.

Передовиків змагання нагороджено перехідним районним призом "Золотий колос".

Добре попрацював з 10 по 14 листопада і екіпаж Володимира Васильовича Кійка, який "Доном-1500" зібрав хліб на 144 гектарах і намолотив 3858 центнерів збіжжя.

* * *

За високий професіоналізм та організацію збирання ранніх зернових нагороджено Почесною грамотою: Мелашенка Миколу Івановича — начальника польового кооперативу № 2 КСП імені Ілліча. Відмічено високопродуктивну працю екіпажа Сухаря Олександра Миколайовича ("Домінатор") із ПП "Роза вітрів" за збирання зернових в КСП імені Ілліча.

* * *

Механізатор Олександр Іванович Сливка зростав у хліборобській сім'ї, з дитинства всмоктував батьківські настанови про шанобливе ставлення до землі.

Непомітно пролетіли два десятки років, які віддав рідному господарству. Більшість свого життя Олександр Іванович трудився на тракторі Т-150 К. Ця машина і досі (мова йде про 1999-й рік — Авт.), хоча ще десять років тому підлягала списанню, служить вірою і правдою сумлінному механізатору. На цьому тракторі працював Сливка в третьому мехзагоні, згодом перегнав його у перший. Тут по-справжньому розкрилися таланти сільського умільця. Саме так називають у колективі висококласного спеціаліста.

— Олександр Сливка — людина діла і високого обов'язку, — так відгукувався про механізатора начальник першого мехзагону Михай-

ло Васильович Орос. — Він першим приходив на роботу і останнім її залишає. Тож нічого дивного немає в тому, що його Т-150 ще досі на ходу, адже доглядає за ним трудівник на совість.

О. І. Сливка не тільки старанний працівник, він і сім'янин добрий. Удвох з дружиною Ярославою Адамівною виховали двоє дочок. Старша Оксана вчиться в інституті, мріє стати юристом, молодша Марина — школярка. У сім'ї Сликів завжди злагода, взаємоповага. А коли дома лад, то і на роботі справи ідуть добре.

* * *

Василь Васильович Бобир у Новогригорівці народився і виріс. Тут навчався у школі і з малих літ відкривав для себе красу і радість у нелегкій сільській праці. Ще підлітком уподобав механізаторську справу, після закінчення училища більше 9 років працював на тракторі: орав, культивував, сів, возив у громадські засіки вирощений урожай, лущив стерню, удобрював землю... Робив все це завжди з душею, з глибоким розумінням свого обов'язку.

У далекому, 65-му, зважаючи на обставини, пересів за кермо автомашини і ось вже більше 30 років (мова йде про 1999 рік — Авт.) "намотує" на колеса своєї вантажівки сільські шляхи-дороги.

— В нас в сільгоспідприємстві, — говорив завідувачий гаражем Микола Олександрович Котухов, — чимало хороших виробничників, які майстерно роблять свою справу. Але у Бобиря, окрім уміння працювати, є справжня тяга до самовіддачі. Для нього втратити хвилину робочого часу — велика неприємність, втратити годину — надзвичайна подія, а втратити більше — немислима справа. Одним словом, він одержимий у роботі.

Радіє ветеран виробництва Василь Васильович Бобир, що син продовжує його справу, що пізнав смисл і важливість хліборобської праці. Вони обоє одностудці і захоплення у них спільне — футбол.

Ось так і живуть Василь Васильович та Олександр Бобирі — прості люди і дуже земні, багаті щедрістю, любов'ю до отчого краю.

* * *

— У мамі я десята, а сестра — одинадцята. Жило нас у хаті тринадцять душ, — так починала розповідати про своє життя пенсіонерка з Новомиколаївки Олександра Федорівна Хархан у 1999 році. — Всього п'ять

років ходила я до школи. А потім батько кажуть, "Досить, дівчино, час тобі працювати". І я пасла спочатку гусей, потім корів. Коли вийшла заміж, то працювала свинаркою, а мій чоловік — на тракторі. З чоловіком прожила душа в душу 51 рік, а цієї весни поховала. Залишилася в хаті самотня.

Олександра Федорівна приносить сімейний альбом і показує фотографії: ось ми з чоловіком молоді, а ось у нас синочок народився, а тут ми усім сімейством сфотографувалися, з обома синами, — коментує вона фотознімки. У її просторному будинку, який побудували всією сім'єю майже тридцять років тому, багато фотографій. Вони з любов'ю вставлені в рамки під скло і розвішані по стінах. В них знайомі і рідні люди, когось вже немає на світі, а дехто живе далеко. Милується знімками, згадує, коли вони були зроблені, і тихо втирає сльози.

— Життя наше було нелегким, але хорошим, — розповідає вона. — Працювали важко, але відпочивати вміли весело. У клуб ходили з чоловіком, співали, ось на знімку хор. А як День колгоспу підходить, мене кличуть, щоб хліба спекла. Не знайти такої роботи, щоб не вміла зробити. І шию, і вишиваю, і в'язу, і навіть сама піч виклала, ось подивіться.

Коли господар був при силі, ми з ним велике господарство тримали, а тепер залишила я сім курочок. Коли треба, виписую м'ясо. Слава Богу, що наш колгосп імені Ілліча тримається, і ми, пенсіонери, не забуті. Буває, кличуть: прийдіть та візьміть крупу або олію, а в минулому році і сир давали. Молоко у мене постійно є, беру у знайомих. У нас з ними домовленість: я їм шию пару ковдр, а вони мені молока дають. Ковдри я пошила і своїм онукам, вони часто приїздять, не забувають бабусю. Діти і онуки в мене хороші, турботливі. А обидві невісточки — як рідні доньки. Один син живе далеченько, в Маріуполі, а другий — в сусідньому селі, в Успенівці. Коли надумаю, сідаю на велосипед і їду до нього в гості. До сільради також добираюся велосипедом. А раніше, в молодості, і на мопеді їздила.

Є у Олександри Федорівни ще одне захоплення. Дуже вона любить квіти, вирощує, поливає, доглядає. Влаштувала квітник не у дворі, а за парканом, вздовж вулиці. Щоб радували яскравими кольорами всіх, хто проходить мимо її двору.

За час тривалої економічної кризи ми, на жаль, звикли до того, що багато промислових підприємств йдуть на дно, а сільськогосподарська галузь наближається до знищення. Тим приємніше відзначити, що навіть сьогодні є господарства, які наполегливо протистоять

кризі і тривалий час твердо тримаються на ногах. Серед них КСП імені Ілліча Гуляйпільського району. Які б сюрпризи не підносила йому погода, які б економічні урагани не проносилися над країною, воно з року в рік ось уже протягом майже двох десятиліть не працювало збитково. І це при тому, що окремі виробничі показники у іллічівців на рівні середніх по району. Так завдяки чому господарству вдається залишатися економічно сильним?

Справа в тому, що, як це не дивно прозвучить, у господарстві вміють рахувати гроші, розумно витрачають кожну копійку, економлять там, де можливо. Тут, скажімо, відмовилися від бартерних операцій, а розплачуються грішми. Бартер завжди означає переплату. Взяти те ж дизпальне, яке при таких операціях обходиться на 40-50 процентів дорожче. Якщо врахувати, що на місяць господарству потрібно вісім бензовозів, то копійки переплати складаються у тисячі. Нехай краще ці тисячі залишаться у господарстві, ніж осядуть у кишенях комерсантів. Зекономило господарство і на тому, що напередодні жнив взяло 30-тисячний кредит. Завдяки йому пально-мастильні матеріали були куплені за готівку, що набагато дешевше, ніж повернення боргу сільгосппродукцією.

Але в іншому випадку КСП імені Ілліча не погодилося на кредит, а точніше на придбання за лізингом, тобто у розстрочку, двох тракторів — МТЗ-80 і ХТЗ-170.

У господарстві розсудили, що ціна на зерно з року в рік збільшується, і якщо розтягти повернення боргу на п'ять років, то за цей час першочергова вартість техніки зросте майже удвічі. Тому розраховалися за трактори зерном з першого врожаю.

У будь-якому КСП, де є техніка, а в КСП імені Ілліча це комбайни, трактори, вантажні автомашини, значні кошти йдуть на ремонт. Щоб їх скоротити, добре оснастили майстерні, де виконують складні види ремонтних робіт, у тому числі складання двигунів з перевіркою на стенді. Якби довелось звертатися у "Сільгосптехніку", то це обійшлося б у копійку. Іллічівці не йдуть на марні витрати, а навпаки — заробляють кошти на ремонті, бо інколи до них приганяють техніку сусіди. У майстерні працюють прекрасні спеціалісти, яким під силу не тільки виконати ремонт, але й зробити новий механізм чи пристрій. Так склалося, що перед початком збирання соняшнику кошти у господарстві були обмежені, а тут проблема: потрібен новий комбайн з приставкою або хоча б окремо приставка. Її вартість — близько 10 тисяч гривень.

А де взяти гроші? Вихід із становища знайшла інженерна служба, яка запропонувала зробити пристрій власними силами. І зробила, причому він мало чим поступається перед заводським. Обійшовся він у тисячу гривень, господарство уникло значних витрат, і збирання було проведене своєчасно.

Спеціалісти господарства підраховали, що найвигідніше продавати не сировину, а перероблену продукцію. Протягом п'яти останніх років у КСП виробляється згущене молоко, яке користується попитом у покупців. Невелика лінія з виробництва згущеного молока виручала господарство у найважчі часи, даючи "живі" гроші. Недавно встановлене і борошномельно-круп'яне обладнання, на якому пшениця, горох, просо, овес, ячмінь переробляються на крупи. Налагоджена переробка соняшнику на олію. А в найближчих планах — придбання млина, щоб виробляти борошно високої якості.

Організація таких невеликих виробництв і додаткових промислів дає змогу створити нові робочі місця. За роки перебудови, коли в усій країні зростало безробіття, в цьому господарстві чисельність працюючих не знижувалася. Люди зайняті і на основних виробництвах — у рослинництві і тваринництві, і на додаткових, наприклад, у теслярні, де освоєні усі види теслярських робіт, на виробництві цегли і шлакоблоку. Вигода від цього і господарству, і селянам, яким не треба їхати за тридев'ять земель, щоб придбати будівельні матеріали та теслярські вироби.

У багатьох КСП області гнітюче враження справляють занедбані старі свинарники і корівники. Іллічівці такого не допустили. Щоправда, поголів'я корів і свиней стало меншим, але залишилося в розумних межах. І також дає "живу" копійку. Причому, на відміну від рослинництва — круглий рік. Як у дбайливої господарки, у КСП нічого не пропадає марно. Відходи рослинництва, а це — солома, силос, гичка, і від переробки (шрот, висівки) використовуються як корм тваринам, а гноєм у свою чергу підживлюється ґрунт.

У господарстві вважають, що однаково важливо зібрати урожай без втрат і зберегти його. У відмінно обладнаних складських приміщеннях на току зерну не страшні осінні дощі, і є можливість не поспішаючи займатися подальшою його переробкою.

Дбайливо господарювати — означає шукати і застосовувати будь-які новинки, в тому числі і в організації праці. У нинішньому році в господарстві почали впроваджуватися кооперативні відносини на

основі оренди. Виробнича кооперація дає більше самостійності у вирішенні економічних питань керівникам низових ланок, змушує їх думати, аналізувати, рахувати гроші. Працівники господарства входять у 16 кооперативів, у тому числі молочний, свинарський, чотири рільничі, автотранспортний, ремонтно-будівельний, ремонтно-технічний, зернотоку, фінансово-розрахунковий та інші. Якщо раніше будь-яку проблему вирішувало правління, то тепер низові служби самі почали визначати, що їм вигідно, а що ні. І там, де серйозно поставилися до організації роботи, результати виявилися вищими. Ось, наприклад, два рільничих кооперативи. Вони в рівних умовах, бо мають однакову кількість землі приблизно однакової якості. У одному кооперативі вирощуванням сільгоспкультур займався 5 механізаторів, а в іншому вирішили, що треба працювати вдесьятьох. Коли після жнив почали видавати зерно у вигляді доплати, то в першому кооперативі механізатори отримали по 4-6 тонн, а в другому — усього по 1-2 тонни. Результат організації праці, як кажуть, наявний.

Ініціатором впровадження кооперації на основі оренди була голова правління господарства Надія Биковська. Вона ж кілька років тому запропонувала реорганізувати колгосп у КСП. Запропонувала тому, що нова форма організації праці більше відповідала виробничим відносинам, які змінилися. Здавалося б, для чого їй, людині зрілій, досвідченій, потрібні ці нововведення, переміни? Адже авторитет завоювала давно, п'ятнадцять років очолює господарство, і люди їй довіряють, обирають знову і знову. А для того, мабуть, що Надія Лук'янівна дотримується принципу: треба щодня робити крок уперед, інакше можна відстати від часу. Цього принципу вона дотримується сама, на це націлює головних спеціалістів.

Сьогодні основні ділянки виробництва займає молодь з вищою освітою: головний інженер Григорій Білий, головний зоотехнік Тетяна Марченко, головний бухгалтер Людмила Єгорова, головний ветлікар Валентина Галаган, начальники кооперативів Андрій Котухов, Григорій Білий. І вони, і інші спеціалісти були колгоспними стипендіатами, а тепер повернулися у рідне господарство і працюють з великою віддачею. Голова КСП підтримує молодь, вважаючи, що їй слід давати можливість проявити себе.

Як і в будь-якому господарстві, в КСП імені Ілліча є передовики, на яких рівняються. Серед них — тракторист Олександр Сливка. У нього найстаріший у господарстві важкий трактор Т-150-К, а працює

як новий. Господарство багате трудовими династіями, де діти продовжують справу батьків. Це досвідчений тракторист Ілля Мотроненко і його сини Володимир та Віктор; знатний комбайнер, переможець обласного змагання на приз імені І. Мартиненка на збиранні ранніх зернових Володимир Кійко і його син Геннадій; водій Василь Бобир і його син Олександр. На свинокомплексі поряд з досвідченою свиначкою Надією Червоняк працюють її доньки Валентина Середа і Людмила Жовніренко, на молочному блоці оператор Антоніна Ларинова передає досвід дочці Тетяні Пивоварчук. Поряд з ними прекрасно працюють Світлана Різниченко, Тетяна Іванова, сестри Наталя Земелько та Алла Задерій.

У будь-якому підрозділі — великому чи малому — люди працюють дружно, допомагають одне одному. А коли робітники й спеціалісти разом виконують спільну справу, а головний керівник господарства, як вмілий стратег, тримає вірний економічний курс, там і результати будуть добрими.

ТОВ "НАДІЯ"

У березні 2000 року в Гуляйпільському районі завершено перший етап земельної реформи. Переважна більшість господарств змінила форму власності. 8 січня 2000-го року на базі КСП імені Ілліча утворено товариство з обмеженою відповідальністю "Надія" на основі приватної власності. Новостворена структура прийняла правонаступництво з порядкових і базових зобов'язань КСП перед державою.

На районну Дошку пошани заносилося ім'я водія ТОВ "Надія" Олександра Васильовича Бобира.

За п'ятиденку (з 10 по 14 липня 2000 року) найкращих результатів на збиранні хліба добились комбайнові екіпажі:

В. В. Кійка з ТОВ "Надія", котрий комбайном "Дон-1500" обмолотив валки на 91-гектарній площі, одержавши при цьому 245 тонн зерна;

В. І. Мірошника (з цього ж господарства). Комбайном СК-5 "Нива" він підібрав валки на 44 гектарах, намолотивши 126 тонн зерна.

За підсумками районного змагання комбайнових агрегатів на збиранні ранніх зернових у 2000 році відзначено високопродуктивну працю екіпажів з ТОВ "Надія" — М. В. Якушева ("Дон-1500"), В. І. Мірошника (СК-5 "Нива").

Певних успіхів досягли за рік реформ трудівники товариства з обмеженою відповідальністю "Надія". Про це йшлося на звітних зборах колективу. Як підкреслювала, виступаючи, директор товариства Н. Л. Биковська, минулий 2000-й рік не був особливо щедрим. Зважаючи на погоду, не вдалося одержати запланований вал зерна. Минулорічних жнив зібрали менше 2570 тонн зернових. Говорили на зборах і про прорахунки землеробів (наприклад, чим можна пояснити, що навіть на парових ділянках у третій бригаді практично не одержали зерна?).

Дещо виручив соняшник. Насіння його загалом намолочено 1431 тонну, що дало змогу не лише розрахуватися з власниками земельних паїв, а й придбати ряд необхідних сільськогосподарських машин.

За підсумками року виручка від реалізації продукції, робіт та послуг склала 2 мільйони 712 тисяч гривень, у тім числі від рільництва — 1 мільйон 478 тисяч гривень, від тваринництва 762 тисячі гривень. Переробка сільгосппродукції та реалізація будівельних матеріалів теж принесла 472 тисячі гривень.

За 2000-й рік товариство придбало основних фондів на 421 тисячу гривень. Це, зокрема, млин, холодильні камери, обладнання макаронного цеху, пекарня. Поповнився, як ніколи, і машинно-тракторний парк (трактор Т-170, 2 МТЗ-82, жатка, 2 пристрої для збирання соняшнику, дві жатки для косовиці трав). Укладено договір на отримання по лізингу "Дону-1500".

Загалом чистий прибуток за 2000-й рік склав 208 тисяч гривень. Відповідно до умов договору 10 відсотків цієї суми (20,8 тисячі гривень) витрачено на оплату майнових паїв. Строк виплати — до 1 березня.

Що ж стосується земельних паїв, у ході реформування видано 556 сертифікатів на право володіння ними, 20 чоловік виявили бажання працювати самостійно. З усіма власниками укладено договори.

Їх зареєстровано у сільській раді. Розмір оплати на пай (один відсоток від його вартості) з урахуванням індексації вартості землі складає 623 гривні. На цю суму і "отоварилися" власники земельних паїв. На ці цілі витрачено 418 тонн зерна, 26 тонн борошна, 10,5 тонни крупи, 10,5 тонни олії, 5,2 тонни цукру.

Крім цього, трударям безплатно орали городи, надавали ритуальні послуги й допомогу, виділяли транспорт, зокрема, автобус, забезпечували водою і т. д.

За згодою трудівників значні кошти витрачено на утримання школи, лікарні, ФАПів, сільради, пільгове харчування тощо.

— Наша сила в єдності, лише в колективі ми досягнемо успіху, — підсумувала виступи директор товариства.

В обговоренні виступів взяли участь М. М. Бірюков, В. І. Корнев, І. П. Надолинець.

Згідно з рейтингом і врахувавши досягнення в галузях та економічні показники ТОВ "Надія" зайняло 7 місце в районі із 18.

За результатами фінансової діяльності сільгоспідприємств за 2000-й рік ТОВ "Надія" отримало валової продукції 1683 тисячі гривень, на 100 гектарів угідь — 33,7 тисячі гривень. Всього валового доходу мали 661 тисячу гривень, на 100 гектарів — 13,2 тисячі гривень. Одержали 40,7 тисяч гривень прибутку, на 100 гектарів угідь — 11,3 тисячі гривень, рентабельність — 29,9%, в т. ч. у рослинництві 148,4%, у тваринництві мінус 14,9%, продуктивність праці — 11612 гривень.

У 2001 році на районну Дошку пошани заносилося ім'я телятниці ТОВ "Надія" Валентини Василівни Гавриш.

Переможцями третьої жнивної п'ятиденки серед комбайнових екіпажів району визнано екіпаж Віктора Івановича Мірошника, до складу якого входять помічник комбайнера Ігор Григорович Сливка,

водій Василь Васильович Бобир з ТОВ "Надія". Комбайном СК-5 "Нива" вони обмолотили 93 гектари ранніх колосових і отримали 396 тонн зерна, виконуючи норми виробітку на 262 відсотки.

Екіпажу присуджений районний перехідний приз "Золотий колос".

За підсумками жнив-2001 кращими збиральними екіпажами були екіпажі з ТОВ "Надія" В. В. Кійка (комбайн "Дон-1500", зібрано 555 гектарів, намолочено 1815 тонн зерна), В. М. Шушури (комбайн СК-5, обмолочено 459, видано з бункера 1528 тонн), В. І. Мірошника (СК-5, 391 гектар, 1274 тонни).

За високі показники в змаганні на збиранні врожаю ранніх зернових і зернобобових культур у 2001 році визнано переможцем обласного змагання колектив комбайнового екіпажу ТОВ "Надія" — у складі комбайнера Віктора Миколайовича Шушури, помічника комбайнера Івана Васильовича Корнева, тракториста Володимира Володимировича Москівця, водія Олександра Васильовича Бобира. Працьовиті хлібороби комбайном СК-5 "Нива" впорали 459 гектарів зернових і намолотили при цьому 1528 тонн зерна. Комбайнера нагородили кольоровим телевизором, інших членів комбайнового агрегату — відеоплеєрами, мікрохвильовими печами, кухонними комбайнами.

22 липня 2002 року у хліборобів ТОВ "Надія" відбулася визначна подія: урочисте нагородження комбайнового екіпажу господарства за підсумками третьої жнивної п'ятиденки. Дружній, працьовитий колектив у складі Віктора Миколайовича Шушури (комбайнера), Івана Васильовича Корнева (помічник комбайнера) та водія Василя Григоровича Третьяка у трудовому суперництві комбайнових екіпажів району заслужено виборов першість. За минулу п'ятиденку (з 15 по 19 липня) хлібороби зібрали врожаю з 64 гектарів, намолотивши при цьому 249 тонн зерна.

Поздоровити трудівників хлібного лану на жнивне поле прибули голова райдержадміністрації І. О. Бірюков, голова районної ради Є. Г.

Після вручення районного призу "Золотий колос" комбайновому екіпажу Віктора Миколайовича Шушури. 2002 р.

Коровка, голова райкому профспілки працівників АПК Б. С. Бражко, директор господарства Н. Л. Биковська, представники засобів масової інформації.

Відбулася коротка офіційна церемонія, яку відкрив Б. С. Бражко. Він привітав працюючий екіпаж з перемогою, побажав успішного завершення жнив.

Голова районної ради Є. Г. Коровка ознайомив з ситуацією на полях району. Він повідомив, що збиральна кампанія у районі вийшла на фінішну пряму. П'ятнадцять екіпажів записали на свій рахунок більш ніж по тисячі тонн зібраного збіжжя. Серед них і переможець третьої п'ятиденки — екіпаж СК-5 "Нива", очолюваний В. М. Шушурою.

Є. Г. Коровка привітав колектив з перемогою, побажав успішно завершити цьогорічні жнива. Він вручив комбайновому екіпажу районний приз "Золотий колос", а також повідомив про те, що на адресу господарства нараховано грошові премії, яких удостоєні члени екіпажу-переможця.

Голова райдержадміністрації І. О. Бірюков вручив переможцям Почесні грамоти, побажав і далі плідно працювати, продовжуючи хліборобську славу.

Командир екіпажу В. М. Шушура подякував за трудову відзнаку, пообіцяв не знижувати темпів у роботі.

— Для мене, — зазначив хлібороб, — ці жнива чотирнадцяті, однак хвилююся, як і на перших. Відчуваю відповідальність за доручену справу і разом з колегами намагаюся тримати марку, працювати, вкладаючи душу в роботу.

Урочистості закінчилися, і знов полинув над степом гуркіт комбайна — велична жнивна симфонія.

В 2002 році ТОВ "Надія" одержало 4755 тонн зерна, середня врожайність — 29,2 центнера з гектара, в тому числі озимої пшениці — 32,2 центнера, ярого ячменю — 20,5 центнера з гектара.

Серед кращих збиральних комбайнових екіпажів району екіпаж В. М. Шушури з ТОВ "Надія", який комбайном СК-5 "Нива" обмолотив 450 гектарів і видав з бункера 1435 тонн зерна.

За трудові успіхи відзначено Почесними грамотами обкому профспілки і головного управління сільського господарства і продовольства екіпаж В. М. Шушури.

Представники ТОВ "Надія" на Дні району. 2002 р.

За 11 місяців оператор машинного доїння ТОВ "Надія" Р. О. Мотроненко надоїла від корови 3479 кілограмів молока, а Т. В. Іванова — 3228 кілограмів.

Найвищих надоїв від корови у 2002 році добилися оператори машинного доїння Г. М. Ярохович та Т. В. Іванова відповідно — по 3725 і 3429 кілограмів молока.

У січні 2003 року за вагомих внесок в обласну акцію "Відкрий себе добру" директор ТОВ "Надія" Надія Лук'янівна Биковська отримала подяку від голови Запорізької обласної державної адміністрації.

У зв'язку з 80-річчям Гуляйпільського району в березні 2003 року регіональною медаллю "За заслуги перед Гуляйпільським краєм" було нагороджено директора ТОВ "Надія" Надію Лук'янівну Биковську, іменним годинником "За заслуги перед Гуляйпільським краєм" механізатора ТОВ "Надія" Олександра Івановича Сливку.

За вагомі досягнення у професійній діяльності, багаторічну сумлінну працю у березні 2003 року присвоєно почесне звання "Заслужений працівник сільського господарства України" директорів ТОВ "Надія" Надії Лук'янівні Биковській.

У святковій доповіді "Гуляйпільський край — 80 звитяжних літ" з нагоди 80-річчя Гуляйпільського району відмічалось, що "із великою вдячністю згадуємо сьогодні голову колгоспу імені Ілліча Єгора Кузьмича Мотроненка, дбайливим господарем села стала директор ТОВ "Надія" Надія Лук'янівна Биковська"... "Справжнім скарбом в районі є механізатор Олександр Іванович Сливка з ТОВ "Надія".

У кімнаті затишно і тепло. Біля вікна — робочий стіл. Поряд — велика шафа з книгами, рівненько складеними дбайливою рукою. А за столом — господарка цього гостинного кабінету, директор ТОВ "Надія" Надія Лук'янівна Биковська.

З чим би не звернувся до цієї вже немолодої, але енергійної і привітної ділової жінки, завжди знайдеться рішення будь-якої проб-

леми. Адже мудрості вона набиралася не з книжок (хоч і їх за прожиті роки перечитала досить багато), а з самого життя. Як кажуть, з перших вуст. Можливо, тому Н. Л. Биковську знають у районі не лише як умілого керівника великого товариства, а перш за все, як доброзичливу і чуйну людину. Це світиться в її очах. А очі, як мовиться, — дзеркало душі. Багато чого розказувала про себе й свій колектив Надія Лук'янівна, але найбільше розповів її трішечки втомлений, але невгамовний і рішучий погляд, саме через який, напевно, господарство так і називається: "Надія". Адже відомо, як корабель назвеш, так він і попливе. Корабель Н. Л. Биковської сміливо мандрує хвилями українського аграрного бізнесу уже три роки (в минулому колгосп ім. Ілліча) і досі не знав серйозних штормів і, перш за все, в цьому заслуга його капітана.

Народилася Надія Лук'янівна Биковська у Росії, в селі Сівальне Белгородської області в родині звичайних селян. Разом з двома старшими братами найменша Надійка змалечку знала, що таке важка селянська робота: у полі, вдома, по господарству. Адже її дитинство випало на страшні повоєнні роки. Хвала Богу, батько повернувся з фронту живий, здоровий. Надя була йому оберегом, адже відправляючи чоловіка на війну, мама так і назвала маленьку донечку — Надією, на знак надії на повернення, на життя, на щасливе майбутнє. Вижили, відбудували зруйноване село, працювали у колгоспі. І Надін перший трудовий досвід теж селянський — ланковою у рідному господарстві.

Хоч Надія за національністю і росіянка, народилася і виросла в Росії, але завжди любила сусідню Україну. Тим паче і корені українські має. Дівоче прізвище Надії Лук'янівни воістину козацьке, українське — Козакова. Може, тому вищу освіту поїхала здобувати до Харкова, де познайомилася з майбутнім чоловіком Степаном. Закінчивши успішно інститут, молоде подружжя, обоє економісти за фахом, приїхали на Гуляйпіль, у рідну для Степана Васильовича Успенівку. Незабаром, у 1965 році, народився їхній первісток, син Валерій, а через п'ять років — менший, Юрій. Та недовго довелося радуватись батькові синами. Дійсно, правдиво говорить у народі: "Щастя з бідкою ходять під руку". Зовсім молодим, маючи ледь за тридцять, помирає чоловік. Заміж більше не вийшла. Сама підіймала на ноги двох синів. Один Бог знає, що довелося пережити. Але, мабуть, саме отой незгасимий вогник в очах Надії Лук'янівни допоміг жити. І не лише для себе й дітей, а й для інших, для людей і заради них. У її послужному списку багато здобутків

і нагород. Це і праця головою сільради с. Успенівки, і головою колгоспу імені Ілліча, і ювілейна відзнака — медаль "За доблесний труд", і участь у роботі XXVIII з'їзду Компартії України у м. Києві (1990 р), і ще багато цікавих і корисних справ, які робила і робить донині Н. Л. Биковська для односельчан і всього району.

І сьогодні їй є чим пишатися. За результатами II обласного конкурсу "Господиня свого краю" Надія Лук'янівна визнана лауреатом у номінації "Жінка — працівник АПК". Окрім цього, вона має двох чудових синів. Старший пішов по стопах батьків, працює економістом у цьому ж господарстві, а менший став учителем, викладає фізичне виховання в Успенівській ЗОШ. Надія Лук'янівна має чотирьох онуків, які постійно радують бабусю.

Нині Н. Л. Биковська очолює одне з провідних сільськогосподарських товариств. Завжди йти вперед і ні на крок не зупинятися — її духовне і професійне кредо. І з кожним роком вона це постійно утверджує. Наприклад, торік господарство отримало прибутків близько 512 тисяч гривень. Звичайно, є і проблеми, і завдання (серед них збільшення поголів'я тваринництва), але здобутків, безперечно, набагато більше. Турбота про людину-трудівника завжди була і є першочерговою для керівництва товариства.

ТОВ "Надія" регулярно і в повному обсязі розраховується з пайовиками. До речі, величина виплати становить 1,5 відсотка вартості паю і щороку збільшується. У господарстві постійно поліпшують культуру рільництва. З цією метою 25 відсотків орної землі займають кормові культури, 50 відсотків — зернові. Для підвищення родючості ґрунту торік придбано близько 62 тонн мінеральних добрив. "Надія" навчає за свій кошт студентів, створює належні умови для праці селян.

"Повір у себе — і все зможеш!" — так говорить Надія Лук'янівна усім, хто приходить до її кабінету. І вона має рацію, бо на власному досвіді довела цю істину.

Реформи у сільському господарстві тривають, а вони вимагають цілеспрямованості і професіоналізму. Виконання намічених завдань можливе лише за правильної інвестиційної політики, грамотного використання кредитів, умілого ведення маркетингу. Все це розуміє керівник "Надії". Її господарство схоже на неї. І не дивно, адже вони з ним тески: таке ж успішне, гарне і гостинне.

Н. Л. Биковська і її однодумці — оптимісти. Щодня своєю працею доводять власний професіоналізм і неодмінно надіються і вірять у краще майбуття. Залишається побажати їм лише одного: так тримати!

В 2003 році на районну Дошку пошани заносилося ім'я свинарки ТОВ "Надія" Валентини Ярославівни Середи.

На скошуванні зернових у валки під час жнив-2003 відзначився О. І. Сливка з ТОВ "Надія" (520 гектарів). Кращим Олександр Іванович був і в 2004 році. Комбайном КПС-5Г він скошив 468 гектарів зернових.

На обмолоті зернових кращим на жнивах-2004 був екіпаж С. П. Новікова, який комбайном СК-5 "Нива" упорав 410 гектарів і намолотив 928 тонн збіжжя. Членів його згідно з умовами обласного змагання на приз імені І. П. Мартиненка нагороджено Почесними грамотами і цінними подарунками. У 2005 році найкращим на жнивах став екіпаж С. П. Новікова (379 гектарів і 963 тонни зерна).

Переможцем першої жнивної п'ятиденки 2006 року в районі був збиральний екіпаж Володимира Якушева (помічником у нього брат Анатолій) з ТОВ "Надія". Комбайном СК-5 "Нива" вони зібрали зернові культури на площі 105 гектарів і намолотили 248 тонн збіжжя. Середньоденна норма виробітку — 190 відсотків.

Переможці п'ятиденки нагороджені районним перехідним призом "Золотий колос". На 19 липня на їх рахунку було 162 обмолочених гектари і 343 тонни намолоченого зерна.

НОВОМИКОЛАЇВСЬКА СІЛЬСЬКА РАДА

16 квітня 1977 року обласна газета "Запорізька правда" повідомила, що виконком Запорізької обласної Ради депутатів трудящих утворив Новомиколаївську сільську раду з центром у с. Новомиколаївці. Сільраді підпорядковані села Нововасилівка, Новогригорівка, Новоіванівка і Ясне Успенівської сільради. Першим головою новоствореної сільської ради був О. П. Карнаух.

Новомиколаївську сільську бібліотеку в 1979 році вважали однією з кращих у районі. Молода комуністка Тетяна Лапко працює завідувачою бібліотекою порівняно недавно, але робота тут налагоджена добре. Поруч з нею трудилися Тетяна Рудич та Валентина Павлова.

В бібліотеці підібрано багатий довідково-інформаційний фонд літератури по сільському господарству. Тут завжди людно. 1078 чоловік відвідують бібліотеку. Активними читачами були доярка Т. Г. Морозова, телятниця В. С. Новікова, механізатори В. В. Пінаєв, М. Г. Лапко, І. О. Дзоз та багато інших трудівників села. В їх формулярах — різноманітна література та журнали з питань механізації сільського господарства, організації праці в тваринництві тощо.

Зерна передового досвіду, почерпнуті з різних книжкових джерел, іллічівці широко впроваджують у виробництво. Так, працівники ферм уже виконали план чотирьох років п'ятирічки по продажу державі всіх видів тваринницької продукції. Добре потрудилися і механізатори. Вони одними з перших у районі закінчили збирання пізніх культур, підняття зябу.

— Тетяна Лапко і Таня Рудич, — розповідала секретар парторганізації колгоспу Надія Лук'янівна Биковська, — зарекомендували себе активними політінформаторами, добре налагодили роботу пересувних бібліотечок. Де б не побували бібліотекарі — в Новоіванівці, Новогригорівці або в невеликій Новоселівці — скрізь вони бажані гості.

Новомиколаївський сільський Будинок культури у 1982 році очолювала Галина Степанівна Ілієнко. За фахом вона агроном. Працювала у тамтешньому колгоспі імені Ілліча. Та керівництво господарства, виконком сільради, помітивши у характері молодої жінки енергійну вдачу, завзятість, постійний неспокій — риси, притаманні культпрацівникові, — запропонували їй посаду директора Будинку культури.

— Розумієш, Галю, — треба, — сказали їй тоді у сільраді. — Розвиток художньої самодіяльності на селі — це справа державної ваги. Думаємо, що ти справишся.

З агронома перекваліфікуватись на культпрацівника зовсім нелегко. З новим директором ділилася досвідом завідувача бібліотекою Т. М. Лапко, постійно допомагали усім необхідним парторг господарства Н. Л. Биковська, секретар комсомольської організації М. Левченко.

Переможці районного кубка з футболу. 2002 р.

Минув рік копіткої роботи. Звичайно, в діяльності закладу є ще недоліки. Значною мірою вони викликані відсутністю постійного художнього керівника: його обов'язки виконує на половину ставки викладач Успенівської музичної школи М. А. Василенко. Але те, що тут діють гуртки (драматичний, художнього читання), вокально-інструментальний ансамбль, відома вже в районі вокальна група доярки, свідчить: двері Будинку культури завжди відкриті. Протягом року в ньому відбулися урочисті вечори і вечори, присвячені визначним датам, тематичні вечори відпочинку "Моя улюблена робота", "Человек красив и славен трудом" та інші, дитячий ранок "Хай завжди буде сонце", вечори запитань і відповідей "Медицина проти релігії" та на суспільно-політичні теми, чимало бесід, а також лекцій, прочитаних членами первинної організації товариства "Знання".

Як і в кожному сільському Будинку культури, тут увійшли в традицію нові радянські обряди — урочисті реєстрації шлюбу, новонароджених, проводи юнаків до лав Радянської Армії тощо.

У серпні працівники тваринницьких ферм, механізатори радо вітали учасників художньої самодіяльності, які виступили перед ними з хорошим концертом.

Готуються у закладі й до зустрічі ювілею СРСР.

— Наші культпрацівники, — говорить Л. Н. Биковська, — завжди уболівають за те, що роблять. Кожен масовий захід вони прагнуть

зробити глибокозмістовним, цікавим для людей. Одним словом, стараються працювати так, щоб вогник сільського Будинку культури вабив до себе трудівників села після напруженого робочого дня.

...1986-й рік. Йдеш Новомиколаївкою і серце радіє: гарні добротні будинки, впорядковані вулиці. Ще одна прикмета села — недавно споруджений меморіальний ансамбль полеглим у роки Великої Вітчизняної війни. Біля цього священного місця й зібралися жителі села на святковий мітинг, присвячений 69-й річниці Великого Жовтня.

Настрій у всіх бадьорий. І радіти є чому. Адже ще до 7 листопада трудівники колгоспу імені Ілліча виконали державні плани виробництва і продажу тваринницької продукції, також завдання по продажу зерна, овочів. Вчасно завершили всі польові роботи. Про це говорилося і в переддень свята на урочистому вечорі у сільському Будинку культури. Там же за успіхи у праці було відзначено грошовими преміями велику групу передовиків виробництва, серед яких — і механізаторів О. І. Сливку, І. В. Квочку, кавалера ордена Леніна В. С. Мелашенка, начальника мехзагону № 2 М. І. Мелашенка, молодого водія В. Розкаряку.

... Мітинг відкриває голова сільської ради Г. І. Хорішко і надає слово механізатору І. С. Мотроненку. Потім до односельчан звернувся секретар комсомольської організації В. Павлова, голова правління колгоспу Н. Л. Биковська.

На могили загиблих учасники мітингу поклали квіти.

Опісля новомиколаївці взяли участь у влаштованих для них у Будинку культури спортивних змаганнях, переглянули кінострічку.

— Одним з важливих завдань виконкому Новомиколаївської сільської Ради є зимівля громадської худоби, — 20 грудня 1986 року хвалився голова цього виконкому Г. І. Хорішко. — До неї готувались заздалегідь.

Ще в липні на засіданні сільськогосподарської комісії, що діє при виконкомі сільської Ради (голова комісії головний агроном А. Г. Новіков) було розглянуто питання про хід заготівлі кормів для громадської худоби та підготовку тваринницьких приміщень до роботи в зимових умовах.

— А у вересні на засіданні виконкому сільської Ради обговорили питання про хід підготовки до зимівлі. З інформацією по цьому питан-

ню виступив головний зоотехнік господарства О. М. Цукан, завідуючі фермами Н. О. Борт, В. Г. Павлов, М. В. Гергец.

Добре підготувалися до зимівлі колективи молочнотоварної ферми № 1 (завідуючий В. Г. Павлов) та свинотоварної ферми (М. В. Гергец), а особливо — тваринницького комплексу (Н. О. Борт). Чимала заслуга в цьому депутатського поста (голова А. І. Остроух). Депутати, що працюють на тваринницькому комплексі — О. Г. Самуха, Г. І. Мотроненко, Р. О. Мотроненко, Г. Г. Цесько та А. І. Остроух — є ініціаторами добрих справ. Так, за їхньою ініціативою були проведені суботники по ремонту помостів приміщень. І все це робили своїми силами.

Тваринницький комплекс відрізняється від інших ферм впорядкованістю, затишком. Приємне враження справляє будинок тваринників. Тут все є для змістовного відпочинку. А в червоному кутку можна подивитися передачу, ознайомитися із свіжими газетами та журналами. Є тут їдальня, де смачні обіди готує К. П. Бобир.

Працівники мають можливість приймати медичні процедури у профілакторії, яким завідує В. В. Мелашенко. Продумано й інші види обслуговування. Зокрема, на комплексі працює магазин, є комплексний приймальний пункт.

Турбота про людей не залишається не поміченою. Тваринники колгоспу імені Ілліча ще до 69-ї річниці Великого Жовтня доповіли про виконання річних планів виробництва та продажу державі молока, м'яса та яєць.

Напередодні 1987 року в колгоспі імені Ілліча відбулося свято під символічною назвою "Навік єдині Серп і Молот". Задовго до початку його колгоспники, не зважаючи на лапятий сніг і міцний мороз, потяглися до Будинку культури, де їх зустрічала бадьора музика, яка народжувалася під вправними пальцями членів оркестру народних інструментів. Поки закінчувалися останні приготування жінки й чоловіки уважно розглядали стенди, які розповідали про життя господарства, знайомилися з виставкою дитячих малюнків. Хлібороби, тваринники задоволено обмінювалися враженнями від побаченого, згадували тих, хто добросовісно трудився у полі і на фермі.

Ось про таких скромних, чесних трудівників і йшлося на святі.

Сцена за сценою, епізод за епізодом розкривалася перед присутніми у залі історія колгоспу.

— Рік 1987 — особливий — говорить ведуча, — особливий своїми новими творчими задумами, світлою перспективою на майбутнє. 1986 рік — добрий минулий рік закінчується. А ось для сім'ї Антона Павловича і Марії Тимофіївни Бобирів — він особливий тим, що в ньому виповнилося 50 років їхнього спільного подружнього життя.

Схвильовані Антон Павлович і Марія Тимофіївна піднімаються на сцену, а разом з ними і молоде подружжя Іван та Валентина Галагани, які тільки-но вступили у спільне життя.

Ось на сцені Марія Павлівна Назарова, Олександр Федорович Хархан, Мотрона Миколаївна Макарова — всього дев'ять колгоспниць, які все своє свідоме життя трудилися у рідному колгоспі.

На святі не обійшли увагою і тих, хто чесно вирощував урожаї, доглядав колгоспну худобу, а тепер надійшов час іти на заслужений відпочинок. Серед них — механізатор Микола Макарович Котухов, доярка Катерина Тимофіївна Ткаченко...

Не зважаючи на те, що 1986 рік був напруженим, колгосп добився непоганих успіхів. Достроково справився з річними планами по виробництву й продажу основних видів тваринницької продукції, зерна, соняшнику, овочів. Про це на святі говорила голова правління колгоспу Н. Л. Биковська. Вона дякувала колгоспникам за чесну, добросовісну працю.

Не випадково ведучі називали імена орденоносців Валентини Іванівни Білої, Марії Володимирівни Гергец. А начальник мехзагону № 2 Микола Іванович Мелашенко із своїми орденоносцями був запрошений на сцену.

Заслуженою пошаною у селі користується сім'я Тетяни Максимівни Ярохович, п'ятеро дітей якої працюють у рідному колгоспі. Більше тридцяти років віддали колгоспу і водій Микола Іванович та бухгалтер Раїса Степанівна Розкаряки. Вони виховали синів Віктора і Василя, які стали водіями і залишилися в рідному селі.

Учасників свята тепло вітали шефи: директор побутових товарів А. М. Семенюта та представник Запорізького будинкобудівельного комбінату В. П. Павленко.

Свято вдалося на славу. Всім сподобалися пісні у виконанні жіночої вокальної групи, музика оркестру народних інструментів та шкільного вокально-інструментального ансамблю, виступи учасників художньої самодіяльності села Комсомольського Е. В. Бутенко та І. М. Омеса, вихованців дитсадка.

20 лютого 1988 року розповідав голова виконкому Г. І. Хорішко: "Разом з правлінням колгоспу імені Ілліча працює виконком Новомиколаївської сільської Ради, щоб забезпечити комплексний економічний і соціальний розвиток своєї території, підвищення ефективності виробництва, зростання добробуту і культури населення. Спільні зусилля приносять добрі результати.

Торік зібрано непоганий урожай сільськогосподарських культур, добре потрудилися тваринники. Позитивні зміни сталися завдяки впровадженню економічних методів управління виробництвом.

Депутати — в основному шановані в господарстві люди. Теплих слів заслуговують члени виконкому кавалер ордена Леніна, переможець соціалістичного змагання на жнивях-87 механізатор член КПРС В. С. Мелашенко, водій І. Ф. Бірюков. А колективи, які очолюють завідувач свинотоварною фермою кавалер ордена "Знак Пошани" М. В. Гергец, завідувач молочнотоварною фермою В. М. Павлов, ще у вересні справилися з планами року. Виконком сільської ради й правління колгоспу турбуються про умови праці і відпочинку трудівників, організують житлове будівництво. За останні два роки силами господарства споруджено 8 будинків, зводиться п'ять будинків індивідуальним способом. Два з них стали до ладу.

Господарство капітально відремонтувало Будинок культури, клуб села Новоіванівки. Введено в дію фельдшерсько-акушерський пункт в селі Новогригорівці, капітально відремонтовано подібний пункт у Новоіванівці. Проведено капітальний ремонт і в початковій школі, що в Новогригорівці. Закінчено будівництво будинку побуту.

На найближчу перспективу плануємо провести дорогу з твердим покриттям по вулиці Чекіста в Новомиколаївці, прокласти тротуарні доріжки на двох вулицях.

Виконком спрямовує зусилля і на заготівлю лишків сільськогосподарської продукції. Тут допомагає правління колгоспу, яке виділило транспорт, спеціальну людину для приймання і транспортування молока. І головне — проводиться отоварювання зданого молока зернофуражем (300 грамів на літр). Торік більше ніж по 2,5 тонни молока продали І. Д. Бірюк та О. В. Хархан.

В індивідуальному секторі було закуплено 90 тонн молока при плані 77. Неначе і непогано. Але аналіз показує, що за останні три роки кількість ця зменшується. Причина — зменшення дійних корів у особистих підсобних господарствах.

Правління колгоспу прагне припинити негативну тенденцію, виділяє щороку безкоштовно січку соломи, без обмежень продає для відгодівлі свиней, телят.

Урочистості з нагоди 46-ї річниці Великої Перемоги в селі Новомиколаївці почалися 8 травня в Будинку культури, де з доповіддю виступив секретар парторганізації колгоспу імені Ілліча М. Г. Кудря.

В тематичному вечорі вшановували ветеранів двох орденів Червоної Зірки, Богдана Хмельницького, багатьох медалей П. Д. Якушева, кавалерів орденів Червоної Зірки В. Я. Дурновського, Є. К. Мотрошенка, О. Г. Павлова. Окремі з учасників війни і в 1991 році надають посильну допомогу колгоспу — М. П. Бобир, брати В. П. і Г. П. Кійки. Вони також часті гості шкільних аудиторій.

9 травня біля меморіалу відбувся мітинг. Виступили ветеран П. Д. Якушев, голова колгоспу Н. Л. Биковська та інші.

— В нашому селі добротно облаштований стадіон, — 13 жовтня 1999 року розповідав сільський голова Новомиколаївки. Г. І. Хорошко, — є гарні майданчики, спортивний зал. Серце радіє, коли бачиш, як після роботи і молодь, і старші люди поспішають на стадіон, в секції, щоб узяти участь в тих чи інших змаганнях, турнірах. Очолює колектив фізкультури Валерій Биковський, вихованець нашого села, який після фізкультурного вузу повернувся до Новомиколаївки.

Це активна, енергійна людина, закохана у свою справу. У нього багато громадських працівників, активістів.

В господарстві систематично працюють спортивні секції — футбольна, волейбольна, важкої атлетики, тенісу, шахів, шашок, юнь займається навіть культуризмом. Потяг сільських дітей до спорту, фізичної культури так само, як і в місті, великий.

Наші спортсмени радують своїми результатами, вони далеко випередили конкурентів по першій групі турнірної таблиці районної спартакіади "Здоров'я".

В активі спортсменів — і кубок відкриття сезону, і перехідний приз районної газети "Голос Гуляйпільля" з волейболу, призи завоювали гирьовики, тенісисти, футболісти.

Футбол у спортивному житті колективу займає провідне місце, ним захоплюється багато молоді. Ще не було такого чемпіонату району, щоб футбольна команда залишилася без призу. До речі, дублюючий склад футбольної команди стабільно утримує в турнірній таблиці перше місце в районі. Нашою гордістю є брати майстер спорту Юрій і кандидат в майстри спорту Валерій Биковські. Їхня участь у збірних командах району та області на першість України залишалася помітною для любителів та шанувальників.

— Здібними виробничниками зарекомендували себе водій автогаража Василь Кійко, Олександр Бобир, брати Юрій та Віктор Романенки, Олександр Лобов, тракторист Іван Галаган — ядро дружної футбольної дружини.

Водій Юрій Бірюк захоплюється настільним тенісом, добрими спортивними досягненнями радують земляків гирьовики водій Геннадій Новіков, тракторист Олександр Новіков...

На потреби спорту у нас не шкодують коштів. Кращих спортсменів заохочують грамотами, цінними подарунками. Все це сприяє тому, що фізкультура в господарстві стала масовою.

КСФ імені Ілліча робить добру справу: допомагає молодим сім'ям із житлом, будматеріалами, транспортом. За останні п'ять років новосілля справили 10 молодих сімей. А ще на плечах господарства Новогригорівська початкова школа, ФАПі — у Новогригорівці, Новоіванівці — і це не тільки допомога в ремонті, забезпеченні паливом, а й придбання медикаментів, а для дітей — гаряче харчування тощо.

Керівники господарства опікуються й турботами дільничної лікарні (ремонт, медикаменти, продукти харчування для хворих, запчастини і бензин для "швидкої допомоги"). Ми вважаємо, що піклування про здоров'я людей має бути головним у всій нашій роботі.

За підсумками першого Всеукраїнського перепису населення 2001 року на території Новомиколаївської сільської ради Гуляйпільського району Запорізької області проживало 917 осіб, з них 423 особи чоловічої статі (46,1%), 494 жінки (53,9%).

В селі Новомиколаївці мешкало 457 осіб (210 чоловіків і 247 жінок), у селі Нововасилівському — 73 (відповідно 31 і 42), у селі Новогригорівці — 237 (відповідно 114 і 123), у селі Новоіванівці — 150 осіб (відповідно 68 чоловіків і 82 жінки).

Будинок культури в с. Новомиколаївці

26 березня 2006 року знову сільським головою Новомиколаївки обрано Григорія Івановича Хорішка, 1954 р. н., освіта вища, проживає в селі Новомиколаївці, сільський голова Новомиколаївки.

Депутатами Новомиколаївської сільської ради виборці обрали:

Лазько Людмилу Петрівну, 1967 р. н., проживає в с. Новомиколаївці, тимчасово не працює;

Кузьменка Олега Васильовича, 1976 р. н., проживає в с. Новомиколаївці, обліковець мехзагону № 1 ТОВ "Надія";

Котухова Григорія Васильовича, 1955 р. н., проживає в с. Новомиколаївці, інженер-будівельник ТОВ "Надія";

Халеменик Ольгу Володимирівну, 1967 р. н., проживає в с. Новомиколаївці, вихователь Успенівської НВК;

Лазька Григорія Григоровича, 1964 р. н., проживає в с. Новомиколаївці, заступник директора ТОВ "Надія";

Сливку Александра Івановича, проживає в с. Новомиколаївці, механізатор ТОВ "Надія";

Марченко Тетяну Анатоліївну, 1964 р. н., проживає в с. Новомиколаївці, головний зоотехнік ТОВ "Надія";

Білого Василя Григоровича, 1941 р. н., проживає в с. Новогригорівці, пенсіонер;

Бобиря Василя Васильовича, 1941 р. н., проживає в с. Новогригорівці, водій ТОВ "Надія";

Галаган Валентину Михайлівну, 1964 р. н., проживає в с. Новогригорівці, кухар;

Корнева Івана Васильовича, 1967 р. н., проживає в с. Новогригорівці;

Бобиря Александра Васильовича, 1971 р. н., проживає в с. Новогригорівці, водій ТОВ "Україна";

Мотроненка Миколу Миколайовича, 1973 р. н., проживає в с. Новоіванівці, продавець.

Котухова Андрія Александровича, 1961 р. н., проживає в с. Новомиколаївці, головний інженер ТОВ "Надія";

В гостях у інваліда війни Гаврила Пантелеймоновича Кійка. 9.05.2005 р.

Гарні спогади про своє село Рассея (Новомиколаївка) і його людей залишив ветеран праці Микола Максимович Бірюков. Він стверджує, що в 1865-1866 році в село прибуло 10 сімей з Курської губернії Хомутівського повіту. Це Гордій Бірюков, Лука Брусенко, Кіндрат Павлов, Родіон Іванович Павлов, Іпатов, Новіков, Андрій Котухов, Григорій Іванович Назаров, Іван Яценко (дворянин), Тимофійєв, які на місці нинішнього центру села побудували 10 саманних хат. В 1908 році в річці Янчул вони спіймали сома.

Назву Новомиколаївка отримала від хутора Миколаївського, який був уже на той час (7-8 хат) і знаходився за один кілометр від хутора Охотничого на горі біля річки.

Славилася Новомиколаївка і своїми династіями Котухових,

Якушева Миколу Васильовича, 1960 р. н., проживає в с. Новоіванівці, начальник мехзагону ТОВ "Надія".

Головами Новомиколаївської сільської ради працювали:

1977-1979 — Карнаух Олексій Петрович.

1980-1986 — Кудря Микола Григорович.

З 1986 р. — Хорішко Григорій Іванович.

Новікових, Ілатових, Бірюкових, Новоіванівка — Кравченків, Мотроненків, Мелашенків, Нововасилівка — Василенків та іншими.

Село Кримчівку (нині Новоіванівка — Авт.) за народними переказами заснували втікачі-козаки Кравченко, Ткаченко, Мотроненко аразу ж після скасування Запорозької Січі (1775 рік). Спочатку років 10-15 жили вони на балці Скотованій, де було десятка півтора хат. Адесь близько 1800-го року переселились на теперішнє місце Новоіванівки до пана Кримчака.

Меморіальний комплекс у с. Новомиколаївці

Першими трактористами в колгоспі імені Ілліча до і після війни були Андрій Микитович Котухов, Петро Карлович Клименко, Аврам Жилінський (комбайнер), Григорій Федорович Третьак.

В 1955-1960 роках перша тракторна бригада була однією з кращих у колгоспі.

— В 60-х роках минулого століття, — розповідав у серпні 2008 року ветеран праці Микола Максимович Бірюков у Новомиколаївському Будинку культури був організований духовий оркестр (завідуючий Будинком культури Григорій Денисенко). А від 1970 до 1995-го року існував струнний оркестр народних інструментів, керівник Василь Павлович Грицак. У 80-х роках при Будинку культури працював народний хор (до 30 чоловік), яким керував Василь Федорович Циб і котрий займав призові місця на районних оглядах художньої самодіяльності.

СЕЛЯНСЬКЕ (ФЕРМЕРСЬКЕ) ГОСПОДАРСТВО "СКІФ"

Керівник селянського (фермерського) господарства "Скіф" Микола Васильович Бобир. 2008 р.

На території Новомиколаївської сільської ради, крім товариства з обмеженою відповідальністю "Надія" діє селянське (фермерське) господарство "Скіф".

Селянське (фермерське) господарство "Скіф" засноване 26 березня 1992 року рішенням сесії Гуляйпільської районної ради народних депутатів.

В обробіток була надана площа 40,5 гектара, із них 33,9 гектара орна земля, решта — лісопосадки і солонці.

"Скіф" є юридичною особою. Виробничу діяльність здійснює на основі Статуту. В 2000 році фермерське господарство взяло в оренду 137 гектарів землі, а в 2007 році — 320 гектарів земельних паїв. Займається СФГ вирощуванням зернових, тех-

нічних і баштанних культур. Проводить переробку соняшника на олію. Має племінне поголів'я гусей породи Легард Аланія.

Для роботи на землі у "Скіфа" є повний набір техніки, вантажний автомобіль. Колектив господарства складається із чотирьох штатних працівників.

Засновником селянського (фермерського) господарства та його головою є Микола Васильович Бобир, який народився 21 січня 1960 року в селі Новогригорівці (навколо нього і розташовані землі "Скіфа"). Він закінчив Мелітопольський інститут механізації сільського господарства за спеціальністю інженер-механік.

В 1986-1992 роках працював у колгоспі імені Ілліча начальником механізованого загону № 3, що в селі Новогригорівці. Одружений.

Дружина Неля Володимирівна — працівник фермерського господарства. Син Артем після закінчення Оріхівського сільськогосподарського технікуму працює аграрним менеджером у "Скіфі". Дочка Ірина — студентка Донецького державного медичного університету.

В Новогригорівці орендодавці земельних паїв тепло відгукуються про селянське (фермерське) господарство "Скіф" та його голову Миколу Васильовича Бобиря, які піклуються про них і виконують всі договірні зобов'язання.

Микола Васильович — патріот своєї малої батьківщини Новогригорівки. Це за його ініціативи і підтримки дана книга побачила світ. Тож міцного здоров'я і щедрих урожаїв Вам, шановний Миколо Васильовичу!

ВІД АВТОРІВ

Шановний друже!

Ти дочитав книгу, яка відтворює сторінки історії Новомиколаївської сільської ради і ТОВ "Надія". Її появі ми завдячуємо насамперед директорові названого товариства з обмеженою відповідальністю Надії Лук'янівні Биковській, керівнику селянського (фермерського) господарства "Скіф" Миколі Васильовичу Бобирю, а особливо нашим щирим безкорисливим помічникам — ветеранам праці Володимиру Андрійовичу Семенюті, Миколі Максимовичу Бірюкову, Надії Олександрівні Борт, Миколі Івановичу Мелашенку, Раїсі Гаврилівні Зінченко, Василю Кузьмичу Бобирю, Галині Федорівні Гаркуші та іншим, які активно допомагали збирати матеріали для даної роботи. І завдяки спільним зусиллям вона пішла до читача. І маємо надію, що вона примусила декого згадати недавнє минуле, декого побачити себе чи прочитати про родича чи сусіда. Адже ми і живемо для того, щоб про нас знали люди. З історії кожного, твориться історія покоління, держави. Тож Миру, Благополуччя і Достатку в кожному домі.

**З повагою
Автори**

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Протоколи окружних виборчих комісій Новогригорівської сільської Ради про реєстрацію кандидатів у місцеві Ради за 1947 рік.
2. Книга протоколів засідань виконкому Новогригорівської сільської Ради депутатів трудящих Гуляйпільського району Запорізької області 1948-1949 рр.
3. Листування і звіти по ЦСУ за 1949 рік.
4. Матеріали з оргмасової роботи за 1947 рік Трудової сільської Ради депутатів трудящих Гуляйпільського району Запорізької області.
5. Книга протоколів засідань виконкому Трудової сільської Ради депутатів трудящих за 1948 рік.
6. Книга засідань сесій Трудової сільської Ради депутатів трудящих Гуляйпільського району Запорізької області за 1949 рік.
7. Матеріали з оргмасової роботи за 1949 рік Трудової сільської Ради депутатів трудящих Гуляйпільського району Запорізької області.
8. Особистий архів краєзнавця В. І. Жилінського.
9. Матеріали районної газети "Зоря комунізму", 1965-1991 рр.
10. Матеріали районної газети "Голос Гуляйпілля", 1991-2008 рр.

ЗМІСТ

Шановні друзі.....	3
Замість вступу.....	3
Майдорфська (Трудова) сільська рада	4
Колгосп імені 8 Березня	7
Колгосп "Соцсело"	8
Колгосп "Советский пахарь".....	8
Новогригорівська сільська рада.....	16
Колгосп імені Горького.....	18
Колгосп імені Політвідділу.....	25
Про село Новогригорівку та його людей	37
Школа.....	42
Пісня про рідне село.....	45
Новомиколаївка.....	49
Колективізація.....	52
Колгосп імені Ілліча.....	52
По праці — й нагороди.....	151
Трудові будні.....	154
Багатотиражна газета "Шляхом Ілліча"	180
Непрості 90-і роки.....	181
Про себе, товаришів і час.....	193
КСП імені Ілліча.....	203
ТОВ "Надія".....	236
Новомиколаївська сільська рада.....	245
Селянське (фермерське) господарство "Скіф"	257
Від авторів	259
Використана література.....	260

Науково-популярне видання

**Іван Кирилович Кушніренко
Володимир Ілліч Жилінський**

З надією в серці

Сторінки історії Новомиколаївської сільської ради і
ТОВ "Надія" Гуляйпільського району Запорізької області

Редактор *В. В. Білий*
Комп'ютерний набір *О. С. Нестеренко, Л. А. Станішевська*
Верстка *Н. І. Морозова*
Фото *В. С. Кобзея*, з архіву
Коректор *О. І. Горпинич*

Здано до набору 11.12.2008 р.
Підписано до друку 19.02.2009 р. Формат 60x84 $\frac{1}{16}$.
Папір офсетний. Гарнітура Pragmatica C. Друк офсетний.
Умовн. друк. арк. 15,23. Умовн. фарбо-відб. 15,23.
Тираж 300 прим. Зам. № 4372.

Віддруковано у Комунальному підприємстві
"Запорізька міська друкарня
"Дніпровський металург".
69057, м. Запоріжжя, вул. Антенна, 4,
тел. 34-13-30.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК № 1909 від 18.08.2004 р.

ISBN 978-966-2962-71-0